

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 30 Ιουνίου 2024 • Έτος 16° • Αρ. φύλλου 827

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ

Καταλληλότερος για επίτροπος είναι ο Χάρης

Δεν αποτελεί casus belli για τον Ευθύμιο Δίπλαρο, διορισμός Συναγερμικού ως επιτρόπου, σημειώνοντας πως ο καταλληλότερος είναι ο Χάρης Γεωργιάδης. Αφήνει αιχμές για τον ρόλο του Αβέρωφ Νεοφύτου και εξηγεί πως ο Νίκος Αναστασιάδης ήταν από την αρχή δίπλα στην ηγεσία. **Σελ. 9**

ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

Το προφίλ του εμπρηστή

Τι ωθεί κάποιον να θέσει μια πυρκαγιά εκούσια; Ο ομότιμος καθηγητής Εγκληματολογίας Ανδρέας Καπαρδής και ο επικουρος καθηγητής Ψυχιατρικής στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Γιώργος Μικελίδης σκιαγραφούν στην «Κ» το προφίλ του εμπρηστή. **Σελ. 11**

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ανασχηματισμός στην Πειραιώς

Τι κρατάει και τι πετάει το Μαξίμου από τη φορτισμένη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας την περασμένη Τετάρτη; Τα συμπεράσματα και οι διορθωτικές κινήσεις που εξετάζονται. **Σελ. 16**

ΤΟΥΡΚΙΑ - ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Τα τρία μέτωπα για την Αθήνα

Ο διάλογος με Τουρκία, η υπόθεση Φρέντι Μπελέρη και η νέα ηγεσία της Βόρειας Μακεδονίας, τα τρία μέτωπα για την Αθήνα. Ποιους τρόπους αναζητεί η Ελλάδα ώστε να ξεπεράσει τους σκοπέλους; **Σελ. 19**

ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στο άρμα της Ευρώπης η Ε.Φ.

Καταλύτες στη στροφή ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι εχθροπραξίες σε περιφερειακό επίπεδο

Στροφή προς την ευρωπαϊκή στρατιωτική βιομηχανία και κατ' επέκταση τους αμυντικούς σχεδιασμούς της Ε.Ε. και του ευρωατλαντικού συμφώνου πραγματοποιεί η Εθνική Φρουρά. Η στροφή που βρίσκεται

σε εξέλιξη αποκαλύπτεται μέσα από τους σχεδιασμούς των εξοπλιστικών προγραμμάτων, τα οποία αποκτούν μια μονοδιάστατη κατεύθυνση. Ο πόλεμος στην Ουκρανία, οι εχθροπραξίες σε περιφερειακό

επίπεδο, καθώς και η άρση των περιορισμών πρόσβασης της Εθνικής Φρουράς σε οπτικά συστήματα δυτικής προελεύσεως μετατοπίζουν το κέντρο βάρους της, η οποία ουσιαστικά τίθεται υπό τη σκέπη της ευ-

ρωπαϊκής στρατιωτικής ομπρέλας. Μια πρώτη γεύση του νέου περιβάλλοντος αποτελεί η ανανέωση του στόλου αρμάτων μάχης T80-U και το ναυαγίο αγοράς νέων από το Ισραήλ. **Σελ. 4**

A.P. PHOTO/ROSS D. FRANKLIN

ΝΤΙΜΠΕΪ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Πανικός στο στρατόπεδο των Δημοκρατικών

Τα 90 λεπτά της τηλεμαχίας του Τζο Μπάιντεν με τον Ντόναλντ Τραμπ προκάλεσαν σοκ στην Ουάσιγκτον. Ο Αμερικανός πρόεδρος έδειξε ότι δεν διαθέτει τις δυνάμεις για μια δεύτερη θητεία. Η αδυναμία του,

σε συνδυασμό με την αρχική του άρνηση να αποσυρθεί, αναζωπυρώνει τους φόβους για την αμερικανική δημοκρατία. Ποτέ στα προηγούμενα 64 χρόνια προεδρικών ντιμπεϊτ, μια μονομαχία υποψηφίων δεν

είχε τόσο καταλυτικό αντίκτυπο. Πόσο πιθανή είναι μια «εφεδρική» υποψηφιότητα; Αν υποτεθεί ότι ο Μπάιντεν πείθεται τελικώς να αποσυρθεί, τίθεται το ερώτημα με ποιον τρόπο θα το πράξει. **Σελ. 22-23**

ΓΑΛΛΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Σε αχαρτογράφητα νερά βαδίζει το Παρίσι

Το ακατανόητο ρίσκο που ανέλαβε ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν, προκηρύσσοντας πρόωρες εκλογές, μπορεί να αποδειχθεί καταστροφικό για το μέλλον της χώρας και ο απόηχός του να επηρεάσει ολόκληρη την Ευρωζώνη. Από τον σημερινό πρώτο γύρο και την έκβαση του θα

σχηματιστεί μια πρώτη εικόνα για τη σύνθεση της γαλλικής Εθνοσυνέλευσης και τη δυνατότητα σχηματισμού βιώσιμης κυβέρνησης. Στην «Κ» μιλούν ο Μικαέλ Φεσέλ, καθηγητής Φιλοσοφίας στην École Polytechnique και ο συγγραφέας Πασκάλ Μπρικνέρ. **Σελ. 20-21**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Μετεκλογική αμηχανία των κομμάτων

Το αποτέλεσμα των διπλών εκλογών έφερε εσωστρέφεια στον ΔΗΣΥ, άφησε γεύση απογοήτευσης στο ΑΚΕΛ, ενώ το ΔΗΚΟ κρατάει κλειστά τα χαρτιά του. Τα κόμματα προσπαθούν ακόμη να αποκωδικοποιήσουν τα μηνύματα. **Σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Μηδενική ανοχή

Δεν χωράει αμφιβολία πως ο δασικός πλούτος της χώρας είναι θησαυρός ανυπολόγιστης αξίας, ιδίως στην εποχή της κλιματικής καταστροφής την οποία διανύουμε ως ανθρωπότητα. Το ίδιο ισχύει και για τις καλλιεργούμενες εκτάσεις στην κυπριακή ύπαιθρο. Αμπελώνες, ελαιώνες, και άλλες γεωργικές εκτάσεις με διάφορες καλλιέργειες, οι οποίες ολοένα και εκσυγχρονίζονται, συνεισφέρουν τα μέγιστα στην οικονομία. Ευθύνη της Πολιτείας είναι η προστασία του φυσικού και γεωργικού πλούτου της χώρας από τους εμπρηστές, που δεν διατάζουν να θέσουν σε κίνδυνο ακόμα και ανθρώπινες ζωές για ιδιοτελείς σκοπούς. Χρειάζονται άμεσες λύσεις και μηδενική ανοχή.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΜΕΤΟΧΩΝ

Πόλος έλξης για επενδυτές οι τράπεζες

Οι κυπριακές τράπεζες φαίνεται να μαγνητίζουν τους επενδυτές, οι οποίοι επιδεικνύουν έντονο ενδιαφέρον για αγορά περισσότερων μετοχών. Οι επενδυτές βλέπουν ότι οι τράπεζες στην

Κύπρο έχουν προχωρήσει σε μεγάλες τομές, έχουν άδειες ευρωπαϊκού κράτους, η τιμή των μετοχών τους δεν είναι υψηλή και υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης. **Οικονομική, σελ. 5**

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο Φιάκας» από την ΕΘΑΛ

Οι ηθοποιοί της νέας καλοκαιρινής παράστασης της ΕΘΑΛ «Ο Φιάκας», σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου, μιλούν στην «Κ» για το κείμενο του Δημοσθένη Μισιτζή, και τις αρετές του έργου, που γράφτηκε πριν από 150 περίπου χρόνια. **Τέχνες, σελ. 4**

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Δεύτερο ναυάγιο στα Αντικύθηρα

Τη θεωρία των δύο караβιών που συνταξίδευαν και ναυάγησαν μαζί φαίνεται να επιβεβαιώνουν τα φετινά ευρήματα από τον βυθό των Αντικυθίων. Οι επικεφαλής αρχαιολόγοι δηλώνουν στην «Κ» ενθουσιασμό για την πρόοδο στο πεδίο. **Τέχνες, σελ. 1**

CHRONOMASTER SPORT

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ZENITH

Νέο Σχέδιο Επιβράβευσης
pronomia

Το δικό μας ευχαριστώ

Μάθε για τα προνόμιά σου εδώ

Τράπεζα Κύπρου

Σε κάθε επόμενη κίνηση

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Λόγια της πλώρης

Δεν μπορούσα να διακρίνω πολλά από την οθόνη του κινητού μου. Μόλις άκουσα την Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον φάραγε γυαλιά πλίου από ταρταρούχα και ένα βερμάν τουρμπάν που της προσέδιδε μια αριστοκρατική λάμψη αλλοτινών εποχών. Της το είπα κι εκείνη μειδίασε αυτάρεσκα. «Λόγια της πλώρης» είπε ανάλαφρα, και προτού προλάβω να αντιδράσω μου εξήγησε πως όποτε βρίσκεται στη βεράντα του ξενοδοχείου Anassa έχει την ίδια αίσθηση: ότι στέκεται στην πλώρη ενός μεγάλου καραβιού όπου απολαμβάνει τη συγκλονιστικότερη θέα, αρμενίζοντας στις πιο όμορφες θάλασσες. Ήταν φανερό πως βρισκόταν σε καλή διάθεση... «Χάρη στην ευγενική κορηγία του αγαπητού μου Τζάστιν, μπορώ ν' απολαμβάνω όλες αυτές τις περιποιήσεις κάτω από το άγρυπνο βλέμμα του κυρίου Sebastian Wurst. Πλιν όμως, ο κοινωνικός σχολιασμός δεν έβλαψε ποτέ κανέναν αγαπητέ» σχολίασε με χαμόγελο.

– Οι φίλες σας;

– Οι φίλες μου φυλάνε Φερμοπύλες στην πρωτεύουσα. Το τρίμηνο του Αγίου Πνεύματος ως γνωστόν είναι μια θαυμάσια ευκαιρία για bonding ανάμεσα στις γηραιές κυρίες της αστικής Λευκωσίας και τους έρμους αλλοδαπούς που η μόρα έριξε στη μικρή μας βραχονησίδα. Τέτοια ώρα, αργά το απόγευμα συνήθως, συναντιούνται στις παρακτωμένες πλάκες του γιοφυριού της Ζάχα, για να μνημόσουν την τύχη τους. Τουτέστιν, είμαστε ακόμα ζωντανοί σαν ροκ συγκρότημα, αν με αντιλαμβάνεσθε...

– Προσπαθώ, κυρία Ουίλσον.

– Να προσπαθείτε, αγαπητέ. Δεν μας έμεινε άλλωστε και κάτι καλύτερο να κάνουμε. Η προσπάθεια για να κατανοήσουμε αυτόν τον νέο περίπλοκο κόσμο που ζούμε είναι – αν μη τι άλλο – αξιόπαινη.

– Μήπως η άρνησή μας ν' αποδεχτούμε αυτόν τον νέο περίπλοκο κόσμο δεν έχει νόημα πια;

Η συνομιλία με την Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον, από «το ωραιότερο σημείο» του νησιού, αποδείχτηκε ξανά απολαυστική.

– Τις τελευταίες ημέρες σκέφτομαι συχνά αυτό που λέτε. Αν πρέπει δηλαδή να αποδεχτούμε τη νέα πραγματικότητα και να μην γκριζιάζουμε διαρκώς. Διάβασα ένα άρθρο σήμερα για τη «φειδιοποίηση» της πολιτικής. Με τη δυσοίωνα πρόβλεψη ότι ο δρόμος προς τις βουλευτικές εκλογές του 2026 θα είναι γεμάτος σειρήνες των social media. Με Φειδίες ή σαν Φειδίες. Ο φόβος μου είναι ότι οι ρεπλικές θα αποδειχτούν πολύ πιο επικίνδυνες.

– Λέτε λοιπόν πως τα χειρότερα έρχονται.

– Αυτό που λέω είναι ότι τα χειρότερα συμβαίνουν τώρα, αγαπητέ.

Άκουγα χθες το νέο επεισόδιο του αγαπημένου μου podcast «Μικροπράγματα», του Άρη Δημοκίδη στη Λίφο, ό,τι καλύτερο κυκλοφορεί σε αυτό που ονομάζουμε νέα δημοσιογραφία. Στο επεισόδιο λοιπόν «Η σκληρή αλήθεια για τον Hayate», αποκαλύπτεται ένας αποκρουστικός διαδικτυακός κόσμος με θύματα σε αυτή την περίπτωση ΑΜΕΑ. Ξέρετε τι είναι το πιο τρομακτικό; Ότι στον δημόσιο εξευτελισμό αυτών των ατόμων συμμετείχαν και ανήλικοι. Προσέξτε, δεν μιλάμε για το dark web, αλλά δημοσίως στο YouTube.

– Όλ' αυτά ερήμην των γονιών και των δασκάλων τους.

– Κάτω απ' τη μύτη τους ακριβώς. Οι οποίοι γονείς βιώνουν με άλλο τρόπο την τρέλα της εποχής. Είτε ακκίζονται στο Instagram, είτε τοξικολογούν στο Χ, είτε αναλώνονται στις διαδικτυακές μόδες του Facebook.

– Εδώ ζήσαμε το απολύτως σουρεαλιστικό να κάνουν κάνσελ τον Καραγάτση.

– Πόσο δίκιο έχετε. Σήμερα το πρωί προσπαθούσα να εξηγήσω τη νέα υστερία στην Ευγενία την Καλαμαρού και στάθηκε αδύνατον. Ως παλαιά φιλόλογος αδυνατεί να κατανοήσει πώς ξαφνικά ένα σωρό, σοβαροί κατά τ' άλλα άνθρωποι,

ακυρώνουν τον Καραγάτση ως σεξιστή και μισογύντη. Το cancel culture εξελίσσεται σε κανονικό εφιάλτη. Έτσι όπως πάμε, από κάνσελ σε κάνσελ, δεν θα μείνει κίστρο της λογοτεχνίας όρθιο. Από τον Σαίξπηρ μέχρι τον Ντοστογιέφσκι, οι οπαδοί της πολιτικής ορθότητας θα πάρουν όλους τους κλασικούς παραμιζώμα. Μιλάμε όμως τόση ώρα και αισθάνομαι πως γίνομαι βαρετή με όλα αυτά, αγαπητέ.

– Όλα είναι μέσα στη ζωή, κυρία Ουίλσον. Από το κάνσελ του Καραγάτση μέχρι το σαρδάμ του προέδρου μας.

– Σε καλό σας, με κάνετε και γέ-

λασα. Ναι, το σαρδάμ του προέδρου Χριστοδουλίδη είναι το καλύτερο viral των ημερών. Η Ευγενία η Καλαμαρού βεβαίως διαφωνεί, σε σημείο που απείλησε να μου κλείσει το τηλέφωνο. «Τι αστέιο βρίσκεις όταν ο αρχηγός του κράτους μιλάει σε τελετή αποφοίτησης και λέει “αγαμ@@τοι μου απόφοιτοι!”» ωρύεται, σε αντίθεση με την αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλίτσα Κυριακού, η οποία γέλασε με την καρδιά της.

– Ο πρόεδρος πάντως έχει πιο σοβαρά θέματα για ν' ανησυχεί από ένα αθώο λεκτικό ολισθημα.

– Αν εννοείτε τις κατηγορίες για τα fake accounts του Προεδρικού στο Χ δεν θα διαφωνήσω καθόλου μαζί σας. Τώρα, πώς αποδεικνύεται κάτι τέτοιο είναι μια άλλη πολεμένη ιστορία, για την οποία δεν είμαι σίγουρη πόση αξία έχει να επιμεινουμε. Εδώ κατά την προεκλογική έγιναν τα αποκαλυπτήρια από τον Μανώλη Κυριάκου για τα fake accounts του υποψήφιου Χριστοδουλίδη και δεν συγκινήθηκε κανείς.

– Ναι, η ανοχή είναι κάτι που μας χαρακτηρίζει ως λαό.

– Ενδεχομένως γι' αυτό ξεθάρρεψε και ο Γιαννάκης Γιαννάκης, ο οποίος λίγο ακόμα και θα μας ζητήσει τα ρέστα. Ο δικηγόρος του μαθαίνω, ισχυρίζεται πως παραβιάστηκε το δικαίωμα της δίκαιης δίκης ένεκα του κραξίματος στα ΜΜΕ και λοιπά social.

– Αυτός πάντως που σίγουρα ξεθάρρεψε είναι ο Αβέρωφ.

– Μολών λαβέ της είπε της Ξανθής Αγαπημένης Παναγιάς. Κλασικός μελοδραματικός Φούλης: «Προκαλώ την πρόεδρο αν έχει τα guts να βγει να το πει» ξεσπάθωσε στο podcast του Πολυδώρου. Τι ζούμε και δεν το μαρτυρούμε!

– Όπως πάντα χάρκα την κουβέντα μας, κυρία Ουίλσον.

– Αυτό σας έλειπε να μην χαρείτε, αγαπητέ. Eis το επανιδείν.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»

30.6.1934

ΘΡΙΑΜΒΟΣ: Ο Χίτλερ διήλθε την κρισιμωτέραν εβδομάδα αφ' ης ανέλαβε την εξουσία αλλά κατήγαγεν αληθή θρίαμβον εξουδετερώσας ταυτοχρόνως τόνον την αντίδρασιν των φον Πάπεν και Γκαίμπελς όσον και του αρχηγού των χαλυβδόκρανων Σέλτε. Οι αξιωματικοί της Ράιχσβερ εδήλωσαν ότι δεν ευνοούν οιαδήποτε πολιτική μεταβολήν και ότι θα ανήκουν μόνον εις τας διαταγάς των Χίντεμπεργκ και Χίτλερ. [Φωτογραφία, οι πρώτες οβάστικες προστιθέμεναι στα κράνη των Χαλυβδόκρανων]

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ: Χθες το απόγευμα έφθασαν εις τον Πειραιά εκ Κων/πόλεως εξ ομογενείας, οίτινες από της εποχής της Μικρασιατικής εκστρατείας είχαν συλληφθή μετ' άλλων Ελλήνων του Πόντου και είχαν μεταφερθή εις τα βάθη της Ανατολής, όπου ειργάζοντο αναγκαστικώς εις τα τσιφλίκια Τούρκων πασάδων.

ΤΑΧΕΙΑ: Απεφασίσθη όπως διά την ταχείαν διανομήν της αλληλογραφίας και εν συνεχεία της λειτουργίας εντός των σιδηροδρομικών αμαξοστοιχιών κινητών ταχυδρομείων, η πρωτεύουσα διαιρεθή εις οκτώ τομείς, ήτοι: Κεντρικόν Ταχυδρομείον, Αμπελόκηποι, Παγκράτι, Λεβίδου, Σταθμός Λαρίσης, Μακρυγιάννη, Θησείων και Κολωνάκι.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Η Φιλίππα και το ξύρισμα του Νίκου

Άκουσα χθες podcast με καλεσμένη την αγαπημένη της στήλης, τη Φιλίππα την Πρώτη. Σε κάποιο σημείο ρωτήθηκε αν θα ήθελε μελλοντικά το υπουργείο Εξωτερικών. Εκείνη τη στιγμή νομίζω σκέφτηκε το εξής: «μα τώρα σοβαρομιλάτε; Άμα ο Νίκος μου, με τις μισές μου ικανότητες, έφτασε μέχρι την προεδρία, εγώ θα καταδεχτώ ένα απλό υπουργικό;»

Μάθαμε επίσης πως δεν της άρεσε όταν ο νεαρός μας Νίκος είχε μείνει αξύριστος. Αγαπημένη μου Πρώτη Κυρία, ούτε εμάς μας άρεσει όταν ο Γεροσκοπιώτης μάς «ξουρίζει» κανονικά, αλλά τι να κάνουμε; Λέμε δόξα τω Θεώ που τουλάχιστον δεν μας κούρεψε κιόλας. Κατά τα άλλα, σοβαρές και μετρημένες απαντήσεις από τη Φιλίππα, χωρίς την μπουρδολογία που χαρακτηρίζει συνήθως τον λόγο επαγγελματιών πολιτικών. Από μένα είναι Ναι. Μόνο ηλεκτρονικά από 1η Ιουλίου η υποβολή και εξέταση πολεοδομικών αιτήσεων. Ω Θεέ μου, δεν το πιστεύω πόσο έχουμε προχωρήσει τεχνολογικά. Επί της ουσίας τι θα αλλάξει; Well, παλιά δεν μας απαντούσαν τα τηλέφωνα, τώρα δεν θα μας απαντούν τα e-mail!

Δεν μπορούμε να μετατραπούμε όλοι στον ΔΗΣΥ σε Φειδίες, δηλώνει με αποφασιστική ειλικρίνεια ο Δημήτρης Δημητρίου. Εντάξει, αυτό δεν είναι κατ' ανάγκη κακό. Απ' την άλλη, αν ψάχνετε Φειδίες, Δημήτρη μου,

Εγώ θα είμαι υποψήφια το 2028, αν ο Νίκος δυσκολεύεται.

Ζητήστε δανεικούς απ' τον Χριστόφορο –never surrender– Τορνάρη, που όπως λέει θα δημιουργήσει 56 φειδίες για το 2026. Οι πηγές μου πάντως –απ' το μαύρο κατασκοπευτικό μου βαν– λένε πως ο επόμενος Φειδίας θα είναι γένους θηλυκού και θα μας βγει από τα Αριστερά. Εμπρός της Γης οι κολασμένες.

Διαβάζω πως στα «μουλωχτά» διορίστηκε ο εξάδελφος του Νίκου Χριστοδουλίδη στο συμβούλιο του ΟΠΑΠ. Και πού είναι το πρόβλημα; Σε μια τόσο μικρή χώρα όπως η Κύπρος ξέρετε πόσο δύσκολο είναι να βρεις κάποιον που δεν είναι συγγε-

νής σου; Μια οικογένεια είμαστε, σε τούτον τον κοσμάνη, και όλοι έχουμε καρδιά, λαός και Κολωνάκι.

Ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ Μαρίνος Σιζόπουλος δέχθηκε τελικά να αποχωρήσει από την προεδρία του κόμματος το 2026. Η εν λόγω κίνηση θεωρείται μια μεγάλη παραχώρηση εκ μέρους του Μαρίνου, ειδικά αν λάβουμε υπόψη ότι ο Λυσαορίδης αποχώρησε, όταν έγινε σχεδόν 100 χρονών. Το ότι έτσι κι αλλιώς ο Σιζόπουλος δεν είχε δικαίωμα να επανεξελεχθεί μετά το 2026 θεωρείται μια ασήμαντη λεπτομέρεια. Το υπουργείο Άμυνας ζητάει νομο-

σχέδιο με το οποίο δεν θα προάγονται οι παχύσαρκοι αξιωματικοί. Μα κι εδώ body shaming; Νομίζω θα έπρεπε να μας ενοχλούσαν περισσότερο οι «παχύδερμοι» και ανάλογτοι κρατικοί αξιωματικοί.

Αρχίζει την ερχόμενη Δευτέρα η κατάθεση του Ουδούσα Μιχαηλίδη στην υπόθεση παύσης του γενικού ελεγκτή. Διαβάζω πως η κατάθεσή του ανέρχεται σε 170 σελίδες και σκέφτομαι πως ούτε η κατάθεση του Γλαύκου Κληρίδη δεν ήταν τόσο μακροσκελής. Από την άλλη, κάποιος αντιλαμβάνεται πού πάει η υπόθεση από την αλλαγή της γραμμής υπεράσπισης, η οποία από γεμάτη αυτοπεποίθηση πήγε στο «παιδί του λαού», που ήταν και... ναρκοσυλλέκτης.

Στις Βρυξέλλες, εκτός από την Ολγκίν, ο πρόεδρος συνάντησε και την... Αννίτα Δημητρίου, την οποία χαιρέτησε με ιδιαίτερη αβρότητα. Μάλιστα, εφημερίδα ανακοίνωσε πως «τα βρήκαν». Όσο τα βρήκε ο εισαγγελέας με τον ελεγκτή.

Όσο για την «απεσταλμένη» για την οποία είχαμε κινήσει γη και ουρανό. Μάλλον φτάνει η στιγμή που θα κουνήσουμε μαντίλι. Ντίλι ντίλι της κόρης το μαντίλι. Ήλθε, είδε και απήλθε λοιπόν η Ολγκίν. Και τώρα πρόσω ολοταχώς για Εθνικό Συμβούλιο όπου ο ένας θα ρίχνει τις ευθύνες στον άλλο που οι ελπίδες για το Κυπριακό ψυχομαχούν. Ζωή σε λόγου μας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαος Σαρτόπουλος 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

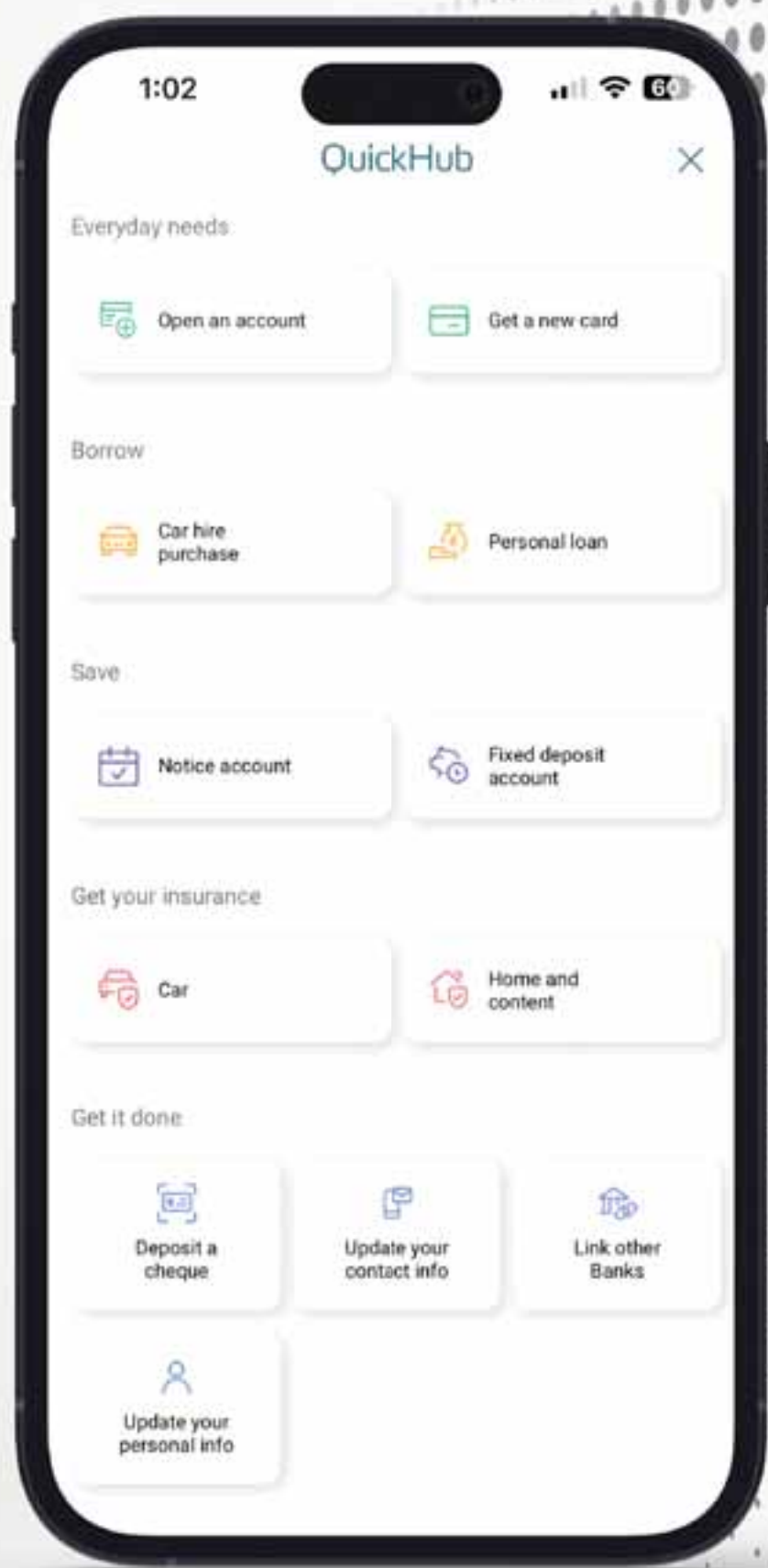
ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ένα τραπεζικό κατάστημα στα χέρια σου

Διαθέσιμο σε BoC Mobile App
και Internet banking.

bankofcyprus.com 800 00 800

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

125
ΧΡΟΝΙΑ

Γερμανικά Leopard αντί ισραηλινά Merkava

Στροφή της Ε.Φ. στην ευρωπαϊκή στρατιωτική βιομηχανία για το ολικό λίφτινγκ του στόλου αρμάτων μάχης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Το νέο τοπίο που δημιούργησε στην Ευρώπη ο πόλεμος Ρωσίας και Ουκρανίας καθώς και η συνεχιζόμενη σύρραξη Ισραήλ - Χαμάς, σε περιφερειακό επίπεδο, θέτουν σε μια νέα βάση τα εξοπλιστικά προγράμματα κρατών-μελών της Ε.Ε., ανάμεσα στους και της Κύπρου. Η πρόταση του πρωθυπουργού της Ελλάδας Κυριάκου Μητσοτάκη με υποστήριξη και άλλων χωρών για ενιαία ευρωπαϊκή αντιπυραυλική ομπρέλα, ουσιαστικά θεωρείται ο προπομπός των αλλαγών που θα συντελεστούν τα επόμενα χρόνια στο κομμάτι της ευρωπαϊκής άμυνας, με κύριο χαρακτηριστικό τους ενιαίους σχεδιασμούς και στα εξοπλιστικά των κρατών-μελών. Ένα ζήτημα που αναμένεται να επιταχύνει πρώτο, την απορροσώπιση του οπλοστασίου της Εθνικής Φρουράς, δεύτερο, τη στροφή προς δυσμάς, τρίτο, να τεματίσει τους όποιους περιορισμούς συνεχίζουν να υπάρχουν στη διεθνή στρατιωτική βιομηχανία και τέταρτο, να φέρει περισσότερο κοντά την κυπριακή βιομηχανία στο ΝΑΤΟ, που για τα επόμενα χρόνια θα συνεχίσει να είναι ο κατεξοχόν στρατιωτικός βραχίονας της Γραμμής Ηπείρου. Ωστόσο, στο υπό διαμόρφωση τοπίο δεν μπορούν να παραγνωριστούν οι ανάγκες των κρατών-μελών οι οποίες διαφέρουν. Σε ό,τι αφορά την Κύπρο, οι προωθούμενοι κοινότητες σχεδιασμοί εκτός των άλλων επηρεάζουν και μια σειρά εξοπλιστικών προγραμμάτων της Ε.Φ., κάποιοι εκ των οποίων έχουν ολοκληρωθεί και κάποιοι άλλοι βρισκόντουσαν σε προχωρημένο στάδιο. Πρόκειται για σημαντικά -για την άμυνα της Κύπρου- οπλικά συστήματα από την ισραηλινή στρατιωτική βιομηχανία τα οποία φαίνεται να βρίσκονται στον πάγο ένεκα του πολέμου με τη Χαμάς. Εξέλιξη που σε συνδυασμό και τον πόλεμο στην Ουκρανία στρέφουν την Ε.Φ. να αναζητήσει επιλογές σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο στόλος των T80-U

Το πρώτο πρόγραμμα της Ε.Φ. που φαίνεται να επηρεάζεται, είναι

το ολικό λίφτινγκ του στόλου αρμάτων μάχης. Πρόγραμμα που έχει χαρακτηριστεί υψηλής προτεραιότητας με ασφυκτικά χρονικά πλαίσια υλοποίησης ένεκα των γερασμένων και ολιγών προβλημάτων συντήρησης των ρωσικών T80-U. Πριν από τον πόλεμο με τη Χαμάς, ο προσανατολισμός σε πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο ήταν η ισραηλινή στρατιωτική βιομηχανία και το δοκιμασμένο άρμα μάχης Merkava. Όπως έχει γράψει επανειλημμένα η «Κ», οι διαβουλεύσεις σε επίπεδο εμπειρογνομιώνων ήταν σε προχωρημένο στάδιο σε βαθμό που να θεωρείται πως η αγορά των ισραηλινών αρμάτων είχε κλείσει. Οι πληροφορίες της «Κ» ανέφεραν πως οι δύο πλευρές είχαν συμφωνήσει σε όλα, στρατιωτικοί εμπειρογνομιώνες είχαν παρακολουθήσει από κοντά τις δυνατότητες του Merkava ανάβοντας το πράσινο φως για τις τελικές υπογραφές. Το Ισραήλ είχε συμφωνήσει να πουλήσει άρματα μάχης στην Ε.Φ. από τα διαθέσιμα αποθέματα του ισραηλινού στρατού, τα οποία όμως θα είχαν εκσυγχρονιστεί με μηχανικά και ηλεκτρονικά συστήματα τελευταίας γενιάς. Ο πόλεμος που ξέσπασε με τη Χαμάς ανέτρεψε τους σχεδιασμούς, μιας και το Ισραήλ πάγωσε κάθε εξαγωγική δραστηριότητα στρατιωτικού υλικού. Η εξέλιξη προκάλεσε προβληματισμούς στη Λευκωσία, όχι τόσο για τη χρονική άρση των απαγορεύσεων όσο για προβλήματα στο κομμάτι μελλοντικής επάρκειας ανταλλακτικών, ένεκα του ρευστού τοπίου στη Μέση Ανατολή.

Οι Γερμανοί

Το plan B σε αυτή την περίπτωση ήταν η στροφή προς την ευρωπαϊκή στρατιωτική βιομηχανία και τις δύο επιλογές που υπάρχουν. Τη γαλλική και τη γερμανική. Οι αστάθμητοι ισραηλινοί παράγοντες έφεραν και πάλι στην επιφάνεια το ενδιαφέρον που υπήρχε για τα γερμανικά άρματα μάχης Leopard, η απόκτηση των οποίων σκόνηταφτε στην απροθυμία του Βερολίνου να ανοίξει χαραμάδα πρόσβασης της Ε.Φ. σε στρατιωτικές αγορές, κλειστές μέχρι χτες. Ωστόσο, η μερική

Ως ολοκληρωμένη παρουσιάζεται η σύμβαση για αγορά επιπρόσθετου αντιαεροπορικού συστήματος από το Ισραήλ. Πρόκειται για το Barak - MX, για το οποίο κάποιες πληροφορίες από στρατιωτικές πηγές το θέλουν να είναι στην Κύπρο.

Σύμφωνα με στρατιωτικές εκτιμήσεις η αγορά γερμανικών Leopard θα εκτελεσθεί παράλληλα με την αγορά των ελληνικών δυνάμεων. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», προσωπικό της Ε.Φ. φέρεται να εκπαιδύεται στην Ελλάδα.

άρση του αμερικανικού εμπόργκο όπλων, ο πόλεμος στην Ουκρανία αλλά και ο προβληματισμός για κοινό στρατιωτικό βηματισμό των κρατών-μελών της Ε.Ε. φαίνεται να δίνει προοπτικές η διάδοχος κατάσταση του ρωσικού T80-U να είναι γερμανική προέλευσης και κατασκευής. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από στρατιωτικές πηγές, τα εμπόδια του παρελθόντος φαίνεται να έχουν σμικρυνθεί, με το Leopard να φιγουράρει πως θα είναι ο επόμενος τύπος άρματος μάχης που θα συνεχίσει να διατηρεί σε υψηλά επίπεδα τις επιχειρησιακές δυνατότητες του νευραλγικού στρατιωτικού βραχίονα της Ε.Φ. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, το άρμα μάχης που βρίσκεται στην προσοχή του ΓΕΕΦ είναι ο ίδιος τύπος με αυτόν που έχει και ο ελληνικός στρατός. Το Leopard 2HEL είναι άρμα μάχης δοκιμασμένο που καλύπτει τις επιχειρησιακές ανάγκες της Ε.Φ. Σύμφωνα με τους σχεδιασμούς που γίνονται, η αγορά ενδεχομένως να προχωρήσει παράλληλα με αγορά των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων για λόγους τακτικής. Όπως πληροφορούμαστε, ομάδα ανδρών της Ε.Φ. βρίσκεται στην Ελλάδα πραγματοποιώντας

εκπαίδευση εξοικείωσης σε Leopard 2HEL του ελληνικού στρατού. Το μοναδικό «πρόβλημα» που φαίνεται να υπάρχει είναι οι δυνατότητες του κατασκευαστή να παραδώσει σε βάθος πενταετίας το Leopard 2HEL. Οι πληροφορίες αναφέρουν πως η υλοποίηση της αγοράς μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά το 2027.

Τα T80-U

Νοούμενου ότι η επιλογή του Ισραήλ φαίνεται να αποσύρεται από το τραπέζι αλλά και της αδυναμίας των Γερμανών να κάνουν πράξη τον στόχο της πενταετίας που βάζει το ΓΕΕΦ για παραλαβή νέων αρμάτων, το ερώτημα που προκύπτει αφορά τι επιλογές υπάρχουν. Εκ των πραγμάτων εάν κλείσει η αγορά Leopard 2HEL, σε αυτή τη περίπτωση η Ε.Φ. θα πρέπει να παρατείνει την επιχειρησιακή δραστηριότητα των ρωσικών αρμάτων με κάθε τρόπο και μέσο. Η Ε.Φ. διαθέτει περίπου 82 ρωσικά άρματα δύο τύπων. Τα T-80U και T-80UK. Τα μισά παρελήφθησαν σε δύο φάσεις, το 1996 και 1997. Η συγκεκριμένη παρτίδα είναι αυτή που προκαλεί προβληματισμούς επειδή έχει ξεπεράσει το όριο αναβάθμισης/ανακατασκευής τους. Λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί μετά το εμπόργκο κατά της Ρωσίας αλλά και τη στροφή της Ε.Φ. προς δυσμάς, γίνεται αντιληπτό πως υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες αναβάθμισης των 40 και πλέον ρωσικών αρμάτων, τα οποία πρέπει να σημειωθεί πως διατηρούνται σε επιχειρησιακή ετοιμότητα με μεγάλη δυσκολία και κόπο του στρατιωτικού προσωπικού. Μία άλλη επιλογή, όχι ασφαλής, είναι η Ε.Φ. να αναζητήσει ανταλλακτικά από τρίτες χώρες που διαθέτουν τον ίδιο τύπο άρματος και δεν συγκαταλέγονται στο εμπόργκο. Μία τέτοια περι-

πτωση είναι η Σερβία, στην οποία η Ε.Φ. πούλησε τα ρωσικά επιθετικά ελικόπτερα Mi35. Για τα άλλα 40 περίπου T80-U που αποκτήθηκαν το 2010 είναι ανακατασκευασμένα και, όπως λένε στρατιωτικές πηγές, δεν έχουν ολοκληρώσει το «προσδοκώμενο» της επιχειρησιακής τους ζωής.

Οι Γάλλοι

Παραδοσιακά η γαλλική στρατιωτική βιομηχανία ήταν ανοικτή στην Ε.Φ. ακόμα και την περίοδο του αμερικανικού εμπόργκο όπλων. Ως εκ τούτου, η Γαλλία συνεχίζει να έχει μια ξεχωριστή παρουσία στο οπλοστάσιο της Ε.Φ. και στα εξοπλιστικά προγράμματα της. Εκτός από τα ελικόπτερα H145M, η παράδοση των οποίων έχει ξεκινήσει, με δικαίωμα για αγορά άλλων ελι, των νέων αντιπλοϊκών πυραύλων Exocet, της συμβολής στην αναβάθμιση του Κέντρου Αεροπορικού Ελέγχου με την ψηφιακή ενοποίηση και έλεγχο των συστημάτων αεράμυνας, έπσαν οι υπογραφές και για την προμήθεια του αντιαεροπορικού πυραυλικού συστήματος πέμπτης γενιάς Akeron MP. Σύμφωνα με δημοσίευμα της γαλλικής La Tribune, η Ε.Φ. θα προμηθευτεί 12 τακτικά οχήματα Sherpa, της γαλλικής Arguis, τα οποία, όπως έγραψε η ηλεκτρονική «Κ», θα φέρουν διαμόρφωση καταστροφέα αρμάτων (tank destroyer), εξοπλισμένα με τον αντιαεροπορικό πυράυλο. Το Akeron MP πέρασε τις εξετάσεις μετά από δοκιμές που πραγματοποιήθηκαν στην Κύπρο, τον Σεπτέμβριο του 2022. Το σύστημα αναμένεται να παραληφθεί το 2025. Σύμφωνα με το δημοσίευμα της γαλλικής εφημερίδας, η Κύπρος μέσα σε μια δεκαετία (2013-2023) έχει δαπανήσει €310 εκατ. για την αγορά γαλλικού στρατιωτικού εξοπλισμού.

Πληρώθηκε το ισραηλινό Barak - MX

Το πάζλ των εξοπλιστικών της Ε.Φ. συμπληρώνει η ενίσχυση της αντιαεροπορικής ασπίδας της Κύπρου. Εκτός από τα υπάρχοντα συστήματα, TOR M1 και BUK, στην αεράμυνα έχει προστεθεί και το ισραηλινό αντιαεροπορικό σύστημα Barak - MX. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», το συμβόλαιο του συστήματος έχει ολοκληρωθεί με την καταβολή του τιμήματος αγοράς, ωστόσο συγκεχυμένες είναι οι πληροφορίες εάν έχει παραδοθεί από τους Ισραηλινούς ή καθυστερεί ένεκα των απαγορεύσεων στις εξαγωγές στρατιωτικού υλικού. Κάποιες πληροφορίες από στρατιωτικές πηγές αναφέρουν πως το αντιαεροπορικό σύστημα βρίσκεται στην Κύπρο χωρίς να διευκρινίζεται εάν είναι σε επιχειρησιακή κατάσταση. Το αντιαεροπορικό σύστημα που είναι μία από τις τρεις εκδοχές του Barak - MX με εμβέλεια 35 χιλιόμετρα, δεν περιορίζεται μόνο στην ανακρίση ρουκετών, ενισχύει την αντιπυραυλική ομπρέλα για αντιμετώπιση UAV, ελικωπτεών και μαχητικών αεροσκαφών. Η κατασκευάστρια εταιρεία έχει διαβεβαιώσει το ΓΕΕΦ πως το Barak - MX μπορεί να συσχετιστεί με τα αντιπυραυλικά συστήματα TOR M1 και BUK, μικρού και μεσαίου βεληνικού, αντίστοιχα, δυνατότητα που επιβεβαιώθηκε από την ψηφιακή αναβάθμιση του Κέντρου Αεροπορικού Ελέγχου (ΚΑΕ) το οποίο ενίσχυσε τη διαλειτουργικότητα των διαθεσίμων αντιαεροπορικών μέσων της Ε.Φ.

ΑΡΘΡΟ / Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗ

Ένας θεσμικός σκελετός για την ευρωπαϊκή άμυνα

Η Ε.Ε. βρίσκεται σε σταυροδρόμο και ενώπιον κρίσιμων αποφάσεων. Μία από τις σοβαρότερες προκλήσεις που έχουν προκύψει για την Ευρώπη, αλλά και τη Δύση συνολικά, είναι αυτή της ασφάλειας. Η ασφάλεια έχει τόσο την εξωτερική όσο και την εσωτερική διάσταση, οι οποίες πολλές φορές αλληλοδιαπλέκονται. Η άμυνα αποτελεί δομικό συστατικό της ασφάλειας. Αλλωστε, η σχετική κουλτούρα έχει ξεκινήσει από το 2014, όταν πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ήταν ο Γιούνκερ. Προσπάθησε να δημιουργήσει ένα χαρτοφυλάκιο και μια γενική διεύθυνση με σχετική αντικείμενα, αλλά συνάντησε σοβαρές αντιστάσεις από κάποια κράτη-μέλη, που εκτιμούσαν πως έτσι θα υπονομευόταν ο ρόλος του ΝΑΤΟ, ενώ και νομικά ήταν οριακό κατά πόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορούσε να διαμορφώσει πολιτικές άμυνας.

Και όμως, οι ενδείξεις ήταν φανερές ήδη από το 2014, μετά την προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία, έγιναν ακόμη πιο ισχυρές με τις τρομοκρατικές ενέργειες μετά το 2015, ακόμη και η οπλοποίηση των προσφυγομεταναστευτικών ροών από τρίτες χώρες καταδεικνύει την ευαλωτότητα της Ευρώπης. Λίγο αργότερα, οι ΗΠΑ του Τραμπ έδειξαν σαφή διάθεση αποδέσμευσης από τη διαχρονική προσπάθειά τους στην ευρωπαϊκή ασφάλεια. Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία άλλαξε την πρόσληψη αρκετών ευρωπαϊκών κρατών ως προς το τι συνιστά ευρωπαϊκή άμυνα και πόσο εύθραυστη αυτή είναι. Στην πράξη, τα ευρωπαϊκά κράτη επαφίεντο στις Ηνωμένες Πολιτείες για την εξωτερική τους ασφάλεια, με τη Γερμανία να επενδύει σε αυτή τη συνθήκη, εξοικονομώντας κονδύλια από την άμυνα, τα οποία διοχέτευε στην οικονομική ανάπτυξη.

Με αυτά τα δεδομένα στο τραπέζι και τον Γιούνκερ να πιέζει, ακόμη και με δηλώσεις για την ανάγκη δημιουργίας ευρωπαϊκού στρατού, τις οποίες είχαν σπεύσει να καταδικάσουν δημοσίως οι ηγέτες του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας και της Γερμανίας, παρ' όλα αυτά το 2016 αναθεωρήθηκε η ευρωπαϊκή παγκόσμια στρατηγική, με την ενεργοποίηση της μόνης διαχρονικής συνεργασίας (PESCO), ενώ και με τη συμπερίληψη στο ευρωπαϊκό λεξιλόγιο όρου της στρατηγικής αυτονομίας, φυτεύτηκε ο σπόρος για τη δημιουργία χαρτοφυλακίου για ζητήματα άμυνας. Καλά γνωρίζοντες τις δυναμικές και τους συσχετισμούς στις Βρυξέλλες, ωστόσο, διατηρούν σοβαρές επιφυλάξεις για την ευδοκίμηση ενός τέτοιου εγχειρήματος. Για δύο κύριους λόγους: ιδίως όπως σήμερα λειτουργεί η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αλλωστε, βάσει των προβλέψεων της Συνθήκης της Ε.Ε., η άμυνα και η ασφάλεια της Ε.Ε. παραμένουν αποκλειστικό δικαίωμα των κρατών-μελών, χωρίς ευθέως προβλεπόμενο ρόλο για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τον ύπατο εκπρόσωπο να θεωρείται αποκλειστικά και μόνο συντονιστής και εκφραστής της βούλησης των κρατών-μελών. Επομένως, τόσο αυτό όσο και οι οργανισμοί των οποίων αυτός είναι επικεφαλής, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, αδυνατούν να λειτουργήσουν αυτοτελώς. Επιπροσθέτως, δεν υπάρχει πρόνοια/πρόβλεψη στην ευρωπαϊκή συνθήκη για θέση επιτρόπου Άμυνας, κάτι που σημαίνει πως θα έπρεπε αυτή να προσαρμοστεί στις ανάγκες του σήμερα. Πέραν αυτού, πιθανόν να προέκυπτε σύγκρουση αρμοδιοτήτων με τον ύπατο εκπρό-

σωπο για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, με τον κίνδυνο να αποδυναμωθούν εξίσου θεσμικά και λειτουργικά. Πολύ έμπειρος και βαθύς γνώστης των ευρωπαϊκών ζητημάτων Έλληνας διπλωμάτης, χωρίς απαραίτητως να τον προκρίνει, αναφέρεται στην εναλλακτική της δημιουργίας διακριτής θέσης ύπατου εκπροσώπου για την άμυνα, εγγύτερα στις αρμοδιότητες του Συμβουλίου και όχι της Επιτροπής, με την επισήμανση ότι σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να αφαιρεθεί η ευθύνη της άμυνας από την Κάγια Κάλας, αντικαταστάτρια του Ζοσέπ Μπορέλ. Πέρα, όμως, από τη γραφειοκρατική δυσκίνηση και τη διατακτικότητα κάποιων κρατών-μελών για θεσμική ολοκλήρωση, ειδικότερα στον ενιαίο τομέα της άμυνας, οι κινήσεις δεν πρέπει να είναι σπαθωδείς. Απαιτούνται μεθοδικές κινήσεις και προφανώς η πλήρωση

Ο Κ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων (IGA) και καθηγητής του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδας.

“

Η αντιπαράθεση Αβέρωφ Νεοφύτου με Κώστα Κωνσταντίνου κρατάει χρόνια, ενώ όπως διαμηνύεται στο βιβλίο πολιτικού περιεχομένου που ετοιμάζει ο δεύτερος, θα υπάρξει εκτενής αναφορά για τους λόγους των κακών σχέσεων με τον τέως πρόεδρο του ΔΗΣΥ.

Κόμματα στα πρόθυρα κρίσης

Πύρρειος νίκη με εσωστρέφεια στον ΔΗΣΥ, απογοήτευση στο ΑΚΕΛ, κλειστά χαρτιά στο ΔΗΚΟ

“

Το ποσοστό που έλαβε η Άννα Θεολόγου δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητο από το ΑΚΕΛ που συνεχίζει τις επαφές στο πλαίσιο της κοινωνικής συμμαχίας.

“

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος δεν φέρεται να έχει διάθεση να μοιραστεί τις σκέψεις και τις προθέσεις ακόμη και με τους στενούς του συνεργάτες, πριν από τη συνεδρία της Κ.Ε. του κόμματος.

Της **ΟΡΙΑΝΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Μπορεί το εκλογικό αποτέλεσμα των διπλών εκλογών να έδωσε την πρωτιά στον ΔΗΣΥ, ωστόσο δεν φέρεται να κατάφερε να επουλώσει πληγές του πρόσφατου παρελθόντος, αντίθετα το κόμμα βυθίστηκε ακόμα περισσότερο στην εσωστρέφεια. Σε κάποιες περιπτώσεις η ένταση είναι έκδηλη ακόμη και μεταξύ των συμμετεχόντων στον πρωινό καφέ της Πινδάρου, όπου ενίοτε αναλώνονται σε μη πολιτικού περιεχομένου ζητήματα, όπως τις κοινωνικές εκδηλώσεις στις οποίες παρευρέθηκαν ορισμένοι και τις πιθανές συναντήσεις με στελέχη που πιστεύεται ότι δουλίζουν εναντίον της ηγεσίας. Πλέον το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη συνεδρία του Πολιτικού Γραφείου του κόμματος, όπου θα γίνει και η αποτίμηση του εκλογικού αποτελέσματος.

Ο αναπληρωτής πρόεδρος Ευθύμιος Δίπλαρος που είχε, βάσει και του καταστατικού, και το γενικό πρόταγμα των δημοτικών εκλογών, αναμένεται να προχωρήσει σε απολογισμό, τονίζοντας τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν αλλά και κάτω από ποιες συνθήκες έφτασαν στο μάλλον απογοητευτικό αποτέλεσμα της 9ης Ιουνίου. Πιθανόν να του ζητηθούν ευθύνες σε σχέση με συγκεκριμένες επιλογές που προκάλεσαν τη δυσάρεσκεια των ψηφοφόρων, όπως και για τις περιπτώσεις που το κόμμα δεν είχε ενώπιον επιλογές, καταλήγοντας να υποστηρίξει το μη χειρόν βέλτιστον. Ιδιαίτερη αναφορά αναμένεται να γίνει και για τον Δήμο Λευκωσίας και την υποψηφιότητα Νίκου Τορναρίτη, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο να υπάρξει και δημόσια παραδοχή της ηγεσίας ότι τελικά ήταν λάθος επιλογή.

Πάντως, ο Ευθύμιος Δίπλαρος

σε αυτή την αποτίμηση θα έχει σύμμαχό του την Αννίτα Δημητρίου, μιας και αυτή την ώρα δεν υπάρχει περιθώριο η πρόεδρος να ανοίξει μέτωπο με τον δεύτερο τη τάξει στο κόμμα. Άλλωστε η κα Δημητρίου έχει ήδη να διαχειριστεί την πικρία που εκφράζουν στελέχη, θεωρώντας ότι δεν έλαβαν την ανάλογη υποστήριξη από την Πινδάρου κατά την προεκλογική περίοδο.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Πάφος και ο υποψήφιος για την προεδρία του επαρχιακού οργανισμού Κώστας Κωνσταντίνου. Μία επιλογή του κόμματος που από την αρχή προκάλεσε αντιδράσεις κυρίως από κομματικά στελέχη της επαρχίας, μιας και ήταν από τους ανθρώπους που στηρίζει δημοσίως στις προεδρικές εκλογές την υποψηφιότητα Νίκου Χριστοδουλίδη και όχι του προέδρου του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου. Η αντιπαράθεση των δύο κρατάει χρόνια, ενώ όπως διαμηνύεται στο βιβλίο πολιτικού περιεχομένου που ετοιμάζει ο κ. Κωνσταντίνου, θα υπάρξει εκτενής αναφορά για τους λόγους των κακών σχέσεων με τον τέως πρόεδρο του ΔΗΣΥ.

Πέρα από τη συγγραφή ο κ. Κωνσταντίνου θα διατηρήσει το Πολιτικό Γραφείο, παραμένοντας στην ενεργό δράση. Μάλιστα, κάνει λόγο για μη κομματική στήριξη προεκλογικά, όπως και για πολεμική εναντίον του από συγκεκριμένα στελέχη και ξεκαθαρίζει πως οι खिलाδες των ψηφοφόρων που τον στηρίζουν του δίνουν δύναμη να συνεχίσει πάντα εντός του ΔΗΣΥ, αν και υπήρξε ήδη βολιδοσκοπήση από πολιτικά ενεργούς πολίτες που συζητούν πλέον ανοιχτά τη δημιουργία νέου κόμματος που θα στηρίζει τον Νίκο Χριστοδουλίδη.

Συζητήσεις για το νέο κόμμα φέρεται να έχει και ο τέως δήμαρχος Στροβόλου Ανδρέας Παπαχα-

λάμπους που, αν και υπήρξαν φωνές διαμαρτυρίας πως είχε τη στήριξη του Προεδρικού, δεν επανεξελέγη. Η Πινδάρου δεν θέλπει να στηρίξει τον κ. Παπαχαράλαμπος, δίνοντας τον δόμο στη ΔΗΠΑ, θέλοντας να αποφύγει περαιτέρω διενέξεις, μιας και ο τέως δήμαρχος ήταν και αυτός θερμός υποστηρικτής της υποψηφιότητας Νίκου Χριστοδουλίδη, με αποτέλεσμα ο ΔΗΣΥ να χάσει άλλο ένα δόμο που παραδοσιακά θεωρείται συναγεμικός.

Πάντως, ο κ. Παπαχαράλαμπος δηλώνει και αυτός πολιτικά ενεργός, άλλωστε παραμένει στέλεχος του ΔΗΣΥ, χωρίς ωστόσο να ξεκαθαρίζει τις επόμενες κινήσεις του για τις οποίες φέρεται να είναι ενημερωμένος και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Στη συνεδρία του Πολιτικού Γραφείου του ΔΗΣΥ αναμένεται και η αναφορά του βουλευτή του κόμματος Δημήτρη Δημητρίου, για την ανάγκη πραγματικών τομών και δομικών αλλαγών, με τον ίδιο να δηλώνει παρών σε αυτή την προσπάθεια—όπως το διατυπώνει και μέσα από το άρθρο του με τίτλο «Ανακουφιστήκαμε, δεν νικήσαμε» που δημοσιεύτηκε στην «Κ», στις 16 Ιουνίου.

Αν και το περιεχόμενο της τοποθέτησής του κ. Δημητρίου δεν φέρεται να άρσει σε στελέχη της ηγεσίας που εξέφρασαν τη σκέψη να του αποσταλεί και σχετική επιστολή (η δεύτερη, παρόμοιου περιεχομένου μετά από εκείνη του Οκτωβρίου με την οποία του είχε επιστημανθεί η δυσάρεσκεια του κόμματος για τις δημόσιες παρεμβάσεις του ενόψει των εκλογών), ωστόσο ένα τέτοιο ενδεχόμενο φέρεται να είναι απομακρυσμένο. Μάλιστα, δεν αποκλείεται τις επόμενες μέρες η πρόεδρος του κόμματος να έχει μία κατ' ιδίαν συζήτηση μαζί του όσο και για θέματα

που προκύπτουν μέσα από το κοινοβουλευτικό έργο.

Χάθηκε η επαφή

Στο ΑΚΕΛ, μετά τα αποτελέσματα των εκλογών της 9ης Ιουνίου, η απογοήτευση και—σε κάποιες περιπτώσεις—ο θυμός είναι έκδηλα ακόμη και σήμερα. Μπορεί να βρίσκονται σε εξέλιξη οι διεργασίες για αποτίμηση του εκλογικού αποτελέσματος, ωστόσο επί της ουσίας το φθινόπωρο αναμένεται να ληφθούν ουσιαστικές αποφάσεις. Πάντως, το ποσοστό που έλαβε η Άννα Θεολόγου δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητο από το κόμμα που συνεχίζει τις επαφές και τη συνεργασία στο πλαίσιο της κοινωνικής συμμαχίας. Η ίδια η κα Θεολόγου πάντως δηλώνει παρούσα σε δημόσιες παρεμβάσεις κυρίως επί οικονομικών θεμάτων, ενώ για τα περαιτέρω πολιτικά βήματα της αναμένεται να ξεκαθαρίσει το σκηνικό από Σεπτέμβριο.

Σε σχέση με τον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, που δεν κατάφερε να επανεκλεγεί, η ηγεσία του κόμματος επιθυμεί στενή συνεργασία μαζί του. Άλλωστε το ποσοστό των Τουρκοκυπρίων που επέλεξαν να έρθουν στις κάλπες, πολύ μικρότερο από ό,τι υπολογιζόταν, αυξάνει την ανάγκη εντατικοποίησης των προσηλαίων με την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Σημειώνεται πάντως ότι το παρατεταμένο αδιέξοδο στο Κυπριακό όπως και η στάση του Ερσίν Τατάρ δεν βοήθησαν στην προσέλευση των ψηφοφόρων, σε αντίθεση με τις εκλογές του 2019 και τη στάση που είχε τηρήσει ο Μουσταφά Ακιντζι.

Την ίδια ώρα, στο ΑΚΕΛ αντιλαμβάνονται πως ένα από τα μεγάλα προβλήματα που τους οδήγησαν στο κακό αποτέλεσμα των εκλογών είναι και το γεγονός ότι έχασαν την επαφή με τον κόσμο. Θα πρέπει,

όπως σημειώνεται, να ληφθούν τέτοιες αποφάσεις για να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών και με επιτυχία να περνούν σε αυτούς τα πολιτικά μηνύματα. Στο ΑΚΕΛ σημειώνεται ότι πιθανότατα να πρέπει να γίνει δουλειά και σε σχέση με τις θέσεις του κόμματος για την Ευρώπη, ξεκαθαρίζοντας ότι δεν είναι εναντίον σε αυτό τον θεσμό, αλλά αντιθέτως παλεύει για τη βελτίωσή του. Σε όλη αυτή την προσπάθεια δεν πρέπει να θεωρείται αμελητέα η καλή πορεία του κόμματος στις δημοτικές εκλογές, γι' αυτό, όπως σημειώνεται από κάποιους, θα πρέπει να την εκμεταλλευτούν με τα άτομα που βρίσκονται κοντά στους πολίτες, ώστε να ακούσουν και να ακουστούν.

Οι προθέσεις Νικόλα

Στο ΔΗΚΟ τα πράγματα παραμένουν μουδιασμένα μετά την πέμπτη θέση και το ποσοστό του 9,7%. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος δεν φέρεται να έχει διάθεση να μοιραστεί τις σκέψεις και τις προθέσεις ακόμη και με τους στενούς του συνεργάτες, πριν από τη συνεδρία της Κ.Ε. του κόμματος, όπου και αναμένεται να αναλύσει τις προθέσεις του για την επόμενη μέρα στο κόμμα.

Πάντως, δεν φέρεται να υπάρχει θέμα εκλογικού συνεδρίου, μιας και τα πλείστα μέλη της ηγεσίας δεν θεωρούν ότι οι ευθύνες που τους αναλογούν είναι ισότιμες. Άλλωστε, ενώ προεκλογικά υπήρξε δυσάρεσκεια και μωρμουρητά από ανώτατα στελέχη της ηγεσίας σε σχέση με τον τρόπο που ο πρόεδρος του κόμματος λάμβανε αποφάσεις, θεωρώντας ότι τους άφηνε εκτός, και μάλιστα συζητούσαν και το ενδεχόμενο να θέσουν θέμα ηγεσίας, τώρα δεν φέρεται να τίθεται τέτοιο ζήτημα, όπως δεν συζητείται και η απομάκρυνση από την κυβέρνηση Χριστοδουλίδη.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΧΑΣΑΠΗ**

Χαστούκι στα καθιερωμένα κόμματα

Στη σύγχρονη παιδαγωγική μπορείς να διακρίνεις τη διαφορά ανάμεσα σε ένα νέο που αντιδρά σε πολλές καταστάσεις και υποδεικνύει αναμενόμενες συμπεριφορές, και έναν άλλο, που μένει απαθής, αποτραβηγμένος και λιγομίλιτος. Στην πρώτη περίπτωση, τα νεύρα σου τσιτώνουν, η νρεμία διαταράσσεται. Στη δεύτερη βιώνεις την πτώση στο κενό. Είναι ευκολότερη η διαχείριση αρνητικών συμπεριφορών, από την παγωμάρα που κυριεύει ένα γονιό ή παιδαγωγό μπροστά στην απάθεια.

Υπό το πρίσμα αυτό, μόνο αισιόδοξοι μπορούμε να νιώσουμε με την εκλογή Φειδία ως Κύπριου ευρωβουλευτή. Πρώτα-πρώτα, επειδή πολλοί πολίτες που θα ψήφισαν με το ζόρι, επιλέγοντας το κατά τη

γνώμη τους «μη χειρόν» μεταξύ των καθιερωμένων κομμάτων, όπως συνθηθίζεται και ομολογείται πλατιά, θεώρησαν ότι έτσι έπαιρναν μια πιο ξεκάθαρη πολιτική θέση. Ακόμη, γιατί το προφίλ του Φειδία, ενός νέου με ειλικρίνεια, ζωντάνια, που μιλά «όπως εμείς», έπεισε αρκετούς που θα απείχαν, να προσέλθουν στην κάλπη. Να μάνι-μάνι ένα κέρδος, με τη μεταστροφή πολιτών από την αδιαφορία στην αντίδραση, έστω και αρνητική, ενδεχόμενα.

Μα, θα μου πείτε, είναι δυνατόν να εκλέγουμε έναν influencer να μας εκπροσωπεί; Σκέφτομαι πως δεν είναι σωστό να δαίμονοποιούμε τα social media, όταν με επιπολαιότητα επιλέγουμε ηθοποιούς, τραγουδιστές, ποδοσφαιριστές, κουτομυόληδες της τηλεόρασης, άτο-

μα που δεν είχαν προηγούμενα ασχοληθεί με τα κοινά, για αντίστοιχους ρόλους, στην Κύπρο και στην Ελλάδα.

Ο Φειδίας επέδειξε ένα επαινετό πολιτικό αισθητήριο, εντοπίζοντας τη μεγάλη απόκλιση που διέπτε τις ανησυχίες των πολιτών από τη μια, και την ξύλινη γλώσσα που ακούσαμε για άλλη μια φορά από τα καθιερωμένα κόμματα. Ο κόσμος δεν τρώει κουτόχορτο, κι αν μην εκδηλώνει τόσο οργανωμένα τη διαμαρτυρία του, όσο σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Πέρασε μια πανδημία, η οποία συνοδεύτηκε από πειραματισμούς με νέες φάρμακα, τα οποία δυστυχώς άφρασαν αρκετούς με παρενέργειες, και συνάμα άλλους με απρόσμενο πλουτισμό. Ο κόσμος αγωνιά με την ακρίβεια, η οποία έχει κάνει λίγους

πλούσιους πλουσιότερους, και πολλούς να αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους για να βγάλουν τον μύνα. Οι πολίτες επίσης δυσκολεύονται να καταπονή τις αιτιάσεις που προβλήθηκαν, προκειμένου να εμπλακεί η Ευρώπη στον πόλεμο στην Ουκρανία. Και τώρα, έχουμε ένα δεύτερο πόλεμο, ο οποίος καταστρέφει την Παλαιστίνη αλλά δεν εξαλείφει τη Χαμάς. Πόσο δύσκολο είναι να σκεφθεί κανείς ότι και οι δύο πόλεμοι εξυπηρετούν τα συμφέροντα των αμυντικών βιομηχανιών, των φιλοπόλεμων και των πλουτοκρατών, με τίμημα खिलाδες νεκρούς, ελλείψεις αγαθών και εκτίναξη του κόστους ζωής;

Η κυπριακή οικογένεια βιώνει ακόμη ένα σοκ. Αφιεθήκαμε στην αποθέωση του ατομικισμού και της

κατανάλωσης, για να ζούμε σήμερα μια εξάπλωση των ναρκωτικών και μια έξαρση σχολικής και νεανικής παραβατικότητας. Όπου μας λένε ότι η θεραπεία συνίσταται από περισσότερη αστυνόμευση, περισσότερους λειτουργούς, φράκτες και κάμερες! Κάτι άλλο; Μήπως οι κυβερνήτες κάτι παραβλέπουν; Δεν είναι δυνατόν στην εποχή που προτάσσουμε την ανεκτικότητα, την πολυπολιτισμικότητα, τη διαφορετικότητα και τη συμπεριληψη, και καλά κάνουμε, να μην τολμούμε να μιλήσουμε για τη σημασία καλλιέργειας της ανθρώπινης ψυχής, με τις αξίες που τη θωρακίζουν!

Αυτές τις κατακλυσμαίες αγωνίες περνά ο πολίτης, την ώρα που τα κόμματα τσακώνονται, ακόμη

και οι υποψήφιοι στο ίδιο κόμμα αλληλοϋπονομεύονται. Υπάρχει διέξοδος; Μια κάποια ελπίδα προσφέρει ο Φειδίας. Για μια πιο ριζική λύση, απαιτείται από τους κομματικούς ηγέτες να κάνουν την υπέρβαση. Να αποδεχθούν ότι είναι ανάγκη να συμπλεύσουν, να συμφωνήσουν σε κοινά προγράμματα, να μιλήσουν με ντομπροσύνη, με παραδοχές και αλήθειες, που ταρακουνούν και κοστίζουν. Τα πράγματα μπορούν να φτιάξουν, αν πάψουμε να κυνηγούμε κομματικές ψήφους, και αρχίσουμε να κτίζουμε υγιή νεολαία.

Ο Ξενοφών Χασάπης είναι σύμβουλος και εκπαιδευτής Στελεχών Επιχειρήσεων και Νέων.
Xenophon.hasapis@gmail.com

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η υπόθεση του πρώην επιτρόπου Εθελοντισμού Γιαννάκη Γιαννάκη, η οποία βρίσκεται ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, με τον κ. Γιαννάκη να είναι αντιμέτωπος με αδικήματα πλαστογραφίας (για το απολυτήριο λυκείου και το πανεπιστημιακό του πτυχίο) βρίσκεται εν εξελίξει, αλλά παίρνοντας συνεχώς αναβολές, με αιτιολογία από πλευράς του δικηγόρου του ότι έχει παραβιαστεί το δικαίωμα της δίκαιης δίκης και το τεκμήριο της αθωότητας του πελάτη του, λόγω των δηλώσεων που έχουν γίνει από πολιτικά πρόσωπα, αλλά και από την αντιμετώπιση που έτυχε από τα ΜΜΕ. Ένα από τα πολιτικά πρόσωπα που αναφέρθηκε από το βήμα της Βουλής στη υπόθεση «Γιαννάκη» είναι ο βουλευτής του ΑΚΕΛ Χρίστος Χριστοφίδης, ο οποίος στις 14 Μαρτίου κατά τη συνεδρίαση της Ολομέλειας είπε: «Και θέλω να τελειώσω με το εξής: σκάνδαλο "Γιαννάκης Γιαννάκη". Πριν πόσα χρόνια έχει γίνει; Πριν από αρκετά χρόνια. Ο κ. Γιαννάκη συνεχίζει να είναι υπάλληλος του Οργανισμού Νεολαίας, να λαμβάνει μισθό, η υπόθεση αναβάλλεται συνεχώς και οι κακές γλώσσες μιλούν για μια μεθόδευση μέχρι και τη συνταξιοδότηση! Τζιαι εγώ θέλω να πω ότι, αν ήταν μία φορά σκάνδαλο το τι συνέβη, είναι πολλές περισσότερες φορές σκάνδαλο αυτή η πολιτεία να γνωρίζει και να συμπεριφέρεται με αυτό τον τρόπο, αντί να μεριμνά να αποδώσει πραγματική δικαιοσύνη. Επαναλαμβάνω, ελπίζω να μην περάσουν και άλλα αρκετά χρόνια τζιαι να συζητούμε ακόμα ένα θέμα το οποίο θα έπρεπε να είχε επιλυθεί εδώ και μερικά χρόνια». Αυτά τα λόγια του κ. Χριστοφίδη ήταν αρκετά ώστε ο συνήγορος του κ. Γιαννάκη να καταχωρίσει νέα αίτηση προς εξέταση, μέρος της οποίας αφορά παρέμβαση σε δικαστική διαδικασία. Προηγουμένως, όπως ανέφερε ο κ. Χριστοφίδης σε γραπτή ανακοίνωσή του, η πλευρά του κ. Γιαννάκη είχε πρόθεση να καταγγείλει τον κ. Χριστοφίδη.

Με αφορμή, λοιπόν, και την τελευταία αγόρευση του κ. Γιάννη Πολυχρόνη, για απαλλαγή του κ. Γιαννάκη από τις κατηγορίες της πλαστογραφίας, λόγω καταδίκης του από τα ΜΜΕ και από δηλώσεις πολιτικών (η απόφαση θα ανακοινωθεί στις 19 Ιουλίου), μιλήσαμε με τον κ. Χριστοφίδη και τον νομικό Χρίστο Μ. Τριανταφυλλίδη για την ελευθερία του λόγου και το κοινοβουλευτικό έργο, αλλά και για το κατά πόσο επηρεάζονται από τον δημόσιο λόγο οι δικαστές. Η «Κ» ζήτησε και τη θέση της προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων κας Αννίτας Δημητρίου, η οποία ωστόσο δεν θέλησε να τοποθετηθεί.

Προσπάθεια στοχοποίησης

Ερωτώμενος ο κ. Χρίστος Χριστοφίδης ως πού φτάνει η ελευθερία του λόγου στον κοινοβουλευτικό λόγο, και πώς η περιστολή του μπορεί να επηρεάσει το έργο των βουλευτών, απάντησε πως αυτό το οποίο βιώσαμε το τελευταίο χρονικό διάστημα ήταν μια ξεκάθαρη προσπάθεια φίμωσης και εκφοβισμού βουλευτή και στην προκειμένη περίπτωση αφορούσε τον ίδιο, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Προσπάθεια η οποία αποσκοπεί στην ουσιαστική κατάργηση του ρόλου του βουλευτή και της νομοθετικής εξουσίας. Ένας από τους κύριους ρόλους ενός βουλευτή και της νομοθετικής εξουσίας είναι να ασκεί έλεγχο χωρίς τον φόβο πολιτικής

ή νομικής δίωξης» και πρόσθεσε πως είναι γι' αυτό τον λόγο που σε όλες τις δημοκρατίες είναι κατοχυρωμένη η βουλευτική ασυλία, ιδιαίτερα κατά την άσκηση του κοινοβουλευτικού έργου ενός βουλευτή. «Η προσπάθεια στοχοποίησης μου για τοποθέτηση μου από το επίσημο βήμα της Βουλής, επειδή ήγερτα το θέμα της καθυστέρησης της εκδίκασης της γνωστής υπόθεσης Γιαννάκη Γιαννάκη είναι μια πρωτόγνωρη και πρωτάκουστη μεθόδευση. Προφανώς κανένας βουλευτής δεν μπορεί να παραβεί τον νόμο ή να προβαίνει σε πράξεις ηθικής αισχροσύνης, αλλά έχει όχι απλώς δικαίωμα αλλά υποχρέωση να ασκεί τις εξουσίες που του όρισε ο λαός και η δημοκρατία» τόνισε ο κ. Χριστοφίδης. Από την πλευρά του ο κ. Τριανταφυλλίδης, ερωτώμενος αν μπορεί η κοινοβουλευτική παρέμβαση εντός της Βουλής, όταν αυτή ευρίσκεται μέσα σε κοινοβουλευτικά θέματα (οι εργασίες της Βουλής στην Ολομέλεια ή και σε αρμόδιες Επιτροπές της Βουλής) εκτός και πάλι σε πολύ ακραίες περιπτώσεις δεν αποτελούν παρέμβαση στο έργο της δικαιοσύνης» όσο για το αν νομικά υπάρχει έρευνα για συνέψεις εναντίον των βουλευτών ή αυτολογηφισίας ο κ. Τριανταφυλλίδης ανέφερε χαρακτηριστικά: «Εν πάση περιπτώσει

Ελευθερία του λόγου και κοινοβουλευτικό έργο

Αλίμονο αν επηρεάζονταν οι δικαστές από την περιρρέουσα, λένε ο δικηγόρος Χρίστος Μ. Τριανταφυλλίδης και ο βουλευτής του ΑΚΕΛ Χρίστος Χριστοφίδης

Με αφορμή την τελευταία αγόρευση του κ. Γιάννη Πολυχρόνη, για απαλλαγή του κ. Γιαννάκη από τις κατηγορίες της πλαστογραφίας, λόγω καταδίκης του από τα ΜΜΕ και από δηλώσεις πολιτικών μιλήσαμε με τον κ. Χριστοφίδη και τον νομικό Χρίστο Μ. Τριανταφυλλίδη για την ελευθερία του λόγου και το κοινοβουλευτικό έργο, αλλά και για το κατά πόσο επηρεάζονται από τον δημόσιο λόγο οι δικαστές.

«Αυτό το οποίο βιώσαμε το τελευταίο χρονικό διάστημα ήταν ξεκάθαρη προσπάθεια φίμωσης και εκφοβισμού βουλευτή» λέει ο Χρίστος Χριστοφίδης.

«Οι αναφορές ενός βουλευτή στο πλαίσιο των εργασιών στη Βουλή είναι προνομίου και δεν δύνανται να διωχθούν νομικά» λέει ο Χρίστος Μ. Τριανταφυλλίδης.

Κατά κανόνα δεν επηρεάζονται

Αν οι λειτουργοί της Δικαιοσύνης μπορούν εύκολα να επηρεαστούν από την κοινή γνώμη ή από τις δηλώσεις ΜΜΕ ή και βουλευτών, όπως διατείνεται ο συνήγορος του κ. Γιαννάκη, λέω στους κκ. Χριστοφίδη και Τριανταφυλλίδη, τότε έχουμε πρόβλημα... είναι δυνατόν κάτι τέτοιο τούς ρωτώ. Ο κ. Χριστοφίδης λέει: «Έχετε δίκαιο ότι αυτές οι αναφορές αποτελούν, εκτός των άλλων, μομφή των λειτουργών της δικαστικής εξουσίας. Δεν νομίζω, δεν μπορώ να πιστέψω ότι υπάρχει δικαστής ο οποίος λαμβάνει αποφάσεις με βάση την περιρρέουσα». Ο κ. Τριανταφυλλίδης απάντησε σχετικά πως στην Κύπρο οι δίκες και ειδικά οι ποινικές διεξάγονται χωρίς ενόρκους, και την όλη διαδικασία συμπεριλαμβανομένης και της τελικής απόφασης τόσο του αν ο κατηγορούμενος είναι ένοχος ή όχι όσο και της ποινής την έχει υπό την ευθύνη του επαγγελματία δικαστή... «Με βάση τα ανωτέρω έχω την άποψη, εκτός από πολύ ακραίες περιπτώσεις δημοσιευμάτων ή δηλώσεων, ότι οι επαγγελματίες δικαστές δεν επηρεάζονται από τα δημοσιεύματα και τις δηλώσεις. Εάν επηρεάζοντο τότε σίγουρα θα υπήρχε πρόβλημα, αλλά επαναλαμβάνω, κατά τη γνώμη μου, κατά κανόνα δεν επηρεάζονται».

οι αναφορές ενός βουλευτή στο πλαίσιο διεξαγωγής των εργασιών στην Ολομέλεια της Βουλής είναι προνομίου και δεν δύνανται να διωχθούν νομικά», συμπληρώνοντας: «Κατά την άποψή μου θα ήτο ατυχέστατο εάν η δικαιοσύνη δεν είχε τη δυνατότητα να "αντέξει" κριτική και σχολιασμό, όταν αυτή γίνεται είτε εντός είτε εκτός Βουλής και μάλιστα μέσα σε κάποια πλαίσια και με δομημένη επιχειρηματολογία και με βάση συγκεκριμένα γεγονότα. Η έκφραση ανησυχίας ή παρατήρησης από κάποιο βουλευτή κατά τη γνώμη μου εντάσσεται μέσα σ' αυτό το πλαίσιο». Στο ίδιο ερώτημα ο κ. Χριστοφίδης λέει: «Σε καμία περίπτωση. Αν κάθε φορά που η Βουλή και τα ΜΜΕ ασχολούνταν καθηκόντως με κάποιο σκάνδαλο συνιστούσε παρέμβαση στο έργο της δικαιοσύνης είτε δεν θα μιλούσε κανένας σε αυτό τον τόπο, είτε θα ήμασταν οι μισοί στη φυλακή, είτε δεν θα στεκόταν καμία υπόθεση στο δικαστήριο» και θυμίζει ο κ. Χριστοφίδης την περίπτωση της κας Ακκελίδου: «Κατηγορήθηκε στο παρελθόν για παρέμβαση στη δικαιοσύνη, όταν επικοινωνήσει απευθείας με τον δικαστή συγκεκριμένους υπόθεσης για να του ζητήσει συγκεκριμένη απόφαση (παρόλο που το έκανε από αγνή καλοσύνη για καθαρά ανθρωπιστικούς λόγους). Αλίμονο να θεωρείται παρέμβαση η άσκηση του

έργου ενός βουλευτή ή ενός δημοσιογράφου» λέει ο κ. Χριστοφίδης.

Όσο για τον αν είναι ασφαλής η δημοκρατία μας εν έτει 2024 ή έχουμε ακόμη δρόμο να διανύσουμε, δεδομένης της αναφοράς για καταγγελία ενός βουλευτή, ρωτώ τον κ. Χριστοφίδη, ο οποίος εμφατικά απαντά: «Θα είμαι κατηγορηματικός. Δεν είναι ασφαλής η δημοκρατία μας, ιδιαίτερα εν έτει 2024. Το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο για τις ευρωεκλογές πραγματοποίησε μία εκστρατεία με κύριο μήνυμα ότι η δημοκρατία μας δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Πιστεύω ότι έχουμε ξεπεράσει προ πολλού αυτό το σημείο. Τώρα είμαστε στο σημείο που μια μεγάλη μάζα των πολιτών θεωρούν τη δημοκρατία βάρος» και συνεχίζει λέγοντας πως έχει καλλιεργηθεί μια απίστευτη απαξίωση σε βασικούς θεσμούς της δημοκρατικής λειτουργίας όπως τα κόμματα, η Βουλή, ο δημόσιος διάλογος και αντίλογος και πολλά άλλα, προσθέτοντας: «Σε όλο τον κόσμο παρουσιάζονται τάσεις προς τον ολοκληρωτισμό και ακύρωσης της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας όπως την ξέραμε μέχρι σήμερα. Ήταν απόλυτα εύστοχη η παρατήρηση

Η «Κ» ζήτησε και τη θέση της προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων κας Αννίτας Δημητρίου, η οποία ωστόσο δεν θέλησε να τοποθετηθεί.

επιφανών δημοσιογράφων και πνευματικών ανθρώπων ότι και η προσπάθεια εκφοβισμού και φίμωσης μου εντάσσεται στο πλαίσιο μιας ευρύτερης προσπάθειας να επιβληθεί στον τόπο μια "σιωπή του νεκροταφείου" που σχετίζεται με την επέλαση της διαφθοράς και το κύμα συγκάλυψής της. Θέλω να θυμίσω ότι σε ένα βιβλίο το οποίο έκανε τρομερή αίσθηση όταν εκδόθηκε με τον προφητικό τίτλο "Πώς πεθαίνουν οι δημοκρατίες" οι ακαδημαϊκοί του Harvard, Levitsky και Ziblud σημειώνουν ότι στον σύγχρονο κόσμο η κατάργηση δημοκρατικών λειτουργιών σε ένα πολιτικό δεν προέρχεται συνήθως από τα τακς, αλλά από υφιστάμενους θεσμούς, οι οποίοι καταχρώνται εξουσίες και αρμοδιότητες τους με αποτέλεσμα την περιστολή της δημοκρατίας».

Ο κ. Τριανταφυλλίδης σχετικά με το αν η δημοκρατία μας είναι καλά θεμελιωμένη, απαντά πως παρόλα όσα αναφέρονται πολύ συχνά, εν έτει 2024 στην Κύπρο, θεσμικά η Δημοκρατία είναι σε γενικές γραμμές ασφαλής. «Υπάρχουν τα εχέγγυα για να δύνανται ο πολίτης να το αισθάνεται αυτό, νοούμενου ότι και ο ίδιος "κινείται" μέσα σε νόμιμα πλαίσια. Επίσης, ο πολίτης έχει διεξόδους και τρόπους, απευθυνόμενος είτε προς τις δημόσιες Αρχές είτε προς τη Δικαιοσύνη, αναλόγως της περίπτωσης, να προστατεύσει τα δικαιώματά του, εάν πιστεύει ότι αυτά έχουν επηρεαστεί αρνητικά από κάποια ενέργεια τρίτου ή του κράτους» και συνεχίζει: «Αδιαμφισβήτητα πάντοτε υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και έχω την άποψη ότι τα περιθώρια αυτά δεν είναι στις δομές του κράτους αλλά στην ποιότητα των ανθρώπων που υπηρετούν θεσμικά τις θέσεις και από τους οποίους ο πολίτης αναμένει προστασία των δικαιωμάτων του και σε τελευταία ανάλυση τη λειτουργία της δημοκρατίας».

ΠΠC MEDOCHEMIE

Ξέχνα τον πόνο γρήγορα

ΜΕ ΤΟ ULTIMAX ALTER

ΑΝΑΛΓΗΤΙΚΟ - ΑΝΤΙΦΛΕΓΜΟΝΩΔΕΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ**ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ EUROBANK A.E.
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LIMITED**

Η Τράπεζα Eurobank A.E. (η «Προτείνουσα»), θυγατρική της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών A.E., σε συνέχεια της ανακοίνωσής της, ημερομηνίας 4 Ιουνίου 2024, αναφορικά με την διενέργεια υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης εξαγοράς (η «Δημόσια Πρόταση») προς όλους τους μετόχους της εταιρείας Hellenic Bank Public Company Limited («Hellenic Bank», «Ελληνική Τράπεζα», «Υπό Εξαγορά Εταιρεία») για την απόκτηση μέχρι και του 100% του εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της Hellenic Bank και σύμφωνα με το Άρθρο 22(1)(α)(i) του περί Δημοσίων Προτάσεων Εξαγοράς Νόμου του 2007 έως 2022 (ο «Νόμος»), ανακοινώνει στο επενδυτικό κοινό ότι στις 25 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (η «Επιτροπή») ενέκρινε τη δημοσίευση του Εγγράφου Δημόσιας Πρότασης για την απόκτηση μέχρι και του 100% του εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της Ελληνικής Τράπεζας, οι τίτλοι της οποίας είναι εισηγμένοι στην Κύρια Αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου («ΧΑΚ»).

Κατά την ημερομηνία της παρούσας ανακοίνωσης, η Προτείνουσα ήδη κατέχει άμεσα 229.029.857 μετοχές, ήτοι το 55,48% του εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της Ελληνικής Τράπεζας. Επομένως, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Νόμου, η Δημόσια Πρόταση θεωρείται επιτυχής και είναι άνευ όρων. Κατά συνέπεια η Προτείνουσα είναι υποχρεωμένη να αποκτήσει το σύνολο των μετοχών της Υπό Εξαγορά Εταιρείας που θα της προσφερθεί με βάση τους όρους της παρούσας Δημόσιας Πρότασης και νοουμένου ότι δεν προκύψουν οποιεσδήποτε περιπτώσεις ανάκλησης ή ακύρωσης της Δημόσιας Πρότασης κατά τις διατάξεις του άρθρου 27 του Νόμου.

Επιπρόσθετα, η Προτείνουσα θα προβαίνει στην απόκτηση μετοχών της Υπό Εξαγορά Εταιρείας κατά την Περίοδο Αποδοχής της Δημόσιας Πρότασης στην τιμή της προσφερόμενης αντιπαροχής των €2,56 κατά τις χρηματιστηριακές συναντήσεις.

Με βάση το Έγγραφο Δημόσιας Πρότασης, η αντιπαροχή που προσφέρεται στους μετόχους της Ελληνικής Τράπεζας που θα αποδεχθούν τη Δημόσια Πρόταση είναι €2,56 ανά μετοχή πληρωτέα σε μετρητά. Η προτεινόμενη αντιπαροχή των €2,56 ανά μετοχή είναι κατά 3,03% σε έκπτωση επί της τιμής κλεισίματος της μετοχής την ημέρα που προηγήθηκε της ανακοίνωσης της Δημόσιας Πρότασης και σε υπεραξία της τάξης του 14,84% επί της μέσης τιμής κλεισίματος για τους 12 μήνες που προηγήθηκαν της ανακοίνωσης της Δημόσιας Πρότασης. Επίσης, η προτεινόμενη αντιπαροχή είναι σε έκπτωση της τάξης του 33,91% σε σχέση με την καθαρή αξία ενεργητικού ανά μετοχή της Hellenic Bank σύμφωνα με τις μη ελεγμένες συνοπτικές ενδιάμεσες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για την τριμηνία που έληξε στις 31 Μαρτίου 2024.

Η Περίοδος Αποδοχής της Δημόσιας Πρότασης για τους μετόχους της Ελληνικής Τράπεζας αρχίζει την 1^η Ιουλίου 2024 και λήγει στις 30 Ιουλίου 2024, η ώρα 14:30.

Το Έγγραφο της Δημόσιας Πρότασης περιέχει πλήρη στοιχεία για τη Δημόσια Πρόταση, την προσφερόμενη αντιπαροχή και λεπτομερή περιγραφή της διαδικασίας αποδοχής της Δημόσιας Πρότασης. Το Έγγραφο της Δημόσιας Πρότασης, το Έντυπο Αποδοχής και Μεταβίβασης, το Έντυπο Ανάκλησης καθώς και το Έντυπο Εντολής Επενδυτή θα ταχυδρομηθούν στους μετόχους της Ελληνικής Τράπεζας οι οποίοι κατέχουν ποσοστό μεγαλύτερο από 0,01% των μετοχών της Υπό Εξαγορά Εταιρείας. Επίσης το Έντυπο Αποδοχής και Μεταβίβασης, το Έντυπο Ανάκλησης και το Έντυπο Εντολής Επενδυτή θα διατίθενται στα ακόλουθα σημεία:

- στα καταστήματα της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λίμιτεδ σε παγκύπρια βάση,
- στα καταστήματα της Eurobank Cyprus Ltd σε παγκύπρια βάση,
- στα Κεντρικά Γραφεία του Συμβούλου της Δημόσιας Πρότασης, The Cyprus Investment and Securities Corporation Limited (CISCO), στη Λευκωσία ως αναφέρεται πιο κάτω,
- στην ιστοσελίδα της CISCO www.cisco-online.com.cy, καθώς και
- στην ιστοσελίδα του ΧΑΚ www.cse.com.cy.

Το Έγγραφο Δημόσιας Πρότασης, όπως εγκρίθηκε από την Επιτροπή, θα είναι διαθέσιμο χωρίς επιβάρυνση σε ηλεκτρονική μορφή από την 1^η Ιουλίου 2024:

- στην ιστοσελίδα της Προτείνουσας (www.eurobank.gr)
- στην ιστοσελίδα του ΧΑΚ (www.cse.com.cy)
- στην ιστοσελίδα του Συμβούλου της Δημόσιας Πρότασης, CISCO (www.cisco-online.com.cy)

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επίσης, από την 1^η Ιουλίου 2024, να προμηθεύονται δωρεάν αντίτυπο του Εγγράφου Δημόσιας Πρότασης από τα γραφεία του Συμβούλου της Δημόσιας Πρότασης, CISCO, στη διεύθυνση Οδός Αγίου Προκοπίου και Ποσειδώνος 1, 1^{ος} Όροφος, Έγκωμη, 2406, Λευκωσία, Κύπρος, τηλ. 22121700, Δευτέρα μέχρι Παρασκευή από 8:00 έως 17:00.

Συνέντευξη στον
ΑΝΤΡΕΑ ΚΗΜΗΤΡΗ

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ, αναπληρωτής πρόεδρος ΔΗΣΥ

Δηλώσεις και σχόλια του Αβέρωφ μπορούσαν να αποφευχθούν

Το να διαλαλεις ότι η Αννίτα Δημητρίου ούτε σε όνειρα θερινής νυκτός δεν θα γινόταν πρόεδρος της Βουλής και του κόμματος, σε τι βοήθησε;

«Κάποιοι ανέμεναν ο ΔΗΣΥ να ήταν δεύτερος και να έχανε έδρα, και ετοιμάζονταν να αμφισβητήσουν την ηγεσία και να ζητήσουν παραίτησεις.»

«Έγιναν συνεντεύξεις που όξυναν το κλίμα και έγιναν δηλώσεις που μπορούσαν να αποφευχθούν», δηλώνει σε συνέντευξη στην «Κ» ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Ευθύμιος Δίπλαρος, κάνοντας ειδική αναφορά σε σχόλια στα οποία πρόεβη ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου σε πρόσφατες συνεντεύξεις του. Διερωνάται σε τι βοήθα η δήλωση ότι η Αννίτα Δημητρίου δεν θα έβλεπε ούτε σε όνειρα θερινής νυκτός την προεδρία της Βουλής και του κόμματος και σε τι βοήθα η αναφορά όποιος έχει τα «γκατς» να βγει και να πει ποιοι τον πολεμούν. Ο κ. Δίπλαρος επισημαίνει ότι πρέπει επιτέλους κάποιοι να ξεπεράσουν το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών, για να μπορέσουν να πορευθούν όλοι μαζί για το καλό της παράταξης.

–Το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών προσφέρεται για πανηγυρισμούς στον ΔΗΣΥ;

–Δεν πανηγυρίσαμε. Όμως, είναι ένα αποτέλεσμα που μας δίνει μια ευκαιρία να κάνουμε αλλαγές, θέτοντας ως χρονοδιάγραμμα το πρώτο τρίμηνο του 2025.

–Η δήλωση της προέδρου του κόμματος το βράδυ των εκλογών είχε πανηγυρικό τόνο.

–Είχε θετικό τόνο διότι μέσα από αντίξοες συνθήκες και μέσα από μια πολεμική που δέχθηκε η νέα ηγεσία καταφέραμε να σταθούμε όρθιοι. Κάποιοι μας χαρακτήριζαν παιδική χαρά και απολιτκ

“

Ο Αναστασιάδης στηρίζει τη νέα ηγεσία και ήθελε πολύ να πάει καλά το κόμμα στις εκλογές.

ηγεσία, μας έλεγαν ότι δεν κάνουμε αντιπολιτευση και τόσο άλλα.

–Ποιοι πολεμούν την ηγεσία; –Αρκετοί –και εντός και εκτός κόμματος. Ανέμεναν ο ΔΗΣΥ να ήταν δεύτερος και να έχανε έδρα, και ετοιμάζονταν να αμφισβητήσουν την ηγεσία και να ζητήσουν παραίτησεις. Είναι κάποιοι που δεν είδαν θετικά από την αρχή την εκλογή της νέας ηγεσίας.

–Ποιοι είναι αυτοί οι κάποιοι; –Είναι διάφορες τάσεις. Σχεδόν σε όλα τα ψηφοδέλτια των ευρωεκλογών υπήρχαν άτομα του ΔΗΣΥ υποψήφιοι με άλλες παρατάξεις.

Έγιναν συνεντεύξεις που δεν βοηθούσαν στο κλίμα ειρηνικής πλινθής, αλλά αντιθέτως όξυναν το κλίμα. Έγιναν δηλώσεις και σχόλια που μπορούσαν να αποφευχθούν. Πρέπει επιτέλους κάποιοι να ξεπεράσουν το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών, να ξεπεράσουν πικρίες και πάθη, να νιώσουν και οι ίδιοι καλύτερα και να πορευθούμε όλοι μαζί για το καλό της παράταξης.

–Αναφέρεστε στον Αβέρωφ Νεοφύτου.

–Ο καθένας μπορεί να αντιληφθεί.

–Πολέμισε τη νέα ηγεσία;

–Όχι. Μπορούσε όμως να συμβάλει περισσότερο στη στήριξη της.

–Με ποιο τρόπο; –Το να διαλαλεις ότι η Αννίτα Δημητρίου ούτε σε όνειρα θερινής νυκτός δεν θα γινόταν πρόεδρος της Βουλής και πρόεδρος του κόμματος, είναι κάτι που βοήθησε στον προεκλογικό αγώνα;

–Είπε κάτι που δεν ισχύει; –Ακόμη και να ισχύει, που δεν ισχύει, σίγουρα δεν το διατυπώνεις με αυτό τον τρόπο, γιατί είναι προσβλητικό. Ή ακόμη το να δηλώνει, όποιος έχει τα «γκατς» να βγει και

να πει ποιοι τον πολεμούν, σε τι βοήθα;

–Λέγατε ότι σας περιμένουν στη γωνία, και ο Αβέρωφ Νεοφύτου ζήτησε να πείτε ξεκάθαρα αν εννοείτε αυτόν.

–Όλες αυτές οι δηλώσεις δεν βοήθησαν. Έβγαίνε προς τα έξω η εικόνα ότι υπάρχει κόντρα ή ότι κάποιοι καθοδηγούν την πρόεδρο ή την ηγεσία γιατί έχουν προσωπικές ατζέντες. Τα υπονοούμενα ότι μέλη της ηγεσίας τον προδίδουν ή τον πουλήσαν στις προεδρικές εκλογές σε ποιους αναφέρονται; Σε εμένα ή στην Αννίτα; Εργάστηκε

άλλος όσο εγώ και η οικογένειά μου υπέρ του προέδρου Αβέρωφ; Προκαλώ τον οποιοδήποτε να μου πει, ακόμη και τον ίδιο. Κάποια στιγμή πρέπει να τελειώνει όλο αυτό.

–Στις συνεντεύξεις που αναφέρατε, έκανε κάθε φορά κάλεσμα στον κόσμο του Συναγερμού να στηρίξει το κόμμα για να είναι πρώτο και ταυτόχρονα να σταλεί μήνυμα στην κυβέρνηση Χριστοδουλίδη.

–Έγινε όντως κάλεσμα το τελευταίο χρονικό διάστημα. Όμως ακόμη και πριν από μερικές μέρες σε podcast είπε ότι μέλη της ηγεσίας

του κόμματος θεώρησαν νίκη το 25% στις ευρωεκλογές, ενώ το 26% στις προεδρικές ως αποτυχία. Εγώ και τότε είπα ότι ήταν άθλος το 26%. Όμως πρέπει να πούμε ότι ήταν η πρώτη φορά που μειώσαμε εκτός β' γύρου προεδρικών εκλογών. Αλλά δεν ήταν μόνο το αποτέλεσμα. Μεσολάβησαν και έγιναν πολλά μεταξυ πρώτης και δεύτερης Κυριακής των εκλογών.

–Θα κάνει κάτι η ηγεσία γι' αυτά που λέτε για τον Αβέρωφ Νεοφύτου; Τίθεται θέμα διαγραφής του; –Κανείς δεν έχει θέσει τέτοιο ζήτημα. Κάθε άλλο.

–Γιατί δεν έγινε επίτιμος πρόεδρος του κόμματος μέχρι τώρα;

–Μα αυτό εξ' όσων γνωρίζω γίνεται όταν κάποιος φρενίσει από την πολιτική, όταν δεν είναι εν ενεργεία βουλευτής ή δεν έχει κάποιο αξίωμα στο κόμμα.

–Είπε ότι δεν θα διεκδικήσει ξανά βουλευτική έδρα.

–Εν πάση περιπτώσει, είναι ένα θέμα, που –αν τεθεί– θα το κουβεντιάσουμε.

–Ούτε ο κ. Αναστασιάδης είχε φύγει από την πολιτική, όταν έγινε επίτιμος πρόεδρος του Συναγερμού.

–Εξελέγη πρόεδρος της Δημοκρατίας και είχε φύγει από το κόμμα.

–Πώς κρίνετε τη στάση του κ. Αναστασιάδη;

–Διαπιστώνουμε ότι στηρίζει τη νέα ηγεσία και ότι ήθελε πολύ να πάει καλά το κόμμα στις εκλογές. Η αλήθεια είναι ότι δεν ένιωσα ότι ο Νίκος Αναστασιάδης χειραγωγεί τη νέα ηγεσία, όπως λένε κάποιοι. Καμία σχέση.

“

Κάποιοι πρέπει να ξεπεράσουν το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών.

–Αναφερθήκατε σε αλλαγές που πρέπει να γίνουν στον ΔΗΣΥ. Μπορείτε να γίνετε πιο συγκεκριμένος;

–Πρέπει να θεσμοθετηθεί συχνή επικοινωνία της ηγεσίας και της κοινοβουλευτικής ομάδας με τη βάση της παράταξης. Όχι μόνο όταν υπάρχουν εκλογές. Να υπάρξει ανανέωση στο στελεχειακό δυναμικό και στροφή στην τεχνολογία και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα υποκαταστήσουν τον πολιτικό μας λόγο. Υπάρχουν κι άλλα που μπορούν να γίνουν και ήδη κάποια υλοποιούνται.

Δεν θεωρώ casus belli τον διορισμό επιτρόπου από τον ΔΗΣΥ

–Στις εκλογές για την τοπική αυτοδιοίκηση το αποτέλεσμα για τον ΔΗΣΥ ήταν αρνητικό. Ποιον βαρύνουν οι ευθύνες;

–Οι ευθύνες για το κακό αποτέλεσμα βαρύνουν αναλόγως των χειρισμών που έγιναν σε κάθε επαρχία. Εμείς επιδιώξαμε συνεργασίες, κάπου το πέτυχαμε όμως σε κάποιους δήμους πήγαμε οκείδον μόνοι. Δεν αλλοιώσαμε καμία απόφαση των τοπικών μας παραγόντων.

–Δόθηκε η εντύπωση ότι είχατε αναβαθμισμένο ρόλο στις επιλογές του κόμματος για την τοπική αυτοδιοίκηση.

–Αναβαθμισμένη εμπλοκή είχαν για πρώτη φορά οι επαρχιακές γραμματείες. Εγώ αντιθέτως αρκετές φορές ήμουν ο κακός της παρέας, γιατί προειδοποιούσα για τις συνενέπειες επιλογών μας κυρίως εκεί που δεν πετυχαίναμε συνεργασίες. Δεν ποδηγέτησα αποφάσεις, σε καμία περίπτωση. Έβλεπα τις πραγματικότητες κατάματα.

–Άρα οι επιλογές για τις εκλογές στην τοπική αυτοδιοίκηση έγιναν από τις επαρχιακές γραμματείες.

–Κατά 95% ναι. Και φέρνω ως παράδειγμα τη Λεμεσό. Μαζί με την πρόεδρο σε μια συνεδρία δύο ωρών συζητήσαμε για συνεργασία με το ΔΗΚΟ, το οποίο θα στηρίξει τον Βασίλη Δημητριάδη για τη θέση του προέδρου ΕΟΑ Λεμεσού και αρκετές άλλες υποψηφιότητες, αν στηρίζαμε δύο συγκεκριμένα πρό-

σωπα. Τον Γιάννη Αρμεύτη που τελικά εξελέγη, ή άλλο άτομο από το ΔΗΚΟ όπως τον Δώρο Αντωνίου ή τον Νεόφυτο Χαραλαμπίδη, και στα Πολεμίδια τον Άντρο Θεοδώρου, που επίσης εξελέγη. Όμως η επαρχιακή γραμματεία επέμενε να στηρίξουμε τον κ. Νικολαΐδη. Σεβαστήκαμε τη θέση της επαρχιακής γραμματείας, κάθικε η συνεργασία με το ΔΗΚΟ με αποτέλεσμα να χάσουμε και τους δήμους και τον περιφερειάρχη.

–Στη Λευκωσία, που η υποψηφιότητα του κ. Τορνάρη ήταν επιλογή της ηγεσίας και πτύχασε συνεργασία με ακόμη δύο κόμματα, γιατί χάσατε;

–Είναι αρκετοί λόγοι. Ενώ είχαμε μια συνεργασία των δυνάμεων της Κεντροδεξιάς, δεν καταφέραμε να περάσουμε το μήνυμα στους δημότες της πρωτεύουσας.

–Χάσατε και τον Στρόβολο, που είχατε συνεργασία με ακόμη δύο κόμματα, και τον πρόεδρο ΕΟΑ Πάφου με επιλογή που είχε πολιτικές προεκτάσεις, και στη Λάρνακα ο ΔΗΣΥ ήρθε τρίτος.

–Στον Στρόβολο κάναμε πρώτα πρόταση στον τότε αντιπρόεδρο του κόμματος Μάριο Πελεκάνο, όμως δεν ήθελε ούτε να ακούσει. Αποταθήκαμε σε άλλα τρία με τέσσερα στελέχη της παράταξης μας να είναι υποψήφιοι δημάρχου Στρόβολου, όμως δεν δέχθηκαν. Οι τοπικές επιτροπές δεν ήθελαν να στηρίξουμε τον κ. Παπαχαράλμπους,

διότι έλεγαν ότι δεν παράχθηκε έργο στον Στρόβολο. Καταλήξαμε στην υποψηφιότητα Χρίστου Τσιγκι που αγκαλιάστηκε από τους Συναγερμικούς. Στην Πάφο, θεωρώ σωστή την επιλογή Κωστάκη Κωνσταντίνου, διότι μόνος του εναντίον όλων των κομμάτων, με μια υποψηφιότητα «αντάρτη» απέναντί του και με κάποιους να εργάζονται

“

Ο Χάρης Γεωργιάδης θα ήταν ο καταλληλότερος για τη θέση του Ευρωπαϊού επιτρόπου.

εναντίον του, έχασε με μόλις 38 ψήφους. Στη Λάρνακα καθυστέρησα, γιατί υπήρχαν τρεις τάσεις από στελέχη μας. Να στηρίξουμε Βύρα, να επιλέξουμε ψήφο κατά βούληση και η πλειοψηφία που υποστήριξε ότι έπρεπε να κατεβάσουμε δικό μας υποψήφιο. Αυτό πράξαμε με την υποψηφιότητα του Μιχάλη Ππεκρή, που, ενώ γνώριζε τον βαθμό δυσκολίας, έθεσε τον εαυτό του στην υπηρεσία της πα-

ράταξης και τον ευχαριστούμε. –Για εσάς είχαν προβάλλει κάποιους ισχυρισμούς ο κ. Τσέλεπος και ο κ. Κουτσόφτας, ότι περίπου διαπραγματευόσασταν με τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη αξιώματα για Συναγερμικούς και όλο αυτό ήγειρε ερωτήματα πόσο αντιπολιτευση είναι τελικά ο ΔΗΣΥ.

–Αυτό που είπα στον κ. Τσέλεπο διαστρεβλώθηκε, και αυτό που είπα στον κ. Κουτσόφτα ήταν γεγονός. Κάποιοι είχαν ήδη προαποφασίσει τι θα έπρατταν με στόχο να πληγεί η ηγεσία και η δημιουργηθεί πρόβλημα –όπως και έγινε. Λυπάμαι απλώς για τον χρόνο που έχασα. Ούτε διορισμούς υποσχέθηκα, ούτε ότι θα μεσολάβησω στον πρόεδρο είπα. Άλλοι λειτουργούν στα παρασκηνία με τα παρακλάδια τους –και το κοκορεύονται μάλιστα. Όλες οι κινήσεις μου είναι στο φως της μέρας, κι αν είναι κάτι για το οποίο κρίνομαι, είναι γιατί λέω τα πράγματα με το όνομά τους χωρίς να φοβάμαι το πολιτικό κόστος.

–Το Προεδρικό στηρίξε ή πολέμισε τον ΔΗΣΥ σε αυτές τις εκλογές;

–Δεν έχω διαπιστώσει στις ευρωεκλογές οποιαδήποτε πολεμική από το Προεδρικό. Στις δημοτικές μπορεί να έκαναν διαφορετικές επιλογές. Δικαίωμά τους.

–Τελειώσατε οριστικά μετά και το αποτέλεσμα των εκλογών η συζήτηση για το αν ο Συναγερμός θα πάει ή όχι στην κυβέρνηση Χριστοδουλίδη;

–Δεν τέθηκε ποτέ τέτοιο ζήτημα.

–Ούτε εσείς θα το θέσετε;

–Όχι. Απλώς λέω ότι είναι φυσιολογικό με μια κεντροδεξιά κυβέρνηση να έχουμε περισσότερες συγκλίσεις σε σύγκριση με μια κυβέρνηση της Αριστεράς. Σε θέματα Ε.Ε., οικονομίας, στην εμπόληση των σχέσεών μας με τις ΗΠΑ, στο μεταναστευτικό και εκεί όπου ακολουθούνται πολιτικές της διακυβέρνησης Αναστασιάδη – ΔΗΣΥ είναι λογικό να τις χαιρετίζουμε. Σε άλλα ζητήματα υπάρχουν διαφορές και τις εκφράζουμε –και νομιζώ το βλέπετε.

–Συγκεκριμένα θα διαγραφούν μέλη του ΔΗΣΥ που συμμετέχουν στην κυβέρνηση Χριστοδουλίδη;

–Το κεφάλαιο αυτό έχει λήξει. –Πώς βλέπετε το ενδεχόμενο να δημιουργηθεί νέο κόμμα από άτομα που στηρίζουν Χριστοδουλίδη και προέρχονται κυρίως από τον ΔΗΣΥ;

–Είναι κάτι που ακούω εδώ και ένα χρόνο. Δεν μου προκαλεί εντύπωση. Γνωρίζω και πρόσωπα και καταστάσεις. Αν εμείς προχωρήσουμε στις αλλαγές που πρέπει να κάνουμε, δεν θα έχουμε να ανησυχούμε για τίποτα.

–Μπορείτε να γίνετε πιο συγκεκριμένοι για αυτά που λέτε ότι γνωρίζετε;

–Θα περιοριστώ μόνο να πω ότι και η πρόεδρος, και εγώ προσωπικά, και η ηγεσία του κόμματος στο σύνολό της, θεωρούμε ότι δεν περισ-

σεύει κανείς. Εμείς αφήσαμε πίσω τις προεδρικές εκλογές και απευθύναμε κάλεσμα προς όλους να έρθουν να στηρίξουν την παράταξη τους.

–Εάν ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης διορίσει επίτροπο από τον ΔΗΣΥ είναι για εσάς casus belli;

–Δεν θεωρώ ότι είναι casus belli αν διορίσει άτομο από τον ΔΗΣΥ. Σημειώνω το πολύπλευρο και σημαντικό έργο της δικής μας επιτροπής Στέλλας Κυριακίδου.

–Ακούστηκε πάντως και το όνομα του κ. Χάρη Γεωργιάδη.

–Θα ήταν ο καταλληλότερος για τη θέση του Ευρωπαϊού επιτρόπου, όμως τονίζω ότι είναι αποκλειστικό προνόμιο του προέδρου της Δημοκρατίας ποιος θα διορίσει.

–Βάσει του καταστατικού του κόμματος δεν επιτρέπεται να ειστε ξανά υποψήφιος βουλευτής. Θα προωθήσετε κατάργηση του ορίου θητείας;

–Δεν με απασχολεί τέτοιο ζήτημα. Παραμένω αναπληρωτής πρόεδρος της παράταξης μέχρι το 2028, και μπροστά μας έχουμε ως ηγεσία πολλές προκλήσεις.

–Τι θα γίνει με την κενή θέση αντιπροέδρου στο κόμμα;

–Θεωρώ ότι στο πλαίσιο του καταστατικού συνεδρίου που πιθανότατα θα γίνει το φθινόπωρο, θα πραγματοποιηθεί και η αναπληρωματική εκλογική διαδικασία για πλήρωση της κενής θέσης αντιπροέδρου.

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Η απειλή του Χασάν Νασράλα της σιιτικής οργάνωσης του Λιβάνου, Χεζμπολάχ, εναντίον της Κύπρου μπορεί να δημιουργήσει εύλογες ανησυχίες και κινητοποίηση –με κάθε τρόπο– εκ μέρους της Λευκωσίας, ωστόσο πέραν του πώς η Κύπρος εισέρχεται στο πλάνο της σύγκρουσης, που μαίνεται στην περιοχή, σημασία αποκτάει και το πώς ένα πραγματικό σενάριο υπερχείλισης του πολέμου από τη Γάζα στον Λίβανο και δη η επανάληψη ενός πολέμου Ισραήλ-Χεζμπολάχ, όπως το 2006, θα μας επηρέαζε άμεσα ή έμμεσα. Η Κύπρος τόσο λόγω εγγύτητας όσο και σε σχέση με μια σειρά από άλλους παράγοντες, δυνητικά θα μπορούσε να επηρεαστεί από μια σύγκρουση όπου το Ισραήλ θα επενέβαινε δυναμικά –με κερσαίες δυνάμεις στον νότιο Λίβανο, δημιουργώντας στην περιοχή τις προϋποθέσεις για την επανάληψη των πρόσφατων συγκρούσεων (1982, 1985-2000 και 2006).

Η πιθανότητα πολέμου

Μετά το 2006 και τον πόλεμο 32 ημερών μεταξύ Ισραήλ και Χεζμπολάχ στον νότιο Λίβανο, ο «μικρόκοσμος» της σύγκρουσης Χεζμπολάχ-Ιράν στο τριεθνές Ισραήλ-Λιβάνου-Συρίας έχει αποκτήσει τα δικά του ιδιαίτερα επιμέρους χαρακτηριστικά. Μπορεί οι δύο αντίπαλοι να μην έχουν συγκρουστεί ξανά απευθείας «επί του εδάφους», ωστόσο, μετά το 2006 τα δύο μέρη αναμετρώνται σε ένα συνεχή πό-

Μπορεί οι δύο αντίπαλοι να μην έχουν συγκρουστεί ξανά απευθείας «επί του εδάφους», ωστόσο, μετά το 2006 τα δύο μέρη αναμετρώνται σε ένα συνεχή πόλεμο διά αντιπροσώπων.

λεμο διά αντιπροσώπων που περιλαμβάνει διασυννοριακές συγκρούσεις, στοχευμένα χτυπήματα από κάθε πλευρά (το Ισραήλ το 2009 και το 2015 εξουδετέρωσε τον Ιμάντ και τον Τζιχάντ Μουγκνίγια, που αμφότεροι προορίζονταν για αντικαταστάτες ίσως του Χασάν Νασράλα) και σύγκρουση που μεταφέρεται εκτός Μέσης Ανατολής σε πεδία όπου η Χεζμπολάχ, τρομοκρατικά, «κυννά» στόχους ισραηλινών συμφερόντων. Το ξέσπασμα του εμφυλίου της Συρίας μετά το 2011 και η ισχυρή εμπλοκή της Χεζμπολάχ στα πεδία των μαχών του υπέρ του καθεστώτος Άσαντ συντέλεσε στην πρώτη αλλαγή παραδείγματος σε αυτή την ιδιότυπη σύγκρουση. Ακολούθησε φυσικά η φονική έκρηξη στο λιμάνι της Βηρυτού το 2020 και φυσικά η 7η Οκτωβρίου, για να ακολουθήσουν ακόμη δύο αλλαγές παραδείγματος στην εν λόγω αυτή ιδιότυπη σύγκρουση. Ως προς την τελευταία, η λέξη-κλειδί, μετά το 2006, ήταν αυτή της «αποτροπής». Εφόσον αυτή λειτουργούσε, τα δύο μέρη δεν συγκρούονταν σε έναν πλήρως

κλιμακας πόλεμο. Ωστόσο, τόσο η αντοχή (οκτάμηνη πλέον) της σύγκρουσης στη Γάζα όσο και η εμμονή Νετανιάχου στη συνέχιση του πολέμου, απειλεί εκ νέου με μια υπερχειλίση στον νότιο Λίβανο/βόρειο Ισραήλ. Ωστόσο, ένας πόλεμος δεν πρέπει, τουλάχιστον από σκοπιάς ανάλυσης, να θεωρείται δεδομένος ούτε, φυσικά, να αποκλειστεί. Στο πλαίσιο της αποτροπής η ευθεία απειλή Νασράλα εναντίον της Κύπρου μπορεί να ερμηνευτεί και σε

σχέση με τα νέα δεδομένα της ιδιότυπης αυτής σύγκρουσης. Κυρίως ως προς τις δυνατότητες, πλέον, του Ισραήλ να πλήξει τον Λίβανο όχι μόνο από τον Νότο αλλά και από τον ορίζοντα.

Πέραν της διάστασης των απειλών Νασράλα, η Κύπρος δεν εμπλέκεται στον πόλεμο Ισραήλ-Χαμάς και δεν εμπλέκεται επίσης σε ένα σενάριο πολέμου Ισραήλ-Χεζμπολάχ στον Λίβανο. Η διάσταση της στοχοποίησης κυπριακών υπο-

δομών, από τη Χεζμπολάχ, που έιδαν το φως της δημοσιότητας σε ισραηλινά ΜΜΕ, αποτελούν μάλλον αντικείμενο ανάλυσης πιθανοτήτων παρά πλήρως επαληθεύσιμα σενάρια. Ωστόσο, ένα σενάριο επανάληψης μιας σύγκρουσης πλήρους ισχύος όπως του 2006 Ισραήλ-Χεζμπολάχ στον Λίβανο δεν είναι ιδανικό σενάριο για σειρά λόγων που αφορούν και την Κύπρο:

- Σε ένα πόλεμο με άγνωστος «x» τη διάρκεια και τον βαθμό εμ-

πλοκής, η Κ.Δ. θα είχε δυνητικά να αντιμετωπίσει ένα νέο μεταναστευτικό ρεύμα από τον Λίβανο προς την Κύπρο, πτυχή που μας απασχολήσει και μας απασχολεί και πριν από την εκφρασθείσα απειλή εκ μέρους της ηγεσίας της Χεζμπολάχ.

- Η εκκένωση πολιτών της Δύσης (Ευρωπαίων και μη) θα απασχολούσε τον μηχανισμό και τις κρατικές χωρητικότητες της Κυπριακής Δημοκρατίας, δεδομένης της εγγύτητας -δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για διαχείριση κρίσης.

- Η διάσταση της ασφάλειας δεδομένης της εξωτερικής, παράνομης, δράσης της Χεζμπολάχ, που στο παρελθόν απασχολούσε την Κύπρο, θα επανέλθει στο προσκήνιο, δεδομένης και της παρουσίας μεγάλου αριθμού πολιτών ισραηλινής υπηκοότητας που διαμένουν στη χώρα μας.

- Ο κίνδυνος ατυχήματος. Το 2019 ένας πύραυλος της συριακής αεράμυνας κατέληξε στην Κύπρο. Ακόμη κι αν η Χεζμπολάχ δεν στοχοποιήσει άμεσα την Κύπρο, η υψηλή παρουσία μη επανδρωμένων αεροσκαφών στην περιοχή, τυχόν πυραυλικές επιθέσεις και διάφορα μέτρα ηλεκτρονικού πολέμου (EW), θα μπορούσαν να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα την Κύπρο.

Τι να αναμένουμε

Τόσο η δραστηριοποίηση της αμερικανικής διπλωματίας, κυρίως αυτή του γνώριμου της περιοχής Άμος Χοκστάν και αρχιτέκτονα της συμφωνίας Ισραήλ-Λιβάνου,

Πέραν της διάστασης των απειλών Νασράλα, η Κύπρος δεν εμπλέκεται στον πόλεμο Ισραήλ-Χαμάς και δεν εμπλέκεται επίσης σε σενάριο πολέμου Ισραήλ-Χεζμπολάχ στον Λίβανο.

όσο και η πίεση που ασκείται διεθνώς προς τον Νετανιάχου, έχουν προς το παρόν αποτρέψει την πλήρη υπερχειλίση του πολέμου από τη Γάζα στον νότιο Λίβανο. Το τελευταίο διάστημα υπήρξαν βέβαια και δημοσιεύσεις-βίντεο εκ μέρους της Χεζμπολάχ, που στοχοποιούσε στόχους εντός του Ισραήλ, όπως και αυξημένη δραστηριότητα του IDF που εξουδετέρωσε υψηλής αξίας στόχους της Χεζμπολάχ (κυρίως στρατιωτικούς διοικητές ειδικών μονάδων της), πτυχές που οδήγησαν σε κλιμάκωση. Το αν τελικά ένας πόλεμος θα ξεσπάσει σε αυτό το μέτωπο είναι ένα σενάριο που θα κινείται για αρκετό διάστημα ακόμη σε μια λεπτή γραμμή, αν υποθετικά ο πόλεμος στη Γάζα διαρκέσει ως τα τέλη του χρόνου. Σε κάθε περίπτωση, μια τέτοια σύγκρουση θα αλλάξει άρδην τον χάρτη της Μέσης Ανατολής, θα περιλαμβάνει σίγουρα τη διάσταση απωλειών για το Ισραήλ, και θα σηματοδοτήσει και ένα ισχυρό πλήγμα στο πολιτικό και στρατιωτικό βραχίονα της σιιτικής οργάνωσης όπως τη γνωρίσαμε ισχυροποιημένα μετά το 2006.

Μετά την 7η Οκτωβρίου οι διασυννοριακές συγκρούσεις IDF-Χεζμπολάχ στον νότιο Λίβανο δημιουργούν συνθήκες υπερχειλίσης του πολέμου από τη Γάζα. Στη φωτογραφία κατεστραμμένο κτήριο, μετά από ισραηλινή αεροπορική επιδρομή, στη λιβανέζικη πόλη Khiyam, κοντά στα σύνορα με το Ισραήλ.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ Κ. ΤΣΟΥΚΑ

Η έναρθη κραυγή ενός αριστούχου φοιτητή

Πόσες φορές έχουμε ακούσει έναν αντισυμβατικό λόγο να εκφέρεται από έναν αριστούχο φοιτητή ή φοιτήτρια σε επίσημη ομιλία; Προσωπικά δεν θυμάμαι καμία περίπτωση, μέχρι τις 19/6/2024, οπότε ο φοιτητής του Τμήματος Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Κύπρου Λάμπρος Διονυσίου απύθνη συντομο καιροποιήσε ως αριστεύσας, σε τελετή αποφοίτησης του Πανεπιστημίου Κύπρου. Η ομιλία του προκάλεσε αίσθηση: διαδόθηκε ταχύτατα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αναφέρθηκε και σχολιάστηκε στα ΜΜΕ, και έγινε αντικείμενο σχολίων από πολιτικούς. Τι έκανε αυτή την ομιλία διαφορετική;

Πρώτο, η ασυνήθιστη οπτική γωνία του ομιλητή. Όλες σχεδόν οι αντίστοιχες ομιλίες είναι, παραδοσιακά, κοινότοπες (κάτι ανα τις αντίστοιχες σε εθνικές επετείους), γι' αυτό και δεν κινούν το ενδιαφέρον. Συνήθως, αναφέρονται στον κόπο των αποφοίτων και τους συγχαίρουν για την επιτυχία τους, μιλούν για την αξία της γνώσης, ευ-

χαριστούν τους γονείς, τους καθηγητές και το πανεπιστήμιο, και ενθαρρύνουν τους απόφοιτους να σκεπτόνται θετικά το σταδιοδρομικό τους μέλλον. Ουδέν το μεμπτόν έχουν οι κοινότοπες ομιλίες, απλώς είναι πληκτικά προβλέψιμες: όπως είχε παρατηρήσει ο μεγάλος φιλόσοφος Μάρτιν Χάιντεγκερ σε επετειακή ομιλία του σε καλλιτεχνικό μνημόσυνο, δεν μας κάνουν να σκεφτούμε. Η ομιλία του Λάμπρου Διονυσίου, σε ένα ωραίο μείγμα κοινής νεοελληνικής και κυπριακής διαλέκτου, ξέφυγε από το μοτίβο αυτό –έθεσε τη σκέψη μας σε κίνηση. Στον πυρήνα της ήταν μια πολιτική ομιλία, με την κυριολεκτική έννοια του όρου –ο πολίτης προβληματίζεται για την «πόλιν». Ο Λάμπρος δεν μίλησε απλώς ως ο ευτυχής ιδιώτης-απόφοιτος που είδε τους κόπους του (και τους κόπους των συναφοίτων του) να δικαιώνονται την ημέρα της αποφοίτησης. Μίλησε ως ένα κοινωνικό ον που προβληματίζεται για τους θεσμούς της χώρας του, εντός των οποίων θα εργασθεί και θα ζήσει.

Στον ιδιωτικό λόγο της ατομικής επιτυχίας αντέτεινε τον κοινωνικό-πολιτικό λόγο της προσωπικής ευθύνης για τα κοινά. Ο λόγος του είχε κοινωνιολογικό βάθος. Η επιτυχία δεν είναι ένα στενά ατομικό επίτευγμα, υπονόησε. Πετυχαίνουμε όχι μόνο αν μοχλούμε ατομικά, αλλά στο μέτρο που οι θεσμοί της «πόλεως» μας παρέχουν τις κατάλληλες συνθήκες-ευκαιρίες, κίνητρα και κυρώσεις, αξιοκρατία, ισονομία και ακεραιότητα, συλλογικό όραμα.

Θυμίζω τον κεντρικό άξονα της ομιλίας: «Ζούμε δυστυχώς σε μια κοινωνία που βρίσκειται σε παρακμή. Οι θεσμοί καταρρέουν, οι πολίτες αγανακτούν και η διαφθορά θεριεύει. Ζούμε σε μια χώρα που βλέπουμε το ένα σκάνδαλο μετά το άλλο. Σε μια χώρα που διασύρεται διεθνώς. Ζούμε σε μια χώρα που παρόλα αυτά δεν τιμωρείται κανείς και δεν αλλάζει τίποτα [...]». Λίγο μετά, αναφέρθηκε στη μάστιγα του τόπου, την αναξιοκρατία. «Φεύγω [για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελβετία] δίχως να γνωρίζω αν, τζαι πότε θα επιστρέψω πίσω, γιατί γνωρίζω ότι αν

μείνω στην Κύπρο θα έρθει τζείνη η στιγμή που κάποιος θα θεωρείται καλύτερος όχι λόγω των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της εμπειρίας του, αλλά λόγω της κομματικής του ταυτότητας και των οικογενειακών του διασυνδέσεων». Κανείς απόφοιτος δεν έχει μιλήσει έτσι.

Δεύτερο, το θάρρος του ομιλητή. Βάλτε στο μυαλό σας έναν 23χρονο νεαρό να αντικρύζει από το βήμα του ομιλητή το κατεστημένο του τόπου –την πρόεδρο της Βουλής, υπουργούς και βουλευτές, πρυτανικές αρχές, καθηγητές, γονείς και συγγενείς. Ένας «μικρός» απευθύνεται στους «μεγάλους». Όποιος δεν έχει εκφωνήσει επετειακή δήλωση ομιλία ίσως δεν συνειδητοποιεί το κουράγιο που χρειάζεται για να ξεφύγει κανείς από την πεπατημένη. Μόνο και μόνο γιατί ο Λάμπρος Διονυσίου τόλμησε να εκφέρει έναν άλλης ποιότητας λόγο –αντισυμβατικό, μη αναμενόμενο, εκκεντρικό– είναι άξιος συγχαρητηρίων. Δείχνει τσαγανό.

Τρίτο, ο Λάμπρος εκφώνησε τη συγκεκριμένη ομιλία γιατί τον εν-

διέφερε να είναι αυθεντικός. Είπε, αρχίζοντας: «Να με συγχαρώσετε γιατί είχα ετοιμάσει έναν πολύ διαφορετικό λόγο αποφοίτησης. Όταν το έκανα πρόβα, συνειδητοποίησα ότι αυτά που ερχόμουν να σας πω ουδεμία σχέση έχουν με την πραγματικότητα. Με έπιασε με μια τρομερή απελπισία, μια απογοήτευση». Παραμέρισε την κοινότοπη ομιλία που είχε προετοιμάσει για να περνούσε από τον έρωτα που ήταν σημαντικό. Ήθελε να είναι αυθεντικός.

Η αυθεντικότητα δεν χαρακτηρίζει, συνήθως, επετειακούς ομιλητές –κυριαρχούν οι παραδοσιακά-διαλογικά θεσμοθετημένες απαιτήσεις του ρόλου για το είδος ομιλίας που αναμένεται, θέτοντας την προσωπικότητα του ομιλητή στο περιθώριο. Ο Λάμπρος σμίλευσε τον ρόλο του ως ομιλητή –του προσέδωσε νέο περιεχόμενο. Το πρόσωπο δεν εκτέλεσε απλώς τον ρόλο, τον μορφοποίησε. Αυτό καθιστάται ειδικό στο μέτρο που ο ομιλητής αποκτά επίγνωση του εαυτού του ως δράντα, προσδίδοντας στον ρόλο το προσωπικό του ύφος. Η αυ-

θεντικότητα, ως υπαρξιακή κατάσταση, είναι δημιουργική και χαρακτηρίζεται από ρίσκο: διακινδυνεύεις η δημιουργική ερμηνεία σου να απορριφθεί. Στην περίπτωση μας συνέβη το αντίθετο: το ακροατήριο αυθόρμητα ξέσπασε σε χειροκροτήματα όταν άκουσε την αναφορά στην αναξιοκρατία.

Η ομιλία του Λάμπρου Διονυσίου ήταν μια έναρθη κραυγή. Κραυγή διότι εξέφραζε αγωνία. Έναρθη διότι η κραυγή του ήταν μορφοποιημένη σε λόγο, απηχώντας το ευρύτερο κοινό αίσθημα. Η περιορισμένη προέδρος της Βουλής κα Αννίτα Δημητρίου, που τον διαδέχθηκε στο βήμα, σχολίασε την ομιλία του με εμμέσως επικριτικό και σαφώς πατερναλιστικό ύφος. Θα ασχοληθώ με την κριτική της στο επόμενο άρθρο.

Ο κ. Χαρίδημος Τσοούκας είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και αντεπιστέλλον μέλος της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών.

Τον ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν εξασφάλισε, όπως αναμενόταν, το πράσινο φως του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, για μια δεύτερη πενταετή θητεία στο τιμόνι της Κομισιόν και πλέον αναμένει την ψηφοφορία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπου τα πράγματα έχουν μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας. Στην Ευρωβουλή, η συνεργασία Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, Σοσιαλιστών-Δημοκρατών και Φιλελευθέρων, της παρέχει στενή πλειοψηφία, η οποία θα μπορούσε να ανατραπεί εάν καταγραφούν «απώλειες», ανάλυτες με αυτές που είχε υποστεί η Γερμανίδα αξιωματούχος το 2019, όταν είχε χάσει περίπου 70 ψήφους «δικών της» ευρωβουλευτών.

Κύκλοι που στηρίζουν την κα Φον ντερ Λάιεν ανέφεραν στην «Κ» ότι ενδεχομένως η Γερμανίδα κοινοτική αξιωματούχος να επιδιώξει «διεύρυνση της υποστήριξης που λαμβάνει», καθώς οι τρεις Πολιτικές Ομάδες που την στηρίζουν, διαθέτουν συνολικά 400 περίπου έδρες στην Ευρωβουλή και άρα «η πλειοψηφία που σχηματίζουν, υπερ-

Η πρωθυπουργός της Ιταλίας, «μαύρισε» τον Αντόνιο Κόστα και την Κάγια Κάλας στην ψηφοφορία της Συνόδου Κορυφής, αλλά τήρησε αποχή στην περίπτωση της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν.

βαίνοντας τις 361 απαιτούμενες ψήφους, θα καταστεί εύθραυστη, σε περίπτωση διαρροών». Παραδέχθηκε ότι «τα πράγματα είναι αρκετά σύνθετα/περίπλοκα (complexed)», προσθέτοντας ότι «αντικειμενικά η κα Φον ντερ Λάιεν έχει στη διάθεσή της τρεις επιλογές, ενόψει της εκλογικής διαδικασίας στις 18 Ιουλίου, προκειμένου να διασφαλίσει την απαραίτητη πλειοψηφία των 361 ψήφων, από σύνολο 720 ευρωβουλευτών»:

• Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν θα μπορούσε να στραφεί στους Ευρωπαίους Πρασίνους, οι οποίοι κατέγραψαν μεγάλες απώλειες στις ευρωεκλογές και έλαβαν μόλις 54 έδρες. Αριθμός, ωστόσο, ο οποίος είναι πολύτιμος και ενδεχομένως και καθοριστικός για την επανεκλογή Φον ντερ Λάιεν, εάν μπο-

ρούσε να προστεθεί, χωρίς επιπλοκές, στις 400 έδρες του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, των Σοσιαλιστών-Δημοκρατών και των Φιλελευθέρων. Και είναι γεγονός ότι εάν η κα Φον ντερ Λάιεν βάλει στην εξίσωση και τους Πρασίνους, τότε αυτό θα εκληφθεί θετικά από τους Σοσιαλιστές-Δημοκράτες, αλλά και από την πλειοψηφία των Φιλελευθέρων. Ενστάσεις, ωστόσο, φαίνεται να προβάλλονται από μερίδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος και δι από τους Χριστιανοδημοκράτες της Γερμανίας. Αυτό που ενδέχεται να ενοχλεί είναι η ατζέντα των Πρασίνων, η οποία διαφέρει από το «δόγμα άμυνας και ασφάλειας» που τείνει να επιβληθεί την επόμενη πενταετία, βάζοντας σε δεύτερη, αν όχι και σε τρίτη μοίρα, την «Πράσινη Συμφωνία». Σε κάθε πάντως

περίπτωση, το πόσο έντονες ή/και πραγματικές είναι αυτές οι «ενστάσεις», ίσως φανεί από την τελική

επιλογή της φον ντερ Λάιεν, σε συνδυασμό βεβαίως με τα ανταλλάγματα που θα ζητήσουν οι Ευ-

ρωπαίοι Πράσινοι, εάν τεθεί θέμα συνεργασίας.

• Μια ακόμη επιλογή της κας Φον ντερ Λάιεν, θα μπορούσε να ήταν η εξασφάλιση στήριξης μεριδίων των ακροδεξιών, Συντηρητικών-Μεταρρυθμιστών (ECR), στην οποία μετέχει και το κόμμα της πρωθυπουργού της Ιταλίας. Η Τζόρτζια Μελόνι επιθυμεί να καταστεί μέρος των παιχνιδιών εξουσίας των Βρυξελλών, θεωρώντας ότι αυτό θα οδηγήσει στην «κανονικοποίηση» του πολιτικού της χώρου και κυρίως της ακροδεξιάς της ατζέντας. Δεν είναι προφανώς τυχαίο ότι η πρωθυπουργός της Ιταλίας, «μαύρισε» τον Αντόνιο Κόστα και την Κάγια Κάλας στην ψηφοφορία της Συνόδου Κορυφής, αλλά τήρησε αποχή στην περίπτωση της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν, με την

Ούρσουλα επί ξυρού ακμής στην Ευρωβουλή

Η επόμενη μέρα της Συνόδου Κορυφής και οι στρατηγικές επιλογές ενόψει της ψηφοφορίας στις 18 Ιουλίου

Ο πρώην πρωθυπουργός της Πορτογαλίας Αντόνιο Κόστα, η Ούρσουλα Φον ντερ Λάιεν και η πρωθυπουργός της Εσθονίας Κάγια Κάλας, κατά τη διάρκεια συνάντησης στο αεροδρόμιο των Βρυξελλών. Οι ηγέτες της Ε.Ε. συμφώνησαν να προτείνουν την κα Λάιεν ως υποψήφια για πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στο Ευρωκοινοβούλιο και η Κάλας

Η Κάγια Κάλας, πρωθυπουργός της Εσθονίας, που έλαβε το πράσινο φως για τη θέση της ύπατης εκπροσώπου για την εξωτερική πολιτική της Ε.Ε., θα πρέπει να τύχει της έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο πλαίσιο των «ακροάσεων» όλων των επιτρόπων (υπό την ιδιότητα που θα έχει και ως αντιπρόεδρος της Κομισιόν). Η επιλογή της κας Κάλας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεωρείται και ως μήνυμα της Ε.Ε. προς τη Μόσχα και τον Βλαντιμίρ Πούτιν, καθώς η Εσθονή αξιωματούχος πρωτοστάτησε στις ευρωπαϊκές κυρώσεις κατά της Ρωσίας. Παράλληλα, η κα Κάλας είχε ζητήσει όπως αφαιρεθούν από τη χώρα της μνημεία Ρώσων πεσόντων στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, κάτι που θεωρείται αδικήμα στη Ρωσία, η οποία τοποθέτησε την πρωθυπουργό της Εσθονίας στη λίστα καταζητούμενων προσώπων.

Η Μελόνι αποπροσανατόλισε

Η Ιταλίδα πολιτικός φροντίζει να δείχνει συμπεριφορά αξιόπιστης ηγέτιδας στις συζητήσεις για τη Στρατηγική Ατζέντα

Τον ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες, ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Οι δραματικές στιγμές και δηλώσεις προηγούμενου την Πέμπτη πως η Ιταλίδα πρωθυπουργός Τζόρτζια Μελόνι θα στήριζε τη συμφωνία για τους επόμενους ηγέτες της Ε.Ε., απόστο του πειραματισμού και της φαινής ιδέας των ηγετών του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, να εισαγάγουν καινούρια δαιμόνια στη συζήτηση στις 17 Ιουνίου, «αποπροσανατόλισαν» τη δημόσια συζήτηση από τη διαδικασία προσανατολισμού της Ε.Ε. για τα επόμενα πέντε χρόνια μέσω της Στρατηγικής Ατζέντας.

Ωστόσο, εν μέρει ως αποτέλεσμα του παρασκηνίου του «καλοπιάσματος» της κας Μελόνι από τους ηγέτες που τόνιζαν τη σημασία και το ειδικό βάρος της χώρας, καλόπιασμα στο οποίο εντάσσεται και η χρήση όπως αποδείχθηκε (αν και ταυτόχρονα και αμοιβαία επικοινωνιακά επωφελής) συνάντηση με τον Πρόεδρο Χριστοδουλίδη, πληροφορίες θέλουν την Ιταλίδα πολιτικά να φροντίζει δεόντως να δείξει συμπεριφορά αξιόπιστης ηγέτιδας εν μέσω των συζητήσεων για τη Στρατηγική Ατζέντα.

Αυτή η προσέγγιση είναι ένα ακόμα βήμα για τη συμπεριληψη των ακροδεξιών καταβολών Fratelli d'Italia της κας Μελόνι στο τόξο των «καθώς πρέπει» πολιτικών δυνάμεων, κάτι που θέλουν δυνάμεις εντός του ΕΛΚ, και κυρίως ο ηγέτης

του Μάνφρεντ Βέμπερ και η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, αλλά δεν βρίσκει σύμφωνη, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», σύσσωμη την ευρωπαϊκή κεντροδεξιά.

Αφηγήματα και η Κύπρος

Από την Τετάρτη η Τζόρτζια Μελόνι επιδιόταν σε μια μάχη αφηγημάτων, δηλώνοντας στο ιταλικό κοινοβούλιο πως οι διαβουλεύσεις των διαπραγματευτών του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, των Σοσιαλδημοκρατών και των φιλελευθέρων για την επόμενη ηγεσία της Ε.Ε. λήφθηκαν από πολιτικούς που

Ενώ τα μάτια όλων την Πέμπτη ήταν στη στάση της Ιταλίας για την ηγεσία της Ε.Ε., οι ηγέτες έκλεισαν τη στρατηγική ατζέντα της επόμενης πενταετίας, αλλά τους δυσκόλεψε η άμυνα.

πιστεύουν «πως η ολιγαρχία είναι βασικά η μόνη αποδεκτή μορφή δημοκρατίας», καθώς αγνόσαν την άνοδο των συντηρητικών κομμάτων του ECR, στο οποίο συμμετέχει η ίδια και άλλοι σχηματισμοί με ακροδεξιά πρόσημο όπως το ΕΛΑΜ.

Η στρατηγική της κας Μελόνι

Η στρατηγική της Ιταλίδας πρωθυπουργού Τζόρτζια Μελόνι ήταν να αναδείξει τη σημασία της Ιταλίας ως σημαντικής χώρας που δεν μπορεί να μείνει εκτός των αποφάσεων της Ε.Ε.

ήταν ουσιαστικά να αναδείξει τη σημασία της Ιταλίας ως σημαντικής χώρας που δεν μπορεί να μείνει εκτός των αποφάσεων, στρατηγική στην οποία οι ηγέτες της Ε.Ε. έδωσαν ώθηση σε μια προσπάθεια να πέσουν οι τόνοι. Ενδεικτική ήταν η δήλωση του Πολωνού πρωθυ-

πουργού Ντόναλντ Τουσκ κατά την άφιξη του πως ο συντονισμός ΕΛΚ, Σοσιαλδημοκρατών και Φιλελευθέρων «είχε ως μόνο σκοπό να διευκολύνει τη διαδικασία σε αυτό το φόρουμ» και πως «δεν υπάρχει απόφαση χωρίς την πρωθυπουργό Μελόνι», αλλά και ότι «κα-

νείς δεν σέβεται την Τζόρτζια Μελόνι όσο εγώ».

Το αφήγημα της πλειοψηφίας των ηγετών ήταν πως όποια και να ήταν η άνοδος συγκεκριμένων δυνάμεων, οι πολιτικές ομάδες που θεωρούν πως έχουν τα νούμερα για να εγκρίνουν τους υποψήφιους που προτιμούν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο δικαιούνται να το κάνουν. Σε αυτό το πλαίσιο, και τις πληροφορίες να δίνουν και να παίρνουν πως η κα Μελόνι δεν απαντούσε στα τηλεφωνήματα ηγετών της περασμένες ημέρες, η ανακοίνωση από τον Πρόεδρο Χριστοδουλίδη για συνάντησή τους, που είχε προγραμματιστεί από την Τετάρτη, ξάφνιασε πολλούς, αν και αυτό που ξεχώρισε ήταν η δήλωσή του πως η Ιταλίδα πρωθυπουργός έχει κάποιες ανσυχίες για τις οποίες αναγνώρισε πως έχει δίκαιο.

Πάντως, ο κ. Χριστοδουλίδης δεν φαίνεται να είχε προσυνηνοπήσει με το ΕΛΚ πριν προχωρήσει στον προγραμματισμό της συνάντησης, ενώ ενημέρωσε τη προσύνοδο της Κεντροδεξιάς μετά την άφιξη του στις Βρυξέλλες και τις δηλώσεις με τις οποίες ανακοίνωσε πως θα έβλεπε την κα Μελόνι.

Μικρό βήμα για άμυνα

Παράλληλα, κατά τη σύνοδο της Πέμπτης έγιναν και κάποια μικρά βήματα προς την κατεύθυνση του συντονισμού της Ε.Ε. στον τομέα της άμυνας, αν και μεγάλες χώρες

οποία διατρεί πολύ καλές σχέσεις, αφήνοντας ανοικτές τις επιλογές της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (οι πληροφορίες για τη Σύνοδο Κορυφής στο ρεπορτάζ του ανταποκριτή της «Κ» Γιώργου Κακούρη). Η κα Μελόνι, φρόντισε ήδη να ζητήσει θέση εκτελεστικού αντιπροέδρου στη νέα Κομισιόν, για την Ιταλία, φλερτάροντας, μεταξύ άλλων, με το χαρτοφυλάκιο της Αγροτικής Πολιτικής. Τη συμμετοχή του ECR στους υποστηρικτές της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν φέρονται να επιδιώκουν και κύκλοι του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Ωστόσο, μια τέτοια εξέλιξη, επισημώς ή έστω και ατύπως, θα προκαλέσει την αποχώρηση των Σοσιαλιστών-Δημοκρατών, όπως οι ίδιοι έχουν άλλωστε προειδοποιήσει, ως επίσης και των Φιλελευθέρων, κάτι που εκ των πραγμάτων θα θέσει την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν εκτός τροχιάς εκλογής. Άρα, η περίπτωση ECR, θα μπορούσε να αποτελέσει λύση για την κα Φον ντερ Λάιεν, μόνο στο πλαίσιο μιας μυστικής συμφωνίας που δεν θα γίνει γνωστή στους Σοσιαλιστές-Δημοκράτες και τους Φιλελευθέρους. Σημειώνεται ότι, ενώ γράφονταν αυτές οι γραμμές, εμφανιζόταν ενδεχόμενο ρήγματος στο ECR, καθώς το πολωνικό PIS δεν απέκλειε το ενδεχόμενο να αποχωρήσει και να συνεργαστεί με το κόμμα του πρωθυπουργού της Ουγγαρίας Βίκτορ Όρμπαν, σε μια νέα πολιτική ομάδα.

• Η τρίτη επιλογή της κας Φον ντερ Λάιεν είναι να επενδύσει σε αυτούς που ήδη τη στηρίζουν, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, τους Σοσιαλιστές-Δημοκράτες και τους Φιλελευθέρους. Και να επιδιώξει να περιορίσει όσο γίνεται τις αναμενόμενες απώλειές τους, όπως για παράδειγμα τη δεδομένη διαρροή από το μικρό γαλλικό κόμμα των Ρεπουμπλικανών, που συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και γνωστοποίησε ότι δεν ψηφίζει Φον ντερ Λάιεν. Κατά συνέπεια, η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι απώλειές της, στην ψηφοφορία, θα είναι μικρότερες του 10% των ευρωβουλευτών που ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, τους Σοσιαλιστές-Δημοκράτες και τους Φιλελευθέρους, ώστε από τις 400 ψήφους που διαθέτουν, να εξασφαλίσει τουλάχιστον τις 361 που απαιτούνται για να εκλεγεί.

Σε περίπτωση αποτυχίας της κας Φον ντερ Λάιεν, τότε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα έχει χρονικό περιθώριο ενός μηνός για να καταλήξει σε νέο πρόσωπο για την ηγεσία της Κομισιόν.

όπως η Γερμανία δεν ήταν έτοιμες να συζητήσουν ουσιαστικά τις προτάσεις που είχαν ζητηθεί από την Κομισιόν, όπως για παράδειγμα τον κοινό δανεισμό για σκοπούς άμυνας. Κοινοτικοί αξιωματούχοι εξηγήσαν πριν από τη σύνοδο πως ο λόγος που η Κομισιόν δεν είχε καταθέσει τις προτάσεις που της είχαν ζητηθεί από τους 27 τον Μάρτιο, ήταν πως η κατάθεση μιας ιδέας που δεν έχει ωριμάσει μεταξύ των ηγετών θα οδηγούσε σε απόρριψη και εντάσεις.

Οι ηγέτες συζητήσαν για πρώτη φορά πως μπορεί να κινητοποιηθεί χρηματοδότηση για την ανάπτυξη της άμυνας και της αμυντικής βιομηχανίας της Ε.Ε., ωστόσο εντός της αίθουσας ο Γερμανός καγκελάριος Όλαφ Σολτς και ο απερχόμενος Ολλανδός πρωθυπουργός (και επόμενος γ.γ. του NATO) έκοψαν επί του παρόντος τις όποιες συζητήσεις για κοινό δανεισμό. Παρ' όλα αυτά η κα Φον ντερ Λάιεν παρουσίασε την ιδέα αυτή ως μια από τις επιλογές, παραπέμποντας στην αξιοποίηση της «δύναμης του δανεισμού» της Ε.Ε.

Στα συμπεράσματα πάντως, οι 27 ζητούν από την Κομισιόν και τον, ή πλέον την, Ύπατη Εκπρόσωπο, να παρουσιάσει λεπτομερείς προτάσεις «για δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση» για την ενίσχυση της τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης της άμυνας, οι οποίες να αγγίζουν τα κενά που υπάρχουν.

Του ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Είναι η πρόθεση εκφοβισμού, οι οικονομικές διαφορές, η διαταραχή συμπεριφοράς, η εκδίκηση, η επιθυμία για προσοχή, η χαμηλή αυτοεκτίμηση, η επιθυμία για έντονες συναισθηματικές εμπειρίες; Για ακόμη ένα καλοκαίρι η Κύπρος πλήττεται από μεγάλες αυτού του είδους καταστροφές, πολλές από τις οποίες, όπως αναγνωρίζουν και οι αρμόδιες αρχές, προκαλούνται από ανθρωπογενείς παράγοντες. Ένας 27χρονος, ο οποίος τέθηκε από την Αστυνομία υπό κράτηση, ομολόγησε τον εμπρησμό την περασμένη Τρίτη (25 Ιουνίου) σε αγροτική περιοχή στην Αραδίππου για προσωπικές διαφορές, με τις Αρχές να έχουν εντοπίσει έξι ξεχωριστές εστίες, σε έκταση τριών τετραγωνικών χιλιομέτρων περίπου. Για τη μεγάλη πυρκαγιά στον Άγιο Συλά, στη Λεμεσό (31 Μαΐου), ο αρχιπύραρχος της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας αναφέρθηκε σε κακόβουλο εμπρησμό. «Στο σημείο από όπου ξεκίνησε η φωτιά δεν μπορούσε να ήταν τυχαία, ούτε με αποσιώγαρο. Είναι ξεκάθαρο ότι κάποιος ήθελε η φωτιά να προχωρήσει και να καταστρέψει, και το κατάφερε», δήλωσε χαρακτηριστικά την επόμενη μέρα. Στο ίδιο συμπέρασμα είχε καταλήξει και το Τμήμα Δασών και για την περίπτωση δασικής πυρκαγιάς που ξέσπασε στις 12 Μαρτίου στην κοινότητα Βρέστια της επαρχίας Πάφου, ανακοινώνοντας ότι τέθηκε και αυτή κακόβουλα. Άραγε, ποιοι είναι οι λόγοι που ωθούν άτομα να βάλουν φωτιά; Ποιο είναι το ψυχολογικό τους προφίλ; Πώς αντιμετωπίζεται το πρόβλημα σήμερα στην Κύπρο και, αν απαιτείται, ποιες βελτιώσεις θα μπορούσαν να γίνουν προς αυτή την κατεύθυνση;

Υπάρχουν διαφορετικά κίνητρα πίσω από κάθε εμπρησμό, δήλωσε στην «Κ» ο ομότιμος καθηγητής Εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Κέιμπριτζ, Ανδρέας Καπαρδής. Εξήγησε ότι στις ακούσιες πυρκαγιές, κάποιοι καταστρέφουν κάποτε ολόκληρα δάση και προκαλούν τεράστια ζημιά στο περιβάλλον από απροσεξία ή ανεύθυνη πράξη, χωρίς να σκέφτονται τις συνέπειες της πράξης τους. Εδώ επικαλέστηκε το συχνό παράδειγμα κάποιου, ο οποίος πετά σε ξηρά χόρτα ένα αναμμένο αποσιώγαρο, με αποτέλεσμα να ξεκινήσει πυρκαγιά, είτε σε μία δασική περιοχή είτε αλλού.

Εγκλημα και πυρομανία

«Όσον αφορά τους εκούσιους εγκληματικούς εμπρησμούς, το κίνητρο μπορεί να είναι η εκδίκηση ή για να στείλει κάποιος ένα μήνυμα εκφοβισμού, όπως συμβαίνει και με τις βόμβες. Ο εμπρησμός είναι ένα όπλο στα χέρια κάποιων, για εκδίκηση ή για να στείλουν ένα μήνυμα και μία προειδοποίηση. Πάλι για τους εκούσιους εγκληματικούς εμπρησμούς, μία άλλη κατηγορία κινήτρων αφορά εμπρηστές, οι οποίοι είναι πληρωμένοι. Ενεργούν όταν κάποιος πληρώνει ένα ποσό, για να προκαλέσει ζημιά στην περιουσία κάποιου άλλου. Η τελευταία κατηγορία είναι αυτοί που έχουν διαταραχές συμπεριφοράς, οι λεγόμενοι πυρομανείς, με κίνητρο την επιθυμία για προσοχή ή αναγνώριση. Τυγχάνει να είναι εμπρηστές, οι οποίοι προκαλούν την πυρκαγιά, για να έχουν οι ίδιοι τη δική τους σεξουαλική ικανοποίηση. Πρέπει να σημειώσουμε ότι πολλές φορές τέτοια άτομα είναι επίσης παρόντα στις καμένες περιοχές και προσπαθούν να βοηθήσουν τους πυροσβέστες να σβήσουν την πυρκαγιά, διότι, όπως αντιλα-

μπάνεστε, αντλούν την ευχαρίστησή τους» ανέφερε ο κ. Καπαρδής.

Το προφίλ

Αναφερόμενος σε ψυχολογικά χαρακτηριστικά, ο διευθυντής στο Κέντρο Διακρανικής Μαγνητικής Διέγερσης «Cyprus rTMS» και κλινικός επίκουρος καθηγητής Ψυχιατρικής στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Γιώργος Μικελλίδης, είπε στην «Κ» ότι στους εμπρηστές περιλαμβάνονται άτομα με δυσκολία στην αυτοσυγκράτηση και στον έλεγχο των παρορμήσεων, με χαμηλή αυτοεκτίμηση, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε πράξεις εμπρησμού για αναγνώριση ή επιβεβαίωση, καθώς και με αναζήτηση διεγερτικών καταστάσεων, καθώς η επιθυμία για έντονες συναισθηματικές εμπειρίες μπορεί να οδηγήσει σε πράξεις εμπρησμού. Όσον αφορά τις διαταραχές, αναφέρθηκε σε άτομα με αντικοινωνική διαταραχή προσω-

πρότητας, εξηγώντας ότι παρουσιάζουν περιφρόνηση για τα δικαιώματα των άλλων και συχνά εμπλέκονται σε παραβατικές συμπεριφορές. Ακόμη, παρατηρείται η οριακή διαταραχή προσωπικότητας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, επιστρατεύοντας τον εμπρησμό ως μέσο προσοχής ή έκφρασης συναισθημάτων. Τέλος, για την πυρομανία, είπε ότι πρόκειται για μία διαταραχή ελέγχου των παρορμήσεων, όπου το άτομο αισθάνεται έντονη ανάγκη να βάλει φωτιά.

Την ίδια ώρα επικαλούμενος κοινωνικά στοιχεία, ο κ. Μικελλίδης έκανε λόγο για άτομα με ιστορικό κακοποίησης ή παραμέλησης, εξηγώντας ότι πολλοί με ιστορικό εμπρηστικής συμπεριφοράς έχουν ιστορικό τραυματικών εμπειριών. Επίσης, συμβαίνει να κουβαλούν μαζί τους την κοινωνική απομόνωση, καθώς η έλλειψη κοινωνικής

υποστήριξης και σύνδεσης μπορεί να οδηγήσει σε αντικοινωνική συμπεριφορά. «Το προφίλ ενός εμπρηστή είναι, συνεπώς, πολυδιάστατο και επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους», τόνισε, για να προσθέσει ότι οι ψυχίατροι και οι εγκληματολόγοι συνεργάζονται συχνά για την κατανόηση και την αντιμετώπιση αυτών των ατόμων, προκειμένου να προληφθούν μελλοντικές πράξεις εμπρησμού και να παρέχεται κατάλληλη θεραπεία και υποστήριξη.

Δύσκολες υποθέσεις

Στην Κύπρο έχουν καταδικαστεί άτομα για εμπρησμό και έχουν εκτίσει ποινές φυλάκισης, ωστόσο, όπως σημείωσε ο κ. Καπαρδής, ο εμπρησμός είναι ένα έγκλημα, το οποίο έχει χαμηλό ποσοστό εξιχνίασης. Οι λόγοι, εξήγησε, είναι διότι στις περισσότερες περιπτώ-

Τι σπρώχνει κάποιον να γίνει εμπρηστής;

Ειδικοί αναλύουν στην «Κ» τα κίνητρα, το προφίλ και την ψυχολογία όσων βάζουν φωτιές – Χρήζει βελτίωσης ο τρόπος αντιμετώπισης

Για τη μεγάλη πυρκαγιά στον Άγιο Συλά στη Λεμεσό (31 Μαΐου), ο αρχιπύραρχος της Πυροσβεστικής αναφέρθηκε σε κακόβουλο εμπρησμό. «Είναι ξεκάθαρο ότι κάποιος ήθελε η φωτιά να προχωρήσει και να καταστρέψει, και το κατάφερε», είπε χαρακτηριστικά.

σεις οι δράστες έχουν κάθε ευκαιρία να διαφύγουν από τη σκηνή του εγκλήματος. Όσον αφορά τους τρόπους αντιμετώπισης των εγκλημάτων αυτών, στο επίπεδο της πρόληψης, αναφέρθηκε στον ρόλο των δικαστηρίων και τις ποινές που προβλέπονται από τον Νόμο. «Σπάνια το δικαστήριο θα επιβάλει τη μέγιστη ποινή. Αν είναι πράξη που είναι ορθολογιστική και έχει οικονομικό όφελος, ειθίσαι μία ποινή αποτρεπτική. Αποτρεπτική ποινή είναι αυτή που είναι περισσότερο από τη μεσαία ποινή, με σκοπό να αποθαρρύνει. Να αποθαρρύνουμε το άτομο που εμπλέκεται και δημοσιεύοντας την απόφαση, ελπίζουμε να αποθαρρυνθούν και άλλοι που σκέφτονται παρόμοια», σημείωσε.

Κενά στην αντιμετώπιση

Από την πλευρά του ο κ. Μικελλίδης επεσήμανε ότι στην Κύπρο, όπως και σε πολλές άλλες χώρες, η συνεργασία μεταξύ εγκληματολόγων και ψυχιάτρων είναι σημαντική για την αντιμετώπιση εγκληματικών συμπεριφορών και ιδιαίτερα για την κατανόηση και τη θεραπεία ατόμων με ψυχιατρικές διαταραχές που διαπράττουν εγκλήματα, όπως οι εμπρηστές, αλλά, κατά την εκτίμησή του, υπάρχει πρόβλημα, γιατί δεν γίνονται αρκετές πολυθεματικές ομάδες, με την εμπλοκή των υπηρεσιών Δικαιοσύνης και Υγείας, για ανάλυση συμπεριφορών, σημειώνοντας ότι γίνονται μόνο όταν εξετάζεται μία αίτηση για αποφυλάκιση υπό όρους. «Αλλά το πρόβλημα είναι σε όλους αυτούς που είναι έξω και όχι στον μικρό αριθμό που είναι στη φυλακή», τόνισε. Σε αυτό το σημείο ο κ. Μικελλίδης ανέφερε ότι εκτός από την αυστηροποίηση των ποινών και την επίβλεψη των δασών είναι αναγκαία η ψυχοεκπαίδευση όλων των πολιτών, από τα παιδιά στα νηπιαγωγεία μέχρι τους ενήλικες.

Πιο πρόθυμοι οι πυρομανείς

Όπως επιβεβαίωσε ο κ. Καπαρδής, στην Κύπρο έχουν καταγραφεί περιπτώσεις με πυρομανείς, επισημαίνοντας ότι είναι οι αυτοί εμπρηστές, όμως με διαφορετικά κίνητρα. Για την περίπτωση τους απαιτείται θεραπεία, η οποία σύμφωνα με τον κ. Μικελλίδη μπορεί να περιλαμβάνει ψυχοθεραπεία, που εστιάζει στην αλλαγή των σκέψεων και συμπεριφορών που σχετίζονται με την τάση για εμπρησμό, φαρμακευτική αγωγή για τη διαχείριση των παρορμήσεων και των συναφών ψυχικών διαταραχών, και ομαδική θεραπεία, όπου οι ομάδες υποστηρίχτες μπορούν να προσφέρουν ένα περιβάλλον όπου τα άτομα μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να λάβουν υποστήριξη από άλλους με παρόμοια προβλήματα.

«Αρκετές μελέτες και αναφορές έχουν καταγράψει περιπτώσεις ανθρώπων με πυρομανία, οι οποίοι αναζητούν βοήθεια από ψυχιάτρους. Σύμφωνα με κάποιες επιδημιολογικές έρευνες, οι πυρομανείς αποτελούν περίπου το 3-6% των εμπρηστών που συλλαμβάνονται και εξετάζονται ψυχιατρικά. Οι περισσότεροι από αυτούς αναζητούν βοήθεια, αφού έχουν εμπλακεί σε πολλαπλά περιστατικά εμπρησμού. Την ίδια ώρα με βάση κλινικές αναφορές, οι ψυχίατροι αναφέρουν ότι οι ασθενείς με πυρομανία συχνά νιώθουν ενόχες και άγχος για τη συμπεριφορά τους και είναι συνήθως πιο πρόθυμοι να ζητήσουν βοήθεια σε σύγκριση με άλλους εμπρηστές που δρουν για άλλους λόγους», σημείωσε ο κ. Μικελλίδης.

Επικαλούμενος κοινωνικά στοιχεία, ο κ. Μικελλίδης αναφέρθηκε σε άτομα με ιστορικό κακοποίησης ή παραμέλησης, εξηγώντας ότι πολλοί εμπρηστές έχουν ιστορικό τραυματικών εμπειριών.

Πολλές φορές οι πυρομανείς είναι παρόντες και προσπαθούν να βοηθήσουν τους πυροσβέστες να σβήσουν την πυρκαγιά, διότι αντλούν την ευχαρίστησή τους, σημείωσε ο κ. Καπαρδής.

BOSCH

Ιδανική Ισχύς Εκκίνησης
για όλα τα οχήματα

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
AUTOMOTIVE PARTS

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΜΠΟΡΟΣ

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Κανιάρος 54, Καίμακλι, 1037 Λευκωσία - Κύπρος
sales@chrkapodistrias.com, T. 22348600

50 χρόνια μετά

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Αρχισαν ήδη και πρόκειται να κορυφωθούν αυτόν τον μήνα- οι εκδηλώσεις για τα 50 χρόνια από την τουρκική εισβολή. Θα έρθει ο πρωθυπουργός της Ελλάδας, θα υπάρξουν ένα σωρό ομιλίες, θα διοργανωθούν κι άλλες συναυλίες, εκθέσεις, παραστάσεις, αφιερώματα, ποιητικές βραδιές και δεν ξέρω κι εγώ τι άλλο, προκειμένου να «τιμήσουμε» την κατάμαυρη επέτειο. Και μετά τι; Μετά θα σβήσουν τα φώτα, θα σιγήσουν τα μεγάφωνα, θα κυκλοφορήσουν οι σχετικές φωτογραφίες και θα επιστρέψουμε εκεί όπου βρισκόμασταν και πριν. Στην αναμονή του τι μέλλει γενέσθαι και στο μεγάλο ερωτηματικό για το πού οδεύει το εθνικό μας πρόβλημα, το οποίο εδώ και πενήντα χρόνια παραμένει άλυτο χωρίς την ελάχιστη πρόοδο.

Πενήντα χρόνια μέσα στα οποία τίποτα δεν έμεινε στη θέση του για να αναγνωρίζεται κάτι από τον εαυτό του, πενήντα χρόνια στα οποία άνθρωποι έφυγαν με την πίκρα της δικαίωσης που τους φλόμωναν οι «υπερπατριώτες» πολιτικοί προκειμένου να χτίζουν καριέρες πάνω στις πλάτες των προσφύγων, πενήντα χρόνια όπου γενιές μεγάλωσαν χωρίς να γνωρίζουν τον ίδιο τους τον τόπο και τις αλήθειες του, πενήντα χρόνια όπου οι καριερίστες της πολιτικής συντηρούσαν τα φαντάσματα και τα τραύματα και τα συνθήματα για να έχουν οι ίδιοι λόγο ύπαρξης. Πενήντα χρόνια και ούτε εμείς οι ίδιοι δεν ξέρουμε ακόμα καλά-καλά τι είναι εκείνο στο οποίο προσβλέπουμε και το οποίο ευχόμαστε. Μιλάμε για ΔΔΟ και για επανένταξη των συνομιλητών, αλλά στο βάθος είναι απορίας άξιον αν έχουμε καθίσει ποτέ σοβαρά ο καθένας με τον εαυτό του να αναλογιστεί πόσο διατεθειμένος είναι να κάνει τις υπερβάσεις που υπαγορεύουν οι επώδυνοι συμβιβασμοί, οι οποίοι προϋποθέτουν αποδοχές, παραδοχές και αλληλοσυγκρούσεις.

Πενήντα χρόνια μετά, και οι πολιτικοί μας δλωνώνουν απρόθυμοι να παραδεχτούν λάθη που διέπραν ή να αποκαθλώσουν μύθους που συντηρούσαν επειδή αυτό εξυπηρετούσε το κομματικό αφήγημα αλλά ποσώς την ίδια την ιστορία και τις αλήθειες της, οι οποίες έμειναν θαμμένες στο σκοτάδι. Πενήντα χρόνια μετά, και ακόμα μιλούμε για παρακαταθήκες ηγετών που κανονικά θα έπρεπε οι ίδιοι οι σημερινοί πολιτικοί να επιδιώκουν την απομυθοποίησή τους προκειμένου να αποπνεύσουν την πολιτική ωριμότητα του τόπου και την καλλιέργεια κριτικής σκέψης που θα μας απεγκλωβίσει μία ώρα αργότερα από τους ψευδοπατριωτισμούς και τους διαχωρισμούς, που το μόνο που πετυχαίνουν είναι να μας κρατούν καθλωμένους στο τραύμα και στην ψευδαίσθηση της δικαίωσης. Πενήντα χρόνια μετά, και κανένα κόμμα δεν παραδέχεται τα λάθη του, αντιθέτως όλοι οι κομματάρχες, πρώην και νυν, εξακολουθούν να επιρρίπτουν ευθύνες ο ένας στον άλλο για την κατάντια του εθνικού μας θέματος και κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να συντηρούν τα δικαστικά αφήγηματα χωρίς καμία προθυμία να μετακινήσουν και να μετατοπιστούν πάνω από τα μικροκομματικά τους συμφέροντα ώστε να υπερεπισημούν το καθήκον τους προς τη χώρα, το οποίο δεν είναι άλλο παρά να ενώσουν δυνάμεις για την επίλυση. Πενήντα χρόνια μετά, και το μεγαλύτερο βάρος εξακολουθούν να το κουβαλούν οι πρόσφυγες που αφέθηκαν στο έλεος της μοίρας τους, πενήντα χρόνια μετά, και καμία παθολογία μας δεν έχει αντιμετωπιστεί, πενήντα χρόνια μετά, και η διαφθορά έχει απλώσει παντού σαν έρπιας ζωστήρας, πενήντα χρόνια μετά, και κανένας ουσιαστικός απολογισμός δεν έγινε, πενήντα χρόνια μετά, και ανακυκλώνουμε τα ίδια συνθήματα κομμένα και ραμμένα στις εκάστοτε ανάγκες της «κοινωνίας των πολιτών».

Και αντί να σπαταλούμε φαιά ουσία για εκδηλώσεις και διάφορες άλλες διοργανώσεις που μοιάζουν περισσότερο με «event», θα ήταν σαφώς πιο χρήσιμο και εποικοδομητικό να κάναμε μια ουσιαστική εντύπωση στο τι έγινε και στο τι θέλουμε να γίνει, ή όπως το γράφει καλύτερα η συγγραφέας Σβετλάνα Αλεξίεβιτς, είναι καιρός να δούμε από απόσταση το χαμένο, μήπως μπορούσαμε να κατακτήσουμε το πλήρες νόημά του. Με πιο απλά λόγια, να δούμε και να καταλάβουμε αυτό που δεν είδαμε και δεν καταλάβαμε εδώ και πενήντα χρόνια.

elenixenou11@gmail.com

Νεπαλέζες αγρότισσες φυτεύουν δενδρύλλια ρυζιού σε ορυζώνες κατά την έναρξη της εποχής των μουσώνων στο χωριό Nagarkot, στα περικόρια του Κατμαντού.

Οι σκιές του προέδρου

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το φθινόπωρο του 2022, μία σειρά δημοσιευμάτων του «Πολίτη» κατάφεραν να ταράξουν τα νερά ενός ήδη τοξικού προεκλογικού. Παρουσίαζαν τον τότε υποψήφιο για την προεδρία Νίκο Χριστοδουλίδη να δίνει εντολή στον στενό του συνεργάτη Μανώλη Κυριάκου να δημιουργήσει ψεύτικους λογαριασμούς, και με αυτούς τους λογαριασμούς να υπονομεύει δημοσιογράφους που του ασκούσαν κριτική. Οι αποκαλύψεις είχαν αναπόφευκτα πολιτικές, ηθικές προεκτάσεις αλλά ήγειραν παράλληλα και σοβαρές ανησυχίες για το πώς θα κυβερνούσε αν εκλεγόταν. Πόσο κακά άραγε ήταν η κρίση ενός προσώπου που θέλει να κυβερνήσει τη χώρα στην επιλογή συνεργατών του; Και πόση άραγε η αφέλεια που τον διακατέχει για να προχωρήσει σε μία τόσο απονενομημένη κίνηση, με το να κοινοστοπολεί με ευκολία δεξιά και αριστερά συνεργάτες και μελλοντικούς συμμάχους; Υπήρχε όμως και το ηθικό πλαίσιο που ήταν το πιο σημαντικό. Πως ένας υποψήφιος, που ευαγγελιζόταν το νέο, το ηθικό, ήταν έτοιμος να υπονομεύσει συνειδήσεις για να εκλεγεί. Να ριζεί σκιές σε όποιον βρισκόταν στον δρόμο του. Με σκιές και υπόνοιες χρηματισμού τους.

Και ενώ οι ιδιωτικές συνομιλίες του Νίκου Χριστοδουλίδη με τον συνεργάτη του γίνονταν viral, ο ίδιος, όχι μόνο δεν απολογήθηκε, αλλά φρόντισε να βγει και από πάνω. «Κρατίστε τη λάσπη, κρατάω την αξιοπρέπεια του λαού και προχωρώ» έλεγε χαρακτηριστικά, αρνούμενος να τοποθετηθεί για τις συκοφαντίες που ο ίδιος –με αποδείξεις και screenshot– εκτόξευε.

Ούτε απολογήθηκε για όσα θλιβερά είδαν το φως της δημοσιότητας, ούτε βεβαίως έδωσε εξηγήσεις. Κι όμως, παρόλα αυτά, κατάφερε να εκλεγεί στην προεδρία του τόπου. Ήταν η εκλογή του το μήνυμα ότι οι πολίτες αδιαφορούν μπροστά στις συντηρημένες στρατηγικές σπιλώσεις; Ότι μπορούν να του συχωρήσουν τα πάντα ή μια δεύτερη και τελευταία ευκαιρία να εφαρμόσει όσα υποσχόταν περί ενίσχυσης της αξιοκρατίας και αλλαγής της κουλτούρας;

Ο πρόεδρος προφανώς εξέλαβε την εκλογή του ως λευκή επιταγή από τους πολίτες. Κι έτσι λοιπόν, όταν δημοσιεύματα σήμερα επανέφεραν το ζήτημα των ψεύτικων λογαριασμών, παρουσιάζοντας το Προεδρικό να εργοδοτεί συγκεκριμένα πρόσωπα που τους χειρίζονται, επέλεξε για ακόμη μία φορά να τα αγνοήσει. Μόνο η υφυπουργός παρά τω προέδρω Ειρήνη Πιική εξήγησε με

άνεση πως κάτι τέτοιο δεν είναι στην κουλτούρα του Προεδρικού.

Αν όμως η κουλτούρα του Προεδρικού δεν συνάδει με κάτι τέτοιο, τότε ποια κουλτούρα επέτρεπε στον Νίκο Χριστοδουλίδη να δίνει προεκλογικά εντολές λάσπης; Και αν προεκλογικά είχε την άνεση να λοιδορεί πρόσωπα για να εκλεγεί, τι τον εμπόδιζε να το κάνει και μετακλογικά για να διατηρηθεί στην εξουσία; Ο τόπος είναι μικρός και όλοι γνωρίζουμε καλά πως χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και δημοσιογράφοι που ασκούν κριτική στην κυβέρνηση δέχονται συντονισμένα από συγκεκριμένους λογαριασμούς επιθέσεις. Επιθέσεις επί προσωπικού, σπλώνοντας την υπόληψη και υπονομεύοντας τις προθέσεις τους. Είναι λοιπόν το βεβαρημένο ιστορικό του Νίκου Χριστοδουλίδη που ενίσχυσε την καχυποψία ότι στο Προεδρικό ανήκει η πατρότητα των βρώμικων λογαριασμών. Είναι βεβαρημένο και το ιστορικό της χώρας από πολιτική λάσπη. Είδαμε γαιουρτώματα υποψηφίων, συνταγές ψυχοφαρμάκων, καλκευμένα έγγραφα. Είδαμε να στήνεται μία περιρρέουσα από την ίδια την κυβέρνηση, που διαχώρισε με ευκολία τους πολίτες σε πατριώτες και προδότες. Σήμερα όμως ίσως να βρισκόμαστε ενώπιον μιας νέας κληίδας στη δημοκρατία. Ενώπιον ενός μεγάλου ηθικού ελλείμματος. Γιατί αν ισχύουν τα δημοσιεύματα που θέλουν το Προεδρικό να χειρίζεται βρώμικα accounts, αξιοποιώντας μάλιστα το δημόσιο χρήμα για να επιτηδένει, σε φορολογούμενους πολίτες, τότε αυτό δεν μπορεί να αποτελεί τίποτα άλλο παρά κρατικό εκφοβισμό. Ένα πέπλο κρατικής απειλής απέναντι σε πολίτες που εκφράζουν δημόσια τη διαφωνία τους με την κυβέρνηση. Απειλή πως, αν μιλήσουν δημοσίως, θα λοιδορηθούν, θα δεχτούν τόση λάσπη, που τελικά θα αναγκαστούν να σιωπήσουν.

Και επειδή οι ηθικές προεκτάσεις που λαμβάνει το εν λόγω ζήτημα είναι τεράστιες, ήρθε η ώρα του προέδρου να τοποθετηθεί ευθαρώς για όσα εκτυλίσσονται στο Προεδρικό. Οφείλει με διαφάνεια να αποκαλύψει ποιοι εργοδοτούνται στο Προεδρικό και ποιες είναι οι ακριβείς αρμοδιότητές τους. Θα πρέπει όμως παράλληλα να εξηγήσει και ποια η σχέση του ίδιου με τους ανώνυμους λογαριασμούς, που για να υπερασπιστούν το έργο του υπονομεύουν πολίτες. Και που μέσα από αυτή τη λασποθύελλα, κατάφεραν να δημιουργήσουν μία μεγάλη ρωγμή, στο άλλοτε αλέκιο του προφίλ.

economidou@kathimerini.com.cy

Οι ενοχλητικές αλήθειες

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Η συνέντευξη του τέως προέδρου του ΔΗΣΥ στο «Pints of Politics» του Αντώνη Πολυδώρου δικαίως σχολιάστηκε πολύ, αλλά φοβάμαι για όλους τους λάθος λόγους. Αναμενόμενο βεβαίως, αφού τα παραπολιτικά συγκεντρώνουν και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον.

Όταν πρόκειται δε για τον Αβέρωφ, ο οποίος λειτουργεί όπως ο λίβας που καίει τα σπαρτά, όταν βρεθεί μπροστά σε μικρόφωνο, η συζήτηση στρέφεται σε ατάκες του στιλ «προκαλώ την πρόεδρο αν έχει τα guts να βγει να το πει δημόσια». Ας μην μπουíme σε λεπτομέρειες για τα πώς και τα γιατί, αφού η «είδηση» θάφτηκε κιόλας κάτω από τον κουνιαχτό του επόμενου viral θέματος της επικαιρότητας. Το «δικαίως» που ανέφερα πιο πριν έχει να κάνει με το λιγότερο φωτισμένο κομμάτι της συνέντευξης, το λιγότερο πιασάρικο, ας μου επιτραπεί ο χαρακτηρισμός, που αφορούσε στο Κυπριακό.

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου υπήρξε αφοπλιστικά ειλικρινής για ακόμη μία φορά σε δημόσια παρέμβαση του. Μίλησε απλά, για τον χρόνο που ροκανίζει τις ελπίδες της λύσης και υποστήριξε ψύχραιμα την «αντιδημοφιλή» προσήλωσή του στο ομοσπονδιακό μοντέλο. Έριξε επίσης το γάντι σε αυτούς που κρύβονται πίσω από τη βεβαιότητα ότι «το Κυπριακό δεν πουλά». Κοντολογίς, ανέδειξε ενοχλητικές πολιτικές αλήθειες λίγες ημέρες πριν από την τραγική επέτειο των 50 χρόνων από την τουρκική εισβολή. Ουδείς εκπλήσσεται φυσικά για την ψυχρή, έως και αδιάφορη, υποδοχή που είχαν αυτές οι απόψεις. Είναι κάτι εξάλλου που το βλέπουμε να συμβαίνει καθημερινά, επηρεάζοντας την ατζέντα των κομμάτων και κατά συνέπεια τον δημόσιο διάλογο. Αναρωτιέμαι αν κατανοούμε πόσο σοβαρό είναι αυτό. Αν συνειδητοποιούμε ότι το Κυπριακό δεν είναι μόνο ένα πολιτικό πρόβλημα, ένα εθνικό ζήτημα, ή μια ανεπιλύτη σύγκρουση. Το Κυπριακό είναι θέμα κατ'εξοχήν υπαρξιακό, αφού συνδέεται με την ίδια την επιβίωσή μας σε αυτόν τον τόπο.

Προ ημερών διάβασα με ενδιαφέρον το άρθρο του Τουρκοκύπριου Αζίζ Σαχ, το οποίο δημοσιεύτηκε στον Φιλελεύθερο. Με τίτλο «Οι μπουλντόζες της τουρκικής κατοχής: ΑΦΙΚ», ο δημοσιογράφος καταγράφει χωρίς φτιασιδώματα τι ακριβώς συμβαίνει στα κατεχόμενα: «Η ΑΦΙΚ και παρόμοιες εταιρείες που χτίζουν κατοικίες για ξένους είναι απλά ένας μηχανισμός που χρησιμοποιεί η Τουρκία για να τουρκοποιήσει τα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου» αναφέρει χαρακτηριστικά. Και συμπληρώνει, χρησιμοποιώντας την αμείλικτη γλώσσα των αριθμών, αυτό που συμβαίνει πίσω από τη πρόσπινη γραμμή: «Μεταξύ του 2006 και του 2022 ο όμιλος ΑΦΙΚ, που ανήκει στον Αϊκούτ, κατασκεύασε έργα αξίας δισεκατομμυρίων λιρών σε 98 αγροτικές εκτάσεις στην περιοχή Τρικώμιου – Καρασάσιας και Ακανθούς – Αγιού Αμβροσίου. Από τον Μάρτιο του 2020 έχει υλοποιήσει 45 κατασκευαστικά έργα. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός των κατοικιών που έχει κατασκευάσει και πουλήσει ο Αϊκούτ από τη Σμύρνη είναι περίπου 10.000». Σύμπτωση μάλλον, αλλά ενώ έγγραφα αυτές τις γραμμές, έλαβα ένα βίντεο στο κινητό μου με τον Ερβίν Τατάρ να μιλά σε μια φέιστα για την τουριστική ανάπτυξη στην Κερύνεια. Σαν τηλεοπτικός που διαλαλεί την πραγματεία του, δίχως καμία απολύτως ηθική αναστολή.

Μου θυμισε ένα ταξίδι μου στη Λάπθο φέτος την άνοιξη. Είχα χρόνια να επισκεφτώ το χωριό, τουλάχιστον έξι, και ομολογώ ότι αυτό που αντίκρισα με σόκαρε. Σαν να έβαλαν σκοπό να κτίσουν κάθε σπιθαμή γης. Και όχι μόνο στη Λάπθο, από την Κερύνεια ως τον Καραβά, σε όλο το μήκος της ακτογραμμής επικρατεί ένας οικοδομικός οργασμός. Είναι φανερό πως αν ενώσουμε τις τελευταίες θα βρεθούμε αντιμέτωποι με τη νέα εικόνα των τετελεσμένων. Οι προειδοποιήσεις της ρεαλιστικής σχολής του Κυπριακού, έτσι όπως ακούστηκαν στη συνέντευξη του Αβέρωφ Νεοφύτου, σε συνδυασμό με την κραυγή αγωνίας για το ξεπούλημα στα Κατεχόμενα, συστητούν να ένα δεδομένο επί του εδάφους. Εδώ βρίσκεται η ουσία και γι'αυτά θα έπρεπε να συζητάμε. Ούτε η επίσκεψη Μπιστοτάκη, ως «απάντηση» στην επίσκεψη Ερντογάν, έχει τόση σημασία. Κι ούτε βεβαίως τα κάθε λογής παραπολιτικά νέα σημάζουν κάτι ουσιαστικό. Την αναπόδραστη φθορά του χρόνου ας έχουμε κατά νου, όταν κάποτε κατακάτσει η σκόνη της λήθης. Γιατί τότε φοβάμαι ότι θα είναι ήδη αργά.

stavros.christodoulou@gmail.com

Θα θυμόμαστε τον Γενς Στόλτενμπεργκ

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Όταν ο γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ, Γενς Στόλτενμπεργκ, ρωτήθηκε από το CNN κατά πόσον η Βορειοατλαντική Συμμαχία θα ενεργοποιηθεί σε περίπτωση επίθεσης της Χεζμπολάχ κατά της Κύπρου, η απάντηση ήταν κάθεται αρνητική. «Η Κύπρος δεν είναι σύμμαχος του ΝΑΤΟ» είπε ο κ. Στόλτενμπεργκ, ο οποίος προφανώς υιοθετεί διαφορετική προσέγγιση έναντι της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε σύγκριση με την Ουκρανία. Διότι ούτε η Ουκρανία είναι σύμμαχος του ΝΑΤΟ, αλλά όπως είναι γνωστό η Συμμαχία έχει κινήσει γη και ουρανό προκειμένου να συνδράμει την άμυνα της, ως αποτέλεσμα της δολοφονικής εισβολής του Βλαντιμίρ Πούτιν. Άρα, λοιπόν, το επείγον του κ. Στόλτενμπεργκ είναι αίολο, για να το θέσουμε κομψά, καθώς ο ρόλος του ΝΑΤΟ σε μια σύρραξη δεν υπαγορεύεται αποκλειστικά από τη συμμαχική ιδιότητα, όπως αφήνει να εννοηθεί, αλλά ο καθοριστικός παρά-

γοντας για την «εμπλοκή» του είναι τα ίδια τα στρατηγικά του συμφέροντα. Συμφέροντα, τα οποία ο κ. Στόλτενμπεργκ γνώριζε ανέκαθεν πως να εκφράζει. Δεν είναι προφανώς τυχαίο ότι κάθεται στην καρέκλα του γ.γ. του ΝΑΤΟ εδώ και μία δεκαετία, από το 2014. Παρά το γεγονός ότι ουδέποτε «κουβαλούσε» μεγάλο πολιτικό κεφάλαιο και δεν είχε το πολιτικό βάρος για να διαχειριστεί ζητήματα άμυνας, ασφάλειας και αναχαιτίσης της τρομοκρατίας.

Άλλωστε, πριν από 13 χρόνια, στις 22 Ιουλίου 2011, ο Γενς Στόλτενμπεργκ, τότε πρωθυπουργός της Νορβηγίας, κατάφερε να χάσει τον έλεγχο, στη διάρκεια τρομοκρατικής επίθεσης ενός και μόνο τρομοκράτη, του εθνικοσοσιαλιστή Άντερς Μπέρνγκ Μπρέιβικ, ο οποίος, αφού πυροδότησε εκρηκτικό μηχανισμό στο κτίριο του πρωθυπουργικού γραφείου, σκοτώνοντας οκτώ πρόσωπα, προκάλεσε συνθήκες αντιπερισπασμού και στη συνέχεια έφτασε ανενόχλητος στο νορβηγικό νησάκι Ουτόγια,

όπου δολοφόνησε εν ψυχρώ 69 παιδιά που συμμετείχαν στην ετήσια κατασκήνωση του κυβερνώντος Εργατικού Κόμματος. Οι πολιτικές ευθύνες της νορβηγικής κυβέρνησης ήταν τεράστιες, όπως και του κ. Στόλτενμπεργκ. Και όπως αναδεικνύεται μέσα από την έκθεση γεγονότων, είχε την τελική ευθύνη για τη μηδενική –όπως αποδείχθηκε– ετοιμότητα της χώρας του να αντιμετωπίσει έναν και μόνο τρομοκράτη. Ο ίδιος ο κ. Στόλτενμπεργκ, μετά τη γνωστοποίηση των ευρημάτων της έκθεσης, παραδέχθηκε ότι είχε την «τελική ευθύνη», κάτι που όπως χαρακτηριστικά ανέφερε «λαμβάνω σοβαρά υπόψη».

Από όλα αυτά, μπορεί κάποιος να καταλήξει σε δύο συμπεράσματα. Πρώτον, ότι ο κ. Στόλτενμπεργκ εμφάνισε συμπτώματα απόλυτης ανεπάρκειας να διαχειριστεί μια επίθεση ενός και μόνο τρομοκράτη, στην ίδια του τη χώρα. Και δεύτερον, έδειξε να αγνοεί την έννοια της ευθιξίας, με ό,τι αυτό ενδεχομένως συνεπάγεται για τις αρχές και τις αξίες του. Το πρώτο

στοιχείο προφανώς δεν λειτουργήσει αποτρεπτικά στον διορισμό του στην ηγεσία του ΝΑΤΟ, άλλωστε, ανάλογοι πολιτικού βάρους προσωπικότητες ευδοκίμουν σχεδόν παντού.

Ενώ το δεύτερο στοιχείο, πιθανολογώ ότι θεωρήθηκε μάλλον το βασικό του «προσόν» προκειμένου να εξασφαλιστεί τη θέση του επικεφαλής της Συμμαχίας.

Τα κενά λοιπόν στις αρχές και τις αξίες του κ. Στόλτενμπεργκ ήταν εμφανή σε πολλές περιπτώσεις, όπως όταν παρότρυνε τη Φινλανδία και τη Σουηδία να δεχθούν τους όρους της Τουρκίας, ως προϋπόθεση για την ένταξη τους στο ΝΑΤΟ. Και μεταξύ των τουρκικών όρων, που τελικά αναγκάστηκαν να δεχθούν οι δύο σκανδιναβικές χώρες, ήταν η συρρίκνωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με αποτέλεσμα να υποχρεώνονται να διαβουλεύονται με την Τουρκία την απόφαση και έκδοση προσώπων που η ίδια η Άγκυρα θεωρεί «τρομοκράτες».

Οι αρχές και αξίες του κ. Στόλτενμπεργκ

είχαν δοκιμαστεί και κατά την εισβολή της Τουρκίας στη Συρία, την οποία η Ε.Ε. είχε επικρίνει εντονότερα. Ο γ.γ. του ΝΑΤΟ είχε όμως διαφορετική άποψη για την εισβολή της Άγκυρας, την οποία εν πολλοίς νομιμοποίησε, λέγοντας ότι η Τουρκία «έχει νόμιμες ανησυχίες για την ασφάλειά». Με άλλα λόγια, σύμφωνα με τη θεώρηση του Γενς Στόλτενμπεργκ, οι ανησυχίες της Τουρκίας για την ασφάλειά της, νομιμοποιούν το τουρκικό κράτος να εισβάλει σε μια άλλη χώρα. Στην προκειμένη περίπτωση, η εισβολή αφορούσε στη Συρία, αλλά επειδή οι συνεργίμοι επιτρέπονται και σε κάποιες περιπτώσεις επιβάλλονται, εύλογα κάποιος θα μπορούσε να διερωτηθεί εάν ο γ.γ. του ΝΑΤΟ έχει ανάλογο θεώρηση και για την εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο.

Ο κ. Γενς Στόλτενμπεργκ αποχωρεί από τη θέση του γ.γ. του ΝΑΤΟ την 1η Οκτωβρίου. Θα τον θυμόμαστε, αν και δεν θα μας λείψει.

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Η δύσκολη εξίσωση ενός αμερικανικού θρίλερ

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Αυτό που όλοι φοβούνται και συζητούν πίσω από κλειστές πόρτες συνέβη τελικά το βράδυ της περασμένης Πέμπτης. Κανείς δεν ήξερε αν θα επρόκειτο για ένα ατύχημα στη σκιά του προεδρικού αεροσκάφους ή μια καταστροφική συνέντευξη. Τελικά έγινε στο debate, με εκατομμύρια Δημοκρατικούς να παρακολουθούν με αγωνία και την ελπίδα ότι ο υποψήφιος τους θα

μούσε να μπει στην αρένα.

As πούμε όμως ότι ο στενός κύκλος του τον πείθει να παραιτηθεί τώρα, πριν από το συνέδριο. Πρώτο πρόβλημα, η αίσθηση που θα δημιουργηθεί ότι παρακάμφθηκε η θέληση εκατομμυρίων ψηφοφόρων, για να επιλεγεί ένας υποψήφιος σε σκοτεινά δωμάτια του παρασκηνίου. Δεύτερο πρόβλημα, η αντιπρόεδρος Χάρις, η οποία δικαιολογημένα θα θελήσει να είναι εκείνη υποψήφια. Αλλά είναι εξαιρετικά αδύναμη και πιθανότατα μη εκλέξιμη. Αν όμως αποφασίσει η ηγεσία του κόμματος να την παρακάμψει, ενδέχεται να αποξενωθούν δύο βασικά μπλοκ υποστηρικτών του Δημοκρατικού Κόμματος, οι γυναίκες και οι μαύροι.

Η εξίσωση είναι δύσκολη γιατί δεν υπάρχει κάποιος αδιαμφισβήτητος υποψήφιος μπροστά στον οποίο όλοι θα έκαναν πίσω.

Μπαίνουμε σε μια απίστευτα ενδιαφέρουσα και απρόβλεπτη περίοδο, που θα ζήλευε κάθε σεναριογράφος ο οποίος θέλει να πουλήσει το σενάριο του στο Netflix. Μια περίοδο που θα κρίνει πολλά, ακόμη και το μέλλον της Δύσης όπως την ξέρουμε τα τελευταία 80 χρόνια. Η ιστορία είναι, βεβαίως, άδικη ενίοτε. Ο Μπάιντεν έχει δείξει σύνεση και ίσως και σοφία στο πώς χειρίζεται τα πράγματα, ενώ πέρασε από το Κογκρέσο νόμους και σημαντικές πρωτοβουλίες. Το ίδιο, όμως, ένοιθε και ο Τζόνσον το 1968... Η αμερικανική εκλογική διαδικασία ήταν πάντοτε μια άγρια, σκληρή και απρόβλεπτη εμπειρία. Τα μέσα ενημέρωσης παραμόνευαν πάντοτε –πολύ πριν από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης– να μετατρέψουν μια εκλογική μάχη σε ντέρμπι ή, ακόμη καλύτερα, σε θρίλερ. Από την Πέμπτη το βράδυ, το θρίλερ ξεκίνησε.

Μπαίνουμε σε μια απίστευτα ενδιαφέρουσα και απρόβλεπτη περίοδο που θα κρίνει πολλά, ακόμη και το μέλλον της Δύσης όπως την ξέρουμε τα τελευταία 80 χρόνια.

τα κατάφερε. Ηλθε όμως η καταστροφική του εμφάνιση και ο πανικός.

Στην Ουάσιγκτον ήταν κοινό μυστικό ότι το ιερατείο του κόμματος, οι Ομπάμα, οι Κλίντον, η Πελόζι κ.ά., ανησυχούσε και μελετούσε το Plan B. Είναι, όμως, ήδη αργά. Το πρώτο πρόβλημα είναι να παρακαμφθεί ο εγωισμός του προέδρου, ενός ανθρώπου που προσαπόθεσε πολλές δεκαετίες να κερδίσει το ύπατο αξίωμα. Θεωρούσε πάντοτε ότι η ιστορία ήταν άδικη μαζί του και ότι πλήρωνε το γεγονός πως δεν προερχόταν από την ελίτ των γνωστών πανεπιστημίων των ΗΠΑ. Πιστεύει, επίσης, δικαιολογημένα, ότι είναι ο μόνος που κατάφερε να κερδίσει τον Τραμπ όταν κανείς άλλος δεν τολ-

Ο Καραγάτσος, η πλήξη και το εικόνισμα

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Όταν ο Οσκαρ Ουάιλντ ρωτήθηκε από τον δημόσιο κατήγορο αν συμφωνεί πως το μυθιστόρημά του «Το πορτρέτο του Ντόριαν Γκρέι» είναι «ανήθικο», εκείνος τον αποστόμωσε: «Είναι κάτι χειρότερο από ανήθικο: είναι κακογραμμένο». Ο Ουάιλντ αναδεικνύει εδώ μια ζωτικής σημασίας παράμετρο στην ερμηνεία ενός λογοτεχνικού έργου: ότι όλη η συζήτηση εξαντλείται στο αν είναι καλογραμμένο ή όχι. Όλα τα υπόλοιπα είναι λεπτομέρειες.

Είναι προβληματικό να προσεγγίζουμε το έργο ενός συγγραφέα με όρους στράτευσης, όπου όλες οι αποχρώσεις διαλύονται χάρην ενός απόλυτου μαύρου κι ενός απόλυτου άσπρου.

Ο Ουάιλντ ήταν βέβαια αισθητιστής, ταγμένος στο δόγμα «η τέχνη για την τέχνη». Ένα έργο τέχνης, όμως, είναι και μια πολιτική χειρονομία. Φέρει, αναπόφευκτα, μια ηθική, μαζί με την αισθητική του. Ή, για να το πούμε αλλιώς, η ηθική του είναι η αισθητική του (και το αντίθετο). Τόσο η ηθική όσο και η αισθητική μετααποφασίζονται από γενία σε γενία. Κάποτε το έργο του Τζόνι ήταν πορνογραφικό, βλάσφημο: όχι πια. Κάθε έργο ωστόσο γεννιέται μέσα σε μια εποχή και, αναπόφευκτα, μεταφέρει, έστω και ακούσιως, πεποιθήσεις, επιταγές, σχήματα της εποχής του.

Παρουσιάζει πάντοτε ενδιαφέρον το πώς μια εποχή βρίσκει τρόπους να «φωτίζει» πτυχές ενός κλασικού ή, έστω, κατεστημένου έργου τέ-

χνυς. Κριτικές φωνές στη Βρετανία τη δεκαετία του '90 σχολίαζαν πως το κινηματογραφικό έργο του Ταρκόφσκι βρήκε από μισογυνιστικά σχήματα. Δεν απαξιώσαν το σινεμά του μεγάλου Ρώσου αυτε, εντόπιζαν όμως κάτι που έως τότε δεν είχε ειπωθεί. Το πιθανότερο είναι ότι αν ρωτήσεις κάποιον γιατί δεν εκτιμά το σινεμά του Ταρκόφσκι να μη σου πει για τον υποτιθέμενο μισογυνισμό του, αλλά γιατί δεν αντέχει τους αργούς ρυθμούς των ταινιών του. Επειδή, κοινώς, βαριέται. Αυτό το στοιχείο, της πλήξης, ίσως να είναι το πιο ενδιαφέρον σχόλιο εκ μέρους της Βίβιαν Στεργίου, το ότι βρίσκει την πεζογραφία του Καραγάτση πλκτική, στο debate που δημοσίευσε η «Κ» με θέμα τα σεξιστικά στερεότυπα που, όπως ειπώθηκε, απαντούν στο έργο του Καραγάτση (το υπερασπίστηκε ο Χρήστος Χαμενιδής). Μπορεί κάποιος να διαφωνήσει μαζί της, αλλά αυτό δεν πειράζει. Η δική της πλήξη είναι η σαφήνια κάποιου άλλου.

Δεν είναι προβληματικό να κουβεντιάζονται τέτοια ζητήματα. Το αντίθετο. Προβληματικό είναι να υποθετούμε τον Καραγάτση (ή οποιονδήποτε άλλον) μέσα σε εικόνισμα. Προβληματικό είναι επίσης να προσεγγίζουμε το έργο ενός συγγραφέα με όρους στράτευσης, όπου όλες οι αποχρώσεις διαλύονται χάρην ενός απόλυτου μαύρου κι ενός απόλυτου άσπρου. Η λογοτεχνία, η τέχνη γενικότερα, είναι η απεικόνιση του αμφοτέρω, του ειρηνικού, των αντιπαραθέσεων της ανθρώπινης υπόστασης. Αλλιώς δεν έχει νόημα.

Οτιδήποτε στρατευμένο η τέχνη το ξεφορτώνεται, αργά ή γρήγορα. Μπορεί να οραματίζονται έναν δικό μου «Περίοσο» με επίσημες κομματικές γραμμές που πρέπει να είναι απαράβατες –ένα, άλλο τυπικό, εικονίωμα δηλαδή. Και αυτό, όμως, θα είναι οργασμικά πλκτικό. Ο,τι, με άλλα λόγια, δεν μπορεί να είναι η τέχνη.

Γαλλία, υπαρξιακή κρίση της Ευρώπης

Του **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Η έκβαση των βουλευτικών εκλογών στη Γαλλία θα επηρεάσει πολύ περισσότερο το παρόν ή το μέλλον της Ευρώπης από όσο οι ευρωεκλογές. Καλώς ή κακώς, η Ευρώπη παραμένει μια ένωση κρατών-εθνών που είναι και δικό της δημιούργημα. Το κράτος-έθνος είναι συστατικό στοιχείο του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Απ' αυτό γεννήθηκε η Μεγάλη Ιδέα της ένωσης, και όσες υπερβάρσεις κι αν έχουν γίνει δεν έχει ξεπεραστεί. Όλες οι υπόλοιπες διχοτομίες, όπως δεξιά κι αριστερά, έπονται. Ο Γάλλος αισθάνεται κατ' αρχάς Γάλλος και μετά Ευρωπαίος. Είναι μια ταυτότητα που διατρέχει όλη του την ύπαρξη, από τα βρωμερά αν και υπέροχα τυριά του ως τη μεγάλη ιστορία του. Θυμάται το Αζενκούρ, όπως θυμάται και το Βατερλώ ή ακόμη και τη μάχη στο Πουατιέ, όπου ο Κάρολος Μαρτέλ σταμάτησε την επέλαση του χαλιφάτου στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Επειδή είμαστε Έλληνες δεν πρέπει να μας ξενίζουν τα ιστορικά άλματα και οι ταυτίσεις. Όταν μας ζητούν ταυτότητα, προηγείται η Έλληνας από το Ευρωπαίος. Δεν σκέφτομαι τον εαυτό μου ως απόγονο του Καρλομάγνου. Τον σκέφτομαι ως απόγονο του Παλαιολόγου, του Μεγάλου Αλεξάνδρου ή του Περικλή. Δεν είναι απαραίτητος κακό.

Ο Ντομινίκ ντε Βιλπέν, υπουργός Εξωτερικών του Σιράκ, όταν μίλησε στη Γ.Σ. του ΟΗΕ το 2003, για να εξηγήσει γιατί η Γαλλία αντιτίθεται στην επίθεση στο Ιράκ, είχε πει ότι εκπροσωπεί ένα έθνος με μεγάλη Ιστορία. Ο Αγγλος ομόλογός του, που υποστήριζε την επέμβαση του Μπους στο Ιράκ, του είχε απαντήσει ότι και αυτός εκπροσωπεί ένα έθνος με μεγάλη Ιστορία. Το ίδιο θα μπορούσε να πει και ο Ισπανός, ο Ιταλός ή ο Έλληνας. Η Ευρώπη είναι ένα υφαντό από έθνη-κράτη τα οποία δεν έχουν μόνο μεγάλη Ιστορία. Χάρη σ' αυτήν την Ιστορία τους έχουν βρει τη θέση τους στο παρόν.

Η άνοδος της ριζοσπαστικής Δεξιάς στη Γαλλία έχει να κάνει κατ' αρχήν με την ταύτιση του πληθυσμού με την Ιστορία του. Το πρόβλημα είναι ταυτοτικό. Η ευρωπαϊκή Γαλλία την οποία επεξεργάζεται ο Μακρόν περιφρονεί την ταυτότητά τους ή, στη χειρότερη περίπτωση, την εξισώνει με όσους έχουν μεν ίσα δικαιώματα αλλά δεν μοιράζονται την ίδια Ιστορία. Απ' αυτήν την άποψη, η Γαλλία εκφράζει μίαν ανησυχία που διατρέχει όλη την Ευρώπη. Και επειδή στην ιεραρχία των εθνών-κρατών μοιράζεται την πρωτοκαθεδρία με

τη Γερμανία μετά την αποχώρηση της Αγγλίας, η πορεία της κατευθύνει όλη την υπόλοιπη Ένωση.

Το πιθανότερο είναι ότι το κόμμα της Λεπέν θα τερματίσει πρώτο στον σημερινό πρώτο γύρο. Υπάρχει η κοινή επιθυμία να επέλθει η Κιρκιάρη. Οι δημοσκοπήσεις τη φέρνουν πάλι πρώτη, χωρίς όμως να της δίνουν την απαραίτητη πλειοψηφία για να σχηματίσει αυτοδύναμη κυβέρνηση. Η ίδια μόλις χθες δήλωσε ότι θα σταματήσει τη στρατιωτική βοήθεια στην Ουκρανία, αφού είχε προκαλέσει τον Μακρόν λέγοντας πως ο πρόεδρος είναι συμβολικός αρχηγός του στρατού.

Υπάρχει εμπειρία συγκατοίκησης στη Γαλλία. Ο Μιτεράν με τον Σιράκ. Μόνο που και οι δύο ήταν ευρωπαϊστές και η Ευρώπη τότε κινούνταν τον ήπιον του δικαίου. Πίστευε ακόμη ότι το μέλλον της εξαρτάται απ' τις προδιαγραφές για τα αντιβιοτικά ή τα λίτρα του νερού που καταναλώνει ένα κανάκι. Είχε αφήσει πίσω της τα ερείπια του Β' Παγκοσμίου και ο αντίπαλός της, η Σοβιετική Αυτοκρατορία, είχε καταρρεύσει. Καμία πολιτική δύναμη στην Ιστορία δεν συγκροτήθηκε χωρίς κάποιον αντίπαλο. Ήταν η Αμερική; Σίγουρα όχι. Ήταν η Ρωσία; Η διαλυμένη αυτοκρατορία δεν αποτελούσε κίν-

δυνο. Η Κίνα ήταν πολύ μακρινή και η Ευρώπη είχε αφήσει τη διαχείρισή της στην Αμερική.

Ο πιο πρόχειρος αντίπαλος ήταν ο εσωτερικός εκθρόνος. Η εθνικιστική Ακροδεξιά, η ξενοφοβία, η ισλαμοφοβία, ο ρατσισμός. Ο κυρίαρχος ευρωπαϊστικός οργάνωσε το ιδεολογικό του μέτωπο αγνοώντας το γεγονός ότι για μεγάλες μερίδες των κοινωνιών η ξενοφοβία και η ισλαμοφοβία δεν ήταν απλά ιδεολογήματα. Ήταν και είναι αντιδράσεις πληθυσμών που παραμένουν προσκολλημένοι στην εθνική τους ταυτότητα, πάνω στην οποία χτίστηκε το ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Η Γαλλία δεν αποκλείεται να βυθιστεί σε μια πολιτική κρίση διάρκειας. Η οποία θα επηρεάσει καταλυτικά την Ευρώπη. Αν μάλιστα συνυπολογίσουμε και την προοπτική εκλογής Τραμπ, τότε μπορούμε να συμπεράνουμε ότι σε μερικούς μήνες από σήμερα ο κόσμος δεν θα είναι ίδιος. Και όμως, επειδή παραμένω ευρωπαϊστής, συνεχίζω να ελπίζω. Η Ευρώπη ξαναγεννιόταν πάντα μέσα από τις κρίσεις της. Δεκαετίες τώρα, δεν είχε ζήσει καμία υπαρξιακή κρίση. Τη ζει τώρα. Ελπίζω να υπάρξουν οι δυνάμεις, όχι απαραίτητα πολιτικές, που θα την οδηγήσουν στην αναγέννησή της.

ΣΚΙΤΖΟ ΤΟΥ ΗΑΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Η γεωγραφία της ευρωπαϊκής δυσαρέσκειας

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΡΤΕΛΑΡΗ**

Τα τελευταία χρόνια, η Ευρώπη αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, απόρροια σεισμικών οικονομικών αλλαγών και μετασχηματισμών που συντελούνται σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Οι αλλαγές αυτές συνδέονται κυρίως με τις διαδικασίες της παγκοσμιοποίησης και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, καθώς και με τις δύο σχετικά πρόσφατες οικονομικές κρίσεις: την κρίση του 2008 και την πανδημική κρίση του 2020. Οι επιπτώσεις αυτών των μεταβολών, καθώς και άλλων όπως η γεωπολιτική, η προσφυγική και η ενεργειακή κρίση, είναι εμφανείς και σε πολιτικό επίπεδο με έντονες πολιτικές αντιπαραθέσεις, αυξανόμενη εκλογική αστάθεια, και σημαντική διεύρυνση της αντι-στημικής, αντι-ευρωπαϊκής και ακροδεξιάς ψήφου. Για πρώτη φορά στην ιστορία της Ένωσης, τα αισθήματα της απογοήτευσης, του θυμού και του φόβου για το μέλλον είναι τόσο κυρίαρχα μεταξύ των Ευρωπαίων πολιτών, ώστε να απειλείται η οικονομική, κοινωνική και πολιτική σταθερότητα και να αμφισβητείται η ίδια η ύπαρξή της. Τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών της 9ης Ιουνίου επιβεβαίωσαν για μια ακόμη φορά αυτήν την τάση.

Τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών επιβεβαίωσαν, ωστόσο, ότι η γεωγραφία της δυσαρέσκειας (geography of discontent) ως κεντρικός έννοιας για την κατανόηση των πολιτικών εξελίξεων και της

κοινωνικής δυναμικής στην Ευρώπη σήμερα. Η άνοδος του ευρωσκηπτικισμού και της αντι-στημικής και ακροδεξιάς ψήφου δεν εκδηλώνεται γεωγραφικά ομοιόμορφα, αλλά αντιθέτως παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις, μεταβάλλοντας παγιωμένα εκλογικά γεωγραφικά πρότυπα δεκαετιών. Από τις αγροτικές περιοχές της Ανατολικής Ευρώπης μέχρι τις αποβιομηχανοποιημένες ζώνες της Δυτικής Ευρώπης, η δυσαρέσκεια αυτή αντικατοπτρίζει τις ανισότητες που έχουν δημιουργηθεί από το νέο οικονομικό περιβάλλον και τις προκλήσεις που αυτό έχει επιφέρει. Ισχυρή υποστήριξη προς ευρωσκεπτικιστικά και ακροδεξιά κόμματα παρατηρείται τα τελευταία χρόνια, κυρίως στις οικονομικά ασθενέστερες και πιο «στάσιμες» περιοχές της Ένωσης, καθώς και σε πιο εύπορες που έχουν υποστεί πρόσφατα σημαντικές οικονομικές απώλειες. Για παράδειγμα, στη Γαλλία η υποστήριξη τέτοιων κομμάτων είναι μεγαλύτερη στη βορειοανατολική πλευρά της χώρας λόγω της αποβιομηχανίωσης και της οικονομικής παρακμής αρκετών περιοχών της, καθώς και σε αρκετές περιοχές της πιο ανεπτυγμένης μεσογειακής ακτής, όπου παρατηρείται οικονομική στασιμότητα και υψηλό επίπεδο ανισότητας. Στη Γερμανία το φαινόμενο είναι πιο έντονο στην ανατολική πλευρά της χώρας, ιδιαίτερα σε περιοχές που έχουν δυσκολίες με την οικονομική μετάβαση από την επανέ-

κρίση. Στην Ιταλία είναι πιο έντονο στο νότιο τμήμα της χώρας, που παρουσιάζει υψηλά ποσοστά ανεργίας και οικονομική αποδυνάμωση, αλλά και σε τμήματα του ανεπτυγμένου βορρά (π.χ. στις περιφέρειες της Λομβαρδίας και του Βένετο) που παρουσιάζουν σημάδια οικονομικής επιβράδυνσης και αυξανόμενες οικονομικές ανισότητες, οι οποίες εκδηλώνονται με διάφορες μορφές (εισοδηματικές, ποιότητας ζωής, πρόσβασης σε υπηρεσίες, υποδομής κ.λπ.).

Στην Ελλάδα, η γεωγραφία της δυσαρέσκειας είναι πιο έντονη στο βόρειο τμήμα της χώρας, όπου πολλές περιοχές παρουσιάζουν οικονομική αβεβαιότητα και παρακμή, καθώς και υψηλά επίπεδα ανεργίας, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζουν ισχυρές οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις. Ιδιαίτερα έντονη είναι, ωστόσο, η δυσαρέσκεια και σε πιο εύπορα γεωγραφικά τμήματα της χώρας, όπως στην Αττική, όπου υπάρχουν περιοχές με ισχυρή υποστήριξη προς τα ευρωσκεπτικιστικά και ακροδεξιά κόμματα. Αυτές οι περιοχές υπέστησαν σημαντικές απώλειες την περίοδο 2009-2015 λόγω της δημοσιονομικής προσαρμογής και των πολιτικών λιτότητας.

Οι πολιτικές αυτές επηρεάζουν τη γεωγραφική ανισότητα και μεγέθυναν τη «χωρική αδικία», βαθαίνοντας το γεωγραφικό κοινωνικοοικονομικό χάσμα το οποίο τροφοδότησε τελικά την πολιτική δυσαρέσκεια. Η «γεωγραφία της δυσαρέσκειας» αποτελεί πιθανώς το κύριο

Ο κ. Παναγιώτης Αρτελάρης είναι αναπληρωτής καθηγητής Οικονομικής Ανάλυσης του Χάρκοκείου Πανεπιστημίου.

Για το «Άλας» του Παύλου

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Δεν θα επιδιώξω να γράψω για τη σύγχρονη κυπριακή λογοτεχνία γιατί δεν είμαι ειδικός και δεν την παρακολουθώ στην ολόκληρη της. Εξάλλου τα τελευταία χρόνια ανθίζει, και όπως κάθε τι ενδιαφέρον πολιτιστικά και δημιουργικά ενίοτε το κάνουμε στην κυνική της καθημερινής ενασχόλησης με ένα σωρό άλλα πράγματα. Θέλω ωστόσο να γράψω για μια νέα νουβέλα, όσο λιγότερο υποκειμενικά γίνεται, το «Άλας» του Παύλου Παμπορίδη που κυκλοφορεί ήδη από τις εκδόσεις Αρμίδα. Ένα ιστορικό, ουσιαστικό, σύντομο μυθιστόρημα γραμμένο στην κυπριακή διάλεκτο που εκτυλίσσεται σε ένα φανταστικό –αλλά ιστορικά οριοθετημένο και μελετημένο λογοτεχνικά– χωροχρόνο κατά τη διάρκεια των δραματικών γεγονότων της πτώσης της ενετικής Κύπρου, το 1570, από τους Οθωμανούς λίγο πριν από τη λύση της πολιορκίας της Αμμοχώστου, την επόμενη χρονιά, και την πτώση της Κύπρου.

Κι αναφέρομαι στο «λιγότερο υποκειμενικά» γιατί τον Παύλο Παμπορίδη τον γνώρισα τυχαία πριν από 13 χρόνια, όταν επαναπατρίστηκα στην πατρίδα του πατέρα μου, και μια σειρά από τυχαίες στις τελείως διαφορετικές ζωές μας αλλά και μια ιδίου είδους αγάπη για, μάλλον κοινά, πράγματα όπως οι ιδέες, η πατρίδα, ο Λόγος, τα δόντια (να αυτά μέσα στο στόμα μας) και το... σκάκι (να το παίχνουμε) μάς συνδέσαν ως συνοδοιπόρους, ως συνομιλητές και τελικά ως φίλους. Ο Παύλος μετά το 2020 και το βιβλίο του «Τζαι Πόψε» επέλεξε να εκφραστεί –πάντα έγγραφα– και μέσω της λογοτεχνικής γραφίδας. Να γίνει συγγραφέας, που μάλλον πάντα αυτό ήταν απλώς κι αυτός το έχανε, μέχρι να το βρει, στην κυνική της καθημερινής του ενασχόλησης με ένα σωρό άλλα πράγματα.

Στο «Άλας», η εικόνα της εποχής, των κάπως πιο ξεχασμένων προγόνων μας που συνθλίβονται υπό το βάρος της σύγκρουσης δύο μεγάλων αυτοκρατοριών, παρατίθεται με ένα τρόπο γεμάτο εικόνες, συναισθήματα και πηγαία, όπως ο συγγραφέας το σκέφτηκε, το εμπνεύστηκε...

Στο «Άλας», η εικόνα της εποχής, των κάπως πιο ξεχασμένων προγόνων μας που συνθλίβονται υπό το βάρος της σύγκρουσης δύο μεγάλων αυτοκρατοριών, παρατίθεται με ένα τρόπο γεμάτο εικόνες, συναισθήματα και πηγαία, όπως ο συγγραφέας το σκέφτηκε, το εμπνεύστηκε... λεκτο, όπως δηλαδή ο ίδιος σου μιλά. Το να κοντοσταθεί κανείς με όρους κριτικού αναστοχασμού στο αν το «Άλας» θα έπρεπε να γραφτεί στην κυπριακή ή στην κοινή ελληνική (δημοτική) δεν του αποδίδει δικαιοσύνη. Είναι το περιεχόμενο που μετρά. Και ο πόλεμος στο «Άλας» είναι ένα πλαίσιο δοσμένο με έμφαση την Κύπρο –μία Κύπρο που γνώρισε τον πόλεμο το 1974 και ο οποίος υπαρξιακά υφίσταται μέσα μας, στον καθένα με διαφορετικό τρόπο– μιας εποχής που δεν ψηλαζίζουμε βιωματικά και υπαρξιακά, αλλά μόνο μέσω της Ιστορίας ή της Αρχαιολογίας, κάπως στείρα και ακαδημαϊκά. Στο «Άλας» υπάρχει ωστόσο και ο πόλεμος στο εσωτερικό των χαρακτήρων του, ο οποίος δεν έχει νικητές και χαμένους. Είναι προσωπικός, ενίοτε τραγικός, και αποτελεί το κλειδί για να κατανοήσουμε κυπροκεντρικά νοήματα τα οποία δεν σχετίζονται πάντα με τη φόρμα και τα αφηγήματα –πολιτικά ή ιδεολογικά– αλλά είναι για τον καθένα προσωπικά, και που με όρους λογοτεχνικής γραφής, το «Άλας» μάς συνδέει με εκείνη την εποχή για να μας το υπενθυμίσει περίτρανα.

Η Κύπρος είναι ο πρωταγωνιστής εξάλλου της στα δύο βιβλία του Παύλου Παμπορίδη. Η Κύπρος νομαδοποιημένη που σου μιλάει ίσια και σου ζητάει η ίδια να την αγαλιάσεις –όπως εσύ νομίζεις.

Ελπίζω το «Άλας» να είναι καλοτάξιδο ως βιβλίο, να διαβαστεί από το αναγνωστικό κοινό, και στον φίλο μου Παύλο εύχομαι, για όσο μπορεί, να λυτρώνεται από τη διέξοδο της λογοτεχνικής του γραφής.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

Ιρανές ετοιμάζονται να ψηφίσουν για τις προεδρικές εκλογές σε ένα εκλογικό κέντρο στο ιερό Shah Abdol-Azim στο Shahre Ray, νότια της Τεχεράνης. Το Ιράν διεξήγαγε προεδρικές εκλογές στις 28 Ιουνίου, μετά τον θάνατο του Ebrahim Raisi σε συντριβή ελικoptέρου στις 19 Μαΐου 2024.

Το νησί κάτω στα Ιμαλάια

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Πρωτοσέλιδο στην έκδοση της ισραηλινής εφημερίδας Haaretz (26/6): «Ο Smotrich έχει σχέδιο για προσάρτηση της Δυτικής Όχθης και ο Νετανιάχου το υποστηρίζει. Την προσαρτούν τώρα, θεσμοθετώντας το apartheid και καταστρέφοντας τη λύση από δύο κράτη. Αν το πετύχουν, το Ισραήλ θα πάψει να είναι ένα δημοκρατικό κράτος» (Haaretz Editorial). Μετά τη Haaretz, ο Γκόνεν Μπεν Ιτζάκ, πρώην πράκτορας της Σιν Μπετ, της ισραηλινής υπηρεσίας εσωτερικής ασφαλείας, μιλά στο γαλλικό Πρακτορείο Ειδήσεων: «Ο Νετανιάχου αντιπροσωπεύει αληθινά τον πιο μεγάλο κίνδυνο για το Ισραήλ και, πιστέψτε με, ξέρω τι είναι ένας τρομοκράτης...»

Πιστεύω πως ο Νετανιάχου παρασύρει το Ισραήλ προς την καταστροφή. Δεν σκέφτεται παρά μόνο τον εαυτό του, τα ποινικά προβλήματά του και το πώς θα επιβιώσει πολιτικά στο Ισραήλ. Σήμερα το Ισραήλ καταστρέφεται από το εσωτερικό. Αυτός (σ.σ. ο Νετανιάχου) τα καταστρέφει όλα» («Πολίτης», 25/6).

Ο αρχηγός του αμερικανικού Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων Πτέρωτος Τσαρλς Μπράουν ανέφερε: «Μία ισραηλινή επίθεση στον Λίβανο δυνητικά μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο μιας ευρύτερης σύγκρουσης που θα φέρει το Ιράν και τους ευθυγραμμισμένους με το Ιράν μαχητές πιο κοντά σε μια τέτοια σύγκρουση, ιδιαίτερα αν απειληθεί η ύπαρξη της Χεζμπολάχ. Και λέω απλώς ότι θα έβλεπα το Ιράν να είναι πιο διατε-

θειμένο να παρέχει μεγαλύτερη υποστήριξη στη Χεζμπολάχ... η οποία είναι πιο ικανή από τη Χαμάς αναφορικά με τις συνολικές δυνατότητες, τον αριθμό πυραύλων, μεταξύ άλλων» (protothema.gr, τίτλος «Οι ΗΠΑ προειδοποιούν τον Νετανιάχου»).

Τα ζητήματα είναι πολύπλοκα και οπωσδήποτε επικίνδυνα. Αλλά στη Λευκωσία κάνουν πως δεν καταλαβαίνουν ότι το να κρατάς σπύρτα σε μια ζώνη με λογικούς και παράλογους παικτές δεν είναι και η πιο σοφή επιλογή. Μια απλή έρευνα στο Google σε δημοσιεύματα του ε/κ Τύπου θα διαπιστώσει το μέγεθος και την έκταση της απρονοησίας. Έτσι, «γύρω στις 11:30 δύο ισραηλινά μαχητικά αεροσκάφη πέτασαν πάνω από την Πάφο και κυριολεκτικά έσκισαν τον ουρανό της πόλης» (17/11/20). «Η «εικονική αερομαχία έξι μαχητικών ισραηλινών αεροσκαφών πραγματοποιήθηκαν χτες πάνω από την Γόλου και το Πολέμι, και αποτέλεσαν θέαμα για τους κατοίκους της περιοχής με τους ελιγμούς τους» (22/3/17).

Μεθυσμένα τα παιδιά από τις «αγκάλες» Νετανιάχου νόμιζαν ότι έγιγαναν και εκείνοι «παίκτες», αυτός τα πυρηνικά, εμείς τις παρελάσεις... Τώρα που αντιλαμβάνονται ότι ο κίνδυνος δεν είναι στα Ιμαλάια, λένε διάφορα. Έτσι, ο ΥΠΠΕΕ Κωνσταντίνος Κόμπος ενώπιον του ΣΕΥ στις Βρυξέλλες δήλωσε ότι «η Κύπρος ουδέποτε αποτέλεσε μέρος της κρίσης, αλλά, όπως είναι διεθνώς αποδεκτό, αποτελεί μέρος της λύσης». Και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος μιλάει για «εντελώς ανυπόστατους ισχυρισμούς, οι οποίοι αναφέρονται σε εμπλοκή της Κύπρου

είτε σε επιχειρήσεις, είτε σε παροχή διευκολύνσεων στη σύγκρουση του Ισραήλ με τη Γάζα». Μα, δεν είναι αυτό το θέμα, αλλάζουν τον σκοπό για να μην απαντήσουν στο φλέγον: η πυρτιδαποθήκη είναι δίπλα μας. Ήσουν γενικά προσεκτικός; Έβαλες ποτέ τον χάρτη κάτω; Επέλεξες να κρατάς ισορροπίες, ώστε να μη θέσεις τη χώρα σου σε κίνδυνο –τόρα και πριν; Έχει μεγάλη σημασία το πώς αντιλαμβάνεσαι τα δικά σου συμφέροντα μέσα σε ένα πλέγμα από οξύτατες αντιπαράθεσεις. Εν τέλει, το να είσαι μέρος της λύσης απαιτεί άλλα, πέρα από την αμετροπέπια και τον αυτοθαυμασμό.

Μέσα στο πνεύμα του αυτοθαυμασμού, ο ΥΠΠΕΕ κ. Κόμπος ανέφερε στον «Πολίτη» (24/6) πως «έχουμε όμως πάντα απέναντί μας τη σκληρή πραγματικότητα ότι οι διεθνείς σχέσεις είναι συμφέροντα και ότι απέναντί μας είναι μια Τουρκία, η οποία έχει τεράστια σημασία (για τους ξένους) και ισχύ. Μπορούμε να δημιουργήσουμε το δικό μας αποτύπωμα, βάρος και χρησιμότητα. Ένα παράδειγμα είναι ο ανθρωπιστικός διάδρομος Αμάλθεια, όπου έχουμε ρόλο στην περιοχή, αφού είναι και δική μας πρωτοβουλία». Ενώ ο ΥΠΠΕΕ κάνει στο σημείο αυτό σωστές διαπιστώσεις, καταλήγει σε ένα συμπέρασμα που δεν επηρεάζει την ουσία των πραγμάτων.

Οι καλύτερες δυνατές σχέσεις με τις ΗΠΑ είναι χρήσιμες, αλλά η γεωπολιτική μέσα στην οποία η Κύπρος κινείται έχει όρια. Αν η Κύπρος έχει «Αμάλθεια», η Τουρκία έχει Ιντσιρλίκ, επιρροή στον Καύκασο, στον Εύξεινο,

στο ΝΑΤΟ ως δεύτερος μεγαλύτερος στρατός του, Κόσσοβο, Αφγανιστάν κ.λπ. Οι ΗΠΑ δεν αποκλείουν κανένα στους στρατηγικούς τους διαλόγους (με πλήθος από χώρες), το ζήτημα είναι η Κύπρος να έχει επίγνωση των ορίων της και να γνωρίζει τι ακριβώς ζητάει. Ο Στρατηγικός Διάλογος με τις ΗΠΑ θα κριθεί μόνο με στρατηγική επίλυση στο Κυπριακό, και η στρατηγική επίλυση θα κριθεί (κυρίως) σε διασύνδεση με την Ε.Ε.–Κυπριακό, ευρωτουρκικές σχέσεις. Ο ΥΠΠΕΕ σημειώνει επίσης πως «πλέον είναι ένα σημείο αναφοράς το οποίο αποτελεί στιγμή για την κατεύθυνση της εξωτερικής μας πολιτικής».

Έχουμε πετύχει μια τέτοια σχέση συνεργασίας με τις ΗΠΑ, ούτε είναι μια ευκαιριακή εξέλιξη. Συνεπώς, ο Στρατηγικός Διάλογος με τις ΗΠΑ αποτελεί σημείο αναφοράς για εμάς, όπως η ένταξη μας στην Ε.Ε.». Είναι εξαιρετικά ανησυχητικό το γεγονός ότι καμία δημόσια αντίδραση δεν προέκυψε επί του σημείου αυτού της συνέντευξης. Η ένταξη μας στην Ε.Ε. συνιστά συμμετοχή σε κοινότητα κρατών/πολιτών, με θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, με συμβούλια, εκλογές όπως στις 9 Ιουνίου, με δεσμευτικούς κανονισμούς, με κοινό νόμισμα, με πρόγραμμα κ.λπ.

Ο Στρατηγικός Διάλογος με τις ΗΠΑ είναι ένα διακηρυκτικό κείμενο. Ένας ΥΠΠΕΕ που βάσει στην ίδια ζυγαριά «την ένταξη μας στην Ε.Ε.» με τη συμφωνία για «Στρατηγικό Διάλογο με τις ΗΠΑ», απλώς είναι ακατάλληλος για τη δουλειά!

www.larkoularkou.org.cy

Κλίνετε επί (άκρα) Δεξιά - αλλά υπεύθυνα

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Πρέπει να δούμε προσεκτικά τον ρόλο που ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης έπαιξε στην προσέγγιση των ηγετών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προς την Τζόρτζια Μελόνι, πηγαίνοντας ένα βήμα παρακάτω από τα περί σεβασμού στην Ιταλία πρωθυπουργό των υπόλοιπων, και υπογραμμίζοντας πως «σε κάποια των θεμάτων που μου ανέφερε βλέπω και αντιλαμβάνομαι ότι έχει δικίο». Αυτή ήταν μια καλή κίνηση για μία χώρα που θέλει να έχει ρόλο στο τραπέζι της Ε.Ε., και που το κάνει ανταλλάσσοντας «κάρτες» και στήριξη, όπως στην αμοιβαία επωφελή ανακοίνωση της πρωτοβουλίας «Αμάλθεια» ταυτόχρονα με την έναρξη της προεκλογικής εκστρατείας της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

Η εν μέρει όμως στήριξη των θέ-

σεων της κας Μελόνι προκαλεί ανησυχία για συμβολή της Κύπρου, όχι μόνο στη θεμιτή προσπάθεια επίτευξης συναίνεσης μέσω των καλών προσωπικών σχέσεων του ΠτΔ και μέσω του ρόλου του ως ηγέτη του ΕΛΚ χωρίς επίσημη διασύνδεση με κόμμα του ΕΛΚ, αλλά και στην πιο επίφοβη πανευρωπαϊκή προσπάθεια γραβατώματος του ακραίου συντηρητισμού. Για όσους ανησυχούμε, θα ήταν καλό να θυμόμαστε –όσοι ψήφισαν και όσοι δεν ψήφισαν τον ΠτΔ– ότι ο κ. Χριστοδουλίδης πάντα ήταν ένας πολιτικός του οποίου η δημοφιλία βασίζεται σε ένα παράδοξο κράμα ανανεωτικής διάθεσης και επικοινωνίας με καθώς πρέπει για την κυπριακή κοινωνία συντηρητικά. Και ότι προέρχεται από ένα κόμμα-ομπρέλα που καλύπτει και τον συντηρητισμό, και του οποίου μέχρι πρόσφατα ανώτατο στέλεχος, ο Μάριος Πελεκάνος, ο οποίος

τοποθετήθηκε εκεί με τις ευλογίες του Νίκου Αναστασιάδη, βρήκε την αναγνώριση στο ίδιο ακροδεξιό σχήμα που σήμερα ακολουθεί την πορεία Μελόνι προς το κρίσιμα της «υπευθυνότητας» από το πολιτικό σύστημα. Παράλληλα, πρέπει να θυμόμαστε πως δεν είναι παραγωγικό να βαπτίζουμε όποιον, οποιασδήποτε για χρόνια με συντηρητική ρητορική, ρέπει προς τον συντηρητισμό ή σε μια απολιττική επιλογή, όταν έρθει η ώρα να επιλέξει μεταξύ πολιτικών δυνάμεων που δεν προσφέρουν λύσεις στην καθημερινότητα, ή που θεωρεί ανίκανες ή διεφθαρμένες.

Στη βάση της, η τοποθέτηση Χριστοδουλίδη θυμίζει τη θέση πως στην Ακροδεξιά απαντάς κοινά ένα κόμμα-ομπρέλα που καλύπτει που θέτουν οι πολίτες, και εστιάζοντας σε αυτά για να μην τα αφήσεις να εργαλειοποιούνται από τους

ακραίους. Άλλο όμως αυτό, και άλλο το σιουμάλισμα των ψηφοφόρων που, για κάποιους πολιτικούς, δεν κάνουν ποτέ λάθος και είναι πάντα πιο μπροστά από την πολιτική τάξη. Το ότι αυτό ισχύει κάποτε, δεν σημαίνει πως ισχύει πάντα, και σε αυτό το διάστημα μεταξύ του κρητισμού και του αρεστού (που έλεγε ένας που ασκείται το προτέρημα της ηγεσίας, όταν αφορά τους πολιτικούς, και της χρήσιμης φιλίας, σε προσωπικό επίπεδο.

Η κα Μελόνι δικαίως ήθελε να βρισκόταν στο τραπέζι των διαβουλεύσεων για το μέλλον της ηγεσίας της Ε.Ε., ως ηγέτιδα μιας από τις μεγάλες χώρες της Ευρώπης της οποίας το κόμμα είχε σημαντική άνοδο στην Ευρωβουλή, και η οποία φρόντισε να είναι αρκετά χρήσιμη και εποικοδομητική σε θέματα όπως η Ουκρανία, ώστε άλλοι ηγέτες

να κάνουν τα στραβά μάτια σε παρασπονδίες στο κράτος δικαίου. Δεν είναι τυχαίο ότι η κα Φον ντερ Λάιεν καθυστερεί, σύμφωνα με δημοσίευμα του «Politico», τη σύνταξη της επίσημης έκθεσης για το κράτος δικαίου, η οποία φέτος αναμένεται να καταγράψει πτωχευμένα στην ελευθερία των ΜΜΕ στην Ιταλία. Ούτε και ότι, όταν ρωτήθηκε σε debate αν η στάση της κυβερνήσεως Μελόνι σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ ξεπερνά τις κόκκινες γραμμές της, η κα Φον ντερ Λάιεν απάντησε απλά πως διαφωνεί με την κα Μελόνι σε αυτό το σημείο.

Ωστόσο, η κα Μελόνι δεν είχε δικαίο να αναμένει πως τρεις πολιτικές ομάδες, που θεωρούν πως μπορούν να βρουν τα νούμερα για να κυβερνήσουν την Ε.Ε. την επόμενη ημέρα, έχουν την υποχρέωση να διαβουλευθούν μαζί της πριν καταλήξουν σε κοινό πρόγραμμα

που να αποτελέσει τη βάση για αναζήτηση συμμαχιών. Η φαινή ιδέα του ΕΛΚ για εκ περιτροπής προεδρία του Συμβουλίου που καθυστέρησε τις αποφάσεις (ιδέα από την οποία τελικά υποχώρησε), έδωσε χρόνο και πολιτικό χώρο στην κα Μελόνι και στην ευρύτερη συντηρητική και άκρα δεξιά να ενισχύσουν την διαπραγματευτική τους θέση. Κάποιοι στο ΕΛΚ ενδεχομένως αυτό το γνωρίζουν.

Η ουσία των πραγμάτων, λοιπόν, είναι πως ο κ. Χριστοδουλίδης τάχθηκε στην πλευρά των ηγετών της Ε.Ε. που δεν θεωρεί απαραίτητα κακή μια πιο συντηρητική στροφή, εφόσον είναι υπεύθυνα. Το αν έκανε καλά κρίνεται από το περιεχόμενο του τι θεωρεί «υπεύθυνα» στάση και ποια ζητήματα θεωρεί ο ίδιος κόκκινες γραμμές.

ykakouris@gmail.com

Οι «ρίζες» του Βαρωσιού

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

«Ξύπασε κυρά Δέσποινα και μη πολυδακρύξεις, πάλι με χρόνους, με καιρούς, πάλι δικιά μας θα 'ναι...» Παράδοξο μυστήριο, ο συγκλονιστικός δημοτικός στίχος και η αναστροφή των ρόλων. Οι απελπισμένοι Ρωμιοί της Κωνσταντινούπολης, λόγω της Άλωσης, το 1453, παρουσιάζονται από τον άγνωστο ποιητή να διδούν θάρρος στην Κυρά Δέσποινα, την Παναγία. Το παράδοξο και υπερφυσικό, του στίχου και των γεγονότων, αναδεικνύει την δύναμη του θαύματος, η οποία κρατεί ακόμη ζωντανούς όλους τους Ορθόδοξους, αλλά και όλους τους Έλληνες, μετά την Άλωση της Πόλης και τις τόσες καταστροφές, οι οποίες ακολούθησαν, τους επόμενους αιώνες. Αυτός ο συγκλονιστικός στίχος επαναλαμβάνεται και σήμερα, ίσως με διαφορετικά λόγια, για τη σκλαβωμένη «βασιλεύουσα», τη θαλασσοφιλήτη Αμμόχωστο, την πόλη με τις 365 εκκλησίες, την πολιτισμική πόλη, η οποία αναδύει αρώματα και αποχρώσεις διαφόρων εθνικών και θρησκευτικών παραδόσεων. Δύο Βαρωσιώτες, δύο καθηγητές βυζαντινολόγοι, ο Χριστόδουλος Χατζηχριστοδούλου και ο Ανδρέας Φουίλιας, με παιδικές αναμνήσεις από τη σκλαβωμένη πόλη, κατέγραψαν με μεγάλο κόπο και μόχθο, για πρώτη φορά με επιστημονικό τρόπο, τα θρησκευτικά μνημεία της νέας πόλης της Αμμοχώστου, δηλαδή του Βαρωσιού.

Έγινε μια συστηματική καταγραφή, αποτύπωση, φωτογράφιση και τεκμηρίωση, των ναών, των ιερών σκευών και των εικόνων. Η αγωνία των συγγραφέων είναι μεγάλη –όπως σημειώνουν στον ογκοδέσματο τόμο. «Το καλοκαίρι του 1974, γίνανε πρόσφυγες σε μία άλλη πόλη, σε ένα βέλο περιβάλλον, εγκαταλείποντας βιότους και εστίες. Οι μέρες περνούσαν με την έντονη ελπίδα, σχεδόν βεβαιότητα, ότι σε λίγο θα επιστρέφαμε πίσω στα σπίτια μας. Όταν όμως οι μέρες έγιναν μήνες και οι μήνες χρόνια, όταν χάσαμε πρώτα τους παππούδες μας και μετά έναν-έναν τους γονείς μας, και όταν ξαφνικά εμείς, που φύγαμε αμούστακα παιδιά, γίνανε μεσήλικες, συνειδητοποιήσαμε ότι ήδη απωλέσαμε πολλά, αναμένοντας την πολυπόθητη επιστροφή που δεν ερχόταν».

Μετά την εισβολή, εκκλισιαστικοί θησαυροί της κατεχόμενης Κύπρου διασκορπίστηκαν σε γκαλερί και σε οίκους δημοπρασιών σε όλο τον κόσμο, με πρωταγωνιστές τους μεγαλύτερους αρχαιοκάπηλους του κόσμου. Η διεκδίκηση και η επιστροφή των θησαυρών παραμένει ένα εξαιρετικά δύσκολο, χρονοβόρο και πανάκριβο εγχείρημα, αφού εμπλέκονται δικηγόροι, δικαστές και «παμπόνηροι» έμποροι. Η μεγαλύτερη ίσως δυσκολία βρίσκεται στην απόδειξη ότι οι εικόνες και οι άλλοι θησαυροί προέρχονται από την Κύπρο. Δεν υπάρχουν πάντα επιστημονικές

μαρτυρίες και τεκμηριωμένα. Πιο απλά, μια αρχαία εικόνα σύμφωνα μαρτυρίες προσφύγων, προέρχεται από ένα κατεχόμενο χωριό. Ωστόσο δεν υπάρχουν φωτογραφίες ή άλλα τεκμήρια τα οποία να επιβεβαιώνουν τη μαρτυρία των προσφύγων. Τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα όταν πεθάνουν οι πρόσφυγες. Το έργο του Χριστόδουλου Χατζηχριστοδούλου και του Ανδρέα Φουίλια αποτελεί μια ισχυρή επιστημονική βάση, για τις επόμενες γενιές, οι οποίες ενδεχομένως να μπορέσουν να διεκδικήσουν θρησκευτικούς θησαυρούς, οι οποίοι σήμερα είναι «εξαφανισμένοι» σε χρηματοκιβώτια και σε άλλες ιδιωτικές συλλογές. Οι συγγραφείς επισημαίνουν ότι: «η πρωτοτυπία του βιβλίου έγκειται στο ότι δεν αποτελεί ένα ρομαντικό αφήγημα με συναισθηματικές εξάρσεις, αλλά ένα επιστημονικό έργο, με νέο, αδημοσίευτο υλικό, τεκμηριωμένες πληροφορίες και συστηματικό τρόπο παρουσιάσεις».

Για πρώτη φορά κυκλοφορεί βιβλίο για όλα τα θρησκευτικά μνημεία της νέας πόλης της Αμμοχώστου και για πρώτη φορά βλέπουμε όλες τις εκκλησίες και εξωτερικά και εσωτερικά, μάλιστα, σε ποια κατάσταση βρίσκονται σήμερα». Στον καλαισθητό τόμο, καταγράφονται 19 ορθόδοξα μνημεία, 6 ετερόδοξα (λατινικά, μαρωνιτικά, αγγλικανικά) και δύο μουσουλμανικά τεμνία. Αναφορά γίνεται και στα κοιμητήρια της πόλης. Η έρευνα άρχισε πριν από πολλά χρόνια, δεδομένου ότι συνεχώς προέκυπταν νέες πληροφορίες, νέα δεδομένα, αλλά και ανατροπές, όπως σημειώνουν οι συγγραφείς, οι οποίες άλλαζαν τον σχεδιασμό και τη συγγραφή. Συγκινητική είναι η αναφορά ότι: «στη διαδρομή για το γράψιμο του βιβλίου αυτού, χάσαμε πολλούς φίλους, συνεργάτες, αλλά και δικούς μας ανθρώπους. Κάθε σελίδα και κάθε εικόνα είναι σμιλεμένη και συνυφανμένη με πολλά γεγονότα, που είτε αφορούσαν τη συγγραφή του βιβλίου, είτε όχι. Αυτό όμως το οποίο περισσότερο νιώθουμε, είναι ότι αναλώσαμε ένα μεγάλο κομμάτι από την ψυχή και την καρδιά μας, μέσα από την αγωνία μας να φτάσουμε στο τέρμα, επειδή ο χρόνος έτρεχε και οι αρνητικές πολιτικές εξελίξεις δυστυχώς συνεχίζονταν και επιδεινώνονταν».

Αξίζει να σημειωθεί ότι κινητήρια δύναμη για τους συγγραφείς αποτέλεσε η Ιερά Μητρόπολις Κωνσταντίας και Αμμοχώστου, η Πολιτιστική Ακαδημία «Άγιος Επιφάνιος», η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού της Ελλάδας και η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου. Στη συγγραφή του έργου συνέβαλαν και δεκάδες άλλοι επιστήμονες. Ευχή όλων η επανέκδοση του τόμου να γίνει όταν απελευθερωθεί η θαλασσοφιλήτη Αμμόχωστος, η «βασιλεύουσα».

kaparispan@yahoo.gr

Σχεδιασμός κτιρίων χαμηλής ενέργειας με τη χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

Του ΠΕΤΡΟΥ ΚΡΟΝΗ

Οι πρόσφατοι καύσωνες οι οποίοι κατάφεραν ακόμη και να κλείσουν σχολεία, φέρνουν στο φως την κατάσταση και την ακαταλληλότητα των κτιρίων της Κύπρου. Περίπου 40% της ενέργειας που καταναλώνεται στην Ε.Ε. χρησιμοποιείται σε κτίρια. Πάνω από το 1/3 των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στην Ε.Ε. που σχετίζονται με την ενέργεια προέρχονται από κτίρια. 80% της ενέργειας που χρησιμοποιείται στα κτίρια της Ε.Ε. προορίζεται για θέρμανση, ψύξη και ζεστό νερό.

Ένα κτίριο για να είναι χρήσιμο και άνετο για τους ένοικους θα πρέπει να προσφέρει τα εξής: 1) Θερμική άνεση, με σωστή θερμοκρασία, υγρασία και κυκλοφορία αέρα. 2) Ποιότητα αέρα, με επαρκή αερισμό και φιλτράρισμα για την εξασφάλιση καθαρού αέρα. 3) Οπτική άνεση, με φυσικό και τεχνητό φωτισμό κατάλληλο για τη χρήση των χώρων. 4) Ακουστική άνεση, με μόνωση ήχου και έλεγχο θορύβων και 5) Εργονομία, με έπιπλα και εξοπλισμό που να υποστηρίζουν την άνεση και την απόδοση των χρηστών.

Στα παλιά χρόνια, πριν από την έλευση του ηλεκτρισμού και των φθνών καυσίμων, οι αρχιτέκτονες της τότε εποχής ήξεραν να χρησιμοποιούν παθητικές ενεργειακές μεθόδους για να προσφέρουν άνεση στα κτίρια. Σήμερα, οι παθητικές ενεργειακές μέθοδοι, ενώ εξακολουθούν να είναι χρήσιμες και αναγκαίες, ενισχύονται επί πλέον με την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών. Οι παθητικές αυτές μέθοδοι χρησιμοποιούν τις εξής μεθόδους: 1) Σωστός προσανατολισμός του κτιρίου για να επιφέρει την είσοδο της ηλιακής ενέργειας τον χειμώνα για θέρμανση, και την αποτροπή της εισόδου της ενέργειας αυτής κατά τους θερμούς καλοκαιρινούς μήνες. Αυτό γίνεται με αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά όπως προεξοχές και πέργκολες αλλά και με δέντρα και φυτά τα οποία προσφέρουν φυσική σκίαση. 2) Καλή μόνωση για μείωση της θερμικής ενέργειας που χάνεται κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου ή που εισέρχεται στους χώρους του

κτιρίου και είναι ανεπιθύμητη κατά την καλοκαιρινή περίοδο. 3) Εξαερισμός, με την αντικατάσταση του εσωτερικού αέρα με καθαρό αέρα, απαραίτητη προϋπόθεση για υγιεινό περιβάλλον στο εσωτερικό ενός κτιρίου. Στα παλιά χρόνια αυτό γινόταν χωρίς φιλτράρισμα –κάτι που σήμερα δεν ενδείκνυται λόγω αυξημένων επιπέδων σκόνης και καυσαερίων στην ατμόσφαιρα. 4) Υαλοπλάκες, με τη χρήση γυαλιού υψηλής απόδοσης για τη διαχείριση της ηλιακής ενέργειας. Τα γυαλιά αυτά εκτός από την επεξεργασία που τους γίνεται για τον έλεγχο της εισόδου της θερμικής ενέργειας εκεί που δεν είναι επιθυμητή, μπορούν ακόμη να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια με την ενσωμάτωση φωτοβολταϊκών στοιχείων. 5) Θερμική μάζα, με τη χρήση υλικών που απορροφούν και αποθηκεύουν θερμική ενέργεια εντός του κτιρίου, για χρήση κατά τη χειμερινή περίοδο.

Δυστυχώς, με την έλευση της ηλεκτρικής ενέργειας, οι αρχιτέκτονες σταμάτησαν να ασχολούνται με παθητικές ενεργειακές μεθόδους και επικεντρώθηκαν στην εξωτερική όψη και την εσωτερική διαμόρφωση των χώρων των κτιρίων. Η θέρμανση και η ψύξη αφέθηκε στον ηλεκτρισμό και τα υγρά και αέρια καύσιμα, με αποτέλεσμα την αλόγιστη χρήση μεγάλων ποσοτήτων ενέργειας από μη ανανεώσιμες πηγές, η οποία προκαλεί την κλιματική κρίση του πλανήτη.

Με τα δεδομένα αυτά κληρονομήσαμε σήμερα στην Κύπρο ένα κτιριακό απόθεμα το οποίο χρειάζεται μεταμόρφωση για να είναι χρήσιμο, αποδοτικό, οικολογικό και άνετο. Ακόμη και σήμερα εμφανίζονται νέα κτίρια τα οποία αγνοούν παντελώς τις προδιαγραφές και τα χρονοδιαγράμματα που ορίζουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες χώρες, ακόμα και για μηδενικές ενεργειακές ανάγκες των νέων κτιρίων (π.χ. Οδηγία της Ε.Ε. για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων). Φαίνεται να πιστεύουμε ότι έχουμε άπλετο χρόνο μέχρι το 2030 και το 2050. Το μόνο που έκανε η Πολιτεία σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων ήταν να θεσμοθετήσει τη βελτίωση της μόνωσης της τοικοποιίας και του σκελετού.

Ακόμη μια τεχνολογία η οποία όχι μόνο μπορεί, αλλά επιβάλλεται να χρησιμοποιηθεί για την ψύξη χώρων σε θερμά και ξηρά κλίματα, όπως είναι το δικό μας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, είναι αυτή της εξατμιστικής ψύξης είναι το γεγονός ότι ένα υγρό, όταν εξατμίζεται, απορροφά ενέργεια από το περιβάλλον του. Οι ψύκτες εξατμιστικής εκμεταλλεύονται αυτό το γεγονός για να ψύχουν τον αέρα με την εξάτμιση νερού. Ένα κιλό νερού όταν εξατμίζεται χρειάζεται ενέργεια 2256 kJ, την οποία απορροφά από το περιβάλλον με αποτέλεσμα να παράγει ψύξη. Οι ψύκτες εξατμιστικής μπορούν να μειώσουν τη θερμοκρασία του αέρα μέχρι 80C. Οι ψύκτες άμεσου τύπου αυξάνουν και την υγρασία του αέρα, πράγμα που δεν ενδείκνυται για εσωτερικούς χώρους, αλλά υπάρχουν και οι ψύκτες έμμεσου τύπου που αποφεύγουν την αύξηση της υγρασίας, καθώς επίσης και άλλοι με αυξημένη αποδοτικότητα. Η μέθοδος της εξατμιστικής ψύξης μπορεί να συνδυαστεί με τεχνολογίες φιλτραρίσματος του αέρα. Τα φίλτρα αέρα HEPA μπορούν να αφαιρέσουν τουλάχιστον το 99,97% της σκόνης, της γύρης, της μούχλας, των βακτηρίων και τυχόν αερομεταφερόμενων σωματιδίων μεγέθους 0,3 μm.

Συγκρίνεται τώρα τη μέθοδο εξατμιστικής ψύξης η οποία θα μπορούσε να παρέχει στις τάξεις των σχολείων συνεχή ροή 100% καθαρού και δροσερού αέρα, με αυτή που ακούμε να προτείνεται κατά τα τελευταία δύο χρόνια (των κλιματιστικών τύπου split unit), η οποία ανακυκλώνει τον ίδιο αέρα του εσωτερικού χώρου, αφήνοντας παράλληλα να αυξάνεται η μόλυνσή του, προσφέροντας μόνο ψύξη, με τέρραστια σε σύγκριση κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας.

Ένα παράδειγμα σχεδιασμού κτιρίου με τη χρήση οικολογικών μεθόδων χαμηλής ενέργειας όπως περιγράφονται πιο πάνω είναι αυτό του Κέντρου Επισκεπτών του Εθνικού Πάρκου Ζιον στις ΗΠΑ.

Ο κ. Πέτρος Κρόνης είναι μηχανολόγος και ερευνητής μηχανικός, μέλος του ΕΤΕΚ. petros.kronis@gmail.com | www.kronis.tech

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Το πολυκομματικό σύστημα (II)

Δύο τεχνολογικά επιτεύγματα επέτρεψαν στον Χίτλερ να ανέλθει στην εξουσία: η φωτογραφία και το ραδιόφωνο. Τα δύο αυτά μέσα είχαν εξελιχθεί κατά τις δεκαετίες του 1930 και του 1940 από μέσα πολυτελείας μιας άνετα διαβιούσας αστικής τάξης σε λαϊκές κοινοτοπίες. Η μαζική βιομηχανική παραγωγή και η μαζικοποίηση των έντυπων μέσων έδωσαν πρόσβαση στα δυο αυτά μέσα σε όλον τον εθνικό κορμό της Γερμανίας, από το τελευταίο εργατικό προάστιο του Ρουρ μέχρι το τελευταίο χωριό στον Μέλανα Δρυμό. Το ναζιστικό κόμμα μοίραζε πορτρέτα του Αδόλφου Χίτλερ κατά εκατομμύρια, προκειμένου να μην υπάρχει νοικοκυριό στη Γερμανία χωρίς τη φωτογραφία του Φύρερ στο σαλόνι. Με τον τρόπο αυτό ο Γερμανός δικτάτορας πέτυχε να γίνει μέλος της οικογένειας όλων των Γερμανών, καθώς το πορτρέτο του κοσμούσε τον τοίχο του σπιτιού μαζί με τις φωτογραφίες των υπόλοιπων μελών της οικογένειας και τα ζωγραφικά

πορτρέτα των προγόνων. Ο Χίτλερ μετατράπηκε έτσι σε οικείο πρόσωπο, πρόσωπο καθημερινό, φαντασιακό μέλος της οικογένειας κάθε Γερμανού. Δεν αποτελούσε απλώς ένα μακρινό όνομα, ένα άορατο πολιτικό πρόσωπο για το οποίο ακούγονταν διάφορες ιστορίες, όπως άκουγαν για τους παλαιότερους καγκελάριους. Το οικείο πρόσωπο του γένητο ερχόταν κάθε φορά στη μνήμη του ψηφοφόρου, του κάθε ακτιβιστή, του καθενός και της καθεμιάς που άκουγε το όνομά του. Εκμηδενίστηκε έτσι η απόσταση ανάμεσα σε ένα άορατο κέντρο εξουσίας και μια απομονωμένη περιφέρεια, όπου οτιδήποτε σημαντικό αφορούσε «ξένους», ανθρώπους που οι φωτογραφίες τους ήταν απλώς στο πρωτοσέλιδο όσων εφημερίδων έφταναν στην επαρχία. Το δεύτερο «μνήμημα» –«το μένος είναι το μήνυμα», έλεγε ο Marshal Mc Luhan– ήταν το ραδιόφωνο. Μέσω αυτού κάθε Γερμανίδα και κάθε Γερμανός μπορούσαν να ακούσουν καθημερινά τη φωνή του Χίτλερ, δεινού ρήτορα, με σαγηνευτική για πολλούς ερευνητές εκφορά της

γλώσσας. Ο Χίτλερ είχε μετατραπεί σε μέλος της οικογένειας, είχε αντικαταστήσει τους γονείς και είχε επιβληθεί ως βασική πηγή πληροφορήσας και εξουσίας. Φωτογραφία και ραδιόφωνο, μέσα με τα οποία ο εθνικός πληθυσμός δεν είχε ακόμη εξοικειωθεί, ώστε να τα αγνοεί στην καθημερινότητά του, όπως ο εγκέφαλος όσων μένουν κοντά σε αεροδρόμια «αγνοεί» τον ήχο των αεροπλάνων, μετέτρεψαν τον Χίτλερ και το κόμμα του στην πλέον προσιτή πραγματικότητα και την πλέον στενή συναναστροφή για εκατομμύρια Γερμανών και Γερμανίδων. Έχοντας κερδίσει την εμπιστοσύνη τους, τους έπεισε να τον ακολουθήσουν σε όσα δεινά και θηριώδεις διέπραξε.

Αλλά δεν ήταν μόνο ο Χίτλερ που χρησιμοποίησε το ραδιόφωνο με μέσο προπαγάνδας. Σε όλη τη υποδουλωμένη Ευρώπη, η φωνή του BBC ταυτίστηκε με τη φωνή της ελπίδας στην αρχή και της νίκης αργότερα. Μέσω του BBC και του ραδιοφωνικού του προγράμματος, στις 18 Ιουνίου 1940, ο στρατηγός Ντε Γκόλ δημιούργησε τη

Γαλλία των σκιών – les armées de l'ombre –, την ενωμένη και οργανωμένη εθνική αντίσταση, ένα δεύτερο δηλαδή γαλλικό πολιτικό σώμα. Κατά τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες προστέθηκαν και άλλα πολυμέσα, όπως η τηλεόραση και ο κινηματογράφος, για να περνούν τα νέα lifestyles, των ειδώλων του ροκ και της πολιτιστικής επανάστασης. Αυτά τα «πρωτόγονα» μέσα όμως, ουδόλως μπορούν να συγκριθούν με τα σημερινά διαδικτυακά κοινωνικά πολυμέσα. Η ριζοσπαστική αλλαγή έγκειται στην κατεύθυνση του μηνύματος. Πλέον το κάθε άτομο δεν είναι απλώς αποδέκτης της ιδεολογίας του άλλου, αλλά ταυτόχρονα και πομπός της δικής του προσωπικής ιδεολογίας ή, πράγμα ακόμη σκληρότερο και αποτελεσματικό, αναπομπός συναισθημάτων και παθών. Από κάθε τη πολιτική επικοινωνία μετατράπηκε σε οριζόντια. Οι σημερινοί tiktokers και youtubers, οι χρήστες του X και του insta, και άλλων μέσων δικτύωσης που αναπαράγουν προσωπικές εικόνες, έχουν αναλάβει τα νύια της πολι-

τικής εκπαίδευσης των μαζών και την πολιτική τους καθοδήγηση. Σε έναν τέτοιο καοτικό κόσμο από εικόνο και πάθη πολιτεύονται οι σημερινοί υποψήφιοι. Όσοι δε, προέρχονται από παλαιότερες γενιές, υστερούν σημαντικά διότι σε αυτούς τα μηνύματα φτάνουν μόνο μέσω «μετάφρασης», πολλές φορές στρεβλωμένα και μη αναγνωρίσιμα. Αντίθετα, για τις σημερινές γενιές, τους «γηνεείς» του Διαδικτύου, για τους οποίους τα μέσα αυτά είναι η μητρική τους γλώσσα, η εκπομπή μηνυμάτων και η συνομιλία με τα άτομα της γενιάς τους είναι κάτι που έρχεται φυσικά και αυθόρμητα. Είναι σαν να μιλούν μια άλλη γλώσσα που χρησιμοποιεί άλλους κώδικες σήμανσης και νοηματοδοσίας.

Οι νέες αυτές γενιές αργούν να προσαρμοστούν στους κομματικούς εδραιωμένους κομμάτων λόγω της αυξημένης ιεραρχικής γραφειοκρατίας. Αντίθετα, εισέρχουν κατά χιλιάδες στους νέους κομματικούς μηχανισμούς, συνήθως ακραίους, όπως και η φύση της νεότητας άλλωστε. Η σημαντική εκλογική ανα-

μέτρηση, όπως της Κυριακής 30 Ιουνίου (σήμερα) στη Γαλλία, ή των ευρωεκλογών πριν από λίγες εβδομάδες, δεν είναι ανάμεσα σε ιδεολογίες. Αντίπαλοι είναι οι διαφορετικές γενιές χρηστών του Διαδικτύου, οι «γηνεείς» και οι «μετανάστες».

Το φαινόμενο αυτό οδηγεί σε μια απο-ιδεολογικοποίηση της πολιτικής και κοινωνικής ζωής απείρωσε μεγαλύτερη από εκείνη της κατάρρευσης των αριστερών ιδεολογιών ή των πολιτικών αξιών της πάλαι ποτέ ιδεολογικά ισχυρής αστικής τάξης. Τα πολιτικά μηνύματα είναι τα κοινωνικά μέσα. Τα κοινωνικά μέσα δεν μεταφέρουν συγκροτημένες ιδεολογίες, προγράμματα και θέσεις. Μεταφέρουν θολές εικόνες, συγκεχυμένους ήχους, απροσδιόριστα πάθη και νέα πρωτοφανή ήθη, που δύσκολα εντάσσονται στο λεξιλόγιο της φιλοσοφίας του Διαφωτισμού ή του μεταμοντερνισμού.

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

ΤΙ ΕΙΠΩΘΗΚΕ ΣΤΗΝ Κ.Ο.

Πέντε ώρες,
37 ομιλιές

Μάριος Σαλμάς

«Η κυβέρνηση εξυπηρετεί ολιγοπώλια». (Απευθυνόμενος προς τον πρωθυπουργό) «Κυβερνάτε με 5 συνεργάτες σας».

Ευριπίδης Στυλιανίδης

Μίλησε για «μετάλλαξη της παράταξης» και όχι διεύρυνση, σπλιτεύοντας και φαινόμενα αλαζονείας των κυβερνώντων. «Καλοχαιρέτα τον πεζό όταν καβαλικέψεις, για να σε χαιρετά κι αυτός όταν θα ξεπεζέψεις», ήταν η φράση που έκλεισε την ομιλία του.

Κώστας Βλάσιος

«Γέλαγα όταν άκουγα υπουργούς να λένε για ποσοστό 35%, καθώς δείχνουν πως δεν έχουν επαφή με την κοινωνία».

Γιάννης Οικονόμου

Εστίασε στην «αποϊδεολογικοποίηση της πολιτικής», αφήνοντας έμμεση αιχμή για συνεργάτες του πρωθυπουργού με την πρότασή του να συσταθεί ένα πολιτικό κέντρο, που δεν θα αποτελείται από συνεργάτες του πρωθυπουργού, ώστε να συζητάει την πολιτική κατεύθυνση της κυβέρνησης.

Θόδωρος Καραόγλου

Μίλησε για «ιδεολογικό ευνοχισμό» της παράταξης και για υπουργούς «που νομίζουν πως είναι πατριωτές».

Νότης Μπαράκης

Ζήτησε ο επόμενος Πρόεδρος της Δημοκρατίας να προέρχεται από τη Νέα Δημοκρατία, ενώ σημείωσε πως η πραγματική πολιτική απέχει πολλές φορές από όσα λένε τα excel, αφήνοντας αιχμή για το Μαξίμου.

Γιώργος Βλάχος

Δήλωσε πως πλέον δεν θα ψηφίζει κανένα νομοσχέδιο για το οποίο δεν θα έχει αναλυτικές εξηγήσεις, ενώ υπογράμμισε πως δεν είναι δεδομένος για την ψήφιση Π.Δ. Παράλληλα είπε πως «όλοι οι τυκάρπαστοι του ΠΑΣΟΚ έχουν γίνει υπουργοί».

Νικόλαος Κακαλιμάνης

Κατηγόρησε τους εξωκοινοβουλευτικούς υπουργούς για αλαζονεία και τους χαρακτήρισε ειρωνικά «αστέρες», ενώ άσκησε προσωπική κριτική στον πρωθυπουργό πως δεν έχει αλλάξει ποτέ κανέναν από αυτή την ομάδα.

Μίλτος Χρυσομάλλης

Ζήτησε εξηγήσεις για τον ιδεολογικό προσανατολισμό του «πόμενου μπροστά», ενώ σημείωσε πως «τα επινίκια για την ψήφιση του γάμου των ομόφυλων ζευγαριών επιβραβεύθηκαν στον πρόσφατο ανασχηματισμό».

Ανδρέας Κατσιανιώτης

Κατηγόρησε υπουργούς πως «εξχνάνε εύκολα με την καρέκλα», ενώ έθεσε θέμα ιδεολογικής αλλοίωσης του κόμματος και λάθος κατεύθυνσης.

Στράτος Σιμόπουλος

Ζήτησε μεγαλύτερη ελευθερία στην κατάθεση επικαιρών ερωτήσεων, αφήνοντας αιχμή πως κόβονται από την κυβέρνηση.

Στη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ν.Δ. την Τετάρτη, ο πρωθυπουργός άκουσε προσεκτικά τους βουλευτές, ακόμη και τους πιο αιχμηρούς και με το πέρας αυτής ομολόγησε κάτι που ήχησε παράξενο, αλλά ήταν ειλικρινές: «Άκουσα πράγματα που δεν ήξερα».

«Ακροάσεις» με το κόμμα

Ανασχηματισμοί σε γραμματείες και Πειραιώς και συχνές συναντήσεις με βουλευτές, μετά τη θυελλώδη Κ.Ο.

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ν.Δ. την περασμένη Τετάρτη ήταν η πιο δύσκολη εδώ και χρόνια και σίγουρα η πιο «θορυβώδης» της θητείας του Κυριάκου Μητσοτάκη, που έχει το μοναδικό προνόμιο να είναι ο αρχηγός της Ν.Δ. χωρίς καμία αμφισβήτηση για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, κάτι που δεν είχε καταφέρει κανένας προκάτοχός του.

Ο ιδεολογικός προσανατολισμός του κόμματος, οι σχέσεις βουλευτών με υπουργούς, αλλά και ζητήματα καθημερινότητας τέθηκαν με έμφαση από τους 37 βουλευτές που πήραν τον λόγο, τους περισσότερους από κάθε άλλη συνεδρίαση Κοινοβουλευτικής Ομάδας.

Τι άκουσε ο Κυριάκος Μητσοτάκης; Τι συμπεράσματα έβγαλε και τι σκοπεύει να κάνει για να ανταποκριθεί στις φωνές των βουλευτών του; Κυβερνητική πηγή αναφέρει στην «Κ» πως μετά την Κοινοβουλευτική Ομάδα «δεν είμαστε εκεί που ήμασταν», καθώς «τα μηνύματα ελήφθησαν». Ο πρωθυπουργός άκουσε προσεκτικά τους βουλευτές, ακόμη και τους πιο αιχμηρούς και με το πέρας της συνεδρίασης ομολόγησε κάτι που ήχησε παράξενο, αλλά ήταν ειλικρινές: «Άκουσα πράγματα που δεν ήξερα», είπε.

«Σηκώθηκε το χαλί»

Αρχικά ο πρωθυπουργός αντιλήφθηκε σε όλο του το βάθος το χάσμα που υπάρχει μεταξύ Κοινοβουλευτικής Ομάδας και κυβέρνησης. «Ήταν σαν να σηκώθηκε το χαλί και φάνηκε ό,τι κρυβόταν από κάτω για πολύ καιρό, ακόμη και από την πρώτη τετραετία», περιγράφει κυβερνητική πηγή. «Το να πηγαίνουν όλα καλά στον σχεδιασμό του κυβερνητικού έργου ενίοτε δεν συγχρονίζεται με το να πηγαίνουν καλά τα πράγματα στην κοινωνία», προσθέτει

άλλη πηγή, σημειώνοντας πως η Κ.Ο. ανέδειξε με σαφήνεια στον πρωθυπουργό αυτή τη διαίσταση.

Ο πρωθυπουργός εμπέδωσε ακόμη τον αντίκτυπο που έκανε στην εκλογική βάση του κόμματος ο γάμος των ομόφυλων ζευγαριών. Η αίσθηση που υπήρχε στο Μαξίμου τις μέρες που ψηφίζονταν ο νόμος ήταν πως «σε λίγο καιρό δεν θα το θυμάται κανείς αυτό το θέμα», κάτι που δεν επιβεβαιώθηκε. Τουλάχιστον οι βουλευτές σε αυτό το θέμα εστίασαν τα πυρά τους, επικαλούμενοι και τη στάση των ψηφοφόρων τους.

Η συνεδρίαση αποτέλεσε τομή και για το θέμα της προεδρικής εκλογής, καθώς στο στόχαστρο μπήκε και η Κατερίνα Σακελλαροπούλου. Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας αντιμετώπιστηκε από ορισμένες φωνές σαν «κάτι τελειώς ξένο» με την κουλτούρα της Νέας Δημοκρατίας. Τα επινίκια το βράδυ της ψήφισης του νόμου για τον γάμο των ομόφυλων, δεν ήταν τόσο η αιτία όσο η αφορμή να ξεχειλίσει το ποτήρι.

Ο πρωθυπουργός κατάλαβε ακόμη από τη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας πως το να μπει λίγο νερό στο κρασί είναι μονόδρομος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι ελεύθεροι επαγγελματίες, για τους οποίους αναμένονται, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», από τον Σεπτέμβριο διορθώσεις, με κάποια φίλτρα που θα αφορούν στο οικογενειακό εισόδημα, σε συνδυασμό και με γεωγραφικά κριτήρια.

«Αν είχαμε 157 υπουργούς»

Υπάρχουν όμως κι αυτά που ο πρωθυπουργός δεν άκουσε. Οι κατηγορίες, για παράδειγμα, πως δεν έχει αλλάξει ποτέ εξωκοινοβουλευτικό υπουργό απορρίφθηκαν επισήμως από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο, που καταμέτρηση 15 εξωκοινοβουλευτικούς που έχουν φύγει

από το 2019. Οι γκρίνιες άλλωστε που ακούστηκαν στην Κ.Ο. δεν θα πρέπει να υπερμεγεθύνονται, καθώς ενέχουν και το στοιχείο της προσωπικής πικρίας. Όπως έλεγε κυβερνητική πηγή την επόμενη μέρα της συνεδρίασης, «μόνο αν είχαμε 157 υπουργούς θα ήταν όλα αμέσως καλύτερα».

Για παράδειγμα, οι πρόσφατα εισελθόντες στην κυβέρνηση Κώστας Καραγκούννης και Βασί-

«Αστοχίες σε πολιτικές μπορώ να δεχθώ, αλλά πού ακριβώς έχουμε αποκλίνει;», διερωτάται ο Μάκης Βορίδης. «Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής είναι απόκλιση; Ή μήπως είναι απόκλιση η ενίσχυση της εθνικής άμυνας;».

Μετά την Κ.Ο. στην οποία δέχθηκε ομαδικά πυρά, ο Ακης Σκέρτσος έλεγε σε συνομιλιές του ότι πρέπει «να συνεργαστούμε ακόμη πιο στενά και εντατικά με τους βουλευτές μας και τα συναρμόδια υπουργεία».

Οι Οικονόμου δεν πήραν τον λόγο στην Κ.Ο. «Αν δεν είχαν γίνει υπουργοί είναι βέβαιο πως θα έκαναν πύρινες ομιλίες κατά της κυβέρνησης», έλεγαν οι ίδιες πηγές. Η φράση άλλωστε του κυβερνητικού εκπροσώπου την περασμένη Πέμπτη, που έλεγε πως «οι βουλευτές δεν εί-

ναν εν αναμονή υπουργοί», μάλλον κόβει τον βήχα όσων θεωρούν πως η δουλειά τους είναι να πιέζουν για να μπουν στην κυβέρνηση.

Ο πρωθυπουργός απορρίπτει ακόμη μετ' επιτάσεως και τα περί απόκλισης από τις ιδεολογικές αρχές του κόμματος. «Αν εξαιρέσει κανείς τον γάμο των ομοφύλων, που έχουμε πάει κόντρα στις αξίες της παράταξης;», αναρωτιόταν υπουργός της δεξιάς πτέρυγας.

Χαρακτηριστικό είναι πως ακόμη και ο Μάκης Βορίδης αμφισβητεί ευθέως σε συζητήσεις του πως η Ν.Δ. έχει φύγει από τις ιδεολογικές της αρχές. «Αστοχίες σε πολιτικές μπορώ να δεχθώ, αλλά πού ακριβώς έχουμε αποκλίνει;», διερωτάται. «Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής είναι απόκλιση; Ή μήπως είναι απόκλιση η ενίσχυση της εθνικής άμυνας;».

Εκείνος πάντως που δέχθηκε πυρ κατά βούληση από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ήταν ο Ακης Σκέρτσος, χωρίς να τον κατονομάσουν, αλλά φωτογραφίζοντας τον ευθέως. Πληροφορίες λένε πως ο ίδιος θεωρεί άδικη αυτή την κριτική, αλλά ως χαρακτήρας δεν είναι από εκείνους που θα αντιδράσουν, αλλά θα συνεχίσει να κάνει τη δουλειά που του έχει αναθέσει ο πρωθυπουργός. Ο ίδιος λέει σε συνομιλιές του μετά την Κ.Ο., πως το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι πρέπει «να συνεργαστούμε ακόμη πιο στενά και εντατικά με τους βουλευτές μας και τα συναρμόδια υπουργεία», ώστε να βρεθούν λύσεις στα προβλήματα που απασχολούν.

Συνεπώς, τίποτα δεν αλλάζει. Τα προβλήματα και η αναζήτηση λύσεων δεν έχουν ιδεολογικό χρώμα και πάντα θα χρειάζονται τεχνοκρατική επάρκεια, παρά την κριτική που δέχθηκε η μεθοδολογία Σκέρτσου. Ο ίδιος εξηγεί σε κάθε ευκαιρία και με το γνωστό ατάραχο ύφος του,

πως «το excel δεν είναι πολιτική αλλά τρόπος μέτρησης και αποτίμησης του παραγόμενου αποτελέσματος, ώστε να μπορούμε να συγκρίνουμε προθέσεις και διακηρύξεις με έργα». Ο υπουργός σημειώνει πάντα πως η κυβέρνηση έχει πορευτεί με μέτρο «το είπαμε και το κάναμε» και στο τέλος γι' αυτό θα κριθεί.

Μίνι «ανασχηματισμοί»

Το γεγονός πάντως πως η Κ.Ο. δεν μπορεί να περάσει χωρίς να ληφθεί υπόψη, θα φανεί το επόμενο διάστημα από τις αλλαγές στους γενικούς γραμματείς, αλλά και στο κόμμα. Οι πρώτες προηγουμένως και εκτός απρόοπτου θα γίνουν εντός του Ιουλίου, ενώ αναμένεται να είναι αρκετά εκτεταμένες.

Πηγές που γνωρίζουν, μιλάνε για αλλαγές σε πάνω από 15 γενικούς γραμματείς. Το βασικό κριτήριο θα είναι «ποιος κάνει για τη δουλειά», όπως συνήθιζε να λέει ο πρωθυπουργός. Αντίστοιχα, ωστόσο, δεν αποκλείεται να δούμε και μία «εξισορρόπηση», όπως το θέτει πηγή, μεταξύ στελεχών που προέρχονται από το ΠΑΣΟΚ και τη Ν.Δ. Την ίδια ώρα, αλλαγές αναμένονται και στο κόμμα είτε μετά τη ΔΕΘ είτε το αργότερο στο συνέδριο της ερχόμενης άνοιξης, καθώς είναι εδραιωμένη η άποψη στο Μαξίμου πως το κόμμα χρειάζεται δυναμική επανεκκίνηση.

Κατά πληροφορίες, οι πρώτες σκέψεις λένε πως στη θέση του γραμματέα της Πολιτικής Επιτροπής Ν.Δ. αναζητείται πρόσωπο που μπορεί να είναι ακόμη και από την κυβέρνηση.

Στις «επιπτώσεις» της Κ.Ο. είναι και η καθιέρωση πιο συχνών συναντήσεων του πρωθυπουργού με τους βουλευτές, τόσο ανά εικοσάδες όσο και κατά μόνας όποτε αυτό χρειάζεται. «Ο πρωθυπουργός πάντα θέλει να ακούει καινούργια πράγματα», αναφέρει με νόημα κυβερνητική πηγή και πολλούς αποδέκτες.

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Σύμφωνα με τον Ομπρο, η Πινελόπη είχε 108 μνηστήρες. Η Κεντροαριστερά, παρά τα χρονάκια της αν σκεφτούμε ότι γεννήθηκε γύρω στο '50, έχει ακόμη περισσότερους, αν προσμετρήσουμε όσους κατά καιρούς φαντάστηκαν τον εαυτό τους στην αγκαλιά της. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των περισσότερων μνηστήρων είναι ότι εμπλέκονται σε ομηρικούς καβγάδες. Ήδη η λυκοφιλία Νίκου Ανδρουλάκη και Χάρη Δούκα εξετράπη σε απροκάλυπτη εκθρόνιση. Στις ιδιωτικές συζητήσεις τους οι φίλοι του δημάρχου Αθηναίων θεωρούν τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ «ακατάλληλο», «πτιπημένο» και «τελειωμένο», ενώ οι πραιτωριανοί του Ανδρουλάκη λένε ότι η αλαζονεία και η βιασύνη του Δούκα συγκρίνονται μόνο με εκείνες του Στέφανου Κασσελάκη.

Τις τελευταίες ημέρες πήραν φωτιά τα τηλέφωνα μεταξύ του απόμακρου Ανδρουλάκη και στελεχών (κάτι που δεν συμβαίνει συχνά, όπως λένε καυστικά πολλοί βουλευτές οι οποίοι αισθάνονται ότι ο πρόεδρος τους έχει εντελώς στην απέξω). Ο Κρητικός μέσα στην ημέρα μοιάζει σαν φακίρης ατάραχος επάνω σε κρεβάτι με καρφίτσες, αλλά ζωντανεύει πολιτικά μόλις το ρολόι δείχνει μεσάνυχτα σαν τον κόμη από τα Καρπάθια. Στα μεταμεσονύκτια τηλεφωνήματά του εκφράζει τον θυμό του για την αμετροέπεια του Δούκα και απαιτεί τη δημόσια στήριξη στελεχών (την οποία οι βουλευτές δεν βιάζονται να του την προσφέρουν προτού δουν τις δημοσκοπήσεις του φθινοπώρου). Για τον Παύλο Γερούλιανό ενώ δεν υπάρχει αγάπη, δεν υπάρχει ούτε μίσος. Δεν έχουν κημεία, αλλά τον εκτιμά γιατί κρατάει το μέτρο στην κριτική του, κάνει σοβαρή κομματική δουλειά και είναι πολιτικός με ηθικό κώδικα. Για τον Δούκα όμως υπάρχει μένος. Νόμιζε ότι ο Δούκας ήταν φίλος του - κι ας τον έβαλε υποψήφιο στην Αθήνα τελευταία ώρα ώστε να πτιπηθεί από τον Μπακογιάννη κάποιος άγνωστος που δεν είχε τίποτα να χάσει.

Στο προεδρικό μπουνκερ ακούνε τώρα τις δημοτικές κροτίδες να σκάνε απέξω και παραδέχονται αυτό που τους έλεγαν οι φίλοι τους εδώ και καιρό. Οτι ο Δούκας από την ημέρα που κέρδισε τον δήμο έθεσε ως ορόσημο τις ευρωεκλογές. Αποφάσισε πολύ πριν από τα Χριστούγεννα ότι σε περίπτωση κακού αποτελέσματος θα κινούνταν αμέσως κατά του Ανδρουλάκη με σύνθημα ότι μπορεί να πετύχει σε εθνικό επίπεδο αυτό που κατάφερε στην Αθήνα. Αλλά τι κατάφερε στην Αθήνα; Οι σκεπτικιστές λένε ότι το 55,96% δεύτερης Κυριακής επιτεύχθηκε με τη χαμηλότερη συμμετοχή όλων των εποχών (26,73%). Δεν βρήκαμε τον νέο Ντε Γκωλ.

Οι συσχετισμοί

Σκιά του Δούκα ο Χρήστος Πρωτόπαπας που γιορτάζει 40 χρόνια στις πολεμιστρες του σοσιαλισμού μέσα από την ανασύσταση της ομάδας της Φώφης Γεννηματά. Ο Πέτρος Ευθυμίου στήριξε σθεναρά τον Ανδρουλάκη, αλλά τώρα πιστεύει ότι είναι η σειρά του Δούκα και τον υποστηρίζει ανοιχτά. Στον Πρωτόπαπα πιστώνεται ότι ο Μανώλης Χριστοδουλάκης, που οι άσπονδοι φίλοι του υπενθυμίζουν ότι μπουσούλησε στην αυλή της οικογένειας Γεννηματά λόγω της φιλίας του επιχειρηματία πατρός του με τον Γιώργο Γεννηματά, είπε το αμίμητο: «Χάρη, πάμε!» (τελικά πήγαν για καφέ φορώντας και οι δύο άσπρα, κολιαντιστά πουκάμισα). Μόνο επί δημαρχίας Μιλτιάδη Εβερτ (1986-1989), που ήταν δελφίνος του Κωνσταντίνου Μπιστοτάκη, το δημαρχείο της Αθήνας είχε πάρει φωτιά σε τέτοιο βαθμό.

Κάπως έτσι αυξήθηκαν οι πιθανότητες να φτάσουμε κοντά σε «συντροφικά μαχαίρωματά» (για να θυμηθούμε την ιστορική φράση της Βάσως Παπανδρέου) στη σημερινή (κυριακάτικη) συνεδρίαση της Κ.Ε. Δεν αποκλείεται ο Νίκος Ανδρουλάκης να παρουσιάσει έναν οδικό χάρτη για τη συνέχεια του θρίλερ ειδικά σχεδιασμένο για να προκαλέσει αντιδράσεις που θα του δώσουν την αφορμή προκειμένου να προχωρήσει σε καρατομήσεις μέσα στο προσεχές διάστημα.

Με αυτή τη φωτογραφία, Μανώλης Χριστοδουλάκης και Χάρης Δούκας ευθυγραμμίστηκαν τόσο ενδυματολογικά όσο και πολιτικά απέναντι στον Νίκο Ανδρουλάκη. Στο προεδρικό περιβάλλον πιστεύουν ότι ήδη από την ημέρα της εκλογής του ο δήμαρχος Αθηναίων είχε θέσει ορόσημο τις ευρωεκλογές. Αποφάσισε δε πολύ πριν από τα Χριστούγεννα ότι σε περίπτωση κακού αποτελέσματος θα κινούνταν κατά του Ανδρουλάκη.

«Ιδιοκτήτες» κατά «ενοικιαστών» ξανά στο ΠΑΣΟΚ

Σχεδιάσματα για οδικούς χάρτες και φθινοπωρινές κάλπες. Μεταμεσονύκτια τηλεφωνήματα. Βιβλιοπαρουσιάσεις και ονοκατανύξεις. Το «αίμα» ζεσταίνεται στο κόμμα. Ποιοι ποντάρουν σε εμφύλια αλληλοεξόντωση. Τι περιμένουν στο «Ινστιτούτο»

Ο Ανδρουλάκης αισθάνεται εκ των ιδιοκτητών του ΠΑΣΟΚ και δεν θα το παραδώσει εύκολα στους ενοικιαστές (για να θυμηθούμε μια άλλη ιστορική φράση που είπε σε μια άλλη κρίση του ΠΑΣΟΚ πριν από περίπου 35 χρόνια ο Κώστας Λαλιώτης). Υπάρχουν κι εκείνοι που υπολογίζουν ότι οι κυριότεροι μνηστήρες (δηλαδή ο Ανδρουλάκης και ο Δούκας) θα αλληλοσκοτωθούν μέχρι το φθινόπωρο και σε αυτή την περίπτωση μπορεί να μαρσάρουν τις μηχανές τους βουλευτές όπως η Μιλένα Αποστολάκη ή ο Παύλος Χριστιδής, που τώρα επιμελώς απέχουν από το κάδρο της πασοκικής «Γκερνίκα».

Όλα αυτά συμβαίνουν γιατί μέσα στη βαθιά πλήξη και την υψηλή ασημαντότητα των ευρωεκλογών -που μάλλον ήταν η κύρια αιτία της αποχής- το ΠΑΣΟΚ αποφάσισε να περιπέσει σε νευρική κρίση από ένα δευτερεύον ερώτημα που υποτίθεται ότι βγήκε από την ευρωκάλη: υπάρχει Οδυσσέας για την Κεντροαριστερά εκτός από το μελίσσι των μνηστήρων ή ο μόνος Οδυσσέας είναι ο Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος; Το ερώτημα είναι δευτερεύον, γιατί το πρωτεύον αφορά την πολιτική που θα κάνει την Κεντροαριστερά ξανά μια δύναμη εξουσίας.

Υπάρχει αυτή η πολιτική κρυμμένη σε κάποιο σεντούκι και απλώς περιμένει το αστέρι που θα νικήσει τον Κυριάκο Μπιστοτάκη για να την εφαρμόσει ή μήπως εφαρμόζεται ήδη από τον τριγωνομέτρη Μπιστοτάκη (και μια αφρόκριμα του ΠΑΣΟΚ που συγκέντρωσε κοντά του);

Ο κύβος ερρίφθη

Να σπρώξει το γάντι των εσωκομματικών επικριτών του και να προτείνει εσωκομματικές εκλογές το φθινόπωρο στη σημερινή Κεντρική Επιτροπή είχε αποφασίσει ο Νίκος Ανδρουλάκης. Συνεργάτες του έλεγαν ότι επρόκειτο να ζητήσει «καθαρές λύσεις χωρίς διαρκίε» - υπαινιγμός για τη συνεργασία Δούκα - Χριστοδουλάκη, για τον οποίο οι ίδιες πηγές έλεγαν ότι στάθμισε τις πιθανότητες του και αποφάσισε να προβεί σε «παζάρι» με τον δήμαρχο. Το μήνυμά του προέδρου του ΠΑΣΟΚ θα είναι ότι υπό την ηγεσία του το κόμμα «ξέφυγε από τη θέση φτωχικού συγγενούς, που κάποιοι του επιφύλασσαν, έχει ρόλο και μπορεί να πρωταγωνιστεί στις εξελίξεις».

Μήπως αυτός είναι ο λόγος που οι παραστάσεις που ανεβάζουν ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ παίζονται πλέον σε άδειες πλατείες; Μήπως ο Μπιστοτάκης έχει καταπατήσει και προσαρτήσει τα εύφορα αμπέλια του ΠΑΣΟΚ με το ασυναγώνιστο τερούδι τους και τώρα απολαμβάνει μόνοι του κυβερνητικό Μερλό τους; Μπορεί να δημιουργηθεί στο άψε - σβήσε, απλώς με αλλαγή περικεφαλαίας, ένας αντίπαλος πόλος με προοπτική εξουσίας όταν οι πολιτικές της Κεντροαριστεράς (για τους συνταξιούχους, για τα άτομα με αναπηρία, για τη δημόσια ασφάλεια, για την παιδεία, για τον πολιτισμό) ήδη εφαρμόζονται από τη Ν.Δ.;

Η Κεντροαριστερά είναι άλλη μια λέξη-καραμέλα, που έχει ποικίλους ορισμούς, ανάλογα με το τι βολεύει. Ατέρμονες συζητήσεις ενός αδιάκριτου δημοσιογράφου με φίρμες του χώρου στο Alexander's Bar (και στο cigar lounge του πρώτου ορόφου) του ξενοδοχείου «Μεγάλη Βρετανία» δεν έχουν καταλήξει σε σαφές συμπέρασμα για τη φύση της Κεντροαριστεράς. Εν τάξει μπορούμε να πούμε ότι ήδη το 1947 ο Θεμιστοκλής Σοφούλης έπαιζε με την ιδέα κυβερνητικής συνεργασίας με την Αριστερά, αλλά το σενάριο δεν περπάτησε. Στις εκλογές του 1956 ο συνασπισμός κομμάτων του Κέντρου και της Αριστεράς (Δημοκρατική Ένωση υπό τον Σοφοκλή Βενιζέλο, τον Γεώργιο Παπανδρέου και τον Γιάννη Πασαλιδη της ΕΔΑ) πήρε πανελλαδικά περίπου 25.000 ψήφους παραπάνω από την ΕΡΕ του Καραμανλή, αλλά η χώρα διασώθηκε γιατί οι Καραμανλικό είχαν προνοήσει και είχαν επιβάλει το τριφα-

σκό πολιτικό σύστημα. Στα αστικά κέντρα που η Κεντροαριστερά έβγαине πρώτη ίσχυσε η απλή αναλογική. Στα ημιαστικά που οι δύο επίπεδο ίσχυσε η ενισχυμένη. Και στις αγροτικές περιοχές, το πλειοψηφικό. Κάπως έτσι η Δεξιά, μόλις 6 χρόνια μετά τον Εμφύλιο, έβγαλε περισσότερους βουλευτές και απέφυγε να παραδώσει τα κλειδιά της χώρας στη συνεργαζόμενη με το Κέντρο Αριστερά. Μετά τις εκλογές «βίας και νοθείας» του 1961 και τον «Ανένδοτο», η Αριστερά επιδόθηκε σε «εισοδοισμό» στο Κέντρο, με αποτέλεσμα να νικήσει η Ένωση Κέντρου το 1963 και το 1964. Η συνέχεια είναι λίγο - πολύ γνωστή. Από το 1974 έως το 1981 το ΠΑΣΟΚ απορρόφησε τα κόμματα του Κέντρου και έγινε «αποκλειστικός αντιπρόσωπος» της Κεντροαριστεράς μέχρι την οικονομική κρίση. Και τώρα;

Ο Τσίπρας

Στην πράξη, όταν το Κέντρο έρχεται κοντά στη Δεξιά, όπως συνέβη στον Εμφύλιο και στα πρώτα μετεμφυλιακά χρόνια, όπως συνέβη επί Κωνσταντίνου Καραμανλή, πατρός Μπιστοτάκη, νεότερου Καραμανλή, και όπως συμβαίνει και σήμερα, η Κεντροαριστερά αποδυναμώνεται. Όταν ένας ηγέτης ενώνει το Κέντρο με την Αριστερά, όπως έκαναν οι τρεις Παπανδρέου και ο Σημίτης (ο οποίος είχε καλό πέρασμα και στη μεταρρυθμιστική Δεξιά), τότε η Κεντροαριστερά έχει το πάνω χέρι.

Όλα αυτά σημαίνουν ότι οι τωρινοί κλυδωνισμοί στο ΠΑΣΟΚ είναι μόνο ένα υποσύνολο των διεργασιών για την Κεντροαριστερά. Σήμερα υπάρχει ο ΣΥΡΙΖΑ του Στέφανου Κασσελάκη που νίκησε το ΠΑΣΟΚ στις ευρωεκλογές. Ο Κασσελάκης θα ήθελε να απορροφήσει ο ΣΥΡΙΖΑ το ΠΑΣΟΚ ή να είναι υποψήφιος σε περίπτωση μιας ρομαντικής ψηφοφορίας για την ηγεσία της Κεντροαριστεράς. Κυρίως όμως υπάρχει ο Τσίπρας που κτίζει τη Δευτέρα Παρουσία του πάνω στο σενάριο ενός νέου κόμματος, το οποίο θεωρητικά θα απορροφήσει τον ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ. Αυτό ουσιαστικά υπονόησε ο Τσίπρας στην ομιλία του με την οποία έκλεψε το παρθενικό συνέδριο του Ινστιτούτου του προ δεκαημέρου, όταν κάλεσε για «συνένωση του προοδευτικού χώρου».

Ασφαλώς δεν επείγεται να επιστρέψει. «Δεν είναι ακόμη οι άνεμοι ούριοι», έχει πει ιδιαιτέρως. Κάποιοι, όπως ο Νίκος Παππάς, έριξαν την ιδέα ενός συνασπισμού της αντιπολίτευσης μόνο και μόνο για να παίξουν με τα νεύρα του Κασσελάκη. Ξέρουν ότι το σενάριο δεν πρόκειται να περπατήσει ποτέ, κυρίως λόγω πολιτικής γενεαλογίας. ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ κατάγονται από διαφορετικές πολιτικές παραδόσεις και δεν μπορούν να ομογενοποιηθούν -εκτός αν ένα τρίτο κόμμα απορροφήσει τους ψηφοφόρους τους χωρίς να ρωτήσει τις ηγεσίες τους. Σοβαροί πολιτικοί και των δύο κομμάτων λένε ότι η εθελοντική και γραφειοκρατική αυτοκατάργηση ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ προκειμένου να συμμετάσχουν σε ένα κόμμα-ρεκλάμα είναι όνειρο θερινής νύκτας. Ο Τσίπρας μπορεί να προηγηθεί ως ο καταλληλότερος αρχηγός ενός τέτοιου «κόμματος-ρεφενέ», αλλά η απόσταση ανάμεσα στην πραγματικότητα και σε ένα κατασκευασμένο ερώτημα ακόμη μιας δημοσκοπήσης είναι ακανθής. Κατά συνέπεια, ο Τσίπρας ή θα παραμείνει για καιρό στο Ινστιτούτο με την ωραία θέα στο Ζάππειο και στον Υμηττό ή θα ανοίξει καινούργιο «μαγαζί-γωνία» την κατάλληλη ώρα ποντάροντας ότι θα πάρει όλη την πελατεία του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ που θα αναγκαστούν να βάλουν λουκέτο.

Αρα, η ουτοπία του «άλλου πόλου» και της ενωμένης Κεντροαριστεράς μάλλον θα σέρνεται για κάμποσο καιρό σε βιβλιοπαρουσιάσεις και κρασοκατανύξεις χωρίς καμία σοβαρή απάντηση, όπως λέει όσοι εξασφαλισμένοι έχουν συμμετάσχει σε τόσο πολλές συνάξεις αυτού του είδους που έχει πειραχτεί πλέον η υγεία τους.

“

Τις τελευταίες ημέρες πήραν φωτιά τα τηλέφωνα μεταξύ του απόμακρου Ανδρουλάκη και στελεχών. Στα μεταμεσονύκτια τηλεφωνήματά του εκφράζει τον θυμό του για την αμετροέπεια του Δούκα και απαιτεί τη δημόσια στήριξη στελεχών (την οποία οι βουλευτές δεν βιάζονται να του προσφέρουν προτού δουν τις δημοσκοπήσεις του φθινοπώρου). Νόμιζε ότι ο Δούκας ήταν φίλος του - κι ας τον έβαλε υποψήφιο στην Αθήνα τελευταία ώρα ώστε να πτιπηθεί από τον Μπακογιάννη κάποιος άγνωστος που δεν είχε τίποτα να χάσει.

“

Ο Τσίπρας μπορεί να προηγηθεί ως ο καταλληλότερος αρχηγός ενός «κόμματος-ρεφενέ», αλλά η απόσταση ανάμεσα στην πραγματικότητα και σε ένα κατασκευασμένο ερώτημα ακόμη μιας δημοσκοπήσης είναι ακανθής. Κατά συνέπεια, ο Τσίπρας ή θα παραμείνει για καιρό στο Ινστιτούτο με την ωραία θέα στο Ζάππειο και στον Υμηττό ή θα ανοίξει καινούργιο «μαγαζί-γωνία» την κατάλληλη ώρα ποντάροντας ότι θα πάρει όλη την πελατεία του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ που θα αναγκαστούν να βάλουν λουκέτο.

Βραχυκύκλωμα σε 3 μέτωπα

Πώς σκοπεύει η Αθήνα να αντιμετωπίσει τις επιπλοκές στις σχέσεις με Βαλκάνια και Τουρκία

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Τις τελευταίες εβδομάδες συμπυκνωμένα γεγονότα συνδεμένα με τα τρία βασικά μέτωπα της εξωτερικής πολιτικής, δημιουργούν την αίσθηση ότι οι λεπτές και κατά κανόνα δύσκολες ισορροπίες που είχε κατορθώσει τα τελευταία χρόνια η ελληνική διπλωματία τείνουν να ανατραπούν. Σε ένα διεθνές περιβάλλον το οποίο βρίσκεται υπό διαρκή αναταραχή, η Αθήνα επιχειρεί να αναπροσαρμοστεί προκειμένου να αντιμετωπίσει είτε την αναθέρμανση παλιότερων προβλημάτων είτε την ανάδυση νέων. Ο διάλογος με την Τουρκία φαίνεται να έχει απολέσει την αρχική δυναμική του – μάλιστα ανοίγουν διαρκείς «τρύπες» από τις οποίες ξεπροβάλλουν ξανά οι διαχρονικές διαφορές Αθήνας και Αγκυρας. Η αδιάλλακτη στάση που τηρεί η κυβέρνηση του Εντι Ράμα στην υπόθεση του Φρέντι Μπελέρη υπονομεύει την προοπτική βελτίωσης των ελληνοαλβανικών σχέσεων. Ενώ η νέα ηγεσία της Βόρειας Μακεδονίας επιχειρεί να απονομιμοποιήσει τη συμφωνία των Πρεσπών κατ' αρχάς ενώπιον του εκλογικού κοινού του εθνικιστικού VMRO-DPMNE, υπονοώντας ότι είναι δυνατόν να ανατραπεί ή να αναδιτυπωθεί. Και στις δύο περιπτώσεις, το πιο ισχυρό όπλο της Αθήνας είναι οι ευρωπαϊκές φιλοδοξίες των χωρών αυτών.

Όμως τι ακριβώς συμβαίνει και ποιους τρόπους αναζητεί η Αθήνα ώστε να ξεπεράσει τους σκοπέλους που έχουν δημιουργηθεί;

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ Βαριά σύννεφα στη νηνεμία

Η σχεδόν παράλληλη επανεκκίνηση των θητειών του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και του προέδρου της Τουρκίας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, δημιούργησε την αίσθηση ότι οι δύο πλευρές, εκμεταλλευόμενες –κυρίως– την

υποχώρηση της Αγκυρας από την πρακτική της έντασης στο πεδίο (μετά τους σεισμούς του Φεβρουαρίου 2023), είχαν μπροστά τους έναν ανοικτό χρονικό ορίζοντα. Ευθύς εξαρχής ο κ. Μητσοτάκης είχε θέσει ως στόχο την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Το πρόβλημα, βέβαια, έγκειται στο γεγονός ότι η Χάγη δεν έχει για την Αθήνα και την Αγκυρα την ίδια έννοια. Για την Ελλάδα στην κρίση της διεθνούς δικαιοσύνης μπορεί να τεθούν μόνο η οριοθετημένη θαλάσσιων ζωνών και υφαλοκρη-

Οι ευρωπαϊκές φιλοδοξίες της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας παραμένουν το πιο ισχυρό χαρτί της Αθήνας στην προσπάθεια διαχείρισης της έντασης στις σχέσεις με Τίρανα και Σκόπια.

πίδας, ωστόσο για την Τουρκία αυτό περιλαμβάνει πολύ περισσότερα, μεταξύ των οποίων την αποστρατιωτικοποίηση των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου. Τα δύσκολα θέματα μπήκαν, αρχικά, στο συρτάρι και τέθηκε ως βασικός στόχος να δημιουργηθεί μια συνεννόηση κορυφής, με τους δύο ηγέτες να έχουν τον προφανή πρωταγωνιστικό ρόλο. Ωστόσο οι διερρευνητικές (ενταγμένες πια στον πολιτικό διάλογο) δεν προχωρούν και η βασική ευθύνη γι' αυτό φαίνεται να έχει η Αγκυρα, η οποία δεν εμφανίζεται πλέον ως επισπεύδουσα. Υπάρχουν μεν κάποιες κοινές κινήσεις, όπως η κοινή υποψηφιότητα Ελλάδας - Τουρκίας για τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), που έχει κάποια συμβολική αξία, αλλά έχει προκαλέσει έντονες, παρασκηνιακές αντιδράσεις από την κυπριακή πλευρά. Συγκεκριμένα, η Ελλά-

Υποστηρικτές του Φρέντι Μπελέρη έξω από το δικαστικό μέγαρο των Τιράνων, όπου εκδικάστηκε η έφεση του φυλακισμένου δημάρχου Χειμάρρας και, πλέον, ευρωβουλευτή. Η Αθήνα εκτιμά ότι ο κ. Μπελέρης θα λάβει ειδική άδεια από τις αλβανικές αρχές ώστε να μεταβεί στο Στρασβούργο για τη συνεδρίαση της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να αναλάβει τα νέα καθήκοντά του.

δα υποστηρίζει για γ.γ. του ΟΑΣΕ τον Φερντίντο Σιντρίλιου, έναν διπλωμάτη που υπηρέτησε στον ΟΗΕ καθ' όλη τη διάρκεια της ελληνοτουρκικής κρίσης και κατέθεσε όλα τα αναθεωρητικά έγγραφα που συνέδεαν την κυριαρχία των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου με την αποστρατιωτικοποίησή τους. Ενώ η Τουρκία θα υποστηρίξει για τη θέση της διευθύντριας Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ την πρώην επικεφαλής της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας του ΥΠΕΞ Μάνα Τελαλιάν. Με τέτοιες πρωτοβουλίες «χαμηλής πίεσης» δίνεται σήμα ότι η διαδικασία επαναπροσέγγισης συνεχίζεται, ωστόσο η ουσιαστική συζήτηση δεν προχωράει. Και, αντιθέτως, με δηλώσεις όπως οι πρόσφατες του υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας, Χακάν Φιντάν, περί κινδύνου διάχυσης του πολέμου στην Κύπρο και την Κρήτη, τις οποίες

περιέγραψε, περίπου, ως αιτιολογημένους στόχους καθώς σε αυτές σταθμεύουν δυνάμεις που εμπλέκονται με κάποιον τρόπο στον πόλεμο της Μέσης Ανατολής, η ατμόσφαιρα επιδεινώνεται περαιτέρω.

Η ίδια η φύση της ελληνοτουρκικής προσέγγισης των τελευταίων 16 μηνών, εκ των πραγμάτων μεταφέρει την ευθύνη στους δύο ηγέτες, η συνάντηση των οποίων στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης στη Νέα Υόρκη τον Σεπτέμβριο θα είναι καθοριστική για τη συνέχιση των συνομιλιών. Ενώ δεν αποκλείεται να πραγματοποιηθεί και ένα σύντομο τετ α τετ για την επιβεβαίωση της καλής ατμόσφαιρας στο περιθώριο της συνόδου κορυφής του ΝΑΤΟ στην Ουάσιγκτον σε 10 ημέρες. Ο κ. Μητσοτάκης και Ερντογάν εξακολουθούν να κρατούν το κλειδί για τα «ήρεμα νερά», ωστόσο η πολιτική κατάσταση μέσα στις

χώρες τους και, πολύ περισσότερο, η διεθνής αναταραχή που έχει φέρει στην επιφάνεια την περιφερειακή ατζέντα της Αγκυρας, η οποία είναι εκ των πραγμάτων αναθεωρητική, υποβαθμίζει την ελληνοτουρκική σχέση στην ανάγκη απλά τα πράγματα να μην πάνε ξανά στραβά.

ΒΟΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

«Φράγμα»
στην Ε.Ε.

Αντιθέτως, δεν υπάρχει ούτε ένας διπλωμάτης που να μην πιστεύει ότι οι επόμενοι μήνες στις σχέσεις Ελλάδας - Βόρειας Μακεδονίας θα είναι γεμάτοι από κακοτοπιές. Η Ελλάδα δεν πρόκειται να εμπλακεί σε ανούσιες δημόσιες συζητήσεις και, όπως ήδη άφησε να εννοηθεί ευθέως ο κ. Μητσοτάκης, απλώς θα μπλοκάρει την πορεία της Βόρειας Μακεδονίας προς την Ε.Ε.

Η λογική «επαναδιαπραγμάτευσης» της συμφωνίας των Πρεσπών που επικρατεί στα Σκόπια δεν αφήνει και πολλά περιθώρια αισιοδοξίας στην Αθήνα. Πέρα από τις αλυτρωτικές κορώνες στις οποίες δημόσια αναλόγεται η πρόεδρος της χώρας, Γκωρντάντα Σιλιάνοφσκα-Ντάβκοβα, τα μηνύματα που έχουν λάβει οι βασικοί δυτικοί εταίροι της Αθήνας (ΗΠΑ, Γερμανία, Γαλλία κ.λπ.) δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά, καθώς φαίνεται ότι η εθνικιστική ηγεσία του VMRO-DPMNE είναι αποφασισμένη να «τραβήξει το σχοινί» στις σχέσεις της τόσο με την Ελλάδα, όσο και με τη Βουλγαρία. Τις επόμενες ημέρες αναμένεται να επισκεφθεί την Αθήνα ο πρόεδρος της Βουλγαρίας, Ρούμπερτ Ράντεφ, ο οποίος, βεβαίως, αποτελεί το μόνο σταθερό αξίωμα στη γειτονική χώρα που παραμένει σε καθεστώς παρατεταμένης ακυβερνησίας καθώς και στις πρόσφατες εκλογές δεν αναδείχθηκε σταθερή κυβέρνηση. Ο συντονισμός Αθήνας - Σόφιας στο θέμα πρέπει να θεωρείται δεδομένος, ωστόσο δεν πηγάει τόσο από τις

διμερείς διαφορές των δύο με τη Βόρεια Μακεδονία, όσο από την ανουσία μετατροπής της χώρας σε γεωπολιτική μαύρη τρύπα. Για τον ίδιο λόγο η Αθήνα κρατάει ανοιχτούς διαύλους τόσο με το αλβανικό στοιχείο της Βόρειας Μακεδονίας που αποτελεί σταθεροποιητικό παράγοντα, αλλά και με το Κόσοβο, καθώς ο πρωθυπουργός Αλμπιν Κούρτι έχει επιρροή στον αλβανικό, μικρό κυβερνητικό εταίρο του VMRO.

ALBANIA

Το στοίχημα
της 16ης Ιουλίου

Πολύ μεγαλύτερες φιλοδοξίες έχει η Αθήνα για την υπόθεση του εκλεγμένου –πια– ευρωβουλευτή της Ν.Δ. Φρέντι Μπελέρη, παρά το γεγονός ότι η στάση του πρωθυπουργού της Αλβανίας, Εντι Ράμα, τους τελευταίους 14 μήνες έχει δημιουργήσει σοβαρό ρήγμα στην εμπιστοσύνη που είχε χειριστεί να οικοδομήσει η ελληνική εξωτερική πολιτική, μάλιστα πριν από τις εκλογές του 2023 με προσωπική εμπλοκή του κ. Μητσοτάκη αλλά και του τότε υπουργού Εξωτερικών Νίκου Δένδια.

Οι επαφές ανάμεσα σε Αθήνα και Τίρανα παραμένουν πυκνές και επόμενο τεστ είναι η ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 16 Ιουλίου. Η Αθήνα εκτιμά ότι ο κ. Μπελέρης θα λάβει ειδική άδεια από τις αλβανικές αρχές ώστε να μεταβεί στο Στρασβούργο, να αναλάβει τα καθήκοντά του ως ευρωβουλευτής και να ψηφίσει, βεβαίως, την επιλογή της Ν.Δ. για την Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

Βέβαια, σε αντίθετη περίπτωση δεν θα είναι και η πρώτη φορά που ο κ. Ράμα «αδειάζει» την Αθήνα στη συγκεκριμένη υπόθεση. Εκτιμάται, πάντως, ότι με τον ένα τρόπο ή τον άλλο, οι ελληνοαλβανικές σχέσεις είναι δυνατόν να μουνεξουν σε τροχιά εξομάλυνσης κάποια στιγμή τους επόμενους μήνες.

ΕΚΤΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ / Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Κρας τεστ στην Κύπρο για τα ελληνοτουρκικά

Σε ορόσημο για την περαιτέρω πορεία των ελληνοτουρκικών σχέσεων μπορεί να αναδειχθεί η 20ή Ιουλίου, 50ή επέτειος από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Τότε θα κριθεί εάν θα υπάρξει σημαντική επιβάρυνση σε ρητορικό επίπεδο ή οι διάλογοι μεταξύ Αθήνας και Αγκυρας θα παραμείνουν ενεργοί ενόψει της σχεδιαζόμενης συνάντησης Μητσοτάκη - Ερντογάν τον Σεπτέμβριο στη Νέα Υόρκη. Ο Ταγίπ Ερντογάν επισκέπτεται παραδοσιακά τη συγκεκριμένη ημέρα τα Κατεχόμενα, αλλά φρέτος στη Λευκωσία αναμένεται να μεταβεί, για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της πρωθυπουργικής θητείας του, προκειμένου να παραστεί στις εκδηλώσεις μνήμης, και ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Είναι προφανές πως ο πρωθυπουργός θα σπρώξει το γάντι και θα απαιτήσει σε όσα τυχόν εμπρηστικά αναφέρει ο Τούρκος πρόεδρος, με συνομιλητές του να προσέχουν ήδη μια ιδιαίτερα δύσκολη «συνύπαρξη» των δύο ηγετών στο νησί. Η απόφαση του Κυρ. Μητσοτάκη να ανταποκριθεί στην πρόσκληση του Ν. Χριστοδουλίδη και να επισκεφθεί την Κύπρο είχε ληφθεί πριν από τις πρόσφατες ευρωεκλογές.

Όμως πλέον εκ των πραγμάτων μπορεί να αποτελέσει και όχημα προκειμένου να απαντηθούν στο «πέδιο» τυχόν κριτικές επισημάνσεις που θα διατυπωθούν για τους χειρισμούς της κυβέρνησης στα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής κατά την αυριανή εκδήλωση στην οποία θα τοποθετηθούν οι Κ. Κα-

ραμανλίδης και Αντ. Σαμαράς. Πάντως, κυβερνητικά στελέχη σημειώνουν πως οι όποιες θέσεις των δύο πρώην πρωθυπουργών «θα καταγραφούν με προσοχή» και βεβαίως είναι α ρισιό «σεβαστές». Σε κάθε περίπτωση, το κεφάλαιο των ελληνοτουρκικών σχέσεων αποτελεί εσκάτως πηγή προβληματισμού για το Μέγαρο Μαξίμου, παρά τη νηνεμία στο Αιγαίο. Η –με ευθύνη της Αγκυρας– εικόνα «παλινδρόμησης» στα ελληνοτουρκικά εκτιμάται ότι προσλαμβάνει μόνιμα χαρακτηριστικά, περιορίζοντας την προοπτική ουσιαστικού διαλόγου.

Σχέδιο δεξιάς «επιούωσης»

Νέα δεδομένα στον πολιτικό σχεδιασμό του Μεγάρου Μαξίμου δημιουργεί η ανάδειξη ενός πολυεπίπεδου «τόξου δυσαρεστημένων» εντός της Ν.Δ., που διαφαίνεται πως επιδιώκουν να μετακινήσουν την κυβέρνηση προς δεξιότερη κατεύθυνση και πιο σκληρές θέσεις στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής. Ο Κυρ. Μητσοτάκης είναι σαφές πως δεν πρόκειται να εγκαταλείψει τη στρατηγική των ανοιγμάτων και της διευρύνσεως που οδήγησε τη Ν.Δ. σε διαδοχικές εκλογικές νίκες. Όμως, ορισμένες προσαρμογές για την επιούωση των εσωκομματικών πλεγμών είναι πλέον πολύ πιθανές. Η πρώτη –που ήταν στην ατζέντα και είχε αρχίσει να αναπτύσσεται αμέσως μετά τις ευρωεκλογές και

Ο πρωθυπουργός με την Ιταλίδα ομόλογό του Τζόρτζια Μελόνι την Πέμπτη στις Βρυξέλλες. Αν κρίνει κανείς από τα χαμόγελα, δεν τους απασχόλησε το ερώτημα «πόσο δεξιά πρέπει να είναι η Κεντροδεξιά».

πριν από τη συνεδρίαση της «γαλάζιας» Κ.Ο. –αφορά μεταβολή του κυβερνητικού προσανατολισμού, που πλέον θα εστιάζει αποκλειστικά στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης των άμεσων προβλημάτων του πολιτη. Αντιθέτως, στο ορατό μέλλον θα αποφευχθούν ιδεολογικά φορτισμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως όχημα για «αντάρτικα» από «γαλάζιους» βουλευτές. Χαρακτηριστικό σχετικό παράδειγμα είχε αποτελέσει –πέραν του γάμου των ομόφυλων ζευγαριών– η τροπολογία που είχε κατατεθεί στα τέλη του 2023 περί μηχανισμού παροχής άδειας διαμονής για εργασία σε παράνομους μετανάστες, με την οποία είχαν διαφωνήσει δημοσίως έξι βουλευτές της Ν.Δ. και ο Αντ. Σαμαράς.

Η δεύτερη «προσαρμογή» έχει

ως επίκεντρο την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο Κυρ. Μητσοτάκης φέρει ιδιαίτερα ενοχλημένος με το άνοιγμα της σχετικής συζήτησης, την οποία χαρακτηρίζει άκαιρη, παραπέμποντας για τις αποφάσεις του στις αρχές του νέου χρόνου. Όμως πολλοί θεωρούν πως η ανανέωση της θητείας της Κατερίνας Σακελλαροπούλου απομακρύνεται όχι επειδή ο πρωθυπουργός δεν είναι ικανοποιημένος από την άσκηση των καθηκόντων της, αλλά για «πρακτικούς» λόγους: βουλευτές του «τόξου δυσαρεστημένων» είναι πολύ πιθανό να μην την ψηφίσουν –με ορισμένους να προσεχθούν ήδη τη στάση τους–, ενώ το Μέγαρο Μαξίμου δεν μπορεί να προσβλέπει ως αντιπαράθεμα σε μια ευρύτερη συναίνεση από τα κόμματα της αντιπολίτευσης και συγκεκριμένα από τον ΣΥΡΙΖΑ

και το ΠΑΣΟΚ, όπως είχε συμβεί κατά την εκλογή της το 2020. Τα δύο κόμματα, ανεξαρτήτως των εξελίξεων στο εσωτερικό τους, δεν αναμένεται να προσφέρουν στην κυβέρνηση συναίνεση, ακόμη κι αν αυτή αφορά το πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Ποιος θέλει την ανασύνθεση

Τα μετεκλογικά μπόφορ σε ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ είναι πολλά, αλλά η πραγματική μάχη στην Κοινοβουλευτική και στη Χαριλάου Τρικούπη θα πρέπει να αναμένεται από τα τέλη Αυγούστου, μετά τα μπάνια του λαού: το τρίμηνο μέχρι το τέλος του έτους θα καθορίσει τις εξελίξεις στα δύο κόμματα και κυρίως την προοπτική –και τον τρόπο– ανασύνθεσης της Κεντροαριστεράς, καθώς είναι προφανές πως με τα υφιστάμενα δεδομένα η πολιτική ηγεμονία του Κυρ. Μητσοτάκη δεν είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί παρά τη σημαντική πτώση των ποσοστών της Ν.Δ. στις πρόσφατες ευρωεκλογές. Αυτό που μένει να απαντηθεί τους επόμενους μήνες είναι εάν οι εξελίξεις περί την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ –ανεξαρτήτως τελικού νικητή– θα είναι το προωθητικό «καύσιμο» για το κόμμα προκειμένου να αποτελέσει τον κεντρικό πυλώνα της Κεντροαριστεράς. Όπως και τον τρόπο με τον οποίο θα επηρεάσουν τον ευρύτερο χώρο οι αναμενόμενες τεκτονικές συγκρούσεις στον ΣΥΡΙΖΑ με φό-

νο το επερχόμενο συνέδριο. Εάν κανένα από τα δύο κόμματα δεν βρει τον «βηματισμό» του, πολλοί εκτιμούν πως η συζήτηση για τη συνολικότερη ανασύνθεση της Κεντροαριστεράς με «υπερβάση» των ηγεσιών τους θα προσλάβει νέα δυναμική – ήδη ήταν σε εξέλιξη συλλογή υπογραφών πρώην βουλευτών του ΠΑΣΟΚ, του ΣΥΡΙΖΑ και της ΔΗΜΑΡ υπέρ του εγχειρήματος, που ενόψει «πάγων» λόγω των «έκτακτων» εξελίξεων σε Χαριλάου Τρικούπη και Κοινοβουλίου.

Μάλιστα, με αφορμή το επιχειρούμενο rebranding του Αλ. Τσίπρα, την προμετέρα του ινστιτούτου του, αλλά και τους διαύλους επικοινωνίας που φέρεται να έχει οικοδομήσει με τον Γ. Παπανδρέου, συζητείται πως ο πρώην πρωθυπουργός θα μπορούσε να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην προσπάθεια για ένα νέο πολιτικό σκηνικό. Το σχετικό φημολογία επιτείνει το γεγονός ότι πλέον ο Στ. Κασσελάκης εμφανίζεται να κινείται σταθερά με όρους «πατροκτονίας» –όπως είχε καταγραφεί η σχέση του Αλ. Τσίπρα με τον Αλ. Αλαβάνο– έναντι του προκατόχου του. Πάντως, αναφορικά με τα σεναρια περί ολικής επαναφοράς του στην κεντρική πολιτική σκηνή, ο Αλ. Τσίπρας έχει ένα πλεονέκτημα: η νέα μειονέκτημα: το πλεονέκτημα είναι πως μόλις θα συμπληρώσει τα 50 του χρόνια. Το μειονέκτημα, ότι εάν επιδίωκε να επιστρέψει άμεσα, θα κινδύνευε με μια πέμπτη διαδοχική ήττα από τον Κυρ. Μητσοτάκη.

Τέσσερις σταθμοί στην πορεία του

2006

Ιδρύεται το WikiLeaks, ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με βασικό σκοπό τη δημοσίευση εγγράφων και πληροφοριών από ανώνυμες πηγές και μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος. Ο ακτιβιστής Τζούλιαν Ασάντζ είναι μέλος του συμβουλίου του και παρουσιάζεται από διεθνή ΜΜΕ ως ιδρυτής και βασικός εκπρόσωπος του οργανισμού.

2010

Το WikiLeaks δημοσιεύει βίντεο, τραβηγμένο από κάμερα ελικοπτερού, που δείχνει αμάχους στο Ιράκ και δύο ρεπόρτερ του Reuters να σκοτώνονται από αμερικανικά πυρά ως «παράπλευρα θύματα» του πολέμου. Θα ακολουθήσουν τους επόμενους μήνες οι δημοσιεύσεις χιλιάδων διαβαθμισμένων στρατιωτικών εγγράφων για τους πολέμους στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ, σε συνεργασία με μεγάλα διεθνή ΜΜΕ, καθώς και διπλωματικών τηλεγραφημάτων των ΗΠΑ.

Πλακάτ υπέρ του Τζούλιαν Ασάντζ κρεμασμένο στο στήθος διαδηλωτή, στο πλαίσιο διαμαρτυρίας έξω από την πρεσβεία του Ισημερινού στο Λονδίνο, με αφορμή την πέμπτη επέτειο της σύλληψής του, τον περασμένο Απρίλιο.

2012

Καταφεύγει στην πρεσβεία του Ισημερινού στο Λονδίνο ζητώντας πολιτικό άσυλο. Παραμένει εκεί για επτά χρόνια, ενώ έχει ζητηθεί η έκδοσή του στη Σουηδία, όπου ερευνώνται κατηγορίες εις βάρος του για σεξουαλικά εγκλήματα. Το 2019 απαλλάσσεται από τις κατηγορίες, μια και οι σουηδικές αρχές αποσύρουν τις κατηγορίες. Η κυβέρνηση του Ισημερινού ανακαλεί το καθεστώς ασύλου, ο Ασάντζ συλλαμβάνεται για παραβίαση των περιοριστικών όρων του και τοποθετείται σε φυλακή υψίστης ασφαλείας του Λονδίνου.

2016

Δημοσιεύονται εσωτερικά emails των Δημοκρατικών, καθώς και του επικεφαλής της προεκλογικής καμπάνιας της Χίλαρι Κλίντον. Σύμφωνα με ειδικούς κυβερνοασφάλειας, για το κακάρισμα των Δημοκρατικών ευθύνονται οι ρωσικές υπηρεσίες πληροφοριών. Ο Ασάντζ και το WikiLeaks δέχονται κριτική για τον ρόλο τους. Θεωρείται ότι η διαρροή συνέβαλε, μεταξύ άλλων, στην εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, κάτι το οποίο αρνούνται οι υποστηρικτές του WikiLeaks.

Ιεραπόστολος ή σαμποτέρ;

Ο *ιθύνων νους των WikiLeaks είναι πλέον ελεύθερος. Ποιο είναι, όμως, το αποτύπωμά του στη δημοσιογραφία; Υπηρετσε την αλήθεια ή αλλότριες σκοπιμότητες; Ανθρωποι που τον γνώρισαν και συνεργάστηκαν μαζί του μιλούν στην «Κ»*

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο επίλογος γράφτηκε σε μια απόμερη γωνιά του Ειρηνικού Ωκεανού, στη Σαϊπάν, πρωτεύουσα των Βόρειων Μαριανών Νήσων. Σε μια δικαστική αίθουσα με ξύλινη επένδυση, έπειτα από τριώρη ακροαματική διαδικασία, ο Τζούλιαν Ασάντζ δήλωσε ένοχος για παραβίαση του αμερικανικού νόμου περί κατασκοπείας. Η ομολογία ήταν αποτέλεσμα εντατικών διαπραγματεύσεων και συμβιβασμού με την αμερικανική Δικαιοσύνη. Έπειτα από πολυετή εγκλεισμό, ο 52χρονος ιδρυτής των WikiLeaks είναι πλέον ελεύθερος. Ποια είναι, όμως, η κληρονομιά που αφήνει; Για τους υποστηρικτές του ο Ασάντζ λειτούργησε τις τελευταίες δεκαετίες ως σταυροφόρος της αλήθειας, αποκαλύπτοντας σκοτεινά μυστικά αυταρχικών κυβερνήσεων. Για τους επικριτές του, υπήρξε απρόσπεκτος στη διαχείριση ορισμένων διαρροών εκθέτοντας ανθρώπους σε ενδεχόμενους κινδύνους από την αφιλόδοξη δημοσιοποίηση των στοιχείων τους.

Οι δύο φάσεις

Ο Κρίστιαν Κρίστενσεν, καθηγητής Δημοσιογραφίας στο Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης, παρακολουθεί εδώ και χρόνια την πορεία των WikiLeaks. Όπως σημειώνει στην «Κ», υπάρχουν δύο διακριτές φάσεις, αρχικά η περίοδος μέχρι το 2011 με τις σημαντικές αποκάλυψεις μεταξύ άλλων για τους θανάτους αμάχων από αμερικανικά πυρά στο Ιράκ και τα έγγραφα για τον πόλεμο του Αφγανιστάν. Και έπειτα η περίοδος που ακολούθησε μετά τη διαφυγή του Ασάντζ στην πρεσβεία του Ισημερινού στο Λονδίνο, όταν ακόμη εκκρεμούσε ένταλμα έκδοσής του στη Σουηδία.

«Η προσέγγισή του μέσα από το δίπολο είτε του ήρωα είτε του προδότη δεν είναι παραγωγική», επισημαίνει ο Κρίστενσεν. «Ακόμη κι αν κάποιος διαφωνεί μαζί του ή τον μισεί, η δίωξη που του ασκήθηκε και η ομολογία ενοχής πρέπει να μας ανησυχήσει. Μπορεί να αποδειχτεί προβληματικό στο μέλλον για όσους έχουν πρόσβαση σε απόρρητες πληροφορίες».

Ο Άλαν Ράσμπριτζερ, πρώην διευθυντής σύνταξης στην εφημερίδα Guardian, επικαλούμενος δικηγόρους με τους οποίους έχει μιλήσει, λέει ότι οι δημοσιογράφοι δεν φαίνεται να βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο, ούτε ότι προκύπτει δεδικασμένο από την ομολογία ενοχής του Ασάντζ. Ο ίδιος είχε συνεργαστεί μαζί του για τις πρώτες μεγάλες αποκάλυψεις των WikiLeaks. Η σχέση του Ασάντζ με τη βρετανική εφημερίδα, πάντως, δεν έληξε ομαλά.

«Έχει πολλές διαφορετικές ιδιότητες και αυτό κάνει τόσο σύνθετη την υπόθεσή του. Κάποιες φορές ήταν εύκολο να δουλέψεις μαζί του και άλλες εξαιρετικά δύσκολο. Είχε ισχυρές πολιτικές απόψεις για αρκετούς δημοσιογράφους δεν λογίζεται ως συνάδελφός τους. Αναμφίβολα, μαζί κάναμε δημοσιογραφική δουλειά. Θεωρώ, όμως, ότι ταυτόχρονα ήταν

Ο Τζούλιαν Ασάντζ μόλις έχει προσγειωθεί σε αεροπορική βάση στην Καμπέρα της Αυστραλίας και -ελεύθερος πλέον- χαιρετά με ανακούφιση φίλους και υποστηρικτές, που τον υποδέχθηκαν. Νωρίτερα είχε δηλώσει ένοχος για παραβίαση του αμερικανικού νόμου περί κατασκοπείας ενώπιον του δικαστηρίου στη Σαϊπάν. Η ομολογία ήταν αποτέλεσμα εντατικών διαπραγματεύσεων με την αμερικανική δικαιοσύνη.

καχύποπτος έναντι των παραδοσιακών ΜΜΕ», σχολιάζει στην «Κ». «Η δουλειά που κάναμε και με τη σύμπραξη άλλων μεγάλων εφημερίδων αποκάλυψε εγκλήματα πολέμου, ψεύδη και παραπλάνηση. Επρεπε όμως να μιλήσουμε και με τις υπηρεσίες ασφαλείας και τους αρμόδιους προτού δημοσιεύσουμε κάτι, ώστε να μην προκύψει κίνδυνος για οποιονδήποτε. Αυτή ήταν η υπεύθυνη στάση. Εκείνος αρχικά ήταν σκεπτικός, αλλά στην πορεία ακολούθησε τους κανόνες που θέσαμε». Ο Ράσμπριτζερ αποδίδει σε έλλειψη εκδοτικής εμπειρίας την αντίδραση του Ασάντζ όταν διαφώνησε αργότερα για τον χειρισμό κάποιων εγγράφων από τη βρετανική εφημερίδα.

Μετά την ομολογία του ο Ασάντζ έγινε δεκτός με θερμότητα στην πατρίδα του, Αυστραλία. Εδώ και χρόνια, περίμενε αυτή τη στιγμή και μια παλιά του γνώριμη, η Σουελέτ Ντρέιφους, εκτελεστική διευθύντρια της οργάνωσης Blueprint, η οποία υποστηρίζει την ελευθερία του λόγου. «Ήταν η καλύτερη έκβαση, έπειτα από 12 χρόνια στέρησης της ελευθερίας του για το "έγκλημα" της δημοσίευσης», λέει στην «Κ» η Ντρέιφους

σε τηλεφωνική συνομιλία από την Αυστραλία. «Ο Ασάντζ ξεκαθάρισε απόλυτα τη θέση του στο δικαστήριο. Είπε ότι είχε δεχτεί τα έγγραφα από μια πηγή όπως θα έκανε κάθε δημοσιογράφος και θεωρούσε ότι είχε το δικαίωμα να τα δημοσιοποιήσει, βάσει της Πρώτης Τροπολογίας του αμερικανικού συντάγματος».

Η Ντρέιφους αναγνωρίζει στον Ασάντζ τις ιδιότητες του «δημοσιογράφου και του εκδότη ο οποίος συνεργάζεται με μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος». «Για κάποιον που βγαίνει από τη φυλακή έπειτα από πέντε χρόνια, είναι σύνθηρες να νιώθει μπερδεμένος, να έχει χάσει τον προσανατολισμό του. Επηρεάστηκε, τόσο σωματικά όσο και ψυχολογικά. Το μεγαλύτερο μάρτυριο στον εγκλεισμό μέσα σε ένα κελί δύο επί τρία επί 23 ώρες την ημέρα είναι το να μην ξέρεις πότε και εάν θα βγεις έξω. Να μην μπορείς να φανταστείς το μέλλον σου, αυτό είναι βασανιστήριο», επισημαίνει.

Στην έπαυλη

Ήταν Φεβρουάριος του 2011, όταν δύο Έλληνες δημοσιογράφοι, ο Χάρης Καρανίκας και ο Νότης

Παπαδόπουλος, συνάντησαν τον Ασάντζ στη Βρετανία. Ο ιδρυτής των WikiLeaks αντιμετώπιζε ήδη κατηγορίες για σεξουαλικά εγκλήματα κατά δύο γυνακών στη Σουηδία. Βρισκόταν σε κατ' οίκον περιορισμό, υπό ηλεκτρονική επίτηρηση, σε μια έπαυλη τρεις ώρες έξω από το Λονδίνο που του είχε παραχωρήσει ο πολεμικός ανταποκριτής και υποστηρικτής του Βον Σμιθ. Ο Ασάντζ είχε αρνηθεί τις κατηγορίες, υποστηρίζοντας ότι ήταν μια πρόφαση για να εκδοθεί στις ΗΠΑ. Τελικά το 2019 απαλλάχθηκε μια και οι σουηδικές αρχές απέσυραν την έρευνα.

Εκείνη η συνάντηση με τους Έλληνες δημοσιογράφους κράτησε λιγότερο από ώρα. Ο Καρανίκας λέει στην «Κ» ότι ο Ασάντζ έδειχνε μεν προσοχή, αλλά υπήρχε μια αμφιθυμία, «έμοιαζε ήδη σαν να έχει τον αέρα του σαρ». Θυμάται ότι προτού μιλήσουν είδε από μια μισάνοιχτη πόρτα μια φωτογράφιση που έκανε ο Ασάντζ για ένα περιοδικό. Απέναντί του είχε μια σωσία της Χίλαρι Κλίντον, με την οποία θα έπαιζαν πόκερ.

Ο Ασάντζ τους έδειξε έπειτα το σημάδι που του είχε αφήσει το βραχιολάκι στο πόδι και σφράγισε

τη συμφωνία τους για συνεργασία στις 11.30 το πρωί, σερβίροντας ένα σφηνάκι αράκ, το παραδοσιακό ποτό της Μέσης Ανατολής που θυμίζει τσίπουρο με γλυκάνισο. Το επίμαχο υλικό στο οποίο αργότερα θα αποκτούσαν πρόσβαση αφορούσε τα απόρρητα τηλεγραφήματα των αμερικανικών πρεσβειών.

Ο Καρανίκας τονίζει ότι η συμφωνία τους περιελάμβανε τότε την απάειψη ευαίσθητων δεδομένων από τα τηλεγραφήματα, όπως το όνομα κάποιου συνεργάτη των Αμερικανών. Οι δημοσιογράφοι εντόπιζαν αυτά τα σημεία και έπειτα ενημέρωναν τα WikiLeaks ώστε να διαγράψει τα ίδια ευαίσθητα δεδομένα προτού δημοσιεύσει κάθε σχετικό τηλεγράφημα. Αυτή η τακτική τηρήθηκε και από τις δύο πλευρές. Αργότερα, ωστόσο, σε άλλες περιπτώσεις τα WikiLeaks ακολούθησαν την πρακτική της μαζικής δημοσίευσης, χωρίς έλεγχο.

Η κριτική

Οι σχέσεις του Ασάντζ με μεγάλες εφημερίδες όπως οι New York Times δεν ήταν πάντα αγαστές. Το 2011, σε μακροσκελές κείμενό του, ο τότε διευθυντής της εφημερίδας, Μπιλ Κέλερ, σημείωνε ότι θα δισταζε να περιγράψει ως δημοσιογραφία αυτό που κάνουν τα WikiLeaks. Ένα χρόνο αργότερα, φανερά ενοχλημένος, σε συνέντευξή του στην εφημερίδα Guardian ο Ασάντζ δήλωνε ότι είναι προπαγάνδα όσα διαδίδονται σχετικά με την αποκάλυψη ονομάτων πληροφοριοδοτών και ότι δεν είχε κινδυνέψει κάποιος, ούτε είχε υπάρξει κάποιο θύμα από τις διαρροές των WikiLeaks.

Ακόμη πιο έντονη, πάντως, υπήρξε η κριτική που δέχτηκε το 2016, με τη δημοσίευση χιλιάδων e-mails των Δημοκρατικών και της προεκλογικής εκστρατείας της Κλίντον, τροφοδοτώντας σενάρια για εμπλοκή με τις ρωσικές μυστικές υπηρεσίες (στις οποίες αποδιδόταν το κακάρισμα) και απόπειρα ανάμειξης στις αμερικανικές εκλογές.

Σε ένα επικριτικό άρθρο της τότε στους New York Times, η ακαδημαϊκός Ζεϊνέπ Τουφεκσί είχε διαφωνήσει με την πρακτική της ανεξέλεγκτης μαζικής δημοσιοποίησης τεράστιου όγκου δεδομένων. Εγγραφε ότι αυτή η προσέγγιση δεν διαφωτίζει αλλά συσκοτίζει, καθώς συγχέεται το σημαντικό με το επουσιώδες. Ο Κρίστενσεν λέει ότι είναι προβληματική η προσέγγιση της μαζικής δημοσίευσης ανοικτών δεδομένων ιδίως όταν οι πληροφορίες αφορούν πλίτες αυταρχικών καθεστώτων. Στη θεωρία μπορεί να ακούγεται καλό, αλλά στην πράξη μπορεί να ενέχει κινδύνους.

Η Ντρέιφους υποστηρίζει ότι ο Ασάντζ είναι υπεύθυνος για καινοτομίες, ακόμη και για το γεγονός ότι τόσα διεθνή ΜΜΕ συνεργάστηκαν τα πρώτα χρόνια για να δημοσιεύσουν τις αποκάλυψεις. Τώρα, όπως τονίζει η ίδια, πρέπει να βρει τον χώρο και τον χρόνο για να ηρεμήσει. «Χρειάζεται την οικογένειά του», λέει.

Η δίωξη που του ασκήθηκε και η ομολογία ενοχής πρέπει να μας ανησυχήσει. Μπορεί να αποδειχτεί προβληματικό στο μέλλον για όσους έχουν πρόσβαση σε απόρρητες πληροφορίες.

Κρίστιαν Κρίστενσεν
Καθηγητής Δημοσιογραφίας στο Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης

Για αρκετούς δημοσιογράφους δεν λογίζεται ως συνάδελφός τους. Αναμφίβολα μαζί κάναμε δημοσιογραφική δουλειά. Όμως, ήταν καχύποπτος έναντι των παραδοσιακών ΜΜΕ.

Άλαν Ράσμπριτζερ
Πρώην διευθυντής σύνταξης στην εφημερίδα Guardian

ΗΠΑ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑ ΣΕ ΒΕΡΤΙΚΟ

Τα 4 σενάρια

1

Η Ακροδεξιά εξασφαλίζει απόλυτη πλειοψηφία

Αν η Εθνική Συμπειρωση (RN) κερδίσει 289 έδρες, ο Μακρόν θα υποκρευθεί σε μια δύσκολη «συγκατοίκηση». Η χώρα θα έχει για πρώτη φορά από το καθεστώς Βισί (1940-1944) ακροδεξιά κυβέρνηση, με αποτέλεσμα τη διεθνή απομόνωσή της.

2

Η Αριστερά εξασφαλίζει απόλυτη πλειοψηφία

Δυσχερής θα είναι μια «συγκατοίκηση» του Μακρόν και με μια κυβέρνηση του Νέου Λαϊκού Μετώπου. Οι διαφωνίες κυμαίνονται από το Μεσανατολικό και τη σχέση με το Ισραήλ έως τις συμφωνίες ελευθέρου εμπορίου με την Ε.Ε. και την κοινή αγροτική πολιτική.

3

Κανένα κόμμα δεν εξασφαλίζει απόλυτη πλειοψηφία

Αν κανένα κόμμα δεν συγκεντρώσει τον μαγικό αριθμό των 289 εδρών, η χώρα οδηγείται σε πολιτική παράλυση, με σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις. Ο Μακρόν δεν έχει δικαίωμα να προκηρύξει ξανά εκλογές προτού περάσει ένας χρόνος. Δεν αποκλείεται να αναγκαστεί να παραιτηθεί, παρόλο που ο ίδιος το έχει αρνηθεί.

4

Το κόμμα του Μακρόν τερματίζει πρώτο κυρίως απόλυτη πλειοψηφία

Αν και το σενάριο αυτό είναι ελάχιστα πιθανό με βάση τις δημοσκοπήσεις, σε αυτήν την περίπτωση το κόμμα του Γάλλου προέδρου θα προχωρήσει σε συμμαχίες με άλλα κόμματα για να περάσει τα νομοσχέδια στην Εθνοσυνέλευση. Θα συνεχιστεί, δηλαδή, η σημερινή κατάσταση ενδεχομένων με τον ίδιο πρωθυπουργό, τον Γκαμπριέλ Ατάλ.

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Σε ακαρτογράφητα νερά βαδίζει απόψε η Γαλλία, καθώς το ακατανόητο ρίσκο που ανέλαβε ο πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν προκηρύσσοντας πρόωρες εκλογές μπορεί να αποδειχθεί καταστροφικό για το μέλλον της χώρας και ο απόηχος του να επηρεάσει ολόκληρη την Ευρώζωνη. Από τον σημερινό πρώτο γύρο και την έκβασή του θα σχηματιστεί μια πρώτη εικόνα για τη σύνθεση της Εθνοσυνέλευσης και τη δυνατότητα σχηματισμού βιώσιμης κυβέρνησης. Αν κανένα κόμμα δεν καταφέρει να συγκεντρώσει τον απαραίτητο αριθμό των 289 εδρών για την εξασφάλιση απόλυτης πλειοψηφίας την επόμενη Κυριακή, οι αναλυτές προβλέπουν πολιτική παράλυση με σοβαρές οικονομικές συνέπειες. Τα δημοσιονομικά στοιχεία της χώρας ήταν ήδη επιβαρυνμένα (χρέος 3 τρις. ευρώ, δηλαδή 110% του ΑΕΠ και έλλειμμα 5,5%) πριν από την προκήρυξη πρόωρων εκλογών, και οι δύο παρατάξεις που διεκδικούν την εξουσία με αξιώσεις, η Εθνική Συμπειρωση (RN) της Μαρίν Λεπέν και το Νέο Λαϊκό Μέτωπο (NFP) με βασικό κορμό το κόμμα του Ζαν Λικ Μελανσόν, έχουν υποσχεθεί μέτρα που τρομοκρατούν τις αγορές και αυξάνουν το κόστος δανεισμού: αυξημένες δημόσιες δαπάνες που θα χρηματοδοτηθούν από φόρους στους πλούσιους και ανάκληση του συνταξιοδοτικού που θέσπισε ο Μακρόν.

Συγκατοικήσεις

Ενδεχόμενη «συγκατοίκηση» του Γάλλου προέδρου με μια εκθροική κυβέρνηση δεν είναι πρωτόγνωρη εμπειρία για την Πέμπτη Γαλλική Δημοκρατία. Έχει επανληφθεί τρεις φορές στο παρελθόν: Ο σοσιαλιστής Φρανσουά Μιτεράν συνεργάστηκε με τον συντηρητικό Ζακ Σιράκ στην πρωθυπουργία (1986-88), στη συνέχεια πάλι ο Μιτεράν υποχρεώθηκε σε συμβίωση με τον συντηρητικό Εντουάρ Μπαλαντίρ (1993-1995) και τελικά ο Σιράκ στο Μέγαρο των Ηλυσίων συγκυβέρνησε με τον σοσιαλιστή πρωθυπουργό Λιονέλ Ζοσπέν (1997-2002). Αυτό όμως που είναι πρωτοφανές είναι η προοπτική να ανεβεί στην εξουσία μια ακροδεξιά κυβέρνηση για πρώτη φορά μετά το φιλοναζιστικό κα-

Ωρα Γαλλίας. Το ρολόι στην πρόσοψη της Βουλής σήμανε πρόωρα για τις εκλογές και πλέον η χώρα βρίσκεται αντιμέτωπη με κρίσιμα ερωτήματα στα οποία πρέπει να απαντήσει ο γαλλικός λαός.

θεστώ του Βισί υπό τον Φίλιπ Πετέν (1940-1944). Ο 28χρονος Ζορντάν Μπαρντελά, το «παιδί-θαύμα» της Λεπέν, προαλείφεται για πρωθυπουργός σε περίπτωση εκλογικής νίκης της RN, αν και ο ίδιος κατέστησε σαφές ότι διεκδικεί απόλυτη πλειοψηφία για να κυβερνήσει. Ήδη η Μαρίν Λεπέν άφησε να εννοηθεί ότι η άμυνα είναι ένας τομέας που εμπίπτει στις εξουσίες του πρωθυπουργού και όχι του προέδρου, προετοιμάζοντας το ενδεχόμενο για σκληρές συγκρούσεις με τον Μακρόν ακόμη και για το εύρος των αρμοδιοτήτων του σε περίπτωση συγκατοίκησης.

Αναλυτές εκτιμούν πως στην αναμέτρηση αυτή ο Μπαρντελά θα είναι το θύμα των δύο μονομάχων. Δεν αποκλείεται πράγματι ο Μακρόν να προκήρυξε εκλογές για να δει την Ακροδεξιά να φθιρείται στην εξουσία και να αποτρέψει την εκλογή της

Οι εφιαλτικές για τις αγορές εξαγγελίες της Λεπέν και του Μελανσόν, ο κίνδυνος εκτόξευσης του κόστους δανεισμού και η τελευταία γραμμή άμυνας που εξετάζει το Ελιζέ.

Μαρίν Λεπέν στην προεδρία το 2027. Από την άλλη, και η γνέτις της RN χρησιμοποιεί τον Μπαρντελά ως αναλώσιμο. Έχει έτσι τη δυνατότητα να του επιρρίψει όλες τις ευθύνες σε περίπτωση που αποτύχει στο κυβερνητικό του έργο και να μείνει εκείνη – εν μέρει έστω – αλώβητη από το πολιτικό κόστος.

Παρότι η υγειονομική ζώνη γύρω από την Ακροδεξιά έχει διαρραγεί μετά τη δήλωση του γνέτι του γκαλικού κόμματος πως μια συνεργασία με το κόμμα της Λεπέν δεν είναι πια αδιανόνη, εικάζεται ότι τα συστημικά κόμματα θα επιχειρήσουν να συσπειρωθούν και να εμποδίσουν την άνοδο του στην εξουσία. Αυτός είναι και ο λόγος που σχηματίστηκε ο ετερόκλητος αριστερός συνασπισμός σοσιαλιστών, κομμουνιστών, Πρασίνων και της Ανυπότακτης Γαλλίας του Μελανσόν. Το εγχείρημα, όμως, είναι εύθραστο και πολλοί προβλέπουν ότι θα καταρρεύσει μετεκλογικά, ιδίως αν δεν αναδειχθεί πρώτο κόμμα, πιθανότητα εξαιρετικά δύσκολη.

Τα δύο άκρα

Με τη ρητορική του ο Μακρόν έχει φροντίσει, άλλωστε, να εξισώσει τα δύο «άκρα», για να πα-

ροτρύνει το εκλογικό σώμα να ψηφίσει το κεντρικό κόμμα του. Ωστόσο, δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί «άκρο» ένα μέτωπο στο οποίο συγκαταλέγονται οι σοσιαλιστές και κατεβαίνει υποψήφιος βουλευτής ο πρώην πρόεδρος της χώρας Φρανσουά Ολάντ. Ουδείς μπορεί να προεξοφλήσει τι θα γίνει στον δεύτερο γύρο, όταν οι ψηφοφόροι θα βρεθούν αντιμέτωποι με το δίλημμα Ακροδεξιά ή Αριστερά. Ο Μελανσόν, π.χ., έχει αποξενώσει πολλούς προοδευτικούς ψηφοφόρους με τη στάση του απέναντι στη Χαμάς, αφού αρνήθηκε να τη χαρακτηρίσει τρομοκρατική οργάνωση κι απείχε από τη διακομματική πορεία κατά τον αντισημιτισμό τον περασμένο Νοέμβριο, στην οποία συμμετείχε η Μαρίν Λεπέν. Ήδη, ορισμένοι Εβραίοι διανοούμενοι έχουν διακηρύξει πως αν κληθούν να επιλέξουν μεταξύ των δύο, θα προτιμήσουν το κόμμα της Λεπέν λόγω του αντισημιτισμού που έχει ριζώσει στο αριστερό μέτωπο. Την ίδια στιγμή, η Λεπέν έχει επιχειρήσει να αποτινάξει το στίγμα από το κόμμα που κληρονόμησε από τον πατέρα της-αρνήτη του Ολοκαυτώματος Ζαν Μαρί Λεπέν, μεταβολίζοντας τον πατρικό αντισημιτισμό σε πηχτή ισλαμοφοβία.

Σε περίπτωση πλήρους και παρατεταμένης ακυβερνησίας, δεν αποκλείεται να επιστρατευτεί ένα υπουργικό συμβούλιο αποτελούμενο από τεχνοκράτες με πρωθυπουργό μια προσωπικότητα σαν την επικεφαλής της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ ή τον πρώην πρόεδρό της Ζαν Κλοντ Τρισέ, για να αποτρέψει μια κρίση χρέους. Ο Μακρόν δεν έχει πολλά περιθώρια ελιγμών, αφού δεν μπορεί να προκηρύξει νέες εκλογές προτού παρέλθει ένας χρόνος. Το μεγάλο ερώτημα είναι κατά πόσον μια τέτοια κυβέρνηση τεχνοκρατών θα κατόρθωνε να κερδίσει την υποστήριξη της γαλλικής Εθνοσυνέλευσης.

Και αν εξαντληθούν όλα τα σενάρια και δεν βρεθεί λύση; Αν το χάος συνεχιστεί, τα spreads εκτοξευθούν και η κρίση μοιάζει μη διαχειρίσιμη; Τότε δεν αποκλείεται τελικά, και παρά τις διαψεύσεις του, να παραιτηθεί και ο Εμανουέλ Μακρόν, πέφτοντας θύμα ο ίδιος του παράτολμου τζόγου που έπαιξε με την τύχη της χώρας του.

Πασκάλ Μπρικνέρ, συγγραφέας

Η Γαλλία παρακμάζει τα τελευταία 30 χρόνια

Συνέντευξη στον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

«Ο Μακρόν υποσχέθηκε πολλά, αλλά απέτυχε να πείσει», λέει στην «Κ» ο Γάλλος συγγραφέας και διανοητής Πασκάλ Μπρικνέρ λίγες ώρες πριν ανοίξουν οι κάλπες για τον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών στη Γαλλία. Ο 76χρονος συγγραφέας, ο οποίος έγινε ευρύτερα γνωστός από τη μεταφορά του βιβλίου του «Μαύρα φεγγάρια του έρωτα» στο σινεμά από τον Ρομάν Πολάνσκι, εμφανίζεται απαισιόδοξος για το αποτέλεσμα των εκλογών, αλλά και την πορεία της Γαλλίας γενικότερα. Σφοδρός πολέμιος της αποδόμησης του δυτικού πολιτισμού και του πολιτικού Ισλάμ, ο Μπρικνέρ έκανε αίσθηση με τα δοκίμιά του «Τα δάκρυα του λευκού ανθρώπου» και η «Τυραννία της μεταμέλειας» (εκδ. Αστάρτη) και πιο πρόσφατα με το «Ένας σχεδόν τέλειος ένοχος» (εκδ. Πατάκη), στο οποίο υποστηρίζει ότι ο «Λευκός άνδρας» είναι ο αποδιοπομπαίος τράγος όλων των δεινών των ημερών μας. Στις γαλλικές προεδρικές εκλογές του 2017, ο Μπρικνέρ είχε υποστηρίξει τον Μακρόν και τον φρέσκο, νεανικό αέρα

που κόμιζε στο Μέγαρο Ελιζέ, αλλά σήμερα τον θεωρεί υπεύθυνο για την πολιτική αστάθεια με την οποία φλερτάρει η Γαλλία και την άνοδο της Ακροδεξιάς. «Είναι ένας συνδυασμός μονάρχη και κακομαθημένου παιδιού», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ».

– Τα βλέμματα της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου είναι σήμερα στραμμένα στη Γαλλία. Βλέπετε κάποιο καλό σενάριο για το αποτέλεσμα αυτών των εκλογών;

– Το καλύτερο αποτέλεσμα για να αποφύγουμε μια απόλυτη καταστροφή θα ήταν η Εθνική Συμπειρωση (σ.σ. το κόμμα της Μαρίν Λεπέν) να κατακτήσει μια σχετική πλειοψηφία. Αλλά έτσι η Βουλή δεν θα μπορούσε να συγκροτηθεί. Το ίδιο θα συνέβαινε εάν έπαιρνε την απόλυτη πλειοψηφία. Και στις δύο περιπτώσεις είμαστε κολλημένοι σε ένα αδιέξοδο.

– Τι έχει συμβεί στη Γαλλία; Βρίσκεται σε μια πολιτική και πολιτισμική παρακμή; Έχασε την αυτοπεποίθησή της;

– Η Γαλλία παρακμάζει εδώ και 30 χρόνια. Δεν έχει καταφέ-

Ο Πασκάλ Μπρικνέρ σε παλαιότερη επίσκεψή του στην Αθήνα. Σήμερα πνέει μένεα κατά του Γάλλου προέδρου. «Ο μακρονισμός πέθανε και η Γαλλία κατρακυλάει. Μια πολύ θλιβερή στιγμή για εμάς».

ρει να μεταρρυθμίσει τον εαυτό της και να προσαρμοστεί στον υπόλοιπο κόσμο. Οι πολιτικοί ηγέτες, τόσο από την Αριστερά όσο και τη Δεξιά, δεν μπόρεσαν να ακούσουν τις έγνοιες των ανθρώπων: τη μείωση της αγοραστικής τους δύναμης, τη μαζική παράνομη μετανάστευση και τον φόβο του ριζοσπαστικοποιημένου Ισλάμ, που είναι βίαιο και επιθετικό. Ο Μακρόν υποσχέθη-

κε πολλά, αλλά απέτυχε στο να πείσει: ο δυσανάλογος ναρκισσισμός του, οι ψεύτικες δεσμεύσεις του, η ανακοίνωση της διάλυσης της Βουλής έχουν αποξενώσει ένα μέρος του πληθυσμού. Τώρα οι άνθρωποι τον ικετεύουν να το βουλώσει (shut up).

– Αν διαλέγατε ποια θα ήταν τα τρία μεγάλα λάθη που έκανε ο Μακρόν και άνοιξε τον δρόμο για τη νίκη της Λεπέν στις ευρωεκλογές;

– Ευνόησε τα άκρα διαλύοντας την Αριστερά και τη Δεξιά. Δεν έλαβε υπόψη του τη διεθνή κατάσταση και προσπάθησε να σαγηνεύσει τον Πούτιν αντί να τον ανταγωνιστεί. Και τελευταίο, αλλά όχι ασήμαντο, θέλει να έχει τον έλεγχο των πάντων και αρνείται να συνομιλήσει με βουλευτές ή υπουργούς. Είναι ένας συνδυασμός μονάρχη και κακομαθημένου παιδιού.

– Ποια είναι η σημαντικότερη πρόκληση που θα έχει να αντιμετωπίσει η Γαλλία μέσα στην επόμενη πενταετία. Το 2017, στις προηγούμενες εκλογές, είχατε πει ότι το πολιτικό Ισλάμ είναι η μεγαλύτερη πρόκληση.

– Το πολιτικό Ισλάμ παραμένει ένας σοβαρός κίνδυνος καθώς ενθαρρύνεται από την Ανυπότακτη Γαλλία (σ.σ. του Ζαν Λικ Μελανσόν), ένα αντισημιτικό και σκληροπυρηνικό αριστερό κόμμα. Ωστόσο, έχουμε να αντιμετωπίσουμε πολλά ακόμη ζητήματα, όπως η εξαθλίωση των μεσαίων στρωμάτων, οι υψηλοί δείκτες της ανεργίας, το ολοένα και μεγαλύτερο πρόβλημα των διακινητών ναρκωτικών, η μαζική παράνομη μετανάστευση που ο Μακρόν αρνήθηκε να αντιμετωπίσει. Και ο μικρός βασιλιάς είναι τόσο παρανοητισμένος από τον εαυτό του.

– Το 2017, όμως, ψηφίσατε για τον Μακρόν. Θα το ξανακάνετε;

– Αυτή είναι η τραγωδία. Για να αποφύγουμε τα άκρα, θα πρέπει να ψηφίσουμε ξανά είτε το κυβερνητικό κόμμα ή τους μετριόπαθους υποψηφίους της κάθε πλευράς, τους Σοσιαλιστές Δημοκράτες της Αριστεράς, τους Ρεπουμπλικανούς της Δεξιάς ή τους Κεντρώους. Ο μακρονισμός πέθανε και η Γαλλία κατρακυλάει. Μια πολύ θλιβερή στιγμή για εμάς.

Ο Μακρόν είναι ένας συνδυασμός μονάρχη και κακομαθημένου παιδιού.

ΗΠΑ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑ ΣΕ ΒΕΡΤΙΚΟ

Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Είναι μόλις 28 ετών. Δεν έχει αποφοιτήσει από κάποιο πανεπιστήμιο και δεν διαθέτει εμπειρία διακυβέρνησης. Στην πραγματικότητα, δεν είχε ποτέ κάποια δουλειά εκτός του κόμματος. Όμως, τίποτε από αυτά δεν τον εμποδίζει να ελπίζει βάσιμα ότι μπορεί να είναι ο επόμενος πρωθυπουργός της Γαλλίας.

Ο Ζορντάν Μπαρντελά είναι μια αμφιλεγόμενη προσωπικότητα, η οποία διαθέτει τα χαρακτηριστικά μετεωρίτη στη γαλλική πολιτική σκηνή. Βρέθηκε αστραπαία από τα βόρεια προάστια του Παρισιού στην προεδρία της Εθνικής Συσπείρωσης, αφού τέθηκε υπό την προστασία της Μαρίν Λεπέν, με την οποία μοιράζεται την ηγεσία της παράταξης. Η αλήθεια είναι ότι η έλλειψη εμπειρίας ή, τουλάχιστον, η ηλικία δεν έχει πτοήσει τους Γάλλους ψηφοφόρους και σε άλλες περιπτώσεις. Ο πρόεδρος Μακρόν είναι 46 ετών και ο πρωθυπουργός Ατάλ 35 ετών. Αλλά ο εκλεκτός της Λεπέν δεν είναι καν 30. Είναι όμως επικοινωνιακός, προσεγγμένος και εμφανιστικός. Το αφήγημα που τον συνοδεύει είναι η ταμπέλα ενός νεαρού που μεγάλωσε με στερήσεις στο Seine-Saint-Denis, δίπλα στα ναρκωτικά, στη φτώχεια, στην ανομία και στην ανεξέλεγκτη μετανάστευση. Ο ίδιος αρέσκειται να περιγράφει τις συνθήκες που τον οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι μόνον η σκληρή Δεξιά είχε την απάντηση. Υπόσχεται οι συνθήκες τις οποίες αντιμετώπισε ο ίδιος να μην καταστούν η νέα κανονικότητα σε ολόκληρη τη γαλλική επικράτεια.

«Διατυμπανίζει ότι προέρχεται από ένα προάστιο του Παρισιού, παραπέμποντας στο γεγονός ότι τα προάστια των μεγαλουπόλεων στη Γαλλία είναι συνήθως φτωχότερα από τα κέντρα και φιλοξενούν μεγάλους πληθυσμούς εθνοτικών μειονοτήτων. Το χρησιμοποιεί σε μεγάλο βαθμό ως υπόβαθρο στην επικοινωνία του. Επιδιώκει έτσι να αποδείξει την αξιοπιστία του, ώστε να μιλάει για την εργατική τάξη και για τα θέματα της μετανάστευσης. Το γεγονός ότι ήταν επικεφαλής της λίστας του κόμματος για τις ευρωεκλογές του επέτρεψε να καταστεί ιδιαίτερα γνωστός», σημειώνει στην «Κ» ο καθηγητής Πολιτικής Συμπεριφοράς στο CEVIPOF Sciences Po Paris, Ντάμιεν Μπολ. Είναι όμως ακριβώς έτσι;

Σύμφωνα με ορισμένες πηγές, ο πατέρας του –ο οποίος μετακόμισε σε άλλη πόλη όταν ο Ζορντάν ήταν μικρός– διατηρούσε μια επιτυχημένη επιχείρηση δι-

ανομής ποτών και βρισκόταν σε καλή οικονομική κατάσταση. Ο Μπαρντελά δεν πήγε στο πλησιέστερο κρατικό σχολείο αλλά σε ένα ημιδιωτικό καθολικό ίδρυμα, δημοφιλές στα μεσαία στρώματα. Σημειωτέον, και οι δύο γονείς του είναι Ιταλικής καταγωγής και ο πατέρας του είχε Αλγερινή γιορτή. Μέσα από μαρτυρίες στη Le Monde, η οποία επισκέφθηκε το Saint-Denis για να εντοπίσει ανθρώπους που γνώριζαν τον Μπαρντελά, προκύπτει ότι ο ίδιος είχε αφήσει ελάχιστα ίχνη πίσω του. Γνωστοί του με μικτό φυλετικό υπόβαθρο περιέγραψαν

ότι ήταν λάτρης των βιντεοπαιχνιδιών και πως είχαν δημιουργήσει ένα κανάλι στο YouTube για να συζητούν τις τελευταίες κυκλοφορίες. Θυμήθηκαν μάλιστα ότι έκανε δωρεάν μαθήματα γραφής και ανάγνωσης σε μετανάστες μετά το διδακτικό ωράριο στο λύκειο, όταν ήταν 16 ετών. Δεν μπορούσαν να ανακαλέσουν στη μνήμη τους κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον του για την Ακροδεξιά.

Ανέλιξη-εξπρές

Ο Μπαρντελά μπήκε στο κόμμα στα 17 του και ανέλιχθηκε πά-

ρα πολύ γρήγορα. Τον βοήθησε το γεγονός ότι έγινε μέλος του εξωτερικού κύκλου της Μαρίν Λεπέν, η οποία φέρεται να τον αποκαλεί το «λιονταράκι» της. Το 2017, έσπευσε να τον ορίσει εκπρόσωπο του κόμματος. Το 2019 του ζήτησε να είναι επικεφαλής της λίστας υποψηφίων στις ευρωεκλογές· τις κέρδισε η Εθνική Συσπείρωση και ο ίδιος έγινε ευρωβουλευτής. Το 2022 τον τοποθέτησε στην προεδρία του κόμματος. «Ο Μπαρντελά έχει ακραίες απόψεις για τη μετανάστευση όπως και για άλλα θέματα. Βέβαια, δεν έχει πιο ακραίες

Μπήκε στο κόμμα στα 17 του. Το 2017 έγινε εκπρόσωπος της παράταξης, το 2019 επικεφαλής του ευρωπαϊκοφροδελτίου και ευρωβουλευτής, το 2022 πρόεδρος του κόμματος και πλέον είναι υποψήφιος πρωθυπουργός.

Οι επικριτές του τον θεωρούν χαμαιλέοντα, που προσαρμόζεται τέλεια στο περιβάλλον, και προϊόν καθαρού PR. Το βέβαιο είναι ότι για τη Λεπέν, που τον αποκαλεί «λιονταράκι» της, αποτελεί ένα τεράστιο asset.

Οι υπερασπιστές της εθνικής κληρονομιάς ισχυρίζονται ότι δεν είναι κληρονόμοι κανενός. Ωστόσο, το πρόγραμμά τους παραμένει κλασικά ακροδεξιό, βασισμένο ιδίως στην ξενοφοβία και σε μια βαθιά δυσπιστία προς τους κανόνες του κράτους δικαίου.

Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Θα πρέπει να επανορθούν νέοι όροι για να περιγράψουν τα χαρακτηριστικά των δυνάμεων που απειλούν τη φιλελεύθερη δημοκρατία στον πυρήνα της. Είναι η άποψη που καταθέτει στην «Κ» ο καθηγητής Φιλοσοφίας στην École Polytechnique στο Παρίσι, Μικαέλ Φεσέλ, ο οποίος μιλάει για τα μοιραία λάθη του Μακρόν.

– Οι επικριτές της Μαρίν Λεπέν χαρακτηρίζουν το κόμμα της ακροδεξιάς. Η ίδια δεν αποδέχεται τον ισχυρισμό και κατηγορεί αντιθέτως τους πολιτικούς αντιπάλους της ότι έχουν χάσει την επαφή με την πραγματικότητα. Τι λέτε;

– Το μεγάλο αφήγημα του μακρονισμού ήταν πως είναι δυνατόν να είσαι «και αριστερός και δεξιός», δηλαδή να αντικαταστήσεις την κύρια διάσπαση της σύγχρονης πολιτικής με τη διάσπαση μεταξύ του κύκλου της λογικής και των «άκρων», των παράλογων και λαϊκιστών. Αυτός ο τρόπος επανασχεδιασμού του πολιτικού χώρου ανταποκρίθηκε στη στόχευση της Εθνικής Συσπείρωσης (Rassemblement National) να κάνει τους ανθρώπους να ξεχάσουν

την πολιτική της προέλευση: αν δεν υπάρχει πλέον Αριστερά ή Δεξιά, δεν υπάρχει ούτε Ακροδεξιά. Η Μαρίν Λεπέν, λοιπόν, παρουσιάζει το κόμμα της ως ρεπουμπλικανικό, κοινωνικό και εθνικό κίνημα, που δεν έχει πλέον καμία σχέση με το πολιτικό του παρελθόν. Κατά έναν περιεργό τρόπο, οι υπερασπιστές της εθνικής κληρονομιάς ισχυρίζονται ότι δεν είναι κληρονόμοι κανενός. Ωστόσο, εάν ο λόγος του έχει σχετικά πρεμύσει, το πρόγραμμά του παραμένει ένα κλασικά ακροδεξιό πρόγραμμα, βασισμένο ιδίως στην ξενοφοβία και σε μια βαθιά δυσπιστία προς τους κανόνες του κράτους δικαίου.

– Ποιες είναι οι κοινωνικές συνθήκες στη Γαλλία οι οποίες δημιούργησαν πρόσφορο έδαφος για την εκλογική άνοδο της Εθνικής Συσπείρωσης;

– Η θεαματική αύξηση των ανισοτήτων που προκύπτει από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές που εφαρμόζονται στη Γαλλία, όπως στις περισσότερες δυτικές δημοκρατίες, τα τελευταία τριάντα χρόνια ευνόησε μια λαϊκή εξέγερση εννοϊκά για εθνικές και κοινωνικές θέσεις. Ο πυρήνας της εκλογικής βάσης της RN αποτελείται από τα μεσαία στρώματα, που δι-

«Ο πυρήνας της εκλογικής βάσης της RN αποτελείται από τα μεσαία στρώματα, που δικαίως φοβούνται για την κοινωνική υποβάθμισή τους», σύμφωνα με τον καθ. Μικαέλ Φεσέλ.

καίως φοβούνται για την κοινωνική υποβάθμισή τους και φέρουν το κύριο βάρος της κατάρρευσης των δημοσίων υπηρεσιών και του αυξανόμενου κόστους ζωής. Μερικοί κοινωνιολόγοι έχουν δείξει ότι αυτές οι κοινωνικές τάξεις επλέγουν την Ακροδεξιά, παρά τη ριζοσπαστική Αριστερά. Η όλη δύναμη της RN είναι να μετατρέψει τον κοινωνικό πόνο σε δυσφορία ταυτότητας.

– Ποιες είναι οι δεξιότητες των Μαρίν Λεπέν και Ζορντάν Μπα-

ρντελά με τις οποίες κατάφεραν να διεισδύσουν στο εκλογικό σώμα της Γαλλίας;

– Οι επιτυχίες της RN δεν συνδέονται με την πίστη στην ικανότητά τους. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας, ο Ζορντάν Μπαρντελά έδειξε επανειλημμένα ότι δεν κατέχει τα θέματα, ιδιαίτερα τα οικονομικά, χωρίς αυτό να επηρεάζει τη δημοτικότητα του. Αυτό εξηγείται εν μέρει από το γεγονός ότι δεν έχει τηρηθεί η υπόσχεση των μακρονιστών για αποτελεσματικότητα και επάρκεια στην οικονομία. Η ιδέα ότι η Γαλλία μπορούσε να κυβερνηθεί με τεχνοκρατικά μέτρα και χωρίς ιδεολογία εμφανίστηκε ως έχει: μια καθαρά διαιριστική πολιτική δυσμενής για τις πολιτικές τάξεις. Ενας από τους κύριους λόγους για ψήφο στην Ακροδεξιά είναι ότι «δεν το έχουμε δοκιμάσει ποτέ», σε αντίθεση με άλλες πολιτικές δυνάμεις που, στα μάτια πολλών, έχουν δείξει την ανικανότητά τους. Αυτό είναι επίσης μέρος της γενικής αμνησίας που χαρακτηρίζει την εποχή μας.

– Τι σηματοδοτεί βαθύτερα για τη Γαλλία, και τελικά για την Ευρώπη, η πολιτική κρίση που εκ-

θέσει από την κομματική γραμμή. Τρέφει πολύ καλές σχέσεις με τη Μαρίν Λεπέν. Δεν υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ τους. Αν εκλέγονταν, εκείνη θα ήταν η πρόεδρος και εκείνος ο πρωθυπουργός», σχολιάζει ο Μπολ.

Οι επικριτές του προσάπτουν στον Μπαρντελά ότι δεν υπάρχει πολλά ουσία πίσω από την προσωπική εικόνα του. Τον θεωρούν χαμαιλέοντα, που προσαρμόζεται τέλεια στο περιβάλλον το οποίο συναντά κάθε φορά. Τον περιγράφουν ως προϊόν καθαρού PR. Το βέβαιο είναι ότι για τη Λεπέν αποτελεί ένα τεράστιο asset, που της έχει επιτρέψει να διευρύνει την εκλογική βάση της πίσω και πέρα από το παραδοσιακό ακροατήριό της. Η μεθοδική όσο και χαρισματική παρουσία του με σύντομα βίντεο στο TikTok, όπου διαθέτει σχεδόν 1,5 εκατ. ακολούθους, τον καθιστά αναγνωρίσιμο στους νέους, πολλοί από τους οποίους θα ψηφίσουν για πρώτη φορά. Το πρόβλημα, για τη Γαλλία και την Ευρώπη, είναι ότι τα σύντομα μηνύματα στη δημοφιλή πλατφόρμα που έχει κατακτήσει τις νεαρές ηλικίες υπεραπλουστεύουν κατά τα άλλα σύνθετα πολιτικά θέματα, στη συνείδηση ενός λιγότερο ενημερωμένου κοινού.

Δημιουργική ασάφεια

Πέρα από συνθήματα, που επικεντρώνονται στο έγκλημα και στη μετανάστευση, οι απαντήσεις που δίνει στην πράξη ο Μπαρντελά δεν είναι συγκεκριμένες. Στην τελική ευθεία προς την κάλπη, έχει ήδη υπαναχωρήσει από επίμαχα σκέλη της ρητορικής του όπως η έξοδος της Γαλλίας από το ΝΑΤΟ αλλά και η διακοπή κάθε βοήθειας προς την Ουκρανία. Λεπέν και Μπαρντελά κάνουν σαφές ότι επιχειρούν να καθυστερήσουν τόσο τους ψηφοφόρους όσο και τις αγορές σε σχέσεις με τις προθέσεις τους, μετριάζοντας προηγούμενες εξαγγελίες που αφορούσαν, για παράδειγμα, τη δημοσιονομική πολιτική και προέβλεπαν αυξήσεις συντάξεων και μειώσεις φόρων.

Ορισμένοι εκτιμούν, ή απλώς προσδοκούν, ότι το «λιονταράκι» της Λεπέν θα ακολουθήσει τα βήματα «εξημερωσής» της Τζόρτζια Μελόνι στην Ιταλία. Στο τέλος της ημέρας, όμως, οι θέσεις του είναι ακόμη θολές και η αλήθεια είναι πως οι Γάλλοι δεν γνωρίζουν ακριβώς με ποιον έχουν να κάνουν. Νιώθουν πάντως ότι έχουν μπροστά τους ένα ωραίο περιτύλιγμα με μυστήριο περιεχόμενο. Έτσι θα είναι, όπως όλα δείχνουν, και το τελικό αποτέλεσμα στο σενάριο που θα κληθεί να κυβερνήσει τη Γαλλία.

Μικαέλ Φεσέλ, καθηγητής Φιλοσοφίας στην École Polytechnique

Κλείνει η παρένθεση της δημοκρατικής συναίνεσης

δλώνεται με αυτά τα χαρακτηριστικά;

– Βιώνουμε το τέλος της παρένθεσης που άνοιξε μετά το 1945 και η οποία χαρακτηρίστηκε από μια δυτική δημοκρατική συναίνεση. Συνθλιβόντας τα φασιστικά καθίσματα, οι δημοκρατικές δυνάμεις είχαν επιδείξει όχι μόνο την ηθική τους ανωτερότητα, αλλά και τη στρατιωτική υπεροχή και ισχύ τους απέναντι σε δικτατορικά καθίσματα. Η κλασική άποψη, σύμφωνα με την οποία οι δημοκρατίες είναι ανίσχυρες, έχει διαψευσθεί από τα γεγονότα και αυτό επιβεβαιώθηκε με το τέλος του κρατικού κοιμουνισμού στη δεκαετία του 1990. Αλλά αυτή η παρένθεση κλείνει σήμερα, όπου η δημοκρατία είναι και πάλι ύποπτη ως μια μορφή καθεστώτος αδυναμίας να ανταποκριθεί στις προκλήσεις. Το πρόβλημα είναι ότι η σύγκρουση στη χρήση των πολιτικών εννοιών είναι τέτοια που δεν έχουμε άλλους όρους για να περιγράψουμε τα καθίσματα που εμφανίζονται, πέρα από εκείνους του «λαϊκισμού» ή της «ανελεύθερης δημοκρατίας», όροι οι οποίοι μου φαίνονται πολύ ασάφεις.

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη στο kathimerini.gr

«Ήταν οδυνηρό»

Εχει χρόνια ο Τζο Μπάιντεν να εμφανιστεί δημοσίως σε τόσο άσχημη κατάσταση... Ήταν οδυνηρό να τον παρακολουθεί κανείς, και δεν θα βελτιωθεί. Για ένα διάστημα, οι ψίθυροι ήταν ευγενικοί, έμπλεοι σεβασμού. 81; Αλήθεια; Μπορεί να το κάνει; Ξεκάθαρα όχι. Ο Μπάιντεν πρέπει να κάνει στην άκρη, για τη δική του αξιοπρέπεια, για το καλό του κόμματός του, για το μέλλον της χώρας. Αυτή η τηλεμαχία-φιάσκο ήταν ένα ναδίρ. Πρέπει να γίνει σημείο καμπής.

Μαρκ Λίμποβιτς
Δημοσιογράφος και συγγραφέας του «This Town: Two Parties and a Funeral» (για τα ήθη της πολιτικής τάξης της Ουάσιγκτον)

«Χωρίς ειρμό»

Η είδηση του ντιμπέι δεν ήταν ότι ο Τραμπ έλεγε τρελά, αναληθή πράγματα, αν και το έκανε σε αφθονία. Ήταν ο Μπάιντεν. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ, 81 ετών, ο οποίος διεκδικεί την επανεκλογή του στο αξίωμα ως τα 86 του χρόνια, φαινόταν κι ακουγόταν ηλικιωμένος. Υπερβολικά γέρος. Η φωνή του ήταν σβησμένη. Έκανε τον ειρμό της σκέψης του. Βιαζόταν στις απαντήσεις του. Όταν ο Τραμπ μιλούσε, η οθόνη κομμένη στα δύο έδειχνε τον Μπάιντεν να κοιτάει με γουρλωμένα μάτια κι ανοικτό το στόμα, με έναν τρόπο που τον έδειχνε ακόμη γρηαιότερο...

Η Κάμαλα Χάρις ήταν ένα εκατομμύριο φορές πιο συνεκτική επικειρηματολογώντας υπέρ του Μπάιντεν από ό,τι ήταν ο ίδιος ο Μπάιντεν.

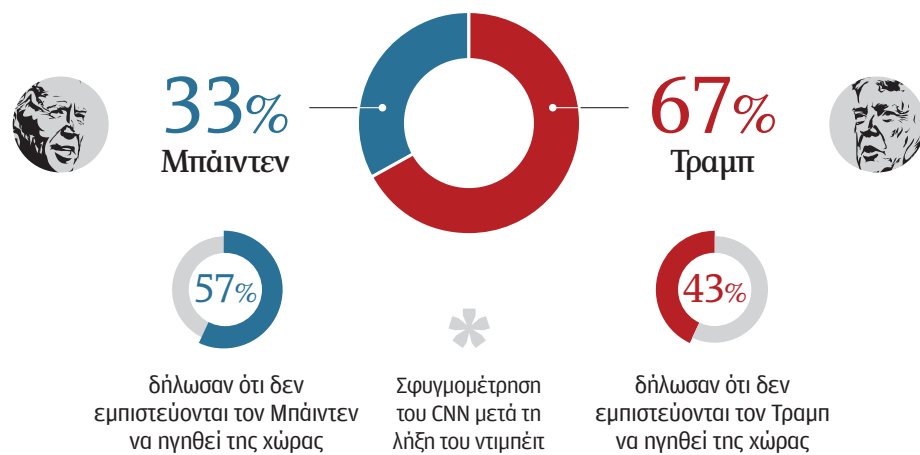
Σούζαν Γκλάσερ
Αρθρογράφος στο περιοδικό Νιου Γόρκερ

«Ποιον θα φοβόταν»

Δεν υπάρχει έλλειψη ταλέντου στους Δημοκρατικούς. Ούτε μία θορυβώδης εκλογική μάχη θα ήταν αναγκαστικά κακή για το κόμμα. Οι Δημοκρατικοί θα εξέθεταν τη ζωηρή δημοκρατική διαδικασία που πιστεύουν ότι τελεί υπό απειλή. Το ερώτημα που ο Μπάιντεν, και η Πρώτη Κυρία, πρέπει τώρα να θέσουν στον εαυτό τους είναι ποιον θα φοβόταν περισσότερο ο Τραμπ: τον Μπάιντεν ή έναν νεότερο αντίπαλο, που θα μπορούσε να αντικρούσει τους ισχυρισμούς του όπως δεν κατάφερε να το κάνει εκείνος την Πέμπτη; Για έναν αυξανόμενο αριθμό Δημοκρατικών, η απάντηση είναι αυταπόδεικτη.

Εντ Λους
Αρθρογράφος και αρχισυντάκτης στις ΗΠΑ των Φαϊνάνσιαλ Τάιμς

Ποιος κέρδισε το πρώτο ντιμπέι;

Τα 90 λεπτά που σόκαραν την Ουάσιγκτον

Η καταστροφική επίδοση του Μπάιντεν στο ντιμπέι έφερε τον Τραμπ πιο κονιά στην επιστροφή στον Λευκό Οίκο και προκάλεσε τρικυμία στους Δημοκρατικούς. Πόσο πιθανή είναι μια «εφεδρική» υποψηφιότητα;

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Εκοντας θεμελιώνει τη σύγχρονη Δημοκρατία στον Παλιό και τον Νέο Κόσμο με δύο μεγάλες λαϊκές επαναστάσεις στα τέλη του 18ου αιώνα, Γαλλία και ΗΠΑ κληρονόμησαν το κοινό φαντασιακό ότι αντιπροσωπεύουν «εξαιρετικά» έθνη, ως φάροι της Ελευθερίας ανά την οικουμένη. Αυτή τη χρονιά όμως, οι εθνικές τους επέτειοι, στις 4 Ιουλίου για τους Αμερικανούς και στις 14 για τους Γάλλους, μόνο γιορτή της Δημοκρατίας δεν θα θυμίζουν.

Η ακροδεξιά Εθνική Συμπειρωση της Μαρίν Λεπέν διεκδικεί με αξιώσεις την κυβέρνηση στις βουλευτικές εκλογές που διεξάγονται σε δύο γύρους, σήμερα και στις 7 Ιουλίου, ενώ στις ΗΠΑ το ενδεχόμενο μιας δεύτερης προεδρικής θητείας του Ντόναλντ Τραμπ προβάλλει ισχυρότερο από ποτέ ύστερα από το τραγικό για τον Τζο Μπάιντεν τηλεοπτικό ντιμπέι με τον αντίπαλό του, την περασμένη Πέμπτη. Εάν δεν αναχαιτιστούν οι σημερινές τάσεις και η «Εναλλακτική Δεξιά» (Alt-Right) εγκατασταθεί τους επόμενους μήνες στο Μέγαρο Ματινιόν και τον Λευκό Οίκο, θεμελιώδη δικαιώματα, μεταναστευτικές κοινότητες, η συνοχή της Δύσης και οι προσπάθειες αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης θα βρεθούν σε κατάσταση πολιορκίας. Για να μη μιλήσουμε για μια νέα πιθανή κρίση χρόνου, που ήδη απειλεί τον δυτικό κόσμο, με τη Γαλλία και τις ΗΠΑ να αντιπροσωπεύουν δύο από τις πιο επιβαρυνμένες χώρες του.

Στρατηγική ήττα

Ποτέ στα προηγούμενα 64 χρόνια προεδρικών ντιμπέι, μια μονομαχία υποψηφίων δεν είχε τόσο καταλυτικό αντίκτυπο. Το 1984 ο Ρόναλντ Ρέιγκαν υστέρησε του Γουόλτερ Μοντέιλ στην πρώτη από τις τρεις τηλεμαχίες τους, αλλά στη συνέχεια ανέκαμψε, για να επικρατήσει σαρωτικά στις κάλπες. Το ίδιο συνέβη με τον Μπαράκ Ομπάμα που έχασε κατά κράτος από τον Μιτ Ρόμνεϊ στην πρώτη αναμέτρηση του 2012. Σε αυτές τις περιπτώσεις επρόκειτο, ωστόσο, για τακτικού χαρακτήρα επικοινωνιακές αποτυχίες. Αντίθετα, για τον Τζο Μπάιντεν, τα 90 μαρτυρικά λεπτά της περασμένης Πέμπτης στο στούντιο του CNN, στην Ατλάντα, αντιπροσώπευαν μια στρατηγική ήττα, καθώς μεγέθυναν κάτω από το ανελέητο φως των τηλεοπτικών προβολέων το βασικό ελάττωμα της υποψηφιότητάς του: την έκπτωση των φυσικών και διανοητικών του

ΗΠΑ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑ ΣΕ ΒΕΡΤΙΓΚΟ

αντοχών λόγω της προχωρημένης ηλικίας του.

Η ειρωνεία είναι ότι ο ίδιος ο Μπάιντεν και οι φωστύτες του επιτελείου του προκάλεσαν ένα τόσο πρόωρο ντιμπέι με τον Τραμπ (συνήθως διεξάγονται από τον Σεπτέμβριο και μετά), ακριβώς για να διασκεδάσουν τις ανσυχίες της κοινής γνώμης. Για τον σκοπό αυτό, τον απέσυραν στην εξοχική προεδρική κατοικία του Καμπ Ντέιβιντ για μία περίπου εβδομάδα, όπου προετοιμάστηκε εντατικά. Ενδεχομένως είχαν ενθαρρυνθεί από τη ζωτικότητα που επέδειξε στην ετήσια ομιλία του για την Κατάσταση της Ένωσης, τον Μάρτιο, όπου όμως δεν είχε αντίπαλο.

Απέναντι στον Τραμπ, οι συγκρίσεις ήταν συντριπτικές. Η φωνή του δυσκολευόταν να βγει, εκφυλιζόταν σε ψίθυρο ή γουργουρητό, έχανε τον ειρμό του, πηδούσε ακατανόητα από ένα θέμα που καταφανώς τον ευνοούσε, όπως οι αμβλώσεις, στο πιο προνομιακό γήπεδο του αντιπάλου του, τη

«Με όλο μου το είναι και την ψυχή μπορώ να ασκήσω τα καθήκοντά μου», δήλωσε την Παρασκευή ο Αμερικανός πρόεδρος, όμως η εικόνα που είδαν οι συμπατριώτες του στο ντιμπέι τον διαψεύει.

μετανάστευση. Σε αυτό το φόντο, ο Τραμπ μπορούσε να αραδιάζει τις γνωστές υπερβολές, τα ασύστολα ψέματα και τις ρατσιστικές θέσεις του χωρίς κανένα φόβο ότι θα καταβάλει τίμημα, μια και ο αντίπαλός του αυτοκτονούσε σε κοινή θέα.

Από το βράδυ της Πέμπτης, ο πανικός βασιλεύει στο στρατόπεδο των Δημοκρατικών, ενώ ακόμη και οι ναυαρχίδες του Τύπου που υποστηρίζουν την παράταξη, όπως οι New York Times, έχουν ξεκινήσει εκστρατεία για την αντικατάσταση του Μπάιντεν. Κάτι τέτοιο συνέβη το 1968, όταν ο πρόεδρος Λίντον Τζόνσον αποσύρθηκε από την κούρσα ύστερα από τις

πρώτες προκριματικές εκλογές, χωρίς τελικά αυτό να αποτρέψει την ήττα των Δημοκρατικών από τον Ρίτσαρντ Νίξον. Ποτέ όμως κάποιο από τα δύο μεγάλα κόμματα δεν άλλαξε άλογο τόσο αργά, τη στιγμή δηλαδή που έχουν ολοκληρωθεί όλες οι προκριματικές εκλογές, με τον Μπάιντεν να έχει συγκεντρώσει το 95% των αντιπροσώπων για το συνέδριο του κόμματος, που θα αρχίσει στις 19 Αυγούστου, στο Σικάγο και θα δώσει το προεδρικό χρίσμα.

Ο ίδιος ο Μπάιντεν, πάντως, δεν έδειξε να πτοείται από την ομορφονιά. «Δεν είμαι τόσο καλός στα ντιμπέι, ξέρω όμως να αναγνωρίζω το καλό και το κακό», διακήρυξε σε ομιλία την οποία ολοκλήρωσε με ένα σύντομο τζόγκινγκ. «Με όλο μου το είναι και την ψυχή μπορώ να ασκήσω τα καθήκοντά μου, είναι πολλά αυτά που διακυβεύονται», είπε την Παρασκευή στη Βόρεια Καρολίνα, ενώ το πλήθος που συμμετείχε στην προεκλογική συγκέντρωση του φώναζε: «Ναι, Τζο, μπορείς!».

Τα επόμενα βήματα

Αν υποτεθεί ότι ο Μπάιντεν πείθεται τελικώς να αποσυρθεί, τίθεται το ερώτημα με ποιον τρόπο θα το πράξει. Αν παραιτηθεί από πρόεδρος των ΗΠΑ, το αξίωμά του θα περάσει αυτομάτως στην αντιπρόεδρο Κάμαλα Χάρις. Αυτό δεν σημαίνει ότι η Χάρις θα είναι κατ' ανάγκην η υποψήφια πρόεδρος των Δημοκρατικών, μια και η απόφαση πρέπει να ληφθεί από τους 4.500 αντιπροσώπους του συνεδρίου, σε κάθε περίπτωση όμως θα έχει σοβαρό προβάδισμα. Αν πάλι, ο Μπάιντεν μείνει πρόεδρος, αποσυρόμενος από τη μάχη για την επανεκλογή του, θα ξεκινήσει αμέσως σκληρό αγώνα ανάμεσα στους υποψηφίους από μηδενική βάση.

Ανάμεσα στα ονόματα των πιθανών διεκδικητών ξεχωρίζουν Δημοκρατικοί κυβερνητές πολιτιών, με προεξάρχοντα τον κυβερνητή της Καλιφόρνιας Γκάβιν Νιούσομ. Ο επιχειρηματίας που έγινε πολιτικός και συγκροτούσε ως κυβερνήτης με τα εργατικά συνδικάτα θεωρείται εκπρόσωπος της δεξιάς πτέρυγας των Δημοκρατικών και δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα καταφέρει να ενώσει μια βαθιά διχασμένη παράταξη. Ακριβώς η ικανότητα να ενώσει την αριστερή πτέρυγα και τους μετριοπαθείς Δημοκρατικούς ήταν ένα από τα βασικά στοιχεία του Τζο Μπάιντεν και μέχρι στιγμής δεν φαίνεται στον ορίζοντα ποιος από τους υποψηφίους αντικαταστάτες του θα μπορούσε να πετύχει το ίδιο.

Ο Τζο Μπάιντεν αποχωρεί από την τηλεμαχία με τον Ντόναλντ Τραμπ. Η τηλεοπτική εικόνα ήταν αμείλικτη για τον πρόεδρο των ΗΠΑ.

ΑΠΟΨΗ

Οχι άλλα ευγενικά ψέματα

Του ΓΙΑΣΑ ΜΟΥΝΚ

Απομένουν ακόμη τέσσερις μήνες μέχρι τις προεδρικές εκλογές. Οι προοπτικές είναι δεινές. Αν, όμως, οι Δημοκρατικοί αποφασίσουν να κοιτάξουν κατάματα την πραγματικότητα, θα πρέπει να το κάνουν αμέσως, πριν να είναι πολύ αργά,

Πρέπει να μεταφέρουν στον Τζο Μπάιντεν τη σκληρή αλήθεια. Ανεξάρτητα αν είναι ικανός να παραδεχθεί ο ίδιος, πρέπει να πειστεί ότι δεν είναι σε θέση να ηγηθεί για άλλα τέσσερα χρόνια. Πρέπει επίσης να του ξεκαθαρίσουν ότι το κόμμα δεν έχει σκοπό να στείψει διάδοχό του την αντιπρόεδρο Κάμαλα Χάρις, εξαιτίας της κακής εμφάνισής της στις προκριματικές του 2020 και της ανύπαρκτης δημοτικότητάς της. Η Χάρις δεν μπορεί να επιβληθεί στους Αμερικανούς ψηφοφόρους ως η μόνη αξιόπιστη εναλλακτική λύση στον Ντόναλντ Τραμπ.

Το κόμμα πρέπει να σκεφτεί δημιουργικά, προκειμένου να δώσει φωνή στους Αμερικανούς για την επιλογή αντικαταστάτη του Μπάιντεν. Αν οι κοιμηματικοί κανόνες απαγορεύουν τη διεξαγωγή κανονικής εσωκομματικής προκριματικής αναμέτρησης τόσο αργά στην εκστρατεία, οι Δημοκρατικοί θα μπορούσαν να οργανώσουν μονοήμερη συμβουλευτική ψηφοφορία στις 50 πολιτείες του έθνους, θέτοντας τις βάσεις για την παρουσίαση αξιολογών υποψηφίων στο συνέδριο, οι

οποίοι θα διαθέτουν τουλάχιστον ένα βαθμό δημοκρατικής νομιμοποίησης.

Ο υποψήφιος πρέπει να είναι ικανός να παρουσιάσει ουσιαστικές προτάσεις στους ψηφοφόρους. Στη Βρετανία, ένας ελάχιστος χαρισματικός ηγέτης των Εργατικών αναμένεται να καταγάγει ιστορική νίκη χάρη στην ευθυγράμμιση του κόμματός του με τις συζητησιμότερες προσδοκίες των αναποφασιστων ψηφοφόρων. Αν οι Δημοκρατικοί επιθυμούν μια τέτοια αποφασιστική νίκη επί του Τραμπ, θα πρέπει επιτέλους να αντιγράψουν το Εργατικό Κόμμα της Βρετανίας.

Μία εβδομάδα είναι πολύς χρόνος στην πολιτική. Τέσσερις μήνες είναι μια αιωνιότητα. Στο μεταξύ, δεν υπάρχει τρόπος να προβλέψουμε εάν τον Νοέμβριο οι Αμερικανοί θα βρεθούν μπροστά στο δίλημμα να ψηφίσουν έναν ηθικό άνθρωπο, ο οποίος έχει απολέσει τη διανοητική του οξύτητα, ή έναν ανέντιμο αλλά γεφυρωμένο διαυγή υποψήφιο.

Για να αλλάξουν πορεία, οι Δημοκρατικοί πρέπει πρώτα να απαλλαγούν από το προπατορικό τους αμάρτημα, το οποίο τους έφερε στην παρούσα δυσχερή θέση: τη γεμάτη δειλία τάση τους να προτιμούν τα ευγενικά ψέματα πάνω από τις σκληρές αλήθειες.

Ο κ. Γιάσα Μουνκ είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Τζόνς Χόπκινς των ΗΠΑ.

KENNY HOLSTON/THE NEW YORK TIMES

ΤΟ ΟΡΟΣΗΜΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Πώς μπορεί να κατέβει άλλος υποψήφιος;

Η εμφάνιση του Τζο Μπάιντεν στο τηλεοπτικό ντιμπέιτ της Πέμπτης, όπου ο πρόεδρος έλασε επανειλημμένως τον ειρμό της σκέψης του και ακουγόταν βραχνός και εξουθενωμένος, γείρει ερωτήματα για τη δυνατότητα του κόμματος να τον αντικαταστήσει ενόψει των προεδρικών εκλογών του Νοεμβρίου.

– **Τι θα γίνει αν ο Μπάιντεν επιμείνει να κατέβει στις εκλογές;**

– Ο Μπάιντεν έχει εξασφαλίσει ικανό αριθμό συνόδων προκειμένου να κερδίσει το κρίσιμο στο συνέδριο των Δημοκρατικών τον Αύγουστο. Εάν οι σύνεδροι του παραμείνουν πιστοί, δεν υπάρχει τρόπος ανάδειξης εναλλακτικού υποψηφίου.

Η εθνική επιτροπή του Δημοκρατικού Κόμματος θα μπορούσε να συνεδριάσει εκτάκτως πριν από το συνέδριο και να αλλάξει τους κανονισμούς ή να επιτρέψει στους συνέδρους να ψηφίσουν κατά συνείδηση, παρά τη δέσμευσή τους υπέρ του Μπάιντεν.

Ο κανονισμός του κόμματος αφήνει, άλλωστε, τέτοιο περιθώριο: «Οι σύνεδροι που εκλέγονται στο εθνικό συνέδριο θα πρέπει με ευσυνείδηση να ακολουθήσουν τη βούληση αυτού που τους εξέλεξε στο συνέδριο». Η επίκληση στη συνείδηση θα μπορούσε να επιτρέψει τη μετατόπιση συνόδων προς εναλλακτικό υποψήφιο.

– **Τι θα γίνει αν ο Μπάιντεν ζητήσει να μην είναι υποψήφιος;**

– Οι Δημοκρατικοί θα πρέπει τότε να επιλέξουν νέο υποψήφιο στο συνέδριο στις 19 Αυγούστου στο Σικάγο.

Σε περίπτωση εγκατάλειψης του Μπάιντεν, οι σύνεδροι του που ετοιμάζονται να ταξιδέψουν στο Σικάγο θα απαλλαγούν από τη δέσμευσή τους να ψηφίσουν τον πρόεδρο. Το συ-

Το λεγόμενο ανταγωνιστικό συνέδριο έχει να διεξαχθεί στις ΗΠΑ από το 1960, όταν ο Τζον Κένεντι μονομάχησε με τον Λίντον Τζόνσον.

νέδριο θα μετατραπεί σε χώρο προεκλογικής αντιπαράθεσης, διευρύνοντας τις εσωκομματικές ρήξεις.

Οι σύνεδροι του Μπάιντεν εγκρίθηκαν από την εκστρατεία του, είναι πιστοί στον πρόεδρο και οι ψήφοι τους θα κατευθυνθούν στον υποψήφιο που θα έχει επιλέξει ο Μπάιντεν.

Αν ο Μπάιντεν επιλέξει έτσι να αποσυρθεί, οι επιδοξοί υποψήφιοι πρόεδροι θα πρέπει να στραφούν στην αρένα του συνεδρίου προκειμένου να πεί-

σουν τους αποδεσμευμένους πλέον συνέδρους να τους ψηφίσουν. Κάτι τέτοιο, το λεγόμενο ανταγωνιστικό συνέδριο, έχει να διεξαχθεί στις ΗΠΑ από το 1960, όταν ο μετέπειτα πρόεδρος Τζον Κένεντι μονομάχησε με τον Λίντον Τζόνσον.

– **Τι θα γίνει με την Κάμαλα Χάρις;**

– Η Χάρις δεν γίνεται αυτομάτως υποψήφια για την προεδρία σε περίπτωση παραίτησης του Μπάιντεν. Η θητεία της στην αντιπροεδρία, όμως, και οι χρήσιμες πολιτικές επαφές που είχε της προσφέρουν σοβαρό πλεονέκτημα, ιδίως μάλιστα εάν εξασφαλίσει τη στήριξη του Μπάιντεν.

– **Άλλοι πιθανοί υποψήφιοι;**

– Το Δημοκρατικό Κόμμα διαθέτει πληθώρα δημοφιλών και αναγνωρισμένων στελεχών, όπως οι κυβερνήτες της Καλιφόρνιας Γκάβιν Νιούσομ, του Ιλινόι Τζ. Μπ. Πρίτσκερ και του Μισιγκαν Γκρέτσεν Ουίτμερ, καθώς και το δημοφιλές μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων από την Καλιφόρνια, Ρο Χάνα.

– **Τι θα γίνει αν ο Μπάιντεν παραιτηθεί μετά το συνέδριο;**

– Η επιλογή νέου υποψηφίου μετά τη λήξη του συνεδρίου θα απαιτούσε τη σύμφωνη γνώμη του επικεφαλής του Δημοκρατικού Κόμματος, Τζέιμι Χάρισον, καθώς και του συνόλου των Δημοκρατικών κυβερνητών πολιτειών και μελών του Κογκρέσου.

ΑΠΟΨΗ

Η πτώση του Τζο Μπάιντεν

Του **ΕΝΤΟΥΑΡΝΤ ΛΟΥΤΒΑΚ**

Όταν πρωτογνώρισα τον Τζοζέφ Μπάιντεν ως νεοεκλεγμένο γεροισιαστή το 1974, ήταν εξαιρετικά νέος και έδειχνε ακόμη νεότερος, αλλά είχε ήδη υποστεί δύο σημαντικές τραγωδίες: την οικονομική κατάρρευση του πατέρα του, από την αριστοκρατική ευημερία στη φτώχεια, και την πολύ μεγαλύτερη τραγωδία του χαμού της συζύγου του και της ενός έτους κόρης του σε αυτοκινητικό δυστύχημα. Είχε μόλις εκλεγεί στη Γερουσία και παρά το γεγονός ότι δεν είχε καταφέρει ακόμη κάτι αξιόλογο, ο Τιπ Ο'Νιλ, ο οποίος αργότερα θα γινόταν ένας εξαιρετικά επιδραστικός πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, προέβλεψε ότι ο Μπάιντεν θα είχε συνεχή ανοδική πορεία και θα παρέμενε πολιτικός ηγέτης της Ουάσιγκτον για δεκαετίες. Ένας λόγος που επικαλούνταν γι' αυτό ήταν ότι η πολιτεία του Ντέλαγουερ είχε μόλις 600.000 κατοίκους, οπότε ένας γεροισιαστής μπορούσε να συναντήσει ένα μεγάλο ποσοστό των ψηφοφόρων κατά τη διάρκεια της εξαετούς θητείας του, εξασφαλίζοντας την επανεκλογή του, αν δεν προέκυπτε κάποιο σκάνδαλο. Ο άλλος λόγος ήταν ο εξαιρετικός αυτοέλεγχος του Μπάιντεν, τον οποίο είχε επιδείξει μετά την απώλεια της νεαρής συζύγου και της μικρής κόρης του.

Στα μεταγενέστερα χρόνια είχα πολλές φορές την ευκαιρία να παρακολουθήσω την αυτοπειθαρχία του Μπάιντεν στην πράξη, όταν επιδίωκε να γίνει μια σημαντική προσωπικότητα στη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ, ξεκινώντας ως νεότερο μέλος της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας. Ανέβηκε σταδιακά μέχρι να γίνει πρόεδρος της Επιτροπής – ένας ρόλος που μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ κατά τη διάρκεια σοβαρών συγκρούσεων, όταν οι απόψεις διαίστανται. Πολλοί στην επιτροπή γνώριζαν πολύ λιγότερα για τις εξωτερικές υποθέσεις από τον ίδιο, αλλά ο Μπάιντεν απέφευγε επιμελώς να εκθέσει τις ελλείψεις τους, όπως παρατήρησα όταν κλήθηκα να παράσχω τη δική μου γνώμη.

Ωστόσο, αυτό που δοκίμασε την αυτοπειθαρχία του Μπάιντεν στο έπακρον ήταν τα οκτώ χρόνια του ως αντιπροέδρου του Ομπάμα. Με την εκτεταμένη εμπειρία του στην Επιτροπή Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας, όπου άκουγε τόσο αξιωματικούς όσο και εμπειρογνώμονες να συζητούν τα θέματα της ημέρας, είχε συγκεντρώσει εξαιρετική τεχνολογία για τα πιο σημαντικά θέματα.

Ως αντιπρόεδρος του Ομπάμα είχε ένα μικρό επίτευχο, συμπεριλαμβανομένου ενός συμβούλου εξωτερικής πολιτικής, αλλά τη μεγαλύτερη επιρροή του τη δοκίμαζε στις απευθείας συζητήσεις με τον Ομπάμα... μόνο, όμως, αν ο Ομπάμα άκουγε τις συμβουλές του. Κάτι που δεν έκανε. Και ήταν ιδιαίτερα λυπηρό, διότι στα δύο μεγαλύτερα ζητήματα, το Ιράκ και το Αφγανιστάν, ο Μπάιντεν είχε απόλυτο δίκιο, ενώ οι αντίπαλοί του, συμπεριλαμβανομένου του στρατηγού Πετρέους, του αγαπημένου των μέσων ενημέρωσης, είχαν απόλυτο άδικο. Ο Μπάιντεν υποστήριζε ότι το Ιράν θα κυριαρχούσε στο Ιράκ, εκτός αν η επιρροή του περιοριζόταν στις σιτικές περιοχές με τη δημιουργία μιας σουνιτικής περιφερειακής κυβέρνησης εκτός από την κουρδική. Ο Ομπάμα αγνόησε τη

συμβουλή του Μπάιντεν, με αποτέλεσμα την απόλυτη επιβολή του Ιράν πάνω στο Ιράκ. Το ίδιο συνέβη και με το Αφγανιστάν. Ο Μπάιντεν υποστήριζε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα κέρδιζαν τίποτα από τα δισ. που δαπανήθηκαν και τις ζωές των Αμερικανών που χάθηκαν για τη δημιουργία και την εκπαίδευση του αφγανικού στρατού. Επέμενε ότι ήταν μια πλήρης απάτη, με τους λεγόμενους αξιωματικούς να εξαγοράζουν προαγωγές με δωροδοκίες, και ότι στο Αφγανιστάν οι Τατζίκους, οι Ουζμπέκοι για τους Ουζμπέκους, οι Χαζάρα για τους Χαζάρα και ποτέ για την αφηρημένη έννοια του Αφγανιστάν. Τελικά, ο Μπάιντεν ήταν εκείνος που πλήρωσε το πολιτικό τίμημα όταν η Καμπούλ έπεσε ύστερα από μηδενική αντίσταση του «αφγανικού» στρατού που είχε κοστίσει δισ. και πολλές αμερικανικές ζωές. Ο Μπάιντεν χρειάστηκε τεράστια αυτοπειθαρχία για να μην αντιδράσει όταν είδε τον επιπλοίο Ομπάμα να επαινείται από την ελίτ των ΗΠΑ, ενώ ο ίδιος γελοιοποιούνταν... γιατί είχε δίκιο.

Τώρα, έπειτα από σχεδόν τέσσερα χρόνια στην προεδρία, έναν ρόλο για τον οποίο έπρεπε να περιμένει πολύ καιρό, αφού έβαλε για πρώτη φορά υποψηφιότητα για πρόεδρος 33 χρόνια νωρίτερα, το 1988, η αυτοπειθαρχία του Μπάιντεν συναντάει τη μεγαλύτερη πρόκληση: πρέπει να παραιτηθεί αντί να διεκδικήσει επανεκλογή.

Αμέσως μετά το τηλεοπτικό ντιμπέιτ με τον Ντόναλντ Τραμπ, οι συγκεντρωμένοι ειδικοί των Δημοκρατικών, ο ένας μετά τον άλλον, δήλωσαν ότι ο Μπάιντεν δεν μπορεί να συνεχίσει την εκστρατεία του για ακόμη

Επειτα από σχεδόν τέσσερα χρόνια στην προεδρία, η αυτοπειθαρχία του Μπάιντεν συναντάει τη μεγαλύτερη πρόκληση: πρέπει να παραιτηθεί αντί να διεκδικήσει επανεκλογή.

μία προεδρία. Παρά την ανοιχτή περιφρόνησή τους για τον Τραμπ, ο οποίος ήταν υπερβολικά ρητορικός, με ανεπαρκή τεκμηρίωση, δεν μπόρεσαν να αμφισβητήσουν τον ισχυρισμό του Τραμπ ότι εκείνος μπορεί να κυβερνήσει, ενώ ο Μπάιντεν διολίσθησε επανειλημμένως και εμφανώς σε στιγμές γεροντικής σύγχυσης, οι οποίες διαρκούν μεν λίγα δευτερόλεπτα, αλλά μόνο να επιδεινωθούν μπορούν, καθιστώντας εξαιρετικά απίθανο να μπορέσει να λειτουργήσει ως πρόεδρος ακόμη και για δύο χρόνια, πόσο μάλλον για τέσσερα.

Για το Δημοκρατικό Κόμμα το μείζον πρόβλημα είναι ότι και οι δύο ηγέτες του πρέπει να κάθονται στην άκρη για να έχουν πιθανότητες να νικήσουν τον Τραμπ τον Νοέμβριο, καθώς η Κάμαλα Χάρις απλώς δεν θεωρείται εκλέξιμη ως πρόεδρος παρά τις λογικές απόψεις της.

Προς το παρόν, όμως, ο Τζοζέφ Μπάιντεν είναι αυτός που πρέπει να σωθεί, παραιτούμενος από τις πολιτικές φιλοδοξίες του, για να περάσει τα χρόνια που του απομένουν με τη σύζυγό και την οικογένειά του.

Ο κ. Εντουαρντ Λούτβακ είναι συγγραφέας.

«Ακατανόητος»

Αμέσως μετά το ντιμπέιτ, ακούστηκαν εκκλήσεις προς τον Μπάιντεν να αποσυρθεί από την κούρσα. Εκτός όμως από το γεγονός ότι αυτό έχει συμβεί μία φορά στην ιστορία, το 1968 και οδήγησε σε πλήρη σύγχυση την προεδρική αναμέτρηση με αποτέλεσμα το κόμμα του προέδρου να χάσει τις εκλογές, ο Μπάιντεν έπρεπε απλώς να αποδείξει ότι έχει την πνευματική δυνατότητα να αποκρούσει τις ρεπουμπλικανικές αιτιάσεις πως είναι ανίκανος να ασκήσει την προεδρία. Αυτό το έκανε ξεκάθαρα. Μπορεί να είχε μια αδύναμη εκκίνηση αλλά βρήκε τον βηματισμό του στην πορεία της βραδιάς. Το έκανε υσώσο υπερβολικά λεπτομερώς, απαριθμώντας τα επιτεύγματά του με τόση ταχύτητα που ορισμένες φορές δεν ήταν κατανοητές.

Χέδερ Κοξ Ρίτσαρντσον
Καθηγήτρια Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Μπόστον Κόλετζ

«Αξίζουμε καλύτερα»

Ημουν έτοιμος να αναγνωρίσω στον Μπάιντεν το τεκμήριο της αμφιβολίας, επειδή όσες φορές ήρθα σε επαφή μαζί του κατ'ιδίαν, θεωρήσα ότι είναι ικανός να ασκήσει τα καθήκοντά του. Προφανώς δεν είναι πια. Η οικογένειά και οι συνεργάτες του πρέπει να το γνωρίζουν. Τον έκλεισαν στο Καμπ Ντέιβιτ και τον προετοίμαζαν γι' αυτό το κρίσιμο ντιμπέιτ μερες τώρα. Αν αυτή είναι η καλύτερη επίδοξη που μπόρεσαν να του αποσπάσουν, είναι καιρός για τον Τζο να διατηρήσει την αξιοπρέπεια που του πρέπει και να εγκαταλείψει την πολιτική σκηνή στο τέλος αυτής της θητείας. Αν το κάνει οι Αμερικανοί θα αποθεώσουν τον Τζο Μπάιντεν γι' αυτό που ουδέποτε θα κάνει ο Ντόναλντ Τραμπ: να βάλει το καλό της χώρας μπροστά από τον εαυτό του. Αν επιμείνει να κατέβει και χάσει από τον Τραμπ, ο Μπάιντεν, η οικογένειά του, οι σύμβουλοι και τα μέλη του κόμματος που τον ενθάρρυναν να το κάνει, θα πρέπει να εξαφανιστούν από προσώπου γης. Αξίζουμε καλύτερα. Η Αμερική αξίζει καλύτερα. Οπως και ο κόσμος αξίζει καλύτερα.

Τόμας Φρίντμαν
Αρθρογράφος στους
Νιου Γιορκ Τάιμς

«Τεράστιες πιέσεις»

Ηταν μία σαφής και ενδεχομένως συντριπτική ήττα για τον Μπάιντεν, που θα δημιουργήσει τεράστιες πιέσεις να κάνει στην άκρη, μεταξύ άλλων από τους πιο πιστούς υποστηρικτές στο κέντρο και στην αριστερή πτέρυγα του κόμματος. Θα είναι όμως πολύ δύσκολο να πειστεί να αποχωρήσει, συνεπώς οι επόμενες εβδομάδες θα είναι πολύ δύσκολες για τους Δημοκρατικούς.

Μπιλ Ανθόλις
Δευθύνων σύμβουλος
του Miller Center of Public Affairs,
στην «Κ».

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Εκτόξευσαν τις μετοχές τους

Εξι παίκτες που γνωρίσαμε στην α' φάση του Euro και αναμένεται να πρωταγωνιστήσουν στο μεταγραφικό παζάρι

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Από τις δύο πρώτες εβδομάδες του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου έχουν ξεχωρίσει αρκετοί παίκτες για την ποιότητά τους και τα καλά τους παιχνίδια, σε μια απαιτητική διοργάνωση 10 μήνες μετά την έναρξη της σεζόν 2023-

24. Στο γκράντε φινάλε του φετινού ποδοσφαιρικού μαραθωνίου, στην κορύφωση της σεζόν, αναδεικνύονται και κάποια νέα αστέρια στον ευρωπαϊκό ποδοσφαιρικό γαλαξία, ποδοσφαιριστές που για πρώτη φορά τράβηξαν πάνω τους τα βλέμματα αγωνιζόμενοι σε μια τόσο σημαντική διοργάνωση.

Πρόκειται για ποδοσφαιριστές που, ανεξαρτήτως της ηλικίας τους, μας «συστήνονται» για πρώτη φορά στο επίπεδο αυτό και με τις εμφανίσεις τους θέτουν παρακαταθήκη όχι μόνο για το υπόλοιπο του Euro 2024 (όσον οι ομάδες συνεχίζουν), αλλά και για μια πολύ καλή μεταγραφή ή και σεζόν

που θα ακολουθήσει από τον Αύγουστο.

Επιλέξαμε έξι από αυτούς για να τους γνωρίσουμε λίγο καλύτερα και να δούμε τα επιτεύγματα και τις προοπτικές τους, τώρα που έχουν αποσπάσει αξιόλογο κομμάτι της διεθνούς προσοχής. Η σειρά επιλογής είναι τυχαία.

Ζαν Κάρνιτσονικ
29 ετών, Σλοβενία

Φλόριαν Βιρτς
21 ετών, Γερμανία

ΡΙκάρντο Καλαφιόρι
22 ετών, Ιταλία

Φρανσίσκο Κονσεϊσάο
21 ετών, Πορτογαλία

Φαμπιάν Ρουϊθ
26 ετών, Ισπανία

Λούκας Σκορούτσκι
33 ετών, Πολωνία

Πλάγιος μπακ
(Τσέλιε)

Μεσοεπιθετικός
(Λεβερκούζεν)

Κεντρικός αμυντικός
(Μπολόνια)

Επιθετικός
(Πόρτο)

Μέσος
(Παρί Σεν Ζερμέν)

Τερματοφύλακας
(Μπολόνια)

Ο υψηλόσωμος δεξιός αμυντικός των Σλοβένων εντυπωσίασε στη φάση των ομίλων με την πολυτιμία για το συγκρότημα του Ματίας Κεκ παρουσία του, τόσο ανασταλτικά όσο και δημιουργικά, κυρίως στον αγώνα με τη Σερβία, όπου ήταν και ο σκόρερ της ομάδας.

Παίζει σε όλες τις θέσεις της άμυνας και είχε εξαιρετική χρονιά με τον σύλλογό του, τον οποίο οδήγησε στην κατάκτηση του πρωταθλήματος Σλοβενίας, κόντρα στα προγνωστικά. Χαρακτηριστικό είναι ότι εκτός από τα τέσσερα γκολ στο πρωτάθλημα είχε και 12 ασίστ.

Στα 29 του χρόνια έχει παίξει μόνο σε ομάδες της χώρας του συν τη βουλγαρική Λουντογκόρετς. Κάποια στιγμή, είχε βρεθεί στο μεταγραφικό στόχαστρο της νορβηγικής Λίλεστρομ, όμως η μετακίνηση «χάλασε» την τελευταία στιγμή λόγω... αργοπορημένης κατάθεσης των δικαιολογητικών. Πεισμωμένος επέστρεψε στην πατρίδα του κι έγινε ένας από τους κορυφαίους στην Τσέλιε και ανατικατάστατος στην Εθνική Σλοβενίας.

Ο Φλόριαν Βιρτς είναι πραγματικά ό,τι πιο υποσχόμενο διαθέτει η Εθνική Γερμανίας. Ο δεξιό-πόδαρος δημιουργικός χαφ έκλεψε την παράσταση τη σεζόν που τελείωσε στη Γερμανία οδηγώντας τη Λεβερκούζεν στο εγχώριο νταμπλ και στον τελικό του Ευρωπαϊκού. Παράλληλα, προσέφερε μερικές πολύ όμορφες στιγμές και στους οπαδούς της «νατσιοναλμανσάφτ», τόσο με τις δημιουργικές του δυνατότητες όσο και με την εκτελεστική του δεινότητα. Μαζί με τον Τζαμάλ Μουσιάλα συνθέτει ένα λίκν επικίνδυνο δίδυμο στα χαφ της Εθνικής Γερμανίας. Δημιουργημάτων των ακαδημιών της Κολωνίας, ο Βιρτς πήρε στα 17 του μεταγραφή για την Μπάγερ. Στην ομάδα του Λεβερκούζεν κατάφερε να εξελιχθεί σημαντικά αυτά τα τέσσερα χρόνια, γελευτά στιγμή λόγω... αργοπορημένης κατάθεσης των δικαιολογητικών. Πεισμωμένος επέστρεψε στην πατρίδα του κι έγινε ένας από τους κορυφαίους στην Τσέλιε και ανατικατάστατος στην Εθνική Σλοβενίας.

Ο νεοεμφανιζόμενος σέντερ μπακ της Ιταλίας υποσχεται να γίνει ο μελλοντικός ηγέτης της παραδοσιακά σημαντικότερης γραμμής της «σκουάντρα τσζούρα». Στα 22 του δείχνει ολοκληρωμένος και παρά το αυτογκόλ του με το οποίο η Ιταλία έχασε τη μάχη από την Ισπανία στη φάση των ομίλων, ο Καλαφιόρι έδωσε διαπιστευτήρια σπουδαίου στόπερ· ένα πολυεργαλείο για κάθε προπονητή, στην πραγματικότητα. Ο Καλαφιόρι, που μόλις πριν από ένα μήνα έκλεισε τα 22 και με ανάστημα 1,88 μ., αποτελεί προϊόν της Ρόμα με παρουσία και σε Τζένοβα και Βασιλεία. Μέχρι να πάει στην Μπολόνια έπαιξε ως αριστερό μπακ, αλλά ο προπονητής του στους «ροσομπλού», Τιάγκο Μότα, τον μετέτρεψε σε κεντρικό αμυντικό. Η ικανότητά του να κατεβάζει την μπάλα και να τροφοδοτεί με ακρίβεια τους επιτιθέμενους συμπαίκτες του τον καθιστά πολύτιμο. Με τη συμμετοχή του στο Euro 2024 έγινε ο δεύτερος νεότερος Ιταλός, μία θέση πίσω από τον σπουδαίο Πάολο Μαλτίνι, που αγωνιζόταν σε ευρωπαϊκό πρωτάθλημα. Και αυτό παράτι πρωτοφόρεσε τη γαλάζια φανέλα σε επίσημο αγώνα μόλις στις 4 Ιουνίου.

Ο τέταρτος γιος του γνωστού μας Σέρτζιο Κονσεϊσάο εξαργύρωσε την πολύ καλή χρονιά στην Πόρτο με μια θέση στην αποστολή της Πορτογαλίας για το Euro, σχεδόν από το παράθυρο. Αλλάστε, το ντεμπούτο του στην εθνική το έκανε μόλις τον Μάρτιο, σε ένα φιλικό με τη Σλοβενία. Ο νεαρός επιθετικός αντιμετώπιζε τεράστιο ανταγωνισμό στην επιθετική γραμμή της Πορτογαλίας, η οποία διαστέλλει Κριστιάνο Ρονάλντο μέχρι Ραφαέλ Λεάο και Ζοάο Φέλιξ. Όμως ο Ρομπέρτο Μαρτίνεθ αυτόν έριξε στο γήπεδο στο ματς με την Τσεχία και δεν το μετάνιωσε: ο νεαρός Κονσεϊσάο χάρισε τη νίκη στους Λουζιτανούς με γκολ στις καθυστερήσεις. Το ότι ο Ισπανός προπονητής του έδωσε φανέλα βασικού και στο (αδιάφορο) ματς με τη Γεωργία, αποτελεί φυσική εξέλιξη. Ακολουθώντας τον πατέρα του, ο Φρανσίσκο πέρασε από τις ακαδημίες της Σπόρτινγκ στην Πόρτο και για μία χρονιά αγωνίστηκε και στον Αγιάζ. Η φετινή σεζόν όμως ήταν ονειρική. Αν φτάσει στην ποιότητα του (υπερήφανου) μπαμπά του, η Πορτογαλία θα έχει στο οπλοστάσιό της έναν σπουδαίο επιθετικό για τη «μετά Ρονάλντο» εποχή.

Ο Φαμπιάν δεν είναι νέος στην Εθνική Ισπανίας. Έχει φορέσει την κόκκινη φανέλα αρκετές φορές από το 2019 και μετά. Ωστόσο, φέτος, στα γήπεδα της Γερμανίας, είναι που έδειξε τον καλύτερο εαυτό του στο κορυφαίο επίπεδο. Πριν από πέντε χρόνια είχε παρουσιάσει κάποιο τότε ταλέντο του, όταν είχε οδηγήσει την Ισπανία στην κατάκτηση του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος των Ελπίδων και είχε αναδειχτεί κορυφαίος παίκτης του τουρνουά. Σε μια Παρί Σ.Ζ. που πλημμύριζε από αστέρια, ο Φαμπιάν δυσκολεύτηκε αλλά κατάφερε να βρει θέση, συνεχίζοντας με κεκτημένη ταχύτητα από τις τέσσερις σπουδαίες σεζόν που είχε στην Ιταλία με τη Νάπολι. Στο φετινό Euro, όμως, ανέδειξε ιδιαίτερα (όπου χρίστηκε και σκόρερ) όσο και σε εκείνον με την Ιταλία. Αριστεροπόδαρος σέντερ χαφ, είναι ικανότητα να διαφέρει σε όλες τις θέσεις της μεσαίας γραμμής, ο ταλαντούχος Ανδalousianός, προϊόν των ακαδημιών της Μπέτις, δείχνει ότι πλέον τα καλύτερα βρίσκονται μπροστά του.

Ο τερματοφύλακας της Πολωνίας δεν είναι νέος. Ούτε είναι στη φάση των «16» με την ομάδα του. Κατάφερε όμως να κερδίσει τη φανέλα του βασικού γκολκίπερ της πολωνικής ομάδας από τον πολύ πιο έμπειρο από μεγάλα παιχνίδια Βόιτσεκ Σέζνι και να λάμψει στο φετινό Euro, παρότι η πολωνική άμυνα δέχθηκε έξι γκολ σε τρία ματς. Ειδικά στο παιχνίδι με τη Γαλλία ήταν πραγματικά εντυπωσιακός (η UEFA τον ανακήρυξε παίκτη του αγώνα), σε συνέχεια των εξαιρετικών εμφανίσεων με την Μπολόνια στο καμπίονατο, με την οποία έκανε σπουδαία χρονιά κερδίζοντας παραστάσεις και αυτοπεποίθηση. Ο Σκορούτσκι μετράει ήδη πάνω από 13 χρόνια επαγγελματικής καριέρας, τα περισσότερα από αυτά σε Εμπολι και Μπολόνια, ενώ ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του στο καμπίονατο φορώντας τη φανέλα της Ρόμα. Φέτος, ωστόσο, είναι που έλαμψε στην Ιταλία και δείχνει ότι η Πολωνία έχει βρει τον τερματοφύλακα της τουλάχιστον μέχρι και το επόμενο Μουντιάλ.

ΑΠΟΨΗ

Δεν πληρώνω, δεν πληρώνω!

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Να το ξεκαθαρίσουμε, γιατί υπάρχει και η αντίθετη άποψη. Το πρόβλημα δεν είναι ότι τα σωματεία/ποδοσφαιρικές εταιρείες χρεώνονται –και αρκετά μάλιστα– εκατομμύρια ευρώ, στο κράτος. Το πρόβλημα δεν είναι η κατά καιρούς στήριξη και οι διευκολύνσεις που το κράτος παρέχει στα ποδοσφαιρικά σωματεία, ούτε και οι διαγραφές χρεών σε σημαντικό ποσοστό σε προηγούμενα χρόνια. Ούτε κανείς έχει να κερδίσει κάτι από το ενδεχόμενο... αφανισμού κάποιων ομάδων, συνέπεια των οικονομικών οφει-

λών τους. Το πρόβλημα έχει να κάνει με την ασυνέπεια των ποδοσφαιρικών σωματείων ή εταιρειών. Με την εθιστική συμπεριφορά και άρνησή τους να τηρήσουν αυτά στα οποία συμφωνούν, αυτά στα οποία καταλήγουν μετά από ένα συμβιβασμό, για ένα πρόβλημα το οποίο δημιουργήθηκε από τη δική τους λανθασμένη οικονομική πολιτική και διαχείριση.

Ακούμε τις τελευταίες μέρες για το «Σχέδιο 2023». Είχαν προηγηθεί πολλά άλλα τα προηγούμενα χρόνια. Διαβάσαμε πολλές φορές για το τι προνοούν, συμφωνίες, διακανονισμούς και μακροπρόθεσμα σχέδια αποπληρωμής. Κυβερνήσεις στην Κύπρο δεν... πέφτουνε, κατά καιρούς αλλάζουν

Όταν τα στοιχεία δείχνουν ασυνέπεια από τους πρώτους μήνες, είναι ξεκάθαρο πως για κάποιους οι συμφωνίες γίνονται απλά για να γίνουν, απλά για να καϊδέψουν αυτιά.

όμως. Στο συγκεκριμένο θέμα ωστόσο, είχαν όλες την ίδια τακτική και προσπάθεια να βοηθηθούν τα σωματεία, αλλά και ικανοποιημένοι να μείνουν οι φιλάθλοι/ψηφοφόροι τους. Καθόλου τυχαίο μάλιστα,

πως σημαντικές αποφάσεις, προηγούμενων χρόνων, είτε αυτές αφορούσαν σε νέους διακανονισμούς (των προηγούμενων διακανονισμών), είτε διαγραφές μέρους των χρεών, πάρθκαν σε περιόδους όχι πολύ πριν από εκλογές...

Ασυνέπεια λοιπόν, από πλευράς του ποδοσφαίρου, να ανταποκριθεί σε αυτά που περιλαμβάνει η κάθε νέα συμφωνία για τον διακανονισμό των οφειλών προς το κράτος. Και όταν τα στοιχεία δείχνουν ασυνέπεια από τους πρώτους μήνες, είναι ξεκάθαρο πως για κάποιους οι συμφωνίες γίνονται απλά για να γίνουν, απλά για να καϊδέψουν αυτιά. Αν μάλιστα αναλογιστεί κάποιος πως οι ποδοσφαιρικές διοικήσεις

εθιστικά αρνούνται να καταβάλουν οφειλές, είτε σε φόρο εισοδήματος, είτε σε κοινωνικές ασφαλίσεις, την ίδια ώρα που πληρώνουν εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ σε συμβόλαια ή άλλα έξοδα των ποδοσφαιρικών τους τμημάτων, είναι ξεκάθαρο πως συμπεριφέρονται –με τον τρόπο αυτό– θεωρώντας δεδομένη την ανοχή της Πολιτείας.

Η δε άρνησή τους, χρόνια τώρα, να... κουμανταριστούν οικονομικά και όχι μόνο σε σχέση με τις οφειλές προς το κράτος, είναι το στοιχείο από το οποίο με βεβαιότητα μπορεί κάποιος να εκτιμήσει πως, στα σκαριά βρίσκεται το Σχέδιο αποπληρωμής 2024 ή 2025, και βλέπουμε...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ. -2,8%	Χ.Α. -1,93%	Dow Jones 0,06%	Nasdaq 0,76%	Nikkei 2,32%	Dax -0,24%	FTSE 100 -1,12%	ΔΙΕΘΝΗ Βλέπουν νέα αύξηση τιμών αεροπορικών εισιτηρίων Σελ. 9	Πετρέλαιο 1,92%	€/€ -0,02%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΡΩΣΙΚΑ ΤΕΧΝΑΣΜΑΤΑ

Τάνκερ «φραντάσματα» για μεταφορά του LNG

Νέο, πλήρη στόλο πλοίων «φραντάσματων», στα πρότυπα εκείνου που έχει αναλάβει να μεταφέρει ρωσικό πετρέλαιο, φαίνεται πως δρομολογεί και πάλι η ρωσική κυβέρνηση. Στόχος αυτή τη φορά είναι η μεταφορά του ρωσικού υδρογονομένου αερίου (LNG), σύμφωνα με παρατηρήτες του Bloomberg. Σελ. 11

ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στα ύψη οι τιμές πώλησης εξοχικών στις Κυκλάδες

Κυριαρχούν οι Κυκλάδες στη λίστα με τις ακριβότερες εξοχικές κατοικίες προς πώληση, λόγω της υψηλής ζήτησης και του έντονου τουριστικού ενδιαφέροντος των τελευταίων ετών. Στην κορυφή της λίστας βρίσκεται η Μύκονος, και ακολουθούν η Αντίπαρος, η Υδρα, η Πάρος και η Σαντορίνη. Σελ. 12

NUROFEN
ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

NUROFEN EXPRESS
12 Δισκία 0,1g

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακολόγο σας. Διαβάστε προσεκτικά το φύλλο οδηγιών χρήσης.

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,38%	0,08%
Γερμανία	2,45%	0,02%
Γαλλία	3,25%	0,18%
Ιταλία	4,02%	0,08%
Ισπανία	3,40%	0,07%
Ιρλανδία	2,94%	0,05%
Ελλάδα	3,71%	0,08%
Ην. Βασίλειο	4,13%	0,07%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Προοπτικές (outlook)
DBRS	BBB (High)	Σταθερή
Fitch	BBB+	Θετική
Moody's	Baa2	Σταθερή
S&P	BBB+	Θετική
Score Ratings	BBB+	Σταθερή

Στα ραντάρ των επενδυτών οι τράπεζες

Βλέπουν προοπτικές ανάπτυξης, έχει αυξηθεί η φερεγγυότητα και η τιμή της μετοχής δεν είναι υψηλή

Οι **κυπριακές** τράπεζες έχουν τραβήξει τα βλέμματα των επενδυτών, καθώς όλο το έργο που έκαναν τα τελευταία δέκα χρόνια, αλλά και η συγκυρία με την αύξηση των επιτοκίων, τις έχουν φέρει ενώπιον εξαγορών την τελευταία διετία.

Οι επενδυτές βλέπουν ότι οι τράπεζες στην Κύπρο έχουν προχωρήσει σε μεγάλες τομές, έχουν τραπεζικές άδειες ευρωπαϊκού κράτους, η τιμή των μετοχών τους δεν είναι υψηλή και υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης. Στις κυ-

πριακές τράπεζες έχει αυξηθεί ο Δείκτης Φερεγγυότητας από 15% τον Δεκέμβριο του 2018, σε 20,4% τον Δεκέμβριο του 2023, το υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί ποτέ στην Κύπρο. Τελευταία και πιο πρόσφατη «επενδυτική

κρούση», αυτή που σχετίζεται με την Τράπεζα Κύπρου, που όπως αποκάλυψε το Bloomberg την προηγούμενη εβδομάδα, δύο μεγαλύτερο επενδυτές, η Caius Capital και η CarVal Investors, έχουν αναθέσει σε σύμβουλο την πώληση

των μεριδίων που έχουν στη συγκεκριμένη τράπεζα. Τα τελευταία δύο χρόνια, τέσσερις κυπριακές τράπεζες έχουν στρέψει το ενδιαφέρον των επενδυτών, η Τράπεζα Κύπρου, η Ελληνική, η CDB Bank και η Ancoria Bank. Σελ. 5

Δυναμικά στον χάρτη των επενδύσεων η Λάρνακα

Δυναμικά στον χάρτη των επενδύσεων και των μεγάλων αναπτύξεων έχει μπει η Λάρνακα. Η πόλη έχει καταστεί πόλος έλξης για τους επενδυτές, τον τομέα των ακινήτων, των επιχειρήσεων, από την Κύπρο και το εξωτερικό, τον τουρισμό και την εκπαίδευση. Η Λάρνακα φαίνεται να αποτελεί πλέον το «The next big thing» του νησιού στον τομέα των ακινήτων ενώ ο τουρισμός αυξάνεται. Σημαντικό για την πόλη χαρακτηρίζεται το έργο Land of Tomorrow, στο παραλιακό μέτωπο της Δεκέλειας, το οποίο στοχεύει στη δημιουργία ενός βιώσιμου και σύγχρονου αστικού περιβάλλοντος. Σελ. 4

Κατάργηση ΑΤΑ εισιγείται το ΔΝΤ για το Δημόσιο

Αυξήσεις κάθε 2 χρόνια

Κατάργηση της ΑΤΑ και προσαυξήσεις κάθε δύο χρόνια αντί κάθε χρόνο εισιγείται το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, για εξορθολογισμό του κρατικού μισθολογίου. Σε έκθεσή του στο πλαίσιο βοήθειας που ζήτησε το υπ. Οικονομικών, το ΔΝΤ υπογραμμίζει πως οι μισθολογικές προσαρμογές θα πρέπει να βασίζονται στις μακροοικονομικές εξελίξεις και στην παραγωγικότητα. Σελ. 5

Ο πληθωρισμός της απληστίας στην Ελλάδα

Βασική αιτία για την ακρίβεια

Από τη συνολική αύξηση του πληθωρισμού κατά 16% μεταξύ 6' τριμήνου 2019 και 6' τριμήνου 2024, το μερίδιο των κερδών ήταν 9%, έναντι μόνο 4,1% του κόστους εργασίας, γεγονός που επιβεβαιώνει τον πληθωρισμό απληστίας που επικράτησε στην ελληνική αγορά την περίοδο της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης. Σελ. 6

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της ΜΠΕΡΙΑ ΑΚΜΑΝ / BLOOMBERG

Εγκλωβισμένη στον υψηλό πληθωρισμό η Τουρκία

Η **Τράπεζα** της Τουρκίας διατήρησε χθες αμετάβλητα τα επιτόκια στο 50% και σύμφωνα με αναλυτές της αγοράς αναμένεται να διατηρήσει την ίδια στάση για το μεγαλύτερο διάστημα του έτους ή ακόμη και πέραν αυτού. Επιβραδύνει, έτσι, την οικονομία στην προσπάθειά της να τιθασεύσει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά πληθωρισμού στον κόσμο. Ορισμένες μεγάλες τράπεζες, όπως η Bank of America, προεξοφλούν πως η πρώτη μείωση των επιτοκίων θα είναι κοντά στο τέλος του έτους, ενώ άλλες, όπως η Morgan Stanley, τη μεταθέτουν για ακόμη αργότερα – μάλλον στο πρώτο τρίμηνο του 2025.

«Η οικονομία επιβραδύνεται»,

επισημαίνουν αναλυτές της BofA, μεταξύ των οποίων ο Ζουμρουτ Ιμάμογλου, που τονίζει πως «η διατήρηση περιοριστικής νομισματικής πολιτικής είναι κρίσιμη για να διασφαλιστεί πως θα συνεχιστεί η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και μέσα στο 2025». Οι αυξήσεις των επιτοκίων άρχισαν πριν από έναν χρόνο και έως τώρα δεν έχουν επιβραδύνει υπερβολικά την οικονομία, εν μέρει επειδή συνοδεύονται από γενναιοδωρα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής, όπως οι αυξήσεις μισθών που προχώρησε η κυβέρνηση στον δημόσιο τομέα. Η εικόνα αρχίζει όμως να αλλάζει, καθώς επιβάλλεται αυστηρότερη δημοσιονομική πολιτική, ενώ ο πληθωρισμός αρ-

Για την αποκλιμάκωση των τιμών τα επιτόκια έχουν εκτιναχθεί στο 50% και ο ρυθμός ανάπτυξης επιβραδύνεται.

χίζει να επιβραδύνεται από αυτόν τον μήνα μετά την εκτόξευσή του στο 75%. Ο δείκτης δραστηριότητας του μεταποιητικού τομέα παραμένει εδώ και δύο μήνες κάτω του επιπέδου αναφοράς των 50 μονάδων, που διαχωρίζουν την ανάπτυξη από τη συρρίκνωση. Οι βιομηχανίες της κώ-

ρας δεν εκμεταλλεύονται το πλήρες δυναμικό τους, ενώ έρευνα της κεντρικής τράπεζας διαπιστώνει αυξανόμενη απασιοδοξία μεταξύ επιχειρήσεων.

«Η ανάπτυξη αναμένεται να χάσει σε μεγάλο βαθμό τη δυναμική της, καθώς η πολιτική είναι περιοριστική και θα οδηγήσει σε επιβράδυνση των μισθών και πιθανώς σε αύξηση της ανεργίας», τονίζουν ξένοι αναλυτές. Από την πλευρά τους οι επενδυτές εξετάζουν σχολαστικά την πορεία των τιμών, καθώς έχουν διοχετεύσει κεφάλαια στους τίτλους της χώρας προεξοφλώντας ότι η στροφή της Τουρκίας σε πιο ορθόδοξη νομισματική και οικονομική πολιτική θα περιορίσει τον κίνδυνο νέων κρίσεων

πληθωρισμού. Η κεντρική τράπεζα έχει θέσει στόχο να αποκλιμακωθεί ο πληθωρισμός στο 38% προς τα τέλη του έτους, καθώς επιμένει στην περιοριστική νομισματική πολιτική και έχει προειδοποιήσει πως θα επιβάλει σκληρότερη πολιτική αν επιδεινωθεί η κατάσταση στο μέτωπο των τιμών.

Τα σχέδια της κεντρικής τράπεζας θα μπορούσαν να ανατραπούν από τον τρόπο που θα επιλέξει η κυβέρνηση να διαχειριστεί τον αντίκτυπο των υψηλών επιτοκίων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης επανειλημμένως ζητάει να αυξηθεί ο κατώτατος μισθός τον επόμενο μήνα.

pwc

Pillar Two
made simple & practical

Join our live webcast on Tuesday, 2 July, 15:00

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΟΥΓΚΟ ΝΤΙΕΖΟΝ / REUTERS BREAKING VIEWS

Οι αποδυναμωμένοι ηγέτες του G7

Η Ομάδα των Επτά αποτελεί τον πυλώνα του ελεύθερου κόσμου, όπως διεκήρυξε το 2022 ο Τζέικ Σάλιβαν, σύμβουλος εθνικής ασφαλείας των ΗΠΑ – μακάρι να ήταν έτσι τα πράγματα. Η λέσχη των μεγάλων και πλούσιων δημοκρατικών χωρών έχει ανοικτά μέτωπα στη Γάζα και στην Ουκρανία. Επίσης, οι περισσότεροι από τους ηγέτες που συγκεντρώθηκαν προ ημερών για την ετήσια 50ή συνάντηση «Επτά» στην Ιταλία αποδείχθηκαν αποδυναμωμένοι. Εάν, δε, αναδειχθεί νέος πρόεδρος των ΗΠΑ ο Ντόναλντ Τραμπ και η Μαρίν Λεπέν κατισχύσει στη Γαλλία, ο θεσμός θα παρалуσει. Το να επιέλθει πολιτικοοικονομικός συντονισμός μεταξύ ΗΠΑ, Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας, Βρετανίας, Ιαπωνίας

Ενδεχόμενη επικράτηση των Τραμπ και Λεπέν σε ΗΠΑ και Γαλλία θα φέρει την Ομάδα των Επτά σε πλήρη αδιέξοδο.

και Καναδά φαντάζει δυσκολότερο από ποτέ. Όταν πρόβη στα ανωτέρω σχόλια ο Σάλιβαν, οι «Επτά» είχαν αρθεί στο ύψος των περιστάσεων, συμφωνώντας να συμβάλουν στην άμυνα της Ουκρανίας έναντι της ρωσικής εισβολής. Κατήρτισαν σχέδιο, στο πλαίσιο του οποίου εντάχθηκαν υποσχέσεις για αποδέσμευση 600 δις. δολαρίων, ώστε να βοηθηθούν οι αναπτυσσόμενες χώρες να κατασκευάσουν βιώσιμες υποδομές ανταγωνιστικές στη νέα Πρωτοβουλία του Μεταξίου της Κίνας. Πέρυσι, όταν οι «Επτά» συναντήθηκαν στη Χι-

ροσίμα, ομονόησαν να απεξαρτηθούν τις οικονομίες τους από την Κίνα, χωρίς να διαρρήξουν πλήρως τους δεσμούς.

Φέτος, άπασης οι χώρες και οι ηγεσίες τους τελούν σε επισφαλές κατάσταση, εκτός ίσως της πρωθυπουργού της Ιταλίας Μελόνι. Τα πρόσφατα αποτελέσματα των ευρωεκλογών υποχρέωσαν αφενός τον Γάλλο πρόεδρο Μακρόν να προκηρύξει πρόωρες εκλογές, οι οποίες ίσως προξενήσουν ακυβερνησία, αφετέρου αποδυναμώσαν τον Γερμανό καγκελάριο Σολτς. Ο Βρετανός πρωθυπουργός Σούνκπιαθόνως θα βρίσκεται σε αυτή τη θέση μόνον για τρεις εβδομάδες ακόμη, ο δε Ιάπωνας ομόλογός του Κισίντα ίσως χάσει τη δουλειά του το φθινόπωρο λόγω φθίνουσας δημοτικότητας. Ο Καναδός πρωθυπουργός Τριντνό δεν κρύβει ότι συχνά εξετάζει την πιθανότητα παραίτησης. Βέβαια, τα προβλήματα της Ομάδας των Επτά είναι πολύ πιο θεμελιώδη από τα επιμέρους των χωρών που τη συναπαρτίζουν. Δύο λέξεις αρκούν, Γάζα και Ουκρανία. Οι «Επτά» διαδραμάτισαν περιορισμένο ρόλο στον πόλεμο στη Γάζα, τον οποίο άρνησαν να συζητήσουν. Αφού τον έζησαν δύο μήνες μετά την επίθεση της Χαμάς, υιοθέτησαν διαφορετικές θέσεις σχετικά με την κατάπαυση πυρός. Τώρα οι ΗΠΑ πεζούν προς μια τέτοια κατεύθυνση, αλλά η πρόθυμη στήριξη τους προς το Ισραήλ, παρά τις μαζικές δολοφονίες Παλαιστινίων πολιτών, την ίδια ώρα που ο ΟΗΕ τις χαρακτηρίζει «έγκλημα κατά της ανθρωπότητας», επισφύρει κριτική για δύο μέτρα και σταθμά. Κι αυτή η πραγματικότητα υποσκιάζει δύο καιρία ζητήματα που συζητήσε η λέσχη πέρυσι στη Χιροσίμα: την περιφρούρηση της διεθνούς τάξης και την αρωγή του παγκόσμιου Νότου.

ΔΗΚΤΗΣ

Παράλληλες συζητήσεις χωρίς αποτέλεσμα

Το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας στην ετήσια έκθεσή του παραθέτει τις σημαντικότερες προκλήσεις. Κάνει λόγο για πέντε προκλήσεις, που όποιος γνωρίζει τα της κυπριακής οικονομίας, λίγο-πολύ τις έχει εντοπίσει. Πρόκειται μεταξύ άλλων για την ενέργεια, την ψηφιοποίηση, το περιβάλλον και την ακρίβεια του χρήματος. Ως εδώ όλα καλά και όλα σωστά. Η απορία αφορά στο πώς αυτά τα ζητήματα μεταφράζονται σε κυβερνητικές πολιτικές αντιμετώπισης. Υπάρχει ως πού με σήμερα κάποιο αξιόπιστο πλάνο αντιμετώπισης της ψηφιακής μας ένδειας ως χώρα; Πώς γίνεται δηλαδή η γέφυρα μεταξύ του Συμβουλίου και της κυβέρνησης για να μπορούν αυτά τα θέματα να παίρουν τον δρόμο τους για υλοποίηση. Εκτός και αν για ακόμα μια φορά θα περιοριστούμε στο να κάνουμε παράλληλους διαλόγους για να γεμίζουμε τα φτωκά -κατά τα άλλα- οικονομικά πρωτοεπίδια.

Διαφορετικές ερμηνείες συνέχεται

Ένα σημαντικό -αν όχι το σημαντικότερο- πρόβλημα στη χώρα μας είναι η αδυναμία εφαρμογής των νόμων. Όλοι ξέρουν πως υπάρχουν νόμοι που ρυθμίζουν τη λειτουργία του κράτους, και μεγάλο μέρος της προσπάθειας κατά καιρούς γίνεται για να παρακαμφθούν αυτοί οι νόμοι και να προκύψει κάποιο διαφορετικό αποτέλεσμα. Πολλές φορές αυτό είναι εύκολο εφικτό γιατί αρκετοί νόμοι ψηφίζονται «κουβαλώνας» βολικές τρύπες, τα γνωστά παραθυράκια. Αυτό είναι κάτι που έχουμε δει να γίνεται και σε άλλες χώρες. Αυτό που δεν έχουμε δει συλλογικά να συμβαίνει είναι η παραβίαση των νόμων από τους ίδιους τους νομοθέτες. Στην προκειμένη περίπτωση ο λόγος γίνεται σε σχέση με την υποχρέωση υποβολής πόθεν έσοχης από τους αξιωματούχους, το οποίο τυχάνει και σε αυτή την περίπτωση διαφορετικών ερμηνειών.

Να φύγει η καυτή πατάτα

Το ζητούμενο αυτή τη στιγμή για τη Λάρνακα δεν είναι να ξεκινήσει το έργο για τη μαρίνα και το λιμάνι. Μετά την κατάρρευση της συμφωνίας με τον ανάδοχο, η κυβέρνηση θέτει ως ύψιστη προτεραιότητα να κινήσει το θέμα, και ιδανικά να διώξει την καυτή πατάτα από τα χέρια της, παρουσιάζοντας νέο ανάδοχο. Αυτό όμως είναι όνειρο μακρινό και άρα οι προσπάθειες επικεντρώνονται στο να παρουσιαστεί αυτό που λέμε κινικότητα αλά κυπριακά. Και πώς επιτυγχάνεται αυτό θα μου πείτε; Παραδοσιακά αυτό είδαμε να συμβαίνει με την ετοιμασία σχεδίων δράσης, που όμως απουσιάζει συγκεκριμένη κατεύθυνση και είναι διανθισμένο με εναλλακτικούς τρόπους υλοποίησης. Εφρόσον ολοκληρω-

Η αύξηση στις καταθέσεις όποτε καταγράφεται, αποτελεί καμπανάκι ότι το επενδυτικό κενό στην οικονομία διευρύνεται.

θεί αυτή η φάση, μετά θα ακολουθήσει η συνεχένωση με τις τοπικές αρχές για τελικές αποφάσεις. Και κάπως έτσι θα κυλήσει ο χρόνος, και το έργο θα μείνει να κακοφορμώσει.

Η ευθύνη είναι διπλή

Για το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

φέρει ευθύνη και η κυπριακή, αλλά και η ευρωπαϊκή πλευρά. Η έγκριση που δόθηκε ήταν επιπόλαιη και έγινε προκειμένου να προχωρήσουν οι διαδικασίες. Έλα όμως που δεν προχωρούν, αφού η Κύπρος έχει λάβει μόνο την πρώτη δόση (χωρίς αξιολόγηση) και ετοιμάζεται να υποβάλει αίτημα για την τέταρτη δόση χωρίς να έχουν εκταμιευθεί η δεύτερη και τρίτη δόση λόγω μη εκπλήρωσης συγκεκριμένων υποχρεώσεων. Τελικά και αυτά τα χρήματα δόθηκαν για να δοθούν, και όχι για να φέρουν συγκεκριμένο αποτέλεσμα.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Τιμή Διάθεσης και Τιμή Εξαγοράς Αμοιβαίων Κεφαλαίων

Τιμή Διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων καλείται η τιμή στην οποία ο επενδυτής αγοράζει τα μερίδια Αμοιβαίων Κεφαλαίων, και υπολογίζεται από το άθροισμα της καθαρής τιμής των μεριδίων και της προμήθειας αγοράς των Αμοιβαίων Κεφαλαίων. Τιμή Εξαγοράς Αμοιβαίων Κεφαλαίων καλείται η τιμή στην οποία ο επενδυτής ρευστοποιεί τα μερίδια Αμοιβαίων Κεφαλαίων, και υπολογίζεται εάν αφαιρεθούν με πιθανή προμήθεια εξαγοράς των Αμοιβαίων Κεφαλαίων από την καθαρή τιμή των μεριδίων.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Διαδικασία ανοικτού τέλους

Πολύς λόγος έγινε στο παρελθόν για το Σχέδιο Δόσης Έναντι Ενοικίου, και εκεί που δόθηκε η εντύπωση ότι επιτέλους έχουμε ένα πλαίσιο ανακούφισης των εσάλωτων συμπολιτών μας, ήρθε το τέρας της γραφειοκρατίας να σκοτώσει κάθε ελπίδα. Όπως εξήγησε ο πρόεδρος του αρμόδιου φορέα υλοποίησης, ελήφθησαν 1.500 αιτήσεις που αρχικά φαίνονται ολοκληρωμένες -παρόλο που η αρχική στόχευση ήταν για 800. Ζητούν όμως να αιτηθούν και οι 3.000 δικαιούχοι, παρόλο που προφανώς η επιχειρησιακή δυνατότητα ανταπόκρισης είναι περιορισμένη. Και να για να το καταλάβουμε αυτό η διαδικασία περιλαμβάνει τεχνικούς ελέγχους, εκτιμήσεις, διευθετήσεις των εμπράγματων βαρών και επιβαρύνσεων και στο τέλος απόκτηση του ακινήτου. Δικαιολογημένα έχουμε μόλις 10 εγκρίσεις έως τώρα, σε μια διαδικασία που θα απλωθεί στον χρόνο με ρευστό το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης μέχρι που και αυτό θα ξεχαστεί.

Προειδοποιήσεις υγείας για τα social media

Της ΕΛΕΝ ΜΠΑΡΙ

Την ανάρτηση προειδοποιήσεων σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης για τους κινδύνους που εγκυμονεί η χρήση τους για τα παιδιά πρότεινε ο επικεφαλής των υγειονομικών υπηρεσιών των ΗΠΑ, δρ Βίβεκ Μέρθι, σε μια προσπάθεια ευαισθητοποίησης των γονέων για τον κίνδυνο των social media στην ψυχική υγεία των εφήβων. Οι προειδοποιήσεις για τον κίνδυνο στην υγεία, όπως αυτές που βρίσκονται στα προϊόντα καπνού και στα οινοπνευματώδη ποτά, αποτελούν εργαλεία στη διάθεση του δρος Μέρθι, με την έγκρισή τους να εξαρτάται τελικά από το Κογκρέσο.

Το προειδοποιητικό μήνυμα με αποδέκτη τους γονείς, θα αναφέρει ότι «τα social media δεν έχουν αποδειχθεί ασφαλή», όπως τονίζει ο δρ Μέρθι σε άρθρο του στους Times. Σε αυτό, ο Μέρθι παρουσιάζει τις επιπτώσεις της χρήσης τέτοιων κοινωνικών δικτύων ως υγειονομική απειλή, ανάλογη με τους θανάτους από τροχαία δυστυχήματα ή τα αλλοιωμένα τρόφιμα. «Γιατί αποτύχαμε άραγε να αντιμετωπίσουμε τις βλάβες που προκαλούν τα social media, όταν το πρόβλημα είναι εξίσου επείγον όσο και τα ελαττωματικά αυτοκίνητα, αεροσκάφη και τρόφιμα;» γράφει ο δρ Μέρθι.

«Οι βλάβες αυτές δεν οφείλονται σε έλλειψη αυτοσυγκράτησης ή σε γονεϊκές ελλείψεις. Αποτελούν

επιπτώσεις της απελευθέρωσης ισχυρής τεχνολογίας χωρίς δικλίδες ασφαλείας, διαφάνεια και λογοδοσία», καταλήγει ο επικεφαλής της ομοσπονδιακής υπηρεσίας.

Η έρευνα έδειξε, σύμφωνα με τον δρ Μέρθι, ότι έφηβοι που δαπανούν περισσότερες από τρεις ώρες την ημέρα σε τέτοιες πλατφόρμες αντιμετωπίζουν σημαντικά αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης ψυχικών διαταραχών και ότι 46% των εφήβων ανέφεραν ότι τα social media τους έκαναν να νιώθουν χειρότερα για το σώμα τους. Οι Αμερικανοί έφηβοι περνούν 4,8 ώρες την ημέρα κατά μέσον όρο σε πλατφόρμες, όπως το YouTube, το TikTok και το Instagram, σύμ-

Ο δρ Βίβεκ Μέρθι εκτιμά ότι μπορούν να προκαλέσουν ψυχολογικές βλάβες σε παιδιά και εφήβους και ζητεί αναγραφή, όπως στα πακέτα τσιγάρων.

φωνα με έρευνα της εταιρείας Gallup μεταξύ 1.500 εφήβων το περασμένο φθινόπωρο. Σε συνέντευξη του στις αρχές του μήνα, ο δρ Μέρθι είπε ότι μίλησε με πολλούς νέους, οι οποίοι «δεν μπορούν να εγκαταλείψουν τις πλατφόρμες», συνειδητοποιώντας συχνά ότι έχουν περάσει ώρες όταν αρχικά

Οι Αμερικανοί έφηβοι περνούν 4,8 ώρες την ημέρα κατά μέσον όρο σε διαδικτυακές πλατφόρμες, όπως το YouTube, το TikTok και το Instagram, σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας Gallup μεταξύ 1.500 εφήβων το περασμένο φθινόπωρο.

τους επιδίωξη ήταν να ελέγξουν στιγμιαία τη ροή των μηνυμάτων τους. «Οι πλατφόρμες είναι σχεδιασμένες κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι χρήστες να μένουν εκεί πολλές ώρες. Αυτό, όμως, έχει διαφορετικές επιπτώσεις σε έναν ενήλικα από ό,τι σε ένα παιδί, του οποίου τα αντανάκλαστα βρι-

σκοντα υπό διαμόρφωση και ο εγκέφαλος αναπτύσσεται», είπε ο Μέρθι.

Προηγούμενες εκστρατείες υγειονομικής ευαισθητοποίησης αποδείχθηκαν πολύ αποτελεσματικές. Το 1965, μετά τη δημοσίευση ιστορικής έκθεσης της υγειονομικής υπηρεσίας, το Κογκρέσο

υποχρέωσε τις βιομηχανίες καπνού να τοποθετούν προειδοποιητικά μηνύματα σε κάθε πακέτο που διανέμεται στις ΗΠΑ. Το μήνυμα έγραφε: «Η χρήση του μπορεί να αποδειχθεί επιβλαβής για την υγεία σας». Η εκστρατεία υπήρξε η απαραίτητη υποχώρηση του καπνίσματος.

Οι απόψεις των ειδικών διστάνται κατά πόσον τα social media είναι υπεύθυνα για την κρίση ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων. Ο ψυχολόγος Τζόνθαν Χάιντ εκτιμά ότι η κυκλοφορία του πρώτου iPhone το 2007 αποτελεί σημείο καμπής, εγκαινιάζοντας αύξηση των αυτοκτονικών ιδεασιών και του αισθήματος απελπισίας μεταξύ των νέων. Άλλοι ειδικοί υποστηρίζουν ότι αν και η άνοδος των social media συνέπεσε με κρίση στην ψυχική υγεία, δεν υπάρχουν στοιχεία που να συνηγορούν ότι τα δύο φαινόμενα συνδέονται, επιρρίπτοντας την ευθύνη σε άλλους παράγοντες όπως ο οικονομική ανέχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, ο ρατσισμός, οι επιθέσεις ενόπλων σε σχολεία και η κρίση ομοειδών.

Ο δρ Μέρθι θεωρεί εδώ και χρόνια τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης υγειονομική απειλή. Τον Μάιο του 2023 εξέδωσε έκθεση πάνω στο θέμα, προειδοποιώντας ότι «υπάρχουν άφθονες ενδείξεις ότι τα social media μπορούν να προκαλέσουν σοβαρές βλάβες στην ψυχική υγεία των παιδιών και των εφήβων». Στην έκθεσή του, όμως, ο Μέρθι επισημαίνει ότι οι επιπτώσεις των μέσων αυτών στην ψυχική υγεία των εφήβων δεν έχουν μελετηθεί ακόμη επαρκώς. Ανεξάρτητες έρευνες έχουν δείξει ότι οι πλατφόρμες αυτές ενέχουν κινδύνους, αλλά προσφέρουν και οφέλη, όπως το να δίνουν βήμα σε νέους που νιώθουν περιθωριοποιημένοι.

ΚΥΠΡΟΣ

Γεγονότα και μαρτυρίες 1974

Α' ΤΟΜΟΣ

14/7

Το Land of Tomorrow στοχεύει στη δημιουργία ενός βιώσιμου και σύγχρονου αστικού περιβάλλοντος.

Στη λεωφόρο των επενδύσεων η Λάρνακα

Δεκάδες νέες αιτήσεις για λειτουργία ξενοδοχείων στην πόλη – Συνεχίζει τον χορό της ανάπτυξης σε πολλούς τομείς

Της **ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Η Λάρνακα μπαίνει δυναμικά στον χάρτη των επενδύσεων και των μεγάλων αναπτύξεων, με τα τελευταία χρόνια να σημειώνει πλέγμα βήματα, αποτυπώνοντας πλέον μια νέα εικόνα. Με τις μελέτες, τους κατάλληλους σχεδιασμούς και τα έργα που έχουν γίνει, η πόλη έχει καταστεί πόλος έλξης για τους επενδυτές, τον τομέα των ακινήτων, των επιχειρήσεων από την Κύπρο και το εξωτερικό, τον τουρισμό και την εκπαίδευση.

Σύμφωνα με στοιχεία του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών Ακινήτων, το πρώτο πεντάμηνο του 2024 παρουσιάστηκε για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια μείωση στον αριθμό πωλήσεων ακινήτων στη Λεμεσό, καθώς οι επενδυτές φαίνεται να προτιμούν άλλες πόλεις, περισσότερο οικονομικά συμφέρουσες. Πρόκειται για πωλήσεις που αφορούν διαμερίσματα, σπίτια, γραφεία και τεμάχια γης. Η Λάρνακα φαίνεται να αποτελεί πλέον το «The next big thing» του νησιού.

Η ανάπτυξη

Μιλώντας με τον δήμαρχο της Λάρνακας, κ. Ανδρέα Βύρα, σχετικά με τη γενικότερη ανάπτυξη της πόλης και τη στροφή των επενδυτών προς αυτή, μας ανέφερε πως μόνο με θετικό πρόσημο μπορούν να βλέπουν την ανάπτυξη της πόλης τους και το έντονο ενδιαφέρον που υπάρχει από τους επενδυτές. Ωστόσο, όπως δήλωσε, «ως τοπική αυτοδιοίκηση αναγνωρίζουμε την ευθύνη που φέρουμε για μια βιώσιμη ανάπτυξη, οικονομικά συμφέρουσα όχι μόνο για τους επενδυτές που έρχονται αλλά και για τους κατοίκους της Λάρνακας, ώστε να μη γίνει η πόλη οικονομικά απρόσιτη. Σίγουρα επιδιώκουμε την ανάπτυξη και είναι

κάτι που μας ικανοποιεί να βλέπουμε την πόλη μας να εξελίσσεται. Όμως, σε καμία περίπτωση δε θα θέλαμε να δυσκολευθούμε τους ντόπιους, με το να ξεφύγουν οικονομικά τα ακίνητα». Οι επενδυτές στρέφονται προς τη Λάρνακα επειδή είναι οικονομικά συμφέρουσα, ενώ όπως μας ανέφερε ο κ. Βύρας, η αύξηση των πωλήσεων

Η Λάρνακα φαίνεται να αποτελεί πλέον το «The next big thing» του νησιού, στον τομέα των ακινήτων.

στα ακίνητα και των οικιστικών μονάδων και η ζήτηση για εργασιακούς χώρους προορίζονται τόσο και για τη στέγαση επαγγελματιών, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες των εταιρειών που επιλέγουν τη Λάρνακα ως έδρα λειτουργίας.

Αξίζει να αναφερθεί πως τα τελευταία χρόνια, ο τουρισμός της Λάρνακας έχει αυξηθεί περισσότερο από 100 χιλιάδες τουρίστες, με τη λειτουργία 15 νέων ξενοδοχειακών μονάδων, ενώ δεκάδες είναι και οι νέες αιτήσεις για λειτουργία ξενοδοχείων στην πόλη. Αναπτύξεις βλέπουμε σε όλη την έκταση της πόλης, με χαρακτηριστικό έργο να αποτελεί το Land of Tomorrow, τα εγκαίνια του οποίου θα πραγματοποιηθούν στις 8 Ιουλίου στο παραλιακό μέτωπο της Δεκέλειας. Πρόκειται για ένα προτεινόμενο masterplan το οποίο στοχεύει στη δημιουργία ενός βιώσιμου και σύγχρονου αστικού περιβάλλοντος που αντικατοπτρίζει τον μοναδικό πολιτισμό και την κληρονομιά της Λάρνακας.

Είναι σχεδιασμένο από την Foster + Partners για τον όμιλο της Petrolina. Φιλοδοξία του έργου είναι η δημιουργία χώρων διαβίωσης και εργασίας δίπλα στη θάλασσα, για τις μελλοντικές γενιές των κατοίκων της Λάρνακας, σε ένα ζωντανό, πλούσιο σε τοπίο περιβάλλον. Με περισσότερα από 20 χιλιάδες νέα δέντρα, 2,5 κλμ. premium ακτογραμμή, πέντε λεπτά από τη μαρίνα Λάρνακας, δέκα λεπτά από το κέντρο της πόλης και 15 λεπτά από το αεροδρόμιο, το Land of Tomorrow αποτελεί κυριολεκτικά ένα στολίδι για τη Λάρνακα και τους κατοίκους της.

Αξιοσημείωτη ανάπτυξη καταγράφει και η περιοχή των δεξαμενών – καθώς και οι γύρω περιοχές – όπου μετά τη μετακίνηση των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών και υγραερίου, η Λάρνακα έχει αποκτήσει μια άλλη εικόνα, πιο προσιτή, με τις προοπτικές ανάπτυξης στην περιοχή πλέον να είναι πολυάριθμες.

Τα τελευταία χρόνια, ο τουρισμός της Λάρνακας έχει αυξηθεί περισσότερο από 100 χιλιάδες τουρίστες.

ΕΚΠΑ, Μετσόβιο και ΤΕΠΑΚ στη Λάρνακα

Μία νέα σελίδα στον χώρο της εκπαίδευσης διαγράφει η Λάρνακα. Σε συζήτηση με δύο από τα καλύτερα ΑΕΙ της Ελλάδας, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, για παραρτήματα σχολών, βρίσκεται η Λάρνακα. Τα δύο πανεπιστήμια φιλοδοξούν να δημιουργήσουν παραρτήματα στην Κύπρο, έχουν έρθει σε επαφή με τη Λάρνακα, με έκδηλο ενδιαφέρον και από τις δύο πλευρές.

Κάτι τέτοιο, θα έδινε μια νέα πνοή στη Λάρνακα, καθώς η έλευση αναγνωρισμένων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της Ελλάδας θα προσέφερε θετικά στην πόλη, δημι-

ουργώντας επιπρόσθετες προοπτικές ανάπτυξης, ευκαιρίες εργοδότησης, και κατά συνέπεια θα συνέβαλλε στην οικονομική ανάπτυξη της πόλης και του νησιού γενικότερα.

Και όλα αυτά ενόσω η Λάρνακα και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) βρίσκονται στη διαδικασία για τη δημιουργία της πρώτης κρατικής πανεπιστημιακής σχολής στην πόλη, με τον σχεδιασμό των επόμενων βημάτων τους και τη υπογραφή Οικονομικών να έχει δώσει το πράσινο φως. Πρόκειται για την ίδρυση της Σχολής Θαλάσσιων Επιστημών, Τεχνολογίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, η οποία θα ανεγερθεί

Υπάρχουν σχέδια για αρκετά έργα ανάπτυξης, ενώ πολλά βρίσκονται σε εξέλιξη δόλωσε ο δήμαρχος Λάρνακας Ανδρέας Βύρας.

στην περιοχή Μακένζι, σε χώρο δίπλα από τα νέα κτίρια του Κυπριακού Ινστιτούτου για τη Θάλασσα και τη Ναυτιλία (CMMI), που επίσης θα ανεγερθούν στην περιοχή.

Σε ερώτηση για το τι άλλες αναπτύξεις να περιμένουμε να δούμε στην πόλη εντός των επόμενων ετών, ο κ. Βύρας μάς δήλωσε πως ετοιμάζονται αρκετά πράγματα και ήδη αρκετά έργα βρίσκονται σε εξέλιξη, με τη Λάρνακα πλέον να έχει μπει δυναμικά στον χάρτη των επενδύσεων, σημειώνοντας μέχρι στιγμής σημαντική πορεία, δηλώνοντας αισθητά την παρουσία της – πλέον – σε μεγάλης εμβέλειας έργα.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΙΤΕΡ ΤΑΛ ΛΑΡΣΕΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Οι αιτίες των οικονομικών κρίσεων

Εάν κατανοούμε τις αιτίες των οικονομικών κρίσεων και πώς να τις αποτρέψουμε, τότε γιατί τις επαναλαμβάνουμε; Αυτή ήταν η προκλητική ερώτηση που τέθηκε σε μια ομάδα αξιωματικών ρυθμιστικών Αρχών, ακαδημαϊκών και επενδυτών στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Λονδίνου την περασμένη εβδομάδα.

Οι συμμετέχοντες και συμμετέχουσες, που συγκεντρώθηκαν για να τιμήσουν τη 10η επέτειο του Κέντρου Συστημικού Κινδύνου του πανεπιστημίου, κατέληξαν σε ένα νηφάλιο συμπέρασμα: παλιά προβλήματα και νέοι κίνδυνοι δημιουργούν τις προϋποθέσεις για περισσότερες αναταράξεις. Τα τελευταία χρόνια τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι ρυθμιστικές Αρχές βρίσκονται ενώπιον σωρείας προβλημάτων, όπως η ακραία ανα-

ταραχή της αγοράς λόγω κορωνοϊού, η κατάρρευση των επενδυτικών κεφαλαίων Archegos, τα προβλήματα δημοσίου χρέους της Βρετανίας, καθώς και οι πτωχεύσεις της Credit Suisse και αρκετών περιφερειακών τραπεζών των ΗΠΑ λίγους μήνες αργότερα.

Οι πιθανές πηγές προβλημάτων είναι πέντε ειδών. Η πρώτη αφορά την προσπάθεια να εξασφαλιστεί ότι οι τράπεζες έχουν μεγαλύτερους μηχανισμούς απορρόφησης των σοκ. Οι χρηματοπιστωτικοί επενδυτικοί όμιλοι στις ΗΠΑ έχουν τώρα περιουσιακά στοιχεία αξίας λιγότερο από 20 φορές τα ίδια κεφάλαιά τους εν συγκρίσει με περισσότερα από 40 φορές πριν από την κρίση, τόνισε ο Χιουν Σονγκ Σιν, οικονομικός σύμβουλος και επικεφαλής έρευνας στην Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών. Κι αυτό συμβαίνει διότι το ρίσκο έχει με-

Τα τελευταία χρόνια τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι ρυθμιστικές Αρχές βρίσκονται ενώπιον σωρείας προβλημάτων.

ταποπιστεί από τις παραδοσιακές τράπεζες. Η μετατόπιση δημιουργεί νέες πηγές άγχους, όπως ανακάλυψαν οι κεντρικές τράπεζες στις αρχές του 2020, όταν παρενέβησαν προς αρωγή των ομολογιακών αγορών, που είχαν τρομοκρατηθεί από την πανδημία. Ωστόσο, όμιλοι διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, όπως οι Blackstone, Apollo Global Management κ.ά., συνεχίζουν να κινούνται επιθετικά στις

ιδιωτικές αγορές, κατά καιρούς παρακάμπτοντας εντελώς τις τράπεζες. Ο διευθυντής σύμβουλος της Apollo, Μαρκ Ρόουαν, υποστηρίζει ότι αυτές οι δομές είναι πιο εύρωστες επειδή έχουν μικρότερη μόχλευση. Επιπλέον, σε αντίθεση με τους τραπεζικούς καταθέτες, οι επενδυτές δεν μπορούν να αποσύρουν γρήγορα τα χρήματά τους. Ωστόσο, δεδομένης της ανάπτυξης των ιδιωτικών αγορών, οι πραγματικές συνέπειες μιας ξαφνικής ύφεσης δύσκολα προβλέπονται.

Η δεύτερη πηγή προβλημάτων είναι ότι οι τράπεζες έχουν αρχίσει να μοιάζουν μεταξύ τους και οι ρυθμιστικές Αρχές φέρουν κάποια ευθύνη. Οι αυστηρότεροι κανόνες καθιστούν λιγότερο πιθανό ότι διαφορετικές τράπεζες θα ακολουθήσουν άλλα επιχειρηματικά μοντέλα, υποστήριξε ο Τζον Ντά-

νιελσον, διευθυντής του Κέντρου Συστημικού Κινδύνου. Το αποτέλεσμα είναι ένα σύστημα όπου ένας μικρός αριθμός μεγάλων τραπεζών κάνουν παρόμοια πράγματα. Όταν κάτι πάει στραβά, τα προβλήματα είναι απίθανο να περιοριστούν σε ένα ίδρυμα.

Ενα τρίτο ζήτημα είναι ότι οι τραπεζικές τομέας έχει εξελιχθεί. Μετά το 2008 οι τραπεζικές διοικήσεις αποφάνθηκαν ότι οι καταθέσεις πελατών ήταν σταθερότερη πηγή χρηματοδότησης από τη χρηματοδότηση κοινής, η οποία στερείται με το που ανακυμαίνει ένα πρόβλημα. Ωστόσο, οι χρεοκοπίες τραπεζών του 2023 και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού τις ανάγκασαν σε επανεξέταση.

Μια τέταρτη αιτία προβλημάτων είναι πως το χρηματοπιστωτικό σύστημα εξακολουθεί να υπο-

φέρει από θεμελιώδεις αδυναμίες, όπως το ότι οι εταιρείες αφαιρούν τους τόκους του χρέους από τους φόρους – έτσι δημιουργείται προκατάληψη για τον δανεισμό. Τέλος, ακόμη μία πηγή προβλημάτων, κατά τον βετεράνο οικονομολόγο Τσαρλς Γκούτχαρτ, είναι το ευρέως διαδεδομένο σύστημα περιορισμένων ευθύνων. Αυτό επιτρέπει σε τράπεζες και επιχειρήματα να αναλαμβάνουν ρίσκα, γνωρίζοντας ότι δεν θα φέρουν προσωπική ευθύνη σε περίπτωση αποτυχίας.

Η αμοιβή βάσει μετοχών, η οποία συνδέει την περιουσία των στελεχών με το πιο επικίνδυνο μέρος της κεφαλαιακής διάρθρωσης, προσφέρει περαιτέρω κίνητρα για στοίχημα. «Έχουμε βάλει το κεφαλαιστικό μας σύστημα στον κίνδυνο», τόνισε εν κατακλείδι ο Τσαρλς Γκούτχαρτ.

Με το βλέμμα στις τράπεζες οι επενδυτές

Εχουν στρέψει το ενδιαφέρον τους σε Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική, CDB Bank και Ancoria Bank

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Οι κυπριακές τράπεζες έχουν τραβήξει «για τα καλά» τα βλέμματα των επενδυτών, καθώς όλο το έργο που έκαναν τα τελευταία δέκα χρόνια, αλλά και η συγκυρία με την αύξηση των επιτοκίων, τις έχουν φέρει ενώπιον εξαγορών την τελευταία διετία. Τελευταία και πιο πρόσφατη επενδυτική κρούση, αυτή που σχετίζεται με την Τράπεζα Κύπρου, που όπως αποκάλυψε το Bloomberg την προηγούμενη εβδομάδα, δύο μεγάλοι επενδυτές, η Caius Capital και η CarVal Investors έχουν αναθέσει σε σύμβουλο την πώληση

Στις κυπριακές τράπεζες έχει αυξηθεί ο Δείκτης Φερεγγυότητας από 15% τον Δεκέμβριο του 2018, σε 20,4% τον Δεκέμβριο του 2023, το υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί ποτέ στην Κύπρο.

των μεριδίων που έχουν στη συγκεκριμένη τράπεζα. Ένας εκ των πιθανών αγοραστών -όπως ήθελε το δημοσίευμα που όμως διέψευσε η ίδια- είναι η Alpha Bank, που όμως πλέον λίγη σημασία έχει αν ενδιαφέρεται ή όχι. Το σημαντικό είναι πως η μετοχή της Τράπεζας Κύπρου, ακόμα και στην τιμή που έχει φτάσει η μετοχή της, έχει στρέψει επάνω της τα βλέμματα της επενδυτικής κοινότητας. Τα τελευταία δύο χρόνια, τέσσερις κυπριακές τράπεζες έχουν στρέψει το ενδιαφέρον των επενδυτών, η Τράπεζα Κύπρου, η Ελληνική Τράπεζα, η CDB Bank και η Ancoria Bank.

Οι επενδυτές βλέπουν ότι οι

Οι επενδυτές βλέπουν ότι οι τράπεζες στην Κύπρο έχουν προχωρήσει σε μεγάλες τομές, έχουν τραπεζικές άδειες ευρωπαϊκού κράτους, η τιμή των μετοχών τους δεν είναι υψηλή και υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης.

τράπεζες στην Κύπρο έχουν προχωρήσει σε μεγάλες τομές, έχουν τραπεζικές άδειες ευρωπαϊκού κράτους, η τιμή των μετοχών τους δεν είναι υψηλή και υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης. Στα συγκριτικά στατιστικά της Κεντρικής Τράπεζας λίγο πριν δώσει τη σκυτάλη ο κ. Κωνσταντίνος Ηροδότου στον νέο διοικητή της ΚΤΚ, κ. Χριστόδουλο Πατσάλιδη, διαφαίνεται πως στις κυπριακές τράπεζες έχει αυξηθεί ο Δείκτης Φερεγγυότητας από 15% τον Δεκέμβριο του 2018, σε 20,4% τον Δεκέμβριο του 2023, το υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί ποτέ στην Κύπρο και από τους υψηλό-

τερους δείκτες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκός μέσος όρος 16%). Τα προβληματικά δάνεια έχουν μειωθεί στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2014, από 10,4 δισ. (30,5%) τον Δεκέμβριο του 2018 σε 1,76 δισ. τον Μάρτιο του 2024. Οι κυπριακές Τράπεζες έχουν χρησιμοποιήσει τα κέρδη τους για να καλύψουν το έλλειμμα ειδικών κεφαλαίων MREL που επέβαλαν οι Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί και το έλλειμμα καλύφθηκε σχεδόν πλήρως, από 3,25 δισ. το 2019, σε 142 εκατ. το 2024. Οι κυπριακές τράπεζες παρακρατούν άλλα ειδικά κεφάλαια από τα κέρδη που μπορεί να απελευθερωθούν στην οικονομία σε

περίοδο κρίσης ή ύφεσης. Μέχρι το 2022 το ποσοστό ήταν στο 0% και το 2024 έφτασε στο 1%, δηλαδή σε 223 εκατ. ευρώ. Η Κύπρος μπορεί έτσι να απελευθερώσει κεφάλαια σε περιόδους κρίσεων και να χρηματοδοτήσει πολλαπλάσια δάνεια.

Η περίπτωση BoC

Ιδιαίτερη η περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου και της επενδυτικής βολιδοσκοπίσής της. Είναι η μεγαλύτερη τράπεζα στο νησί, με μετοχή που αν και έχει πενταπλασιαστεί από το 2020-2021, ο μεγαλύτερος μέτοχός της είναι ο «απενευρωμένος» και «παγωμέ-

νος» Βίκτωρ Βέζελμπεργκ (Lamesa Investments). Πρακτικά, κανένας μέτοχος δεν ελέγχει την τράπεζα, αφού ο αμέσως επόμενος έχει 9,07%, ενώ πέρα από τις CarVal και Caius, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) θα πωλούσε «άνετα» αν έπαιρνε 4 ευρώ ανά μετοχή. Εξάλου οι λόγοι που είχε μπει στην BoC κάποτε, ήταν για να τη στηρίξει και όχι για να μείνει για πάντα. Το μερίδιό της Λαϊκής επίσης θα μπορούσε να πωληθεί, ενώ και η Senvest, αν και πήρε τα χρήματά της από την Ελληνική και τα επένδυσε στην Τράπεζα Κύπρου, θα μπορούσε να βγει εκτός στη «σωστή» -για την ίδια πάντα- τιμή. Ο νόμος του κράτους για εξαγορά μεγάλων οργανισμών που είναι κομβικές για το κράτος το πιθανότερο είναι να μην «δουλεύει» για αγοραστή που είναι εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε Alpha Bank που έλεγε το Bloomberg παρόλο που η τράπεζα το διέψευσε), άρα μπορεί ένας σοβαρός αγοραστής να μαζέψει ένα 10-30% στην BoC και να την ελέγχει. Πριν δύο χρόνια ήταν η Lonestar Funds που της έκανε κρούση με δύο προτάσεις εξαγοράς, πλέον αναμένουμε άλλα ονόματα, διότι η Lonestar δύσκολα θα ενδιαφερόταν στα 4 ευρώ που τυγχάνει διαπραγματεύεται η μετοχή της. Πάντως, μετά τη διάψευση της Alpha Bank η μετοχή της BoC έχει μετά από πολύ καιρό πέσει κάτω από τα 4 ευρώ, και έχει χάσει 5% την τελευταία εβδομάδα.

Η Ελληνική Τράπεζα

Στην Ελληνική μπήκε το καλοκαίρι το 2021 η Eurobank, όταν η μετοχή της ήταν κοντά στα 60-80 σεντ του ευρώ. Από τότε, έχει σχεδόν τετραπλασιαστεί και η Eurobank πλέον κατέχει το 55,48% της τράπεζας. Προχώρησε σε δημόσια πρόταση για την εξαγορά

του 100% της Ελληνικής που θα ισχύσει από την 1η του Ιουλίου μέχρι και τις 30 Ιουλίου και ήταν μία από τις περιπτώσεις που έδειχνε ότι η μετοχή της δεν παρουσίαζε την πραγματική της αξία ως τράπεζα. Πλέον τυγχάνει διαπραγματεύσεως η μετοχή της στο 2,6 ευρώ, όσα δηλαδή δίνει περίπου και η Eurobank στους μετόχους του υπολοίπου 44,5% για να πωλήσουν τις μετοχές τους.

Η Ancoria Bank

Προ μερικών μηνών η Ancoria Bank είχε επίσημη κατατεθειμένη πρόταση στα συρτάρια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου από Καζακστανικών συμφερόντων επενδυτική εταιρεία που δραστηριοποιείται και στην Κύπρο, για εξαγορά της. Μία τέτοια κίνηση θα έδινε στην επενδυτική εταιρεία καζακστανικών συμφερόντων μία τράπεζα που δεν έχει βαριδιά με μη εξυπηρετούμενα δάνεια, πολλά υποκαταστήματα και υπεράριθμους υπαλλήλους. Πέραν των άνω, θα της έδινε το πιο «ισχυρό χαρτί», αυτό της τραπεζικής άδειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κάτι που έχει η CDB του μεγάλη αξία.

Η CDB Bank

Άλλη μια μικρή τράπεζα επί κυπριακού εδάφους είχε πρόταση για πλήρη εξαγορά της. Η πρόταση ήταν από τη μεσαίου μεγέθους κυπριακή τράπεζα, Astrobank, αλλά οι συζητήσεις δεν είχαν θετική έκβαση. Τον ίδιο καιρό, η CDB Bank, όπως είναι οι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», είχε συζητήσεις για εξαγορά της από επενδυτή αρμενικών συμφερόντων που έχει και τράπεζα στην Αρμενία. Προς στιγμήν δεν υπάρχει κάποια κατάληξη, ενώ «ακούγεται» πως ο «Αρμένιος» είχε μπει σε συζητήσεις με την Ancoria Bank μετά το τέλος των διαπραγματεύσεων μεταξύ του «Καζακστάνου» και της Ancoria.

Κόψιμο ΑΤΑ και ετήσιων προσαυξήσεων θέλει το ΔΝΤ

Το υπ. Οικονομικών είχε υποσχεθεί συνέχιση της προσπάθειας συγκράτησης του κρατικού μισθολογίου

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) προτείνει στην Κύπρο μέτρα όπως αυτά των «παλαιών καιρών του μνημονίου» για τον δημόσιο τομέα. Το «μενού» έχει περικοπές, κατάργηση της Αυτόματης Τιμητικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ) και προσαυξήσεις κάθε δύο χρόνια αντί κάθε χρόνο. Στο πλαίσιο βοήθειας που ζήτησε το ίδιο το υπουργείο Οικονομικών (ΥΠΟΙΚ) στην προσπάθεια εξορθολογισμού του κρατικού μισθολογίου, το ΔΝΤ ετοίμασαν ειδικά έκθεση επί τούτου και έχει παραδοθεί ήδη στα

Το ΔΝΤ υπογραμμίζει πως οι μισθολογικές προσαρμογές θα πρέπει να βασίζονται στις μακροοικονομικές εξελίξεις και στην παραγωγικότητα.

ανώτερα δώματα του υπουργείου. Το κρατικό μισθολόγιο κατά τους εμπειρογνώμονες του ΔΝΤ είναι υψηλό και υπάρχει μεγάλη ψαλίδα μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Το υπουργείο Οικονομικών στην παρουσίαση του Προϋπολογισμού του 2024 είχε επισημάνει το πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί, δηλαδή που «φορτωμένοι» το κρατικό μισθολόγιο. Οι απολαβές προσωπικών περιλαμβανομένων των βασικών μισθών, τιμητικών επιδομάτων, ειδικών επιδομάτων, συνεισφορών στα ταμεία συντάξεων, υγείας και στο νέο

Το κρατικό μισθολογικό κόστος στην Κύπρο είναι μεγάλο σε σχέση με το λειτουργικό κόστος άλλων χωρών της Ε.Ε. από το 2024.

επαγγελματικό Σχέδιο Συνταξιοδοτικών Ωφελειμάτων, είχε πει πως υπολογίζονταν να αυξηθούν κατά 15,3% και να ανέλθουν στα 3,7 δισ. το 2024, σε σύγκριση με 3,2 δισ. το 2023.

Οι κυριότερες αυξήσεις αφορούν αυξημένες συνεισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία κρατικών υπαλλήλων όπως ΤΚΑ και ΓεΣΥ ύψους 252,2 εκατ. ευρώ (οφείλεται, κυρίως, στη συμπερίληψη πρόνοιας για τις αναδρομικές εισφορές του Δημοσίου στο νέο επαγγελματικό Σχέδιο Συνταξιοδοτικών Ωφελειμάτων ύψους 190 εκατ. ετησίως για τα έτη 2024, 2025 και 2026)

και αυξημένα τιμητικά επιδόματα ύψους 104 εκατ. ευρώ.

Το υπουργείο είχε υποσχεθεί στην παρουσίαση του Προϋπολογισμού του 2024 συνέχιση της προσπάθειας συγκράτησης του κρατικού μισθολογίου, περιλαμβανομένων και της απασχόλησης, με μείωση της συνολικής απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, κατά 2.970 άτομα κατά την περίοδο 2012-2023 (52.267 υπηρετούντες την 1.1.2012 και 49.295 στις 20.6.2023). Είχε επισημανθεί ότι, παρά τη μείωση της συνολικής απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, η απασχόληση στον τομέα της εκπαίδευσης αυξήθηκε

την ίδια περίοδο κατά 1.642 άτομα (12.789 υπηρετούντες την 1.1.2012 και 14.431 στις 30.6.2023). Αναφορικά με την πολιτική απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, η μείωση του συνολικού αριθμού νέων/πρόσθετων μόνιμων θέσεων για το έτος 2024 σε σχέση με τα έτη 2021, 2022 και 2023 για το έτος 2024 είχε αποφασιστεί η προώθηση της δημιουργίας 241 θέσεων και η κατάργηση 189 θέσεων. Συνεπώς, η συνολική αύξηση θέσεων θα ανερχόταν στις 52. Για τα έτη 2021, 2022 και 2023 η συνολική αύξηση θέσεων είχε ανέλθει στις 61, 238 και 485 αντίστοιχα.

Η αλήθεια ωστόσο στα παραπάνω είναι η μισή, καθώς, στο πλαίσιο της διαδικασίας τροποποίησης του Προϋπολογισμού του 2024, η συνολική αύξηση με εξαίρεση άλλες 604 θέσεις που αφορούσαν τον τομέα της εκπαίδευσης, θα ανερχόταν το 2024 στις 101, αντί σε 52 που είχαν αρχικώς υπολογιστεί. «Οι 101 θέσεις δημιουργούνται κυρίως λόγω της άμεσης ανάγκης για αντιμετώπιση του μεταναστευτικού προβλήματος, αλλά και άλλων άμεσων αναγκών για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας Τμημάτων και Υπηρεσιών του δημόσιου τομέα», είχε τονιστεί στα τέλη του 2023.

Τα έλεγε και τον Μάιο

Πάντως, η θέση του ΔΝΤ για το κρατικό μισθολόγιο ήταν ίδια και τον Μάιο. Όπως είχε πει στο τελευταίο μακροσκελές του ριपोर्ट το Ταμείο, οι δαπάνες στην Κύπρο θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στις επενδύσεις, ενώ θα πρέπει να αποφευχθεί η περαιτέρω αναπροσαρμογή των μισθών. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες θα πρέπει να ιεραρχηθούν σύμφωνα με την πλήρη απορρόφηση των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ενώ η έγκαιρη ολοκλήρωση των ορόσημων του Ταμείου Ανάκαμψης, τόσο των μεταρρυθμίσεων όσο και των επενδύσεων, είναι ζωτικής σημασίας για την πλήρη αξιοποίηση των οφελών και την αποφυγή της απώλειας κονδυλίων. Το ΔΝΤ υπογράμμιζε πως το μισθολογικό κόστος του δημόσιου τομέα και η απασχόληση είναι υψηλά σε σχέση με τα αντίστοιχα επίπεδα της Ε.Ε. και η αναθεώρηση προς τα πάνω της ΑΤΑ αυξάνει την αναπροσαρμογή των δημόσιων μισθών. Το

ΔΝΤ υπογράμμιζε πως οι μισθολογικές προσαρμογές θα πρέπει να βασίζονται στις μακροοικονομικές εξελίξεις και στην παραγωγικότητα.

Ως εκ τούτου -κατά το Ταμείο- θα πρέπει να αποφευχθούν περαιτέρω αυξήσεις στην αναπροσαρμογή της ΑΤΑ και μια ενδελεχής αναθεώρηση του μισθολογίου του δημόσιου τομέα θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση μιας συνολικής μεταρρύθμισης. Το ΔΝΤ συμπλήρωσε ότι η σταδιακή κατάργηση των προσωρινών μειώσεων του ειδικού φόρου καταπόλησης και της ειδικής επιβάρυνσης, ενώ οι απαλλαγές από τον ΦΠΑ και οι επιδοτήσεις ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να αφεθούν να λήξουν, όπως έχει προγραμματιστεί, φέτος.

Κατά το ΔΝΤ, ο δημοσιονομικός χώρος θα διατηρηθεί για την εκπλήρωση των επερχόμενων δεσμεύσεων για τις δαπάνες για το δημογραφικό και το κλίμα. Σημείωσε ότι, οι Αρχές σχεδιάζουν να διατηρήσουν μεγάλα πρωτογενή πλεονάσματα και επεκτείνονται στη μείωση του δημόσιου χρέους κάτω από το 60% του ΑΕΠ έως το 2027, επιτυγχάνοντας έτσι πλήρη συμμόρφωση με το πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της Ε.Ε. Εξακολουθούν να εξετάζουν το επίπεδο σταθερής κατάστασης του δημόσιου χρέους και τον μακροπρόθεσμο στόχο πρωτογενούς ισοζυγίου για τη σταθεροποίηση του χρέους.

«Οι κρατικές επενδύσεις υστερούν σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε. μετά την πανδημία. Το κρατικό μισθολογικό κόστος στην Κύπρο είναι μεγάλο σε σχέση με το λειτουργικό κόστος άλλων χωρών της Ε.Ε. από το 2024», κατέληξε.

Η Ελλάδα πρωταγωνίστησε στον πληθωρισμό κερδών στην Ε.Ε.

Μία από τις βασικές αιτίες της ακρίβειας, λέει το Γραφείο Προϋπολογισμού

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Τον πληθωρισμό της απληστίας στην ελληνική αγορά την περίοδο της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης επιβεβαίωσε με στοιχεία το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή. Σύμφωνα με την τριμηνιαία έκθεσή του, την οποία παρουσίασε ο συντονιστής του, καθηγητής Γιάννης Τσουκαλάς, από τη συνολική αύξηση του πληθωρισμού κατά 16% μεταξύ 8' τριμήνου 2019 και 4' τριμήνου 2024, το μερίδιο των κερδών ήταν 9%, έναντι μόνο 4,1% του κόστους εργασίας.

«Η ανάλυση δείχνει ότι τα κέρδη είχαν υπερδιπλάσια συνεισφορά στη σωρευτική αύξηση του αποπληρωστού ΑΕΠ μέχρι το 2024 σε σχέση με το μισθολογικό κόστος», σημειώνει η έκθεση. Αντίθετα, στην Ευρωζώνη, το κόστος εργασίας έχει ισχυρή συνεισφορά στον πληθωρισμό με 10% περίπου.

Όπως επισημαίνεται στην έκθεση, «οι επιχειρήσεις, είτε για λόγους ισχυρού ανταγωνισμού, είτε λόγω αυξημένης ζήτησης που προήλθε από το αυξημένο απόθεμα αποταμίευσης των νοικοκυριών και τον τουρισμό, κατάφεραν να περάσουν τις αυξήσεις του εισαγόμενου κόστους στις τιμές και να ενισχύσουν σημαντικά τα κέρδη τους». Το Γραφείο σημειώνει ότι το φαινόμενο παρατηρήθηκε σε όλες τις χώρες της Ευρωζώνης κατά την πρώτη φάση του πληθωριστικού σοκ, με σημαντικές όμως διαφορές ανά κράτος-μέλος. Σύμφωνα με στοιχεία που έχουν κατά καιρούς δημοσιευθεί, η Ελλάδα πρωταγωνίστησε στον πληθωρισμό κερδών, καταλαμβάνοντας από τις πρώτες θέσεις στην Ε.Ε. Εξάλλου, σύμφωνα με μελέτη της Εθνικής Τράπεζας τον περασμένο Μάιο, περίπου 5 ποσοστιαίες μονάδες από τη συνολική ανατίμηση στα τρόφιμα την τελευταία διετία οφείλονται στον πληθωρισμό της απληστίας

Από τη συνολική αύξηση του πληθωρισμού κατά 16% μεταξύ 8' τριμήνου 2019 και 4' τριμήνου 2024, το μερίδιο των κερδών ήταν 9%, έναντι μόνο 4,1% του κόστους εργασίας, αναφέρει η τριμηνιαία έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

Οι επιχειρήσεις πέρασαν τις αυξήσεις του εισαγόμενου κόστους στις τιμές, ενισχύοντας σημαντικά τα κέρδη τους.

ας, δηλαδή στην αύξηση των περιθωρίων κέρδους στη λιανική αγορά. Σε μια ακόμη απόδειξη του φαινομένου, η έκθεση του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος τον Απρίλιο ανέφερε ότι το μερίδιο των κερδών των επιχειρήσεων τη διετία 2021-2022 αυξήθηκε σωρευτικά κατά 15%.

Η μελέτη του ΓΠΚΒ δείχνει πάντως ότι «κατά το τελευταίο έτος, το μερίδιο του μισθολογικού κόστους έχει υπερκεράσει το μερίδιο των κερδών στον πληθωρισμό». Από τη συνολική μεταβολή του αποπληρωστού ΑΕΠ κατά 2,8% την περίοδο μεταξύ 4' τριμήνου 2023 και 4' τριμήνου 2024, το μερίδιο του κόστους εργασίας εξηγεί περί-

που το 1,65% σε αντίθεση με το μερίδιο κερδών που έχει περιοριστεί στο 0,8%.

Εξάλλου, το Γραφείο υποστηρίζει ότι οι προτεινόμενες μειώσεις ΦΠΑ σε τρόφιμα και προϊόντα ευρείας καταναλωσης δεν αποτελούν κατάλληλο εργαλείο για τη λύση του δομικού προβλήματος της «ακρίβειας». Αντίθετα, θεωρεί ως απαραίτητα μέτρα την ενίσχυση του ανταγωνισμού, με άρση των γραφειοκρατικών και άλλων εμποδίων για είσοδο νέων επιχειρήσεων, όπως και την ενδυνάμωση και εκπαίδευση των καταναλωτών για να λαμβάνουν ορθολογικές αποφάσεις στις αγορές τους.

Σύμφωνα με την ανάλυση στοιχείων της Ε.Ε. σε πλήθος προϊόντων, ένα μικρό μόνο μέρος των μειώσεων ΦΠΑ, περίπου 6%, διαχέεται στις τελικές τιμές και μόνο βραχυχρόνια. Αντιθέτως, οι αυξήσεις διαχέονται στις τελικές τιμές κατά 34% περίπου. Επιπλέον, η επαναφορά των συντελεστών ΦΠΑ οδηγεί σε δυσανάλογες αυξήσεις τιμών, γεγονός που αποβαίνει εις βάρος του κα-

ταναλωτή. Η ανάλυση δείχνει ακόμη ότι έπειτα από ένα χρονικό διάστημα 10 μηνών, που ακολουθεί τη μείωση ΦΠΑ, οι τιμές καταναλωτή επανέρχονται στα επίπεδα που βρίσκονταν πριν από τη μείωσή του. Τέλος, οι μειώσεις ΦΠΑ φαίνεται να οδηγούν σε αύξηση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρήσεων εις βάρος των καταναλωτών.

Το Γραφείο προβλέπει ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας με ρυθμό 2,5% φέτος, στο ίδιο επίπεδο με την πρόβλεψη της κυβέρνησης στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του περασμένου Απριλίου. Στην έκθεσή του επισημαίνει τη σημασία των επενδύσεων ως βασικού πυλώνα για την ανάπτυξη της οικονομίας και τονίζει την ανάγκη να επιταχυνθεί η διάχυση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Κάνει αναφορά στο νέο Εθνικό Επενδυτικό Ταμείο και στην ανάγκη να δώσει προτεραιότητα στη χρηματοδότηση επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και προστιθέμενης αξίας.

Σε εκκρεμότητα η απονομή 140.112 συντάξεων

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Ισχυρή αντίσταση ως προς τον ρυθμό εκκαθάρισης τους εμφανίζουν οι ληξιπρόθεσμες εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης για επικουρική σύνταξη, παρότι πλέον οι προσπάθειες της διοίκησης του ΕΦΚΑ έχουν επικεντρωθεί στον συγκεκριμένο στόχο. Ετσι, σύμφωνα με την έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού στη Βουλή, οι ληξιπρόθεσμες αιτήσεις επικουρικής σύνταξης στο τέλος Μαρτίου 2024 ήταν 73.537, αυξημένες κατά 5.921 σε επίσημη βάση, με αντίστοιχη αύξηση της εκτιμώμενης δαπάνης κατά 10,6 εκατ. ευρώ. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί ότι σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο οι ληξιπρόθεσμες αιτήσεις επικουρικής ασφάλισης μειώθηκαν κατά 5.231, ενώ η σχετική δαπάνη εκτιμάται μειωμένη κατά 9,4 εκατ. ευρώ. Την περαιτέρω επιτάχυνση απονομής κύριων και επικουρικών συντάξεων, παράλληλα με την περαιτέρω ψηφιοποίηση των υπηρεσιών του ΕΦΚΑ, έθεσε άλλωστε ως στόχο και η νέα υπουργός Εργασίας Νίκη Κεραμέως, η οποία επισκέφθηκε τα κεντρικά γραφεία του φορέα και συνάντησε την ηγεσία του. Η υπουργός επισήμανε ότι οι καιροί απαιτούν εγρήγορση και όχι επανάπαυση στα επιτευχθέντα. Σημείωσε, επίσης, ότι η αποτελεσματική ομαδική εργασία θα φέρει ακόμη καλύτερα αποτελέσματα στους τομείς της επιτάχυνσης απονομής κύριων και επικουρικών συντάξεων, καθώς και στην περαιτέρω ψηφιοποίηση των υπηρεσιών του φορέα.

κούς για τα εντυπωσιακά βήματα που έχουν γίνει κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι η πορεία του ψηφιακού μετασχηματισμού θα συνεχισθεί δυναμικά και στα επόμενα σημαντικά βήματα. «το success story του φορέα ανεβάζει τον πήχυ των προσδοκιών για τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών, μέσω της περαιτέρω αναβάθ-

Οι 45.480 αφορούν τις κύριες και οι υπόλοιπες 94.632 τις επικουρικές, με το 70,55% των συνολικών εκκρεμοτήτων να είναι ληξιπρόθεσμο.

μισης των παρεχομένων υπηρεσιών». Σύμφωνα άλλωστε με το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής, συνολικά οι εκκρεμότητες απονομής συντάξεων ανέρχονται σε 140.112, από τις οποίες οι 45.480 αφορούν τις κύριες και οι υπόλοιπες 94.632 τις επικουρικές. Βέβαια, το 70,55% των συνολικών εκκρεμοτήτων ή 98.850 είναι ληξιπρόθεσμο, άρα έχουν χρόνο αναμονής μεγαλύτερο των 90 ημερών (25.313 για κύρια και 73.537 για επικουρική σύνταξη). Συγκριτικά δε, με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής διαπιστώνει βελτίωση στην απονομή των κύριων συντάξεων, όχι όμως και των επικουρικών.

Παράταση εφαρμογής της ψηφιακής κάρτας εργασίας ζητούν οι ΜμΕ

Νέα παράταση στην εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας εργασίας που ξεκινάει την 1η Ιουλίου ζητούν με επιστολές τους προς την υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης Νίκη Κεραμέως, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο και στη βιομηχανία. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στην επιστολή της η διοίκηση της ΓΣΕΒΕΕ, από την 1/7/2024 θα κληθεί ένας πολύ μεγάλος αριθμός μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων να εφαρμόσει την ψηφιακή κάρτα εργασίας, χωρίς να έχουν ακόμη προχωρήσει στις αναγκαίες ψηφιακές μετατροπές που απαιτούνται.

τόσο μεγάλο πλήθος επιχειρήσεων και εργαζομένων.

Αλλά και η ΕΣΣΕ στην επιστολή της προς την κ. Κεραμέως ζητεί την παράταση στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων για την ψηφιακή κάρτα εργασίας, τονίζοντας πως η τελευταία διευκρίνιση της εγκύκλιου εκδόθηκε μόλις πριν από λίγα 24ωρα – χωρίς μάλιστα να απαντά σε αρκετές από τις απορίες των εμπόρων και των λογιστικών γραφείων.

Η Συνομοσπονδία αναφέρεται επίσης στις σύνθετες τεχνικές παραμέτρους και απαιτήσεις του μέτρου που δημιουργούν σοβαρές δυσκολίες προσαρμογής των

Η ΓΣΕΒΕΕ αναφέρεται στις δυσκολίες του εγχειρήματος, ειδικά για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, υποστηρίζοντας ότι η εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας θα γινόταν με τις εξής προϋποθέσεις:

- Να είχε προηγηθεί εξαντλητική διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους ανά κλάδο φορείς, με σκοπό να εντοπιστούν τα προβλήματα και να δοθούν οι κατάλληλες λύσεις, για να μην αποτελέσει η κάρτα γραφειοκρατικό εφιάλτη για εργαζομένους και επιχειρήσεις.
- Σύμφωνα με τη Συνομοσπονδία των βιοτεχνών – εμπόρων, τέτοιος διάλογος δεν έγινε, ενώ οι οποίες ομάδες εργασίας συστάθηκαν δεν συμπεριλήφθηκαν και τους σχετικούς φορείς.
- Η έναρξη εφαρμογής ανά κλάδο να γινόταν για τουλάχιστον ένα έτος, χωρίς την επιβολή προϋποθέσεων.

Επίσης, η ΓΣΕΒΕΕ εκτιμά πως υπάρχει κίνδυνος να μην καταφέρει το πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη» να σπρώξει τον όγκο των δεδομένων, καθώς δεν έχει δοκιμαστεί στην πράξη σε ένα

Πολλές μικρές επιχειρήσεις στο λιανικό εμπόριο και στη βιομηχανία δεν είναι έτοιμες, αναφέρει η ΓΣΕΒΕΕ.

ΜμΕ, εν μέσω μάλιστα του αυξημένου φόρτου εργασίας τους λόγω της τουριστικής περιόδου.

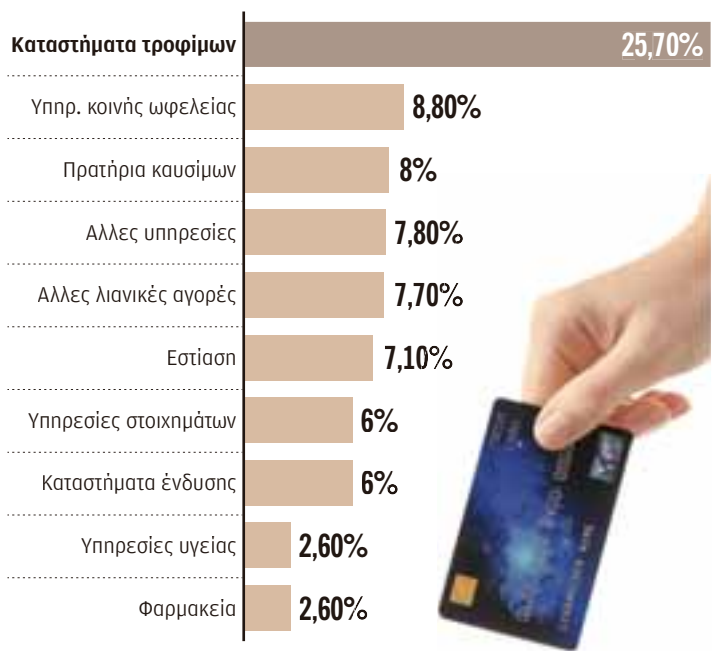
Η ΕΣΣΕ υπενθυμίζει πως πρόκειται για τις ίδιες επιχειρήσεις λιανικού εμπόρου που, ενώ καλούνται να εφαρμόσουν την ψηφιακή κάρτα εργασίας, συμμετέχουν παράλληλα και στη δεύτερη απαιτητική και κοστοβόρα διαδικασία ψηφιακού μετασχηματισμού, υποχρεούμενες να διασυνδέσουν τα POS με τα ταμειακά συστήματα και να συμμορφωθούν με τη διαβίβαση των δεδομένων των συναλλαγών τους στην ΑΑΔΕ σε πραγματικό χρόνο.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Εχουμε το τρίτο μεγαλύτερο «κενό» ΦΠΑ

Είκοσι φορές πάνω ήταν ο αριθμός των συναλλαγών με κάρτα που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα την περίοδο 2014-2022, με την αξία τους την ίδια περίοδο να αυξάνεται εννέα φορές. Παρά τη ραγδαία αύξηση της χρήσης καρτών που παρατηρήθηκε στην Ελλάδα, αρχικά μετά την επιβολή των capital controls το 2015 και στη συνέχεια μετά την πανδημία, η χρήση καρτών αναλογικά με την ιδιωτική καταναλωτική παραμένει σε χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση. Το συνολικό ποσό των κερδών-μελών της Ε.Ε. στα έσοδα από ΦΠΑ. Σύμφωνα με μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) με τίτλο «Ηλεκτρονικές πληρωμές στην Ελλάδα μετά την εποχή της πανδημίας», η επίσημη θετική επίδραση της επέκτασης των πληρωμών με κάρτες στα έσοδα από ΦΠΑ εκτιμάται σε περίπου 600 εκατ. ευρώ για το 2022. Επιπλέον, 10 ευρώ νέων δαπανών με κάρτες το 2022 συνδέονται κατά μέσον όρο με 0,67 ευρώ προηγούμενων ανεισπρακτών εσόδων ΦΠΑ λόγω μη δηλωμένων συναλλαγών.

Μερίδια δαπανών με κάρτα ανά κατηγορία συναλλαγής (2023)

ΠΗΓΗ: ΙΟΒΕ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Παρά τη μεγάλη αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, η χρήση κάρτας στη χώρα μας παραμένει περιορισμένη σε σχέση με την Ε.Ε.

των εσόδων ΦΠΑ) να μειώνεται σε 17,8% το 2021 από 26% το 2015. Εξακολουθεί, ωστόσο, να αποτελεί το τρίτο μεγαλύτερο «κενό» μεταξύ των χωρών-μελών της Ε.Ε., μετά τη Ρουμανία και τη Μάλτα, με το μέσο ποσοστό στην Ε.Ε. να είναι πολύ κάτω από το 5%.

Ορισμένες κατηγορίες ηλεκτρονικών πληρωμών έχουν υψηλότερη συσχέτιση με τη φερολογική συμμόρφωση. Εκτιμάται ότι οι ψηφιακές πληρωμές για επαγγελματικές υπηρεσίες,

Τα σούπερ μάρκετ εξακολουθούν να αποτελούν τον κλάδο όπου πραγματοποιούνται οι περισσότερες συναλλαγές με κάρτα, τόσο ως προς τον αριθμό των συναλλαγών (35,2% το 2023) όσο και ως προς την αξία (25,7%). Ως προς την αξία των συναλλαγών ακολουθούν οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (8,8%) και τα πρατήρια καυσίμων (8%). Ως προς τον αριθμό των συναλλαγών με κάρτα, το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο έχει ο κλάδος της εστίασης (14,6%) και ακολουθούν οι άλλες λιανικές αγορές (8,8%).

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

σελίδες ιστορίας

Κυριακή
7/7

Αφιέρωμα:
Ανακτορικές ίντριγκες
και μηχανοραφίες

Ακόμα:
Από το Συνέδριο του Λιβάνου
στα Δεκεμβριανά

Οι γκέισες και η τέχνη τους

Κρήτη 1944:
Η απαγωγή
του στρατηγού Κράιπε

Όταν ο Άιρτον Σένα
πέρασε
στην αιωνιότητα

Οι ιστορίες
που έγραψαν
την Ιστορία

Προσωπικά δεδομένα, ευαισθητα ή μη - Encore

Του ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΔΡΥΜΙΩΤΗ

Τώρα που ξεμπερδέψαμε με τις ευρωεκλογές και τα πολλά μπνύματα που έστειλαν σε όλους τους ενδιαφερομένους, θέλω να ξαναδούμε ένα θέμα που μας απασχόλησε προεκλογικά. Πολύ μελάνι χύθηκε και πολύτιμος τηλεοπτικός χρόνος σπαταλήθηκε για την πράξη της **Αννας-Μισέλ Ασημακοπούλου**. Η ίδια πλήρωσε την απειροστικότητα της με την παραίτησή της από την υποψηφιότητά της στις ευρωεκλογές. Το χειρότερο για την ίδια είναι το γεγονός ότι η εκλογή της ήταν σχεδόν βέβαιη, διότι είχε κάνει σημαντική δουλειά στην Ευρωβουλή.

Με την ευκαιρία αυτή θυμήθηκα μια ενδιαφέρουσα ιστορία η οποία αποδίδεται στον **Αϊνστάϊν**. Λέγεται ότι μια μέρα έγραψε στον πίνακα τα δέκα πρώτα πολλαπλάσια του 9. Δηλαδή: $1 \times 9 = 9, 2 \times 9 = 18, \dots, 10 \times 9 = 90$. Σε όλα έγραψε τη σωστή απάντηση εκτός από το πρώτο όπου έγραψε $1 \times 9 = 8!$ Οι φοιτητές άρχισαν να γελάνε κοροϊδευτικά για το λάθος του καθηγητή. Τότε ο **Αϊνστάϊν** τους είπε περίπου τα εξής: «**Μην γελάτε, γιατί αυτό είναι μάθημα ζωής. Έκανα 9 πράξεις σωστές και μία μόνο λάθος. Στη ζωή κανένας δεν θα θυμάται τα σωστά, αλλά μόνο το λάθος σας**». Κάπως έτσι την πάτησε η **Αννα-Μισέλ**.

Για τα περίφημα προσωπικά δεδομένα θα μιλήσουμε σήμερα, αλλά θέλω να κάνω το σημειωτικό μου διαδροστικό. Όσοι έχετε **iPhone** παρακαλώ ανοίξτε το στα **Settings (Ρυθμίσεις)**. Όσοι έχετε τηλέφωνο με λειτουργικό **Android** πιστεύω ότι έχετε παρόμοιες επιλογές. Σαρρώστε την οθόνη προς τα πάνω μέχρι να εμφανιστεί η επιλογή **Privacy & Security (Απόρρητο και Ασφάλεια)**. Στην επιλογή αυτή πατήστε το βελάκι που είναι στο δεξί μέρος. Θα εμφανιστούν νέες επιλογές. Πατήστε το βελάκι στην επιλογή **Tracking (Υπηρεσίες Τοποθεσίας)**. Αμέσως θα εμφανιστούν ορισμένες από τις εφαρμογές που έχετε στο τηλέφωνό σας. Όλες αυτές οι εφαρμογές (**Apps**) έχουν έναν **on-off** διακόπτη και στα ελληνικά υπάρχουν οι εξής επιλογές: **Στη Χρήση, Ποτέ, Σε κοινοποίηση**. Παρακαλώ, δείτε πόσες εφαρμογές έχουν τον διακόπτη **on (πράσινο χρώμα)** ή **Στη Χρήση / Σε κοινοποίηση**. Όλες αυτές οι εφαρμογές παρακολουθούν

τις κινήσεις σας, είτε το θέλετε είτε όχι. Ακόμα διερωτηθείτε ποτέ δώσατε ρητή εξουσιοδότηση για αυτή τη δραστηριότητα.

Πάμε παρακάτω. Υπάρχει ένας ιστότοπος: **more.com** ο οποίος ανήκει σε μια καταξιωμένη ελληνική εταιρεία. Παρέχει διάφορες υπηρεσίες σε τρίτους, μεταξύ των οποίων και τη διάθεση εισιτηρίων για αθλητικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Είμαι βέβαιος ότι πολλοί από εσάς θα έχετε αγοράσει εισιτήρια για διάφορες εκδηλώσεις και χρησιμοποιήσετε τις υπηρεσίες αυτής της εταιρείας χωρίς να το αντι-

Πόσοι από εσάς γνωρίζετε ότι αγοράζοντας ένα εισιτήριο έχετε δώσει τη συγκατάθεσή σας να δημοσιοποιηθεί η παρουσία σας και η συντροφιά σας στην εκδήλωση;

ληφθείτε. Στους γενικούς όρους παροχής υπηρεσιών, που αμφισβάλλω αν υπάρχει κανείς που τους διάβασε (σημ. το μέγεθος του κειμένου είναι 8.924 λέξεις, δηλαδή 7,3 φορές μεγαλύτερο από το κείμενο που διαβάσατε τώρα) υπάρχει η ακόλουθη ρητή διατύπωση: «**1.2.4.11 Μέλη της εκδήλωσης πιθανά να βιντεοσκοπούνται / μαγνητοσκοπούνται. Μέλη του κοινού - χρήστες που θα εμφανίζονται σε αυτά, δεν θα έχουν καμία απαίτηση από την εταιρεία που εκτελεί τη βιντεοσκοπήση / μαγνητοσκοπήση ή τους διοργανωτές. Οι χρήστες, αποδεχόμενοι τους παρόντες όρους, αποδέχονται και το ανωτέρω ενδεχόμενο και δίνουν τη ρητή συγκατάθεσή τους προς τούτο**». Πόσοι από εσάς γνωρίζετε ότι αγοράζοντας ένα εισιτήριο έχετε δώσει τη συγκατάθεσή σας να δημοσιοποιηθεί η παρουσία σας και η συντροφιά σας στην εκδήλωση;

Στην περίπτωση αγοράς εισιτηρίων είδαμε πώς (εκούσια ή ακούσια) δίνουμε τη συγκατάθεσή μας. Πάμε τώρα στις πολιτικές συγκεντρώσεις που είχαμε πρόσφατα λόγω των ευρωεκλογών. Εδώ δεν υπάρχουν γενικοί όροι

Όταν δημοσιεύτηκαν τα ονόματα -και τα ποσά- της λίστας Λαγκάρντ, ούτε στο υπουργείο Οικονομικών, από όπου διέρρησε η λίστα, ούτε και στον δημοσιογράφο που τη δημοσίευσε επιβλήθηκε πρόστιμο.

και η συμμετοχή είναι ελεύθερη. Και αυτές οι εκδηλώσεις βιντεοσκοπούνται και μάλιστα μεταδίδονται σε όλη την Ελλάδα μέσω της κρατικής τηλεόρασης. Βλέπουμε και αναγνωρίζουμε πρόσωπα. Η λογική λέει ότι κάποιος που παρακολουθεί μια πολιτική εκδήλωση, ταυτόχρονα εκφράζει και την προτίμησή του προς το κόμμα που διοργανώνει την προεκλογική ομιλία.

Και με τη γνωστή παιδική αφέχεια που με διακρίνει, ερωτώ: Πώς συμβιβάζεται η κάλυψη των προεκλογικών συγκεντρώσεων με τις διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος (Π.Δ. 75/2020) που εγκρίθηκε από την περίφημη Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) που αναφέρει ρητά στη σελίδα 43: «**Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην εγκατάσταση συστημάτων επιτήρησης σε σταθερές βάσεις που λαμβάνουν ή καταγράφουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που δύναται να αποκαλύψουν ευαίσθητες πληροφορίες, όπως τις π.χ. πολιτικές πεποιθήσεις του υποκειμένου που λαμβάνει χώρα σε διαδήλωση...**».

Δηλαδή, ενώ αυτοί που μετέχουν στις διαδηλώσεις διαδίδουν με πάθος τις πολιτικές πεποιθήσεις τους, εν τούτοις η Αρχή μας λέει ότι αυτές (οι πεποιθήσεις) δεν πρέπει να... αποκαλύπτονται... από τις κάμερες. Από την άλλη, φαίνεται να επιτρέπονται οι... αποκαλύψεις στις πολιτικές συγκεντρώσεις. Μήπως διαφέρει η βιντεοσκοπήση από σταθερές ή φορητές κάμερες; Ή μήπως πρέπει να μας παραλάβουν αυτοί με τις άσπρες μπλούζες;

Και πάμε στο εξωφρενικότερο. Εγγραφα (23/6/2024) ότι οι κάμερες στην Κύπρο φωτογραφίζουν τον οδηγό του οχήματος στα φανάρια και αλλού. Η Κύπρος ανήκει στην Ε.Ε. και είναι ευνόητο ότι ακολουθεί τις ευρωπαϊκές οδηγίες για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Επιπλέον, τις κάμερες στην Κύπρο τις διαχειρίζεται ιδιωτική εταιρεία, έτσι για να μην ξεχνάμε. Στην Ελλάδα όμως το περίφημο Π.Δ. λέει ρητά και πάλι: **Άρθρο 8: «Κατά τη διαχείριση της κυκλοφορίας, η επεξεργασία δεδομένων εικόνας περιορίζεται στην αναγνώριση των πινακίδων κυκλοφορίας και της**

κατηγορίας (επιβατικά, φορητά, λεωφορεία κ.λπ.) των οχημάτων».

Μπορεί κάποιος να μου διευκρινίσει αν στην Κύπρο οι κάμερες που καταγράφουν τους οδηγούς που κάνουν διάφορες παραβάσεις δεν εμπίπτουν στη «διαχείριση της κυκλοφορίας» ή μήπως η Κύπρος δεν ακολουθεί τις ευρωπαϊκές οδηγίες;

Γυρίζουμε ξανά στην περίπτωση της Αννας-Μισέλ Ασημακοπούλου. Αυτή η περίφημη ΑΠΔΠΧ, η σύγχρονη Ιερά Εξέταση που προστατεύει με θρησκευτική ευλάβεια τα προσωπικά δεδομένα, επέβαλε πρόστιμο στην **Αννα-Μισέλ 40.000 ευρώ** και στο **υπουργείο Εσωτερικών 400.000 ευρώ**. Ας δεχτούμε ότι ενήργησε μέσα στα πλαίσια της αρμοδιότητάς της. Δεν μεσολάβησε καμία δική, αλλά η Αρχή έκρινε μόνη της ότι υπάρχει παράβαση που επισύρει τιμωρία. Καλώς.

Πάμε τώρα μερικά χρόνια πίσω. Βρισκόμαστε στο 2012, όταν ένας εκδότης-δημοσιογράφος σε μια φυλλάδα που εκδίιδε κρέμασε στα μανταλάκια τα ονόματα και τα ποσά των καταθέσεων που είχαν ορισμένοι Έλληνες

στην τράπεζα HSBC της Ελλάδας. Δηλαδή, δημοσίευσε την περίφημη λίστα Λαγκάρντ με ονόματα και ποσά. Υπάρχει κάτι πιο προσωπικό από το όνομα και τις καταθέσεις ενός ατόμου; Αν είναι παρόνομος και προέρχεται από φοροδιαφυγή ή ξέπλυμα μαύρου χρήματος, η Πολιτεία και οι Αρχές έχουν κάθε δικαίωμα να ψάξουν έναν προς έναν όλους τους καταθέτες. Με ποιο δικαίωμα, όμως, ο εν λόγω εκδότης, που απαξιώνει για γράψω το όνομά του, δημοσίευσε τα ονόματα δημιουργώντας στόχους απαγωγής ή κλοπής;

Αναζητήσα να βρω τι έκανε η περίφημη Αρχή στην περίπτωση της δημοσίευσης των ονομάτων και των καταθέσεων. Δεν μπόρεσα να βρω απολύτως τίποτα. Ούτε στο υπουργείο Οικονομικών, από όπου διέρρησε η λίστα, επιβλήθηκε κανένα πρόστιμο ούτε και στον δημοσιογράφο επιβλήθηκε άλλο πρόστιμο. Η κακομοίρα η **Αννα-Μισέλ** χρησιμοποίησε τα email που ο καθένας μας τα έχει μοιράσει σε χιλιάδες άλλους. Μάλιστα υπάρχουν και δημοσιογράφοι που αναγράφουν το email τους στα κείμενά τους.

Ο δημοσιογράφος συνελήφθη ύστερα από μήνες, αλλά υπερφανεύεται ότι τον αθώωσε η ελληνική Δικαιοσύνη. Είναι η ίδια Δικαιοσύνη που αθώωσε τον **Σώρρα** με το σκεπτικό ότι... δεν αποδείχτηκε ότι δεν έχει τα 600 δισ. δολάρια, όσα δηλαδή δεν έχουν οι 5 πλουσιότεροι άνθρωποι στον κόσμο. Είναι η ίδια Δικαιοσύνη που συνεχώς βρίσκεται για να καταδικάζει τον **Ανδρέα Γεωργίου** γιατί ο άτυχος είχε τη φαινή ιδέα να δημοσιοποιήσει τα πραγματικά στοιχεία για το έλλειμμα της **διακυβέρνησης Καραμανλή!** Η Δικαιοσύνη είναι ανεξάρτητη, αλλά δεν είναι ανεξέλεγκτη.

Το αμείλικτο ερώτημα είναι, πού ήταν η Αρχή που επέβαλε πρόστιμο για τη διαρροή των email, ενώ τότε έκανε ότι δεν είδε τη διαρροή; Εκτός αν κάνω λάθος, οπότε θα ζητήσω δημόσια συγγνώμη. Συνθώς η Αρχή απαντάει στα κείμενά μου. Αναμένω!

Υ.Γ. «Ουαί υμίν γραμματείς και φαρισάοι υποκριταί... οι διυλιζόντες τον κόνασσα, την δε κάμηλον καταπίνοντες» (κατά Ματθαίον 23-24).

Ο κ. Ανδρέας Γ. Δρυμιώτης είναι σύμβουλος επιχειρήσεων.

Ζητείται ενεργειακή κουλτούρα

Του ΘΟΔΩΡΟΥ ΠΑΝΑΓΟΥ

Με τις αλλαγές που επιφέρει η διεύθυνση των ΑΠΕ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, τίθεται πλέον σοβαρά το ζήτημα της ανταπόκρισης του καταναλωτή σ' αυτή τη μεγάλη πρόκληση που ακούει στο όνομα Μετάβαση. Είναι προφανές ότι ο τελικός αποδέκτης (και χρήστης) του συνόλου των υπηρεσιών ενέργειας είναι αυτός, προς όφελος του οποίου λειτουργούν οι αγορές και τα δίκτυα, δηλαδή ο καταναλωτής. Είναι ο σημαντικότερος «παίκτης» στις σχετικές αγορές, καθώς οι λειτουργίες τους δεν είναι αυτοσκοπός και σε τελευταία ανάλυση είναι αυτός που πληρώνει το κόστος (και το κέρδος) της παραγωγής και της διακίνησης της ηλεκτρικής ενέργειας.

Δίκως αμφιβολία, η ραγδαία διεύθυνση των ΑΠΕ έχει επιφέρει μια επανάσταση στις αγορές ηλεκτρισμού και έχει προκαλέσει μερική (αλλά κρίσιμη) κατάρρευση των ενεργειακών στερεοτύπων, όπως αυτά ήταν γνωστά επί πολλές δεκαετίες. Σε γενικές γραμμές η διεύθυνση των ΑΠΕ λειτουργεί προς όφελος του καταναλωτή, αφού εξυπηρετεί τη ζήτηση πρωταρχικά και έτσι εμποδίζει την κατανομή των ακριβών μονάδων που σχηματίζουν την τελική τιμή.

Με άλλα λόγια, οι ΑΠΕ επιφέρουν συγκράτηση (έως και μπερδευσμό ορισμένες φορές) της τιμής της κονδρεμπορικής αγοράς, με συνακόλουθο τη μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας στη λιανική. Να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι οι ΑΠΕ ήλθαν για να μειώσουν και αποτελούν το κύριο μέσο για την εκπλήρωση

Η λήξη της πανδημίας και ο ρωσοουκρανικός πόλεμος άλλαξαν υποχρεωτικά την ενεργειακή συμπεριφορά των καταναλωτών.

της Μετάβασης σε μια εποχή που δεν θα είμαστε εξαρτημένοι από τα ορυκτά καύσιμα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε οικονομικό, περιβαλλοντικό και γεωπολιτικό επίπεδο.

Ωστόσο, φαίνεται ότι η μείωση της ζήτησης τα τελευταία χρόνια, σε αντίθεση με τη μεγάλη προσφορά ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, θέτει πλέον, εκτός των άλλων, ζήτηματα μεταβολής της ενεργειακής συμπεριφοράς του καταναλω-

Η ραγδαία διεύθυνση των ΑΠΕ έχει επιφέρει επανάσταση στις αγορές ηλεκτρισμού και έχει προκαλέσει μερική (αλλά κρίσιμη) κατάρρευση των ενεργειακών στερεοτύπων, όπως αυτά ήταν γνωστά επί πολλές δεκαετίες.

τή. Επί δεκαετίες η έννοια της εξοικονόμησης ενέργειας ήταν άγνωστη σε μεγάλη μερίδα καταναλωτών. Ο Έλληνας καταναλωτής δεν προτιμήθηκε διαχρονικά

ούτε από προσαυξημένες στην περίπτωση υπερκατανάλωσης ούτε και με την οικονομική επιβράβευση σε περίπτωση εξοικονόμησης. Ζ' αυτό έπαιξε ρόλο

και η επί πολλά χρόνια χαμηλή τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας και η απουσία εκείνης της ενεργειακής κουλτούρας που θα οδηγούσε στη λήψη ατομικών μέτρων για την εξοικονόμηση.

Η λήξη της πανδημίας και ο ρωσοουκρανικός πόλεμος επέβαλαν υποχρεωτικά την ενεργειακή συμπεριφορά, με αποτέλεσμα τη μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας, που εκτιμάται σε περίπου 13%-15%. Οι λόγοι είναι αρκετοί και δεν μπορεί να αναλυθούν στο παρόν. Η επελευθέρωση της ζήτησης σε συνδυασμό με την υπερπροσφορά ενέργειας από ΑΠΕ, υποχρεώνει πλέον την πολιτεία να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος, που οδηγεί σε περικοπές της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, ήτοι σε απόλυτη πράσινης ενέργειας, δεδομένου ότι η αποθήκευση δεν μπορεί ακόμη να αποδώσει τα προσδοκώμενα. Παράλληλα, προκαλεί και προβληματισμό στους επενδυτές των ΑΠΕ που είχαν πισθεί ότι οι επενδύσεις τους θα ήταν αποδοτικές και για τον λόγο αυτό προέβλεπαν στην υλοποίησή τους.

Στο πλαίσιο αυτό, ο καταναλωτής πρέπει να προσαρμοστεί στη νέα ενεργειακή πραγματικότητα, προκειμένου το «ερ-

γαλείο» που λέγεται ΑΠΕ να λειτουργήσει για τη δική του οικονομική ωφέλεια. Και επειδή αυτό δεν είναι εφικτό να γίνει από μόνο του, η Πολιτεία, μέσω των αρμοδίων οργάνων της, τόσο σε κεντρικό όσο και σε αποκεντρωμένο επίπεδο, οφείλει να φροντίσει για την ενθάρρυνση του καταναλωτή, ώστε να αρχίσει να μεταβάλλεται η ενεργειακή του συμπεριφορά. Για παράδειγμα, θα πρέπει να ενημερώσει με κάθε τρόπο σε ποια περίοδο της ημέρας θα κατευθύνεται η αιχμηκή του καταναλώσιμη, ώστε να ωφελείται από τη συμμετοχή των ΑΠΕ στη κονδρεμπορική αγορά. Επομένως, μια ορθολογική καμπάνια για την ενημέρωση του καταναλωτή στα παραπάνω θέματα είναι απαραίτητη και επειδή θα χρειαστεί πολύ χρόνος γι' αυτό, θα πρέπει να αρχίσει από τώρα. Αν αυτό δεν συμβεί, ουδείς θα δικαιούται να διερωτάται γιατί οι πολίτες δεν εμπιστεύονται και αμφισβητούν τη Μετάβαση. Γιατί απλώς δεν ενημερώθηκαν για τις ωφέλειες και τα πλεονεκτήματά της.

Ο κ. Θόδωρος Πανάγου είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Διατμήσιον Πανεπιστήμιο Ελλάδος και πρώην αντιπρόεδρος της ΡΑΑΕΥ.

Σχέδιο Amazon για να ανταγωνιστεί τις κινεζικές Temu και Shein

Εγκαινιάζει διαδικτυακό κατάστημα με ρούχα και είδη σπιτιού σε χαμηλές τιμές

Νέο διαδικτυακό κατάστημα με ρούχα και είδη σπιτιού σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές και με ταχείες παραδόσεις εγκαινιάζει ο κολοσσός της Amazon, σε μια προσπάθεια να απαντήσει στην «εισβολή» των κινεζικών ανταγωνιστών της Temu και Shein. Πρόκειται για την πιο επιθετική κίνηση της αμερικανικής εταιρείας μέχρι σήμερα, με στόχο να αποκρούσει τον αυξανόμενο ανταγωνισμό από τα low cost ασιατικά καταστήματα, που εισβάλλουν με ραγδαίους ρυθμούς στις ΗΠΑ.

Η Amazon, που ξεπέρασε το φράγμα των 2 τρις. δολαρίων για πρώτη φορά στην ιστορία της, σχεδιάζει να συμπεριλάβει τη νέα ενότητα στην αρχική σελίδα της εφαρμογής της και σκοπεύει, όπως διεμήνυσε, να παραδίσει τα εξαιρετικά χαμηλού κόστους προϊόντα σε διάστημα 9 έως 11 ημερών. Η Amazon θα αποστέλλει στο εξής τα προϊόντα απευθείας από την Κίνα στις ΗΠΑ, με στόχο να τα παραδώσει στους αγοραστές εντός 9 έως 11 ημερών. Στο παρελθόν, οι πωλητές της Amazon στην Κίνα βασίστηκαν στις υπηρεσίες εκπλήρωσης της εταιρείας, που ονομάζονται Fulfillment by Amazon, για να στείλουν τα αγαθά σε αποθήκες στις ΗΠΑ προτού αποσταλούν στους πελάτες. Η εταιρεία πρότεινε τη συμφωνία ως έναν τρόπο για την εξοικονόμηση κόστους για τους πωλητές της Amazon στην Κίνα και είπε ότι οι έμποροι θα μπορούν να δοκιμάσουν νέα προϊόντα μέσω της παραγωγής σε μικρές παρτίδες.

Το 2023 ο αριθμός των αντικειμένων που πωλήθηκαν από Κινέζους πωλητές στον ιστότοπο της Amazon αυξήθηκε περισσότερο από 20% σε ετήσια βάση.

Η «νέα» βιτρίνα του αμερικανικού κολοσσού θα περιλαμβάνει μια σειρά από προϊόντα χωρίς επωνυμία, πολλά με τιμή κάτω από 20 δολάρια.

Η Shein χρησιμοποιεί ένα παρόμοιο μοντέλο (που αναφέρεται ως παραγωγή κατ' απαίτηση) παράγοντας περιορισμένη ποσότητα αγαθών και κατασκευάζοντας

περισσότερα καθώς αυξάνεται η ζήτηση. «Εξερευνάμε πάντα νέους τρόπους συνεργασίας με τους συνεργάτες μας για να ευχαριστήσουμε τους πελάτες μας με μεγαλύτερη ποικιλία, χαμηλότερες τιμές και μεγαλύτερη ευκολία», δήλωσε στο Bloomberg η εκπρόσωπος της Amazon, Μαρία Μποσέτι, απαντώντας σε ερωτήσεις σχετικά με το νέο εγχείρημα. Οι αλυσίδες Temu και Shein έχουν επεκτείνει την παρουσία τους στις ΗΠΑ τα τελευταία χρόνια, προσελκύοντας ένα αυξανόμενο μερίδιο Αμερικανών αγοραστών με τις χαμηλές τιμές τους σε ρούχα, ηλεκτρονικά, οικιακά

είδη και κάθε λογής προϊόντα. Η Μποσέτι αρνήθηκε να σχολιάσει περαιτέρω τα σχέδια της εταιρείας, τα οποία αποκάλυψε πρώτη η επιχειρηματική έκδοση The Information. Δεν είναι σαφές πότε η Amazon σκοπεύει να κάνει το ντεμπούτο της στη νέα εποχή, αλλά η παρουσίαση σημειώνει ότι θα αρχίσει να δέχεται προϊόντα αυτό το φθινόπωρο. Η «νέα» βιτρίνα του αμερικανικού κολοσσού θα περιλαμβάνει μια σειρά από προϊόντα χωρίς επωνυμία, πολλά με τιμή κάτω από 20 δολάρια, σύμφωνα με μια παρουσίαση στους πωλητές του, κατά το CNBC. Μια μακέτα της βιτρίνας έδειχνε ένα εργαλείο μασάζ προσώπου, βαράκια για τα χέρια και θήκες τηλεφώνου, μεταξύ άλλων προς πώληση.

Οι έμποροι με έδρα την Κίνα αποτελούν σημαντικό τμήμα της αγοράς της Amazon εδώ και πολλά χρόνια, αλλά η εταιρεία κάνει μια νέα προσπάθεια για να τους προσελκύσει καθώς αντιμετωπίζει αυξανόμενο ανταγωνισμό. Τον Δεκέμβριο, η Amazon ανακοίνωσε ένα νέο «κέντρο καινοτομίας» στο Σενζέν, ένα δημοφιλές κέντρο τεχνολογίας και κατασκευής, και επίσης μείωσε τα τέλη που χρεώνει σε εμπόρους που πωλούν ρούχα με τιμή κάτω από 20 δολάρια. Το 2023 ο αριθμός των αντικειμένων που πωλήθηκαν από Κινέζους πωλητές στον ιστότοπό της αυξήθηκε περισσότερο από 20% σε ετήσια βάση, ενώ ο αριθμός των Κινέζων εμπόρων με πωλήσεις άνω των 10 εκατ. δολαρίων αυξήθηκε κατά 30%, ανακοίνωσε.

Προβλέψεις για άνοδο τιμών στα αεροπορικά εισιτήρια διεθνώς

Νέα προβλήματα επιβαρύνουν τον παγκόσμιο κλάδο της αεροπορίας, προμηνύοντας περαιτέρω άνοδο στις τιμές εισιτηρίων και περιορισμό των διαθέσιμων θέσεων. Αυτή την εβδομάδα η γαλλική Airbus αναθεώρησε επί τα χείρω τις προβλέψεις της για τον αριθμό των αεροπλάνων που πρόκειται να κατασκευαστεί φέτος και του χρόνου, επικαλούμενη εμπόδια στις εφοδιαστικές της αλυσίδες. Επίσης, αερογραμμές που χρησιμοποιούν αεροπλάνα της Airbus έχουν καθυλώσει τους τελευταίους μήνες ένα μεγάλο μέρος των τζετ τύπου A320 εξαιτίας προβλημάτων στους κινητήρες. Ταυτόχρονα, η αμερικανική Boeing βρίσκεται υπό στενή εποπτεία των αρμοδίων ρυθμιστικών αρχών, λόγω ανησυχιών περί ασφάλειας και ποιότητας των αεροσκαφών της, έπειτα από την αποκάλυψη παραθύρου σε 737 Max. Έτσι, και ο αμερικανικός κολοσσός υποχρεώθηκε να μειώσει την παραγωγή. Επρόκειτο ήδη για ένα εκρηκτικό μείγμα, σε συνδυασμό με την υψηλότερη ζήτηση για πτήσεις. Τώρα η Airbus ανακοίνωσε ότι θα παραδώσει περίπου 770 αεροσκάφη φέτος από 800 που ανέμενε προηγουμένως. Και μολονότι διατήρησε τον στόχο για κατασκευή 75 αεροσκαφών τύπου A320, μετέθεσε τον στόχο αυτόν για το 2027 από το 2026.

Η καθυστέρηση της παράδοσης των αεροσκαφών υποχρεώνει με τη σειρά της τις αεροπορικές εταιρείες διεθνώς να προσαρμόσουν τις στρατηγικές επέκτασής τους, όσο η ζήτηση για πτήσεις αγγίζει επίπεδα ρεκόρ. Αυτό σημαίνει ότι οι επιβάτες είναι πιθανόν τους επόμενους μήνες να βρίσκουν και λιγότερες διαθέσιμες θέσεις και σε υψηλότερες τιμές. Τα τελευταία χρόνια πάντως

Η Airbus αναθεώρησε επί τα χείρω τις προβλέψεις της για τον αριθμό των αεροπλάνων που πρόκειται να κατασκευαστεί φέτος και του χρόνου.

δεν έχει υπάρξει στιγμή «πρεμίας» στον κλάδο. Στις ΗΠΑ, ενδεικτικά, οι τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων το 2022 εκτινάχθηκαν κατά 30% σε ετήσια βάση, διότι οι εταιρείες αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα εύρεσης προσωπικού, όσο γινόταν η μεγάλη επιστροφή των επιβατών στους αιθέρες μετά την πανδημία. Πέρυσι το καλοκαίρι οι τιμές έπεσαν 13% από την κορύφωση του 2022, εν μέρει διότι ο αριθμός των διαθέσιμων θέσεων στα αεροσκάφη αυξήθηκε κατά περίπου 15%.

Οι τιμές συνεχίζουν να είναι χαμηλότερα φέτος στις ΗΠΑ, αλλά καταγράφουν πολύ μικρότερη πτώση, της τάξης του 6% κατά μέσον όρο μέχρι στιγμής, αφού οι αεροπορικές άλλαξαν τα επεκτατικά τους σχέδια λόγω των περιορισμένων παραδόσεων αεροσκαφών. Σύμφωνα με το CNN είναι πολύ πιθανό να ασκηθούν έντονες πιέσεις στις τιμές εάν οι δύο μεγάλοι κατασκευαστές καθυστερήσουν περαιτέρω και η ζήτηση για ταξίδια παραμείνει ισχυρή.

WE BREED CHAMPIONS

Εξειδικευμένα προγράμματα για παιδιά από 5 μέχρι 8 ετών. Προκρατήστε τη θέση σας.

Περισσότερες πληροφορίες στο 22 105929 & 99 606625
www.tennismsteracademy.com.cy

#HellenicBankMASTERS

ΧΟΡΗΓΟΙ:

POWERED BY

Για τον άπληρο και τον γοργισισμό

30 χρόνια

ΚΑΝΑΛΙ

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Promos Kolonis

www.kanali6.com.cy

info@kanali6.com.cy

25 820500

Η Ινδία κερδίζει συνεχώς έδαφος λόγω της μάχης ΗΠΑ - Κίνας

Η ινδική οικονομία ενισχύεται από αμερικανικές εταιρείες και πολυεθνικές

Σε μια παγκόσμια αγορά που κλυδωνίζεται από τη γεωπολιτική αστάθεια και τον ανταγωνισμό μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, η Ινδία κερδίζει διαρκώς έδαφος, με τις πολυεθνικές να της δίνουν μαζικά ψήφο εμπιστοσύνης, παρά τις διαρθρωτικές δυσκαμψίες και τη γραφειοκρατία στην αγορά εργασίας. Η στρατιά προς την Ινδία θα μπορούσε να κάνει την παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού πιο ανθεκτική, λένε αναλυτές, ενισχύοντας παράλληλα τον ρόλο και το βιοτικό επίπεδο της χώρας, η οποία έχασε την έκρηξη της μεταπολίτισης που απομάκρυνε εκατομμύρια ανθρώπους από τη φτώχεια στην ανατολική Ασία – πρώτα στην Ιαπωνία, τη Νότια Κορέα και την Ταϊβάν, μετά στην Κίνα και, πιο πρόσφατα, στην Ταϊλάνδη και στο Βιετνάμ.

Αν και περίπου ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι είναι σε ηλικία εργασίας στην Ινδία, η χώρα έχει μόνο 430 εκατομμύρια θέσεις εργασίας, σύμφωνα με το Κέντρο Παρακολούθησης της Ινδικής Οικονομίας. Και οι περισσότεροι από εκείνους που υπολογίζονται ως μισθωτοί υπομένουν μια επισφαλή ζωή ως μεροκαματιάρηδες και αγρότες. Οι αυ-

ξανόμενες εξαγωγές θα μπορούσαν να αποτελέσουν πηγή νέων θέσεων εργασίας, ειδικά για τις γυναίκες, οι οποίες αποκλείστηκαν σε μεγάλο βαθμό από την αγορά εργασίας. Η μεταποιητική

Σε μια έρευνα αμερικανικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Κίνα, το 40% είπε ότι μετέφερε επενδύσεις σε άλλες χώρες ή σκοπεύει να το κάνει.

ανάπτυξη της Ινδίας ωστόσο παραμένει εκκολλημένη και αδύναμη. Στα σχεδόν 80 χρόνια της ανεξαρτησίας της, η χώρα ταλανίζεται από τα δεινά της γραφειοκρατίας, της προσίλωσής στην αυτάρκεια και της περιφρόνησης για το διεθνές εμπόριο.

Ο πρωθυπουργός Ναρέντρα Μόντι επικρίθηκε να εξορθολογίσει τους κανονισμούς και να υπερασπιστεί τη βιομηχανία, η μεταποίηση ωστόσο αποτελεί μόνο το 13% της ινδικής οικονο-

Τα τελευταία δέκα χρόνια, παρόλο που στην Ινδία κατασκευάστηκαν λιμάνια και αυτοκινητόδρομοι, η βασική υποδομή της χώρας παρέμεινε αποσπασματική, γεγονός που προκαλεί προβλήματα στη διακίνηση πρώτων υλών και προϊόντων.

μίας, χαμηλότερο ποσοστό από ό,τι πριν από μία δεκαετία, όταν αναλάμβανε καθήκοντα. Ο ανταρχισμός του και η δαιμονοποίηση της μουσουλμανικής μειονότητας πυροδότησαν αμφιβολίες για την ηγεσία του, διακινδυνεύοντας κοινωνικές διαμάχες που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν το επενδυτικό προφίλ της χώρας. Οι απογοητευτικές επιδόσεις του στις πρόσφατες εθνικές εκλογές και η απώλεια της πλειοψηφίας έφεραν μεγαλύτερη αβεβαιότητα.

Τα τελευταία δέκα χρόνια, παρόλο που η Ινδία κατασκεύασε λιμάνια και αυτοκινητόδρομους η βασική της υποδομή παρέμεινε αποσπασματική, γεγονός που διακινδυνεύει τη διακίνηση πρώτων υλών και προϊόντων. Ακόμη και όσοι ασχολούνται με την ινδική μεταποίηση αναρωτιούνται για την ικανότητα της χώρας να χειριστεί ένα σαρωτικό κύμα ανάπτυξης. Οι αμερικανικές εταιρείες «βλέπουν τη δυναμική της Ινδίας,

αλλά βασίζονται τόσο πολύ στην κινεζική βιομηχανία, που ακόμη και μια μέτρια αλλαγή θα μπορούσε να έχει τεράστιες συνέπειες», επισφαιρίζει ο Κελές Σαχ, διευθύνων σύμβουλος της All Time Plastics, η οποία διαχειρίζεται ένα εργοστάσιο μαγειρικών σκευών στη Βομβάν. Η Κίνα, την ίδια ώρα, παραμένει μια χώρα που διαθέτει την τεχνολογία και την υποδομή για να κατασκευάσει σχεδόν τα πάντα φθηνά, σε μαζικές ποσότητες.

Η Ινδία ωστόσο, παρά τις δομικές δυσκολίες, ενισχύεται πλέον σημαντικά από τη γεωπολιτική πραγματικότητα. Σε μια έρευνα αμερικανικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Κίνα, από το Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο στη Σαγκάι πέρυσι, το 40% δήλωσε ότι μετέφερε επενδύσεις σε άλλες χώρες ή σκοπεύει να το κάνει, λόγω των σινοαμερικανικών εντάσεων. Η Ινδία παρουσιάζει μια μοναδική πρό-

ταση ως χώρα 1,4 δισ. κατοίκων, μεγαλύτερη σε πληθυσμό από την Κίνα. Με άφθονες πρώτες ύλες, από βαμβάκι μέχρι σιδηρομεταλλεύματα, μπορεί να αναπτύξει τη δική της αλυσίδα εφοδιασμού. Αν κάποια χώρα μπορεί κάποια μέρα να αντιγράψει τον ρόλο της Κίνας στον κατασκευαστικό τομέα, αυτή είναι μόνο η Ινδία. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά εξηγούν γιατί η Walmart, ο μεγαλύτερος λιανοπωλητής στον κόσμο, επεκτείνει επιθετικά την αναζήτηση προμηθευτών στη χώρα, με στόχο να αυξήσει τις αγορές της σε 10 δισ. δολάρια ετησίως έως το 2027, από περίπου 3 δισ. δολάρια το 2020. Και η Apple εμπιστεύεται επίσης στα ινδικά εργοστάσια την ανάπτυξη της επένδυσής της για την κατασκευή iPhone. Οι ευρωπαϊκές εταιρείες έχουν παρόμοια τάση.

Η Ινδία ελπίζει ότι μια εισροή πολυεθνικών θα επεκτείνει το επενδυτικό Ελντοράντο πέρα από τον Νότο της χώρας, όπου έχουν

πολλαπλασιαστεί τα εργοστάσια αυτοκινητών και οι επιχειρήσεις τεχνολογίας. Στο επίκεντρο αυτού του οράματος βρίσκεται η πολυπληθέστερη πολιτεία της χώρας, το Ούταρ Πραντές, συνώνυμο εδώ και καιρό της αγροτικής φτώχειας, όπου σπεύδουν πλέον εκπρόσωποι λιανοπωλητών από τη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη για να εξερευνηθούν πιθανές τοποθεσίες εργοστασίων. «Είναι μια δελεαστική πιθανότητα, μια πιθανή αλλαγή του παιχνιδιού», τονίζει ο Αρβίντ Σουμπραμανιά, πρώην οικονομικός σύμβουλος της κυβέρνησης Μόντι, ανώτερος συνεργάτης σήμερα στο Peterson Institute for International Economics στην Ουάσινγκτον. «Είναι 225 εκατ. άνθρωποι, υπάρχει μεγάλο ανείδικο εργατικό δυναμικό και ο νεαρός πληθυσμός αυξάνεται, κατά μια έννοια δηλαδή η Ινδία μπορεί να γίνει αυτό που ήταν η Κίνα πριν από 40 χρόνια», καταλήγει.

Σχέδια αύξησης της παραγωγής στη μονάδα σπάντων γαιών της Λα Ροσέλ

Στις ακτές της Γαλλίας στον Ατλαντικό, στη Λα Ροσέλ, υπάρχει μια μονάδα παραγωγής σπάντων γαιών που φιλοδοξεί να παίξει κεντρικό ρόλο στην προσπάθεια της Ευρώπης για απεξάρτηση από τα μέταλλα της Κίνας. Πριν από τέσσερις δεκαετίες ήταν μια από τις μεγαλύτερες στον κόσμο. Η χημική βιομηχανία Solvay, σημερινή ιδιοκτήτρια της εν λόγω μονάδας, προσπαθεί να την επαναφέρει στις παλιές της δόξες σε μια στιγμή που η Ευρώπη επικρίνει να αυξήσει την παραγωγή μετάλλων στρατηγικής σημασίας στο έδαφός της. Ζητούμενο είναι πρωτίστως να εξασφαλίσει όλα μέταλλα είναι αναγκαία για την πράσινη μετάβαση και προπαντός να γίνει αυτάρκεια σε αυτά τα μέταλλα και γενικότερα τις πρώτες ύλες της νέας οικονομίας.

Η Κίνα έχει δεσπόζουσα θέση στην παγκόσμια αγορά σπάντων γαιών, καθώς τις παράγει σε τιμές πολύ χαμηλότερες από

εκείνες των δυτικών οικονομιών, κάρη στις κρατικές επιδοτήσεις. Είναι άλλωστε μειωμένη σε σύγκριση με τον δυτικό κόσμο η ευαισθησία της Κίνας για το περιβάλλον και αυτό τη διευκολύνει, καθώς η εξόρυξη σπάντων γαιών είναι εξαιρετικά επιβλαβής για το περιβάλλον. Όμως, τις δεκαετίες 1980 και 1990 η μονάδα της Λα Ροσέλ ήταν αυτή που κα-

Ζητούμενο είναι πρωτίστως να εξασφαλίσει όλα μέταλλα είναι αναγκαία για την πράσινη μετάβαση.

θόριζε τις τιμές στην παγκόσμια αγορά. Σήμερα παράγει ετησίως 4.000 μετρικούς τόνους οξειδίων σπάντων γαιών, παραγωγή που ωχρία μπροστά στους 298.000

Η μονάδα της Solvay στη Λα Ροσέλ μέχρι στιγμής παράγει μόνον το είδος των επεξεργασμένων σπάντων γαιών που χρησιμοποιούνται στους καταλύτες των αυτοκινήτων και στα ηλεκτρονικά είδη.

μετρικούς τόνους που παρήγαγε η Κίνα το περασμένο έτος. Μέχρι στιγμής η εν λόγω μονάδα παράγει μόνον το είδος των επεξεργασμένων σπάντων γαιών που

χρησιμοποιούνται στους καταλύτες των αυτοκινήτων και στα ηλεκτρονικά είδη και όχι το είδος των μαγνητών που απαιτούνται για την κατασκευή ηλεκτροκι-

νητών οχημάτων και συστημάτων για την παραγωγή ηλιακής ενέργειας. Στα σχέδια της Solvay είναι πάντως να αρχίσει την παραγωγή κι αυτών των μαγνητών από το επόμενο έτος.

«Θέλουμε να επαναφέρουμε την παραγωγή μαγνητών σπάντων γαιών πίσω στην Ευρώπη», τονίζει η Αν Νιούτενς, πρόεδρος της μονάδας της Solvay που παράγει τις σπάνιες γαίες. Η ίδια τονίζει πως δεν πρόκειται για εύκολη μετάβαση και η βιομηχανία της πρέπει να κινηθεί προσηκτικά, «καθώς πρέπει πρώτα να οικοδομήσει την αλυσίδα από την εξόρυξη στην παραγωγή μαγνητών». Η Solvay, ένας χημικός όμιλος ηλικίας 160 ετών, ευελπιστεί πως υλοποιώντας τα σχέδιά της μέχρι το 2030 θα μπορεί να καλύπτει το 20% με 30% της ζήτησης για μαγνήτες σπάντων γαιών. Από την πλευρά της, πάντως, η Νιούτενς παραδέχεται πως ίσως δεν καταστεί δυνατόν κάτι τέτοιο

παρά μόνον μετά το 2030. Γενικότερα, άλλωστε, στελέχη της βιομηχανίας δηλώνουν απαισιόδοξα σε ό,τι αφορά τις δυνατότητες της Ε.Ε. να επιτύχει τους στόχους της για την παραγωγή σπάντων γαιών. Αν καθυστερήσει σ' αυτούς τους στόχους που εντάσσονται στο νομοσχέδιο για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, θα αναβληθεί και η επίτευξη του στόχου για μείωση και σταδιακό μηδενισμό των εκπομπών καυσαερίων.

Το σημαντικότερο είναι, όμως, ότι θα παραταθεί περαιτέρω η εξάρτηση της Γηραιάς Ηπείρου από την Κίνα, σε μια δυσάρεστη συγκυρία εντεινόμενης κρίσης ανάμεσα στη δεύτερη οικονομία του κόσμου και στο μέτωπο που έχουν σχηματίσει οι ΗΠΑ με τους συμμάχους τους, συμπεριλαμβανομένης της Ε.Ε. Σημειώτέον ότι σήμερα το 98% των μαγνητών σπάντων γαιών που εισάγει η Ε.Ε. προέρχεται από την Κίνα.

REUTERS

Ευρωπαϊκά σχέδια για data centers στο Διάστημα

Το ρόλι της τεχνητής νοημοσύνης εκτοξεύει στα ύψη τη ζήτηση για data centers που θα ικανοποιήσουν τις ανάγκες του διαρκώς αναπτυσσόμενου τεχνολογικού τομέα. Το γεγονός αναγκάζει την Ευρώπη να διερευνήσει διαφορετικές επιλογές χώρου για ψηφιακή αποθήκευση, σε μια προσπάθεια να μειώσει την ανάγκη της για ενεργοβόρες εγκαταστάσεις.

Η μελέτη ASCEND (Advanced Space Cloud for European Net zero emission and Data sovereignty), η οποία διήρκεσε 16 μήνες και διερεύνησε τη σκοπιμότητα της εκτόξευσης data centers σε τροχιά, κατέληξε σε ένα «πολύ ενθαρρυντικό» συμπέρασμα, σύμφωνα με τον Damien Dumestier, επικεφαλής της μελέτης. Η μελέτη ύψους 2 εκατ. ευρώ πραγματοποιήθηκε από την Thales Alenia Space για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και υποστηρίζει ότι τα διαστημικά data centers

είναι τεχνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά εφικτά.

«Η ιδέα είναι να αφαιρέσουμε μέρος της ενεργειακής ζήτησης για τα κέντρα δεδομένων και να τα στείλουμε στο Διάστημα, προ-

Μελέτη που έγινε για λογαριασμό της Κομισιόν διερεύνησε τη σκοπιμότητα της εκτόξευσης κέντρων δεδομένων σε τροχιά.

κειμένου να επωφεληθούμε από την άπειρη ενέργεια, που είναι η ηλιακή ενέργεια», δήλωσε ο Dumestier, μιλώντας στο CNBC.

Τα κέντρα δεδομένων είναι απαραίτητα για την ψηφιοποι-

ηση, αλλά απαιτούν επίσης σημαντικές ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας και νερού για την τροφοδοσία και την ψύξη των διακομιστών τους. Η συνολική παγκόσμια κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από τα data centers θα μπορούσε να φτάσει πάνω από τις 1.000 τερατβάτρες το 2026 – αυτό είναι περίπου ισοδύναμο με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας της Ιαπωνίας, σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας. Ο κλάδος πρόκειται να χτυπηθεί από ένα «τσουνάμι δεδομένων», δήλωσε η Merima Dzanic, επικεφαλής στρατηγικής και επιχειρήσεων της Δανέζικης Ενωσης Βιομηχανίας Κέντρων Δεδομένων.

«Τα data centers τεχνητής νοημοσύνης χρειάζονται περίπου τρεις φορές περισσότερη ενέργεια από ένα παραδοσιακό κέντρο δεδομένων και αυτό αποτελεί πρόβλημα όχι μόνο από την πλευρά της ενέργειας, αλλά και

από την πλευρά της κατανάλωσης», δήλωσε στο CNBC. Απαιτείται μια «εντελώς διαφορετική προσέγγιση στον τρόπο με τον οποίο κατασκευάζουμε, σχεδιάζουμε και λειτουργούμε τα κέντρα δεδομένων», πρόσθεσε η Dzanic.

Στόχος της μελέτης ASCEND ήταν να διερευνήσει τις δυνατότητες και τις συγκριτικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των διαστημικών data centers ώστε να βοηθήσει την Ευρώπη να απεξαρτηθεί από τον άνθρακα έως το 2050. Η μελέτη διαπίστωσε ότι, προκειμένου να μειωθούν σημαντικά οι εκπομπές CO₂, θα πρέπει να αναπτυχθεί ένας νέος τύπος εκτοξευτήρα που να εκπέμπει 10 φορές λιγότερες εκπομπές. Η ArianeGroup, μία από τις 12 εταιρείες που συμμετείχαν στη μελέτη, εργάζεται για την επιτάχυνση της ανάπτυξης τέτοιων φιλικών προς το περιβάλλον εκτοξευτήρων.

Η συνολική παγκόσμια κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από τα data centers θα μπορούσε να φτάσει πάνω από τις 1.000 τερατβάτρες το 2026, περίπου ισοδύναμη με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας της Ιαπωνίας, σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης στις τράπεζες

Του ΤΖΟΝ ΦΟΛΙ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η τεχνητή νοημοσύνη υπόσχεται να βοηθήσει τις τράπεζες με δύο πράγματα που παράγουν σε αφθονία: το κέρδος και τη γραφειοκρατία. Η ταχέως αναπτυσσόμενη τεχνολογία θα συμβάλει στην ενίσχυση του πρώτου και στη μείωση της δεύτερης. Για μια τέτοια κατακλυσιμαία και φαινομενικά καθολική δύναμη για το οικονομικό καλό, ωστόσο, δεν υπάρχουν ακόμη χειροπιαστά δείγματα της πίστης των επενδυτών.

Οι περισσότεροι αποτελεσματικές τράπεζες θα έπρεπε να ήταν ζητούμενο για οποιονδήποτε έχει υποστεί βασανιστικές διαδικασίες αίτησης δανείου ή έχει κολλήσει σε ένα κατάστημα με μια πιστωτική κάρτα που έχει απορριφθεί. Η Γενετική ΑΙ, η οποία παράγει φιλικό προς τον άνθρωπο λόγο από υπάρχουσες πληροφορίες, μπορεί να βελτιώσει την υποστήριξη για τους πελάτες και να παρουσιάσει κατάλληλα

Η νέα τεχνολογία θα μπορούσε να συμβάλει στην ενίσχυση του κέρδους και στη μείωση της γραφειοκρατίας.

προϊόντα. Στο εσωτερικό, μπορεί να κάνει κάτι παρόμοιο, επιτρέποντας στους υπαλλήλους να εξάγουν αποτελεσματικά γρήγορα και χρήσιμες πληροφορίες από «βουνα» δεδομένων, όπως συμβάσεις στεγαστικών δανείων. Εάν αυτό είναι εφικτό, όπως συμφωνούν οι διευθυντές τραπεζών και οι μηχανικοί λογισμικού, τότε τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα έπρεπε θεωρητικά να ήταν και πιο ελκυστικές επενδύσεις.

Ολος ο χρόνος που δαπανάται στην αναζήτηση και στην τεκμηρίωση αθροίζεται σε τεράστια χρηματικά ποσά. Τα μεγέθη των τραπεζών παγκοσμίως θα μπορούσαν να αυξηθούν κατά 9%, ή 170 δισ. δολάρια, έως το 2028 χάρη στη Γενετική ΑΙ, εκτιμούν οι αναλυτές της Citigroup. Το αφεντικό της JPMorgan Τζέιμς Ντάιμον είπε τον περασμένο μήνα ότι η ΑΙ θα μπορούσε να βοηθήσει την τράπεζά του, από τα ταξιδιωτικά σχέδια έως τις συ-

ναλλαγές μετοχών. Υπάρχουν επίσης πιο χειροπιαστά παραδείγματα. Η JPMorgan κυκλοφόρησε το IndexGPT, ένα bot που χρησιμοποιεί λέξεις-κλειδιά για να προτείνει μετοχές που ταιριάζουν με επενδυτικά θέματα. Και η Goldman Sachs δίνει προτεραιότητα στη συγγραφή κώδικα, η οποία εξοικονομεί έως και τη μισή εργασία ημέρα για το ένα τέταρτο του προσωπικού της. Ακόμη και ένα εξελιγμένο chatbot ωστόσο θα δυσκολευόταν να εξηγήσει γιατί οι επενδυτές δεν συγκινούνται από όλα αυτά.

Ενώ οι τράπεζες θεωρητικά μπορεί να επωφεληθούν από την τεχνολογία περισσότερο από πολλές άλλες μη χρηματοοικονομικές εταιρείες, έχουν επίσης πολλά να χάσουν. Τα λάθη μπορεί να είναι τρομερά εκεί όπου αποθηκεύονται τρισεκατομμύρια δολάρια. Οι αλόγιστοι μπορεί να κάνουν λάθη, αλλά οι ρυθμιστικές αρχές και οι ενδιαφερόμενοι θα κατηγορήσουν τους ανθρώπους. Προς το παρόν, το κόστος είναι μέτριο. Ακόμη και όταν εμφανίζονται αποτελέσματα, υπάρχουν καλοί λόγοι για να είναι δύσπιστοι οι επενδυτές.

Οι τράπεζες θα πρέπει να είναι πιο αξιόπιστες καθώς βελτιώνονται, ας πούμε, στο να παρακάμπτουν την απάτη και να αποφεύγουν τις ρυθμιστικές κυρώσεις.

Επίσης, οι ίδιοι οι πελάτες είναι πιθανό να γίνουν πιο έξυπνοι. Οι καταθέτες λόγω χάρη σπάνια αλλάζουν δανειστές, ακόμη και όταν υπάρχει καλύτερη προσφορά, όπως αποδεικνύεται από τη 17ετή διάρκεια της μέσης σχέσης λιανικών λογαριασμών στις ΗΠΑ. Μπορεί να τραπούν σε φυγή πιο εύκολα εάν οπλιστούν με πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο, μαζί με οδηγίες και δυνατότητες επεξεργασίας με ΑΙ. Θα έκανε τα μοντέλα τραπεζικής χρηματοδοτήσης να φαίνονται πολύ διαφορετικά. Το ίδιο θα μπορούσε να ισχύει για τις πιστωτικές κάρτες.

Σε κάποια χρόνια από τώρα, η ΑΙ θα είναι παντού στον τραπεζικό τομέα και η αξία της θα είναι εξίσου δύσκολο να υπολογιστεί ποσοτικά με άλλες πανταχού παρούσες τεχνολογίες. Η έλευση της γενετικής τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να σημαίνει ότι οι τράπεζες ετοιμάζονται να αρπάξουν μια τίγρη από την ουρά.

Ρωσικό σχέδιο για τη δημιουργία σκιώδους στόλου μεταφοράς LNG

Καταγράφονται κινήσεις παρεμφερείς με εκείνες των τάνκερ «φαντασμάτων»

Νέο, πλήρη στόλο πλοίων «φαντασμάτων», στα πρότυπα εκείνου που έχει αναλάβει να μεταφέρει ρωσικό πετρέλαιο, φαίνεται πως δρομολογεί και πάλι η Ρωσία, αλλά αυτή τη φορά για τη μεταφορά του ρωσικού υγροποιημένου αερίου (LNG). Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγουν παρατηρητές του Bloomberg, καθώς τους τελευταίους μήνες έχουν καταγράψει κινήσεις παρεμφερείς με εκείνες που οδηγούσαν στη δημιουργία του σκιώδους στόλου δεξαμενοπλοίων για τη μεταφορά του ρωσικού πετρελαίου.

Σύμφωνα με την Equasis, εταιρεία δεδομένων για την παγκόσμια ναυσιπλοΐα, τους τελευταίους τρεις μήνες τουλάχιστον οκτώ πλοία μεταβίβαστηκαν σε άγνωστες εταιρείες του Ντουμπάι. Τα τέσσερα από αυτά, τα «North Air», «North Mountain», «North Sky» και «North Way», που έχουν εξοπλισμό παγοθραυστικών, έχουν μεταφερθεί στην άγνωστη εταιρεία White Fox Ship Management και έχουν ήδη πάρει την έγκριση της Μόσχας για τη διέλευσή τους από τα ρωσικά ύδατα στην Αρκτική. Ολα δείχνουν πως θα μεταφέρουν ρωσικό LNG. Σύμφωνα με στοιχεία των βελγικών λιμενικών αρχών, το «North Way» καταφθάνει αυτές τις ημέρες στον τερματικό σταθμό Ζέεμπρουγκε του Βελγίου, από όπου αναμένεται να φορτώσει ρωσικό φυσικό αέριο. Σε ό,τι αφορά, δε, τη White Fox Ship Management, δεν έχει επίσημα δική της γραφεία και λειτουργεί μέσα από προσωρινά γραφεία που μοιράζεται με πολλές άλλες εταιρείες. Το Bloomberg τονίζει πως δεν έχει έως τώρα μπορεί να συνδέσει τις κινήσεις με κάποιες ρωσικές εταιρείες, αλλά υπογραμμίζει ορισμένες ενδεικτικές λεπτομέρειες, όπως το ότι πρόκειται για εξαιρετικά γρασημένα πλοία, που θα έπρεπε κανονικά να έχουν αποσυρθεί, και πως χρησιμοποιούν σκοτεινές εταιρείες στη δραστηριότητά τους.

Όπως επισημαίνει το Bloomberg, στον σχεδόν κλειστό κλάδο του LNG, έναν κλάδο πάρα πολύ μικρότερο από τον πετρελαϊκό, είναι εξαιρετικά σπάνιο να αναλαμβάνει μια άγνωστη εταιρεία τη μεταφορά φορτίων του καυσίμου που κοστίζουν εκατομμύρια εκατ. δολάρια. Γι' αυτό και δημιουργεί υποψίες το γεγονός ότι τουλάχιστον τρία

Το φυσικό αέριο κατέχει κεντρικό ρόλο στα σχέδια του Κρεμλίνου να αυξήσει τις εξαγωγές ρωσικής ενέργειας για να συγκεντρώσει μεγάλα αποθεματικά στα ταμεία του κράτους.

Τους τελευταίους τρεις μήνες, τουλάχιστον οκτώ πλοία μεταβίβαστηκαν σε άγνωστες εταιρείες του Ντουμπάι.

από τα δεξαμενόπλοια έχουν καταχωρηθεί στη βάση δεδομένων της Διεθνούς Οργάνωσης Ναυτιλίας με «άγνωστη» ασφαλιστική εταιρεία. «Υπάρχουν πολλά στοιχεία που καταδεικνύουν σε μια προσπάθεια της Ρωσίας να δημιουργήσει έναν σκιάδι στόλο μεταφοράς LNG», τονίζει ο Μάλτ Χάμπερτ, ιδρυτής της δεξαμενής σκέψης Arctic Institute που έχει έδρα στην Ουάσινγκτον. Το φυσικό

αέριο κατέχει κεντρικό ρόλο στα σχέδια του Κρεμλίνου να αυξήσει τις εξαγωγές ρωσικής ενέργειας, να συγκεντρώσει μεγάλα αποθεματικά στα ταμεία του κράτους και να εξακολουθήσει έτσι να χρηματοδοτεί τη ρωσική πολεμική μηχανή. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει, όμως, πως θα κατορθώσει να κατακτήσει μεγαλύτερο μερίδιο στην παγκόσμια αγορά LNG τώρα που οι εξαγωγές της στην Ευρώπη έχουν διακοπεί σχεδόν ολοκληρωτικά.

Τα σχέδια της Μόσχας, όμως, προσκρούουν στις κυρώσεις που της έχουν επιβάλει η Ουάσινγκτον και οι δυτικές οικονομίες, καθώς αποτρέπουν κάθε συνεργασία της με ξένες εταιρείες, ενώ έχουν εμποδίσει τις παραδόσεις των εξειδικευμένων πλοίων που με εξοπλισμό παγοθραυστικών έχουν τη δυνατότητα να προσεγγί-

ζουν τις ρωσικές εγκαταστάσεις στην Αρκτική. Εξάλλου, δεν θα είναι εύκολο για τη Μόσχα να δημιουργήσει έναν στόλο πλοίων «φαντασμάτων» για το LNG, καθώς αυτό διαφέρει από το πετρέλαιο. Το LNG έχει υπερπονηθεί μέσω της έκθεσής του σε εξαιρετικά χαμηλές θερμοκρασίες και για τη μεταφορά του απαιτούνται τεχνικά κατρητισμένα πληρώματα και πολύ πιο σύνθετη τεχνολογία από αυτήν που χρειάζεται για τη μεταφορά του πετρελαίου. Ως εκ τούτου είναι πολύ λιγότερα τα πλοία που μπορούν να αναλάβουν τη μεταφορά LNG και ανιχνεύονται πολύ εύκολα μέσω των δορυφόρων. Τα δεξαμενόπλοια για τη μεταφορά πετρελαίου ανέρχονται σε 7.500 διαφόρων μεγεθών, αλλά ο στόλος των πλοίων για το LNG είναι μικρότερος και από 750.

Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΣ (ΝΟΜΟΙ 90 ΤΟΥ 1972, 56 ΤΟΥ 1982, 7 ΤΟΥ 1990, 28 ΤΟΥ 1991, 91(I) ΤΟΥ 1992, 55(I) ΤΟΥ 1993, 72(I) ΤΟΥ 1998, 59(I) ΚΑΙ 142(I) ΤΟΥ 1999, 241(I) ΤΟΥ 2002, 29(I) ΤΟΥ 2005, 135(I) ΤΟΥ 2006, 11(I) ΤΟΥ 2007, 46(I), 76(I), 130(I) ΚΑΙ 164(I) ΤΟΥ 2011, 33(I), 110(I) ΚΑΙ 150(I) ΤΟΥ 2012, 20(I) ΚΑΙ 65(I) ΤΟΥ 2013, 120(I) ΤΟΥ 2014, 39(I) ΚΑΙ 134(I) ΤΟΥ 2015, 24(I) ΤΟΥ 2016, 142(I) ΤΟΥ 2018, 16(I) ΤΟΥ 2019 ΚΑΙ 75(I) ΤΟΥ 2021)

Συμπληρωματική Γνωστοποίηση

Με την παρούσα, ο Υπουργός Εσωτερικών πρόσθετα προς τα καθοριζόμενα στις παραγράφους 2 και 3, της Γνωστοποίησης που δημοσιεύθηκε στο Τρίτο Παράρτημα (Μέρος II) της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας, με αριθμό 5204 και ημερομηνία 23 Φεβρουαρίου 2024, ως Ατομική Διοικητική Πράξη με αριθμό 94, σε σχέση με τη μερική αναθεώρηση και τροποποίηση των Κτηνοτροφικών Ζωνών της Δήλωσης Πολιτικής των Κοινοτήτων Ακακίου, Μενοίκου, Ορούντας και Κάτω Μονής που εμπίπτουν στις Χωροταξικές Περιφέρειες III και VI της Επαρχίας Λευκωσίας, γνωστοποιεί τα ακόλουθα:

(α) Επιπλέον προς τα καθοριζόμενα στην παράγραφο 2 της πιο πάνω αναφερόμενης Γνωστοποίησης, αντίγραφο των Σχεδίων των Πολεοδομικών Ζωνών που αναφέρονται στην προαναφερμένη Γνωστοποίηση, έχει κατατεθεί και στα Γραφεία του Επαρχιακού Οργανισμού Αυτοδιοίκησης Λευκωσίας, και είναι διαθέσιμο για επιθεώρηση από κάθε ενδιαφερόμενο κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες.

(β) Περαιτέρω, και επιπλέον προς τα καθοριζόμενα στην παράγραφο 3 της πιο πάνω αναφερόμενης Γνωστοποίησης, ως χρονική περίοδος για σκοπούς υποβολής ενστάσεων, δυνάμει του εδαφίου (9) του άρθρου 18Α, προσδιορίζεται η περίοδος από την 1η Ιουλίου 2024 μέχρι και την 7η Ιουλίου 2024 και μέχρι την ώρα 23:59 της ημέρας αυτής.

Έγινε στις 20 Ιουνίου 2024.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, Υπουργός Εσωτερικών (Υ.Ε. 05.33.020.002, 05.33.021.002.121)

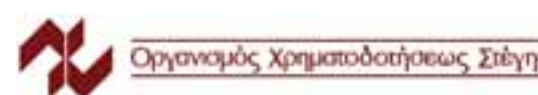
Η παρούσα Γνωστοποίηση δημοσιεύθηκε στις 21.06.2024, στο Παράρτημα Τρίτο, Μέρος II, της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας, με αρ. 5229, ως ΑΔΠ 874/2024.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΓΙΑ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ CAMPUS FRANCE ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2024/25

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου ενημερώνει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, που θα αρχίσουν σπουδές προπτυχιακού, μεταπτυχιακού ή διδακτορικού επιπέδου το χειμερινό εξάμηνο του 2024/25 σε Πανεπιστήμια της Γαλλίας και μόνο, ότι η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Αιτήσεων αλλά και το έντυπο της Αίτησης θα είναι διαθέσιμες από τις 27 Ιουνίου 2024 μέχρι τις 15 Ιουλίου 2024, ώρα 15:00, στην ιστοσελίδα του Ίδρυματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου www.cyscholarships.gov.cy.

Το έντυπο αίτησης μαζί με όλα τα σχετικά έγγραφα μπορούν να παραδοθούν στα γραφεία του Ίδρυματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου ή να αποσταλεί: (α) ηλεκτρονικά στη διεύθυνση info@ikyk.mof.gov.cy, (β) μέσω ταχυδρομείου ή (γ) μέσω εταιρειών ταχείας μεταφοράς.

Περισσότερες πληροφορίες: info@ikyk.mof.gov.cy ή στο τηλέφωνο 22456433. ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ο Οργανισμός Χρηματοδότησης Στέγης ανακοινώνει ότι προτίθεται να απασχολήσει άτομα για τις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Αμμοχώστου, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, με καθεστώς αγοράς υπηρεσιών.

Σχετικές πληροφορίες έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Οργανισμού Χρηματοδότησης Στέγης www.hfc.com.cy

Στα ύψη οι τιμές πώλησης των εξοχικών στις Κυκλάδες

Στη Μύκονο αγγίζουν τα 7.000 ευρώ/τ.μ. και στην Αντίπαρο τα 5.319 ευρώ/τ.μ.

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

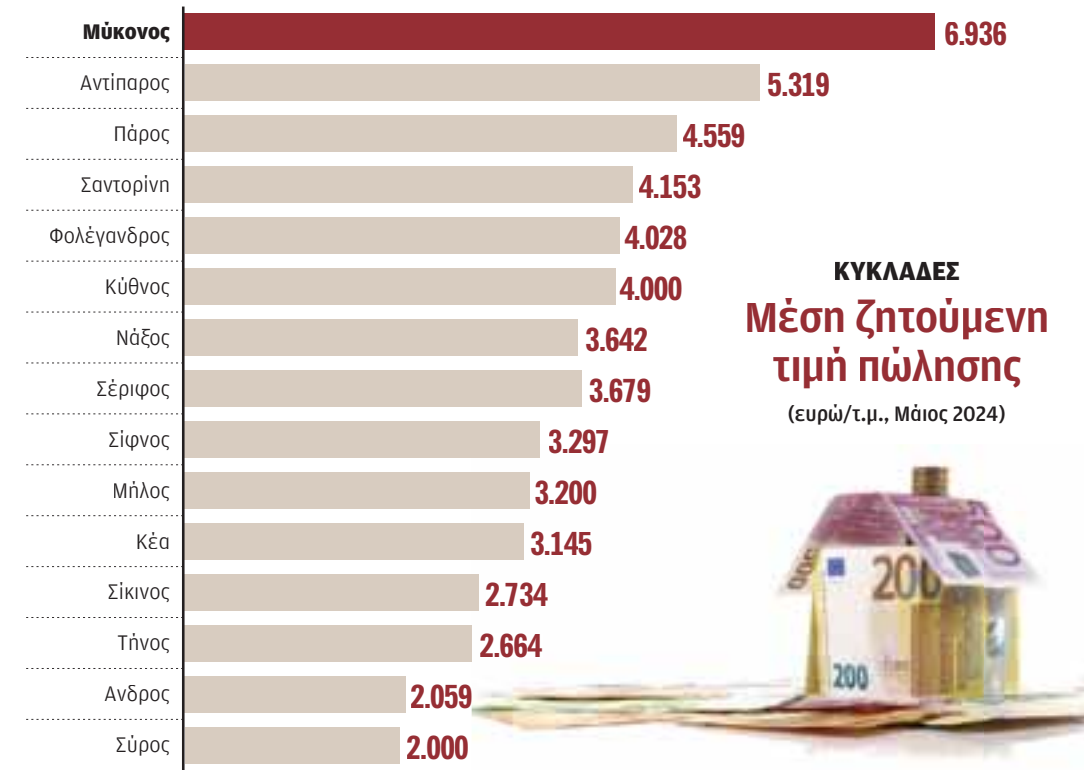
Κυριαρχούν οι Κυκλάδες στη λίστα με τις ακριβότερες εξοχικές κατοικίες προς πώληση, καθώς η υψηλή ζήτηση και το έντονο τουριστικό ενδιαφέρον των τελευταίων ετών έχουν φέρει τις ζητούμενες τιμές σε επίπεδο που ξεπερνάει την πλειονότητα των περιοχών της Αττικής. Σύμφωνα με ανάλυση του Spitogatos Insights, του ομώνυμου δικτύου ηλεκτρονικών αγγελιών, στην κορυφή της λίστας βρίσκεται η Μύκονος, με τη ζητούμενη τιμή να αγγίζει τα 7.000 ευρώ/τ.μ. (6.936 ευρώ/τ.μ.), ενώ ακολουθεί η Αντίπαρος με 5.319 ευρώ/τ.μ.

Στην τρίτη θέση βρίσκεται η Υδρα, στον Αργοσαρωνικό, όπου

Η χαμηλότερη ζητούμενη τιμή πώλησης εντοπίζεται στη Σάμο με μόλις 867 ευρώ/τ.μ.

η μέση ζητούμενη τιμή ανέρχεται σε 5.000 ευρώ/τ.μ., ενώ ακολουθούν κατά σειρά η Πάρος (4.559 ευρώ/τ.μ.), η Σαντορίνη (4.153 ευρώ/τ.μ.), η Φολέγανδρος (4.028 ευρώ/τ.μ.) και η Κύθνος (4.000 ευρώ/τ.μ.), ενώ μόλις στην όγδοη θέση συναντάται ο επόμενος προορισμός εκτός Κυκλάδων. Πρόκειται για τις Σπέτσες, επίσης στον Αργοσαρωνικό, όπου η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης αγγίζει τα 3.800 ευρώ/τ.μ. Την πρώτη δεκάδα συμπληρώνουν η Πάρος, με τη μέση τιμή να διαμορφώνεται σε 3.775 ευρώ/τ.μ. και η Νάξος με 3.642 ευρώ/τ.μ.

Στον αντίποδα, η χαμηλότερη ζητούμενη τιμή πώλησης εντοπίζεται στη Σάμο με μόλις 867 ευρώ/τ.μ., ενώ στην Ιστιαία της Εύβοιας η μέση τιμή διαμορφώνεται σε 975 ευρώ/τ.μ. Λέσβος και Λίμνη Ευβοίας επίσης κατα-

ΠΗΓΗ: Spitogatos

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

τάσσονται μεταξύ των πιο φθηνών περιοχών για αγορά κατοικίας, με τη μέση ζητούμενη τιμή να μην ξεπερνάει τα 1.000 ευρώ/τ.μ. Με βάση τα σχετικά στοιχεία, εξοχικό με κόστος χαμηλότερο των 2.000 ευρώ/τ.μ. μπορεί να βρεθεί στη Σκόπελο, στη Σαλαμίνα, στη Ρόδο και στην Κω, στα νησιά του Βορείου Αιγαίου όπως η Χίος, στην Κρήτη, σε μέρη όπως η περιφέρεια Ρεθύμνου και Λασιθίου, αλλά και στην Εύβοια.

Μεγάλη ετήσια αύξηση κατά 23,5% σημείωσαν οι τιμές στη Λευκάδα, υψηλές αυξήσεις καταγράφονται επίσης σε Κύθνο, Φολέγανδρο, Μήλο, Αλόνησσο, ενώ στη Σαλαμίνα η αύξηση αγγίζει το 10,8%. Αντίστοιχα, στη Χίο η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης σημείωσε αύξηση κατά 17,4% σε 1.350 ευρώ/τ.μ.

Όπως τονίζεται στη σχετική ανάλυση, αυξημένη είναι η διε-

θνής ζήτηση για κατοικίες προς πώληση στις Κυκλάδες σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, με τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ελβετία να αποτελούν τις πέντε χώρες από τις οποίες προκύπτει ο μεγαλύτερος όγκος αναζητήσεων για κατοικίες προς πώληση σε κάποιο από τα νησιά των Κυκλάδων. Τα πιο δημοφιλή νησιά των Κυκλάδων για αγορά κατοικίας από δυσητικούς αγοραστές του εξωτερικού είναι η Πάρος, η Σύρος, η Νάξος και η Μύκονος.

Πιο συγκεκριμένα, στην Πάρο η μεγαλύτερη ζήτηση για αγορά κατοικιών προέρχεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, τη Γερμανία και το Ισραήλ. Στη Σύρο αναζητούν κατοικίες προς πώληση υποψήφιοι αγοραστές από το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Γερμανία, τη Γαλλία

και το Βέλγιο. Αυξημένη ζήτηση παρατηρείται και προς τα νησιά του Αργοσαρωνικού, είτε από την ελληνική αγορά είτε από εκείνη του εξωτερικού. Το πιο δημοφιλές νησί για αγορά κατοικίας είναι η Αίγινα, ενώ οι κορυφαίες 5 χώρες του εξωτερικού με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για αγορά κατοικίας στον Αργοσαρωνικό είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Γερμανία, η Γαλλία και το Ισραήλ.

Αντίστοιχα και στα Επτάνησα καταγράφεται υψηλή ζήτηση, με την Κέρκυρα να βρίσκεται στην κορυφή των προτιμήσεων των Ελλήνων, αλλά και των υποψήφιων αγοραστών από το εξωτερικό. Οι χώρες προέλευσης των δυσητικών αγοραστών για κατοικίες στα Επτάνησα είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ, η Γερμανία, η Σερβία, η Ολλανδία, η Αυστραλία και το Ισραήλ.

Αύξηση ασφαλισμένων κατοικιών στην Ελλάδα

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Κατά 6,7% ή κατά 73.295 αυξήθηκε μέσα σε ένα τρίμηνο ο αριθμός των ασφαλισμένων κατοικιών στη χώρα μας, φθάνοντας από το 1.086.037 που ήταν ασφαλισμένες στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2023 σε 1.159.332 στο τέλος Δεκεμβρίου. Η τάση αυτή που πυροδοτήθηκε και από την προαναγγελία για την έκπτωση στον ΕΝΦΙΑ ανέβασε το ποσοστό της ασφαλιστικής κάλυψης από το 17% στο 18,2% και παρά το γεγονός ότι δεν αποτυπώνει μια ουσιαστική μεγέθυνση της αγοράς, δείχνει τη δυναμική που έχει η προστασία έναντι φυσικών καταστροφών. Η τάση αυτή γίνεται πιο ξεκάθαρη εάν η σύγκριση γίνει με στοιχεία 6μήνου, δηλαδή μεταξύ Ιουνίου 2023 και Δεκεμβρίου 2023, περίοδο κατά την οποία ο αριθμός των ασφαλισμένων κατοικιών αυξήθηκε κατά 19,6%, ανεβάζοντας το ποσοστό ασφαλιστικής κάλυψης από το χαμηλότερο επίπεδο του 15,2% στο 18,2%. Η καταστροφή που άφησε πίσω της η κακοκαιρία «Daniel» – συνέβη στις αρχές Σεπτεμβρίου – και κυρίως οι εικόνες από τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού, κινητοποίησε σύμφωνα με στελέχη της ασφαλιστικής αγοράς «τα αντανάκλαστα των πολιτών, που αναζητήσαν την ασφαλιστική κάλυψη πριν ακόμη την κυβερνητική απόφαση για την έκπτωση στον ΕΝΦΙΑ». «Ζητούμενο είναι η δυναμική αυτή να αποτελέσει μόνιμη τάση και να μην εκδηλώνεται με αφορμή ένα καταστροφικό γεγονός», υπογραμμίζουν χαρακτηριστικά. Τα στοιχεία της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών δείχνουν ότι από το σύνολο των 1.159.332 ασφαλισμένων κατοικιών, με κάλυψη κτηρίου ήταν 995.936, ενώ οι υπόλοιπες διέθεταν μόνο κάλυψη περιεχομένου, δηλαδή του οικιακού τους εξοπλισμού. Από αυτές που διέθεταν κάλυψη κτηρίου:

- Ασφαλισμένες για καιρικά φαινόμενα και σεισμοί ήταν 522.222 κατοικίες, δηλαδή 52,4% του συνόλου.
- Ασφαλισμένες για σεισμοί ήταν 286.553, δηλαδή 28,8% του συνόλου.
- Ασφαλισμένες για καιρικά φαινόμενα μόνο, ήταν 140.744, δηλαδή 14,1% του συνόλου.

• Συνδεδεμένες με ενυποθηκο ενδιαφέρον, δηλαδή λόγω της υποχρεωτικής ασφάλισης των κατοικιών που αποκτώνται με δάνειο, ήταν 619.140, δηλαδή 62,2% του συνόλου και

• Στην Αττική ήταν 453.578 κατοικίες, δηλαδή 45,5% του συνόλου.

Το αυξανόμενο ενδιαφέρον για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε συνδυασμό με τον κίνδυνο του σεισμού αποτυπώνεται στη σύνθεση των ασφαλισμένων κατοικιών, καθώς αυτές που στα τέλη του περασμένου Δεκεμβρίου ήταν ασφαλισμένες για καιρικά φαινόμενα και σεισμοί αυξήθηκαν σε σχέση με τον περασμένο Σεπτέμβριο κατά 2,6%, στις 522.222 κατοικίες. Αντίθετα, αυτές που ήταν ασφαλισμένες μόνο για καιρικά φαινόμενα μειώθηκαν κατά 1,5%, για σεισμό αποκλειστικά αυξήθηκαν οριακά 0,3% και για πυρκαγιά χωρίς καιρικά φαινόμενα ή σεισμό αυξήθηκαν κατά 1,5%. Αξιοσημείωτο είναι όμως και το γεγονός ότι εκτός από τις ασφαλισμένες κατοικίες για καιρικά φαινόμενα και σεισμοί, κυρίως από πολίτες που είναι ιδιοκτήτες των κατοικιών, σημαντική αύξηση κατά 59,1% παρουσιάζει και η ασφάλιση μόνο του περιεχομένου. Η κάλυψη αυτή επιλέγεται κυρίως από ενοικιαστές και σύμφωνα με εκτιμήσεις της αγοράς, ενισχύθηκε μετά τις εικόνες από τις βίβλικες καταστροφές που προκάλεσαν καιρικά φαινόμενα στο εσωτερικό των κατοικιών. Έτσι, 163.396 ασφαλισμένοι έναντι 102.676 τον Σεπτέμβριο του 2023, επέλεξαν να ασφαλιστούν τον οικιακό τους εξοπλισμό ακόμη και αν το σπίτι δεν ήταν στην κυριότητά τους. Σε ό,τι αφορά τη γεωγραφική διασπορά των ασφαλισμένων κατοικιών, στη Θεσσαλία που ήταν το μεγάλο θύμα του «Daniel», ο αριθμός των ασφαλισμένων κτηρίων αυξήθηκε μεταξύ Ιουνίου - Δεκεμβρίου 2023 από τις 44.828 στις 51.215, ενώ μεγάλα αστικά κέντρα όπως η Αττική αύξησαν τον αριθμό των ασφαλισμένων κατοικιών από τις 401.733 στις 453.578, η Κεντρική Μακεδονία από τις 127.197 στις 145.421, η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη από τις 36.043 στις 42.417, η Στερεά Ελλάδα από τις 36.606 στις 42.823, η Κρήτη από τις 39.771 στις 46.459 κ.ο.κ.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Αγορά Στέγης: σε ποια κατηγορία είστε

Όπως είδαμε στο προηγούμενο άρθρο, η φυσιογνωμία της στέγασης αλλάζει και στη χώρα μας, με το ποσοστό της ιδιοκατοίκησης διαχρονικά να μειώνεται και να σταθεροποιείται στον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αναφέραμε και αριθμό από λόγους γιατί κάτι τέτοιο συμβαίνει. Κάτι που δεν τονίστηκε αλλά είναι εμφανές από τα αποτελέσματα των στατιστικών μετρήσεων, είναι πως το ποσοστό ιδιοκατοίκησης πολύ λίγο έως και καθόλου μας λέει για την οικονομική ευμάρεια μιας κοινωνίας: τα δύο δεν φαίνεται να συνδέονται. Με δεδομένο ότι τρεις στους τέσσερις ιδιοκτήτες ζουν σε κατοικία και ένας στους τέσσερις σε διαμέρισμα και βλέποντας τις κοινωνικοοικονομικές τάσεις των τελευταίων χρόνων, είναι λογικά αναμενόμενο να βλέπουμε μια αυξητική τάση ιδιοκατοίκησης σε διαμέρισμα και μια τάση συρρίκνωσης στο αντίστοιχο ποσοστό ιδιοκατοίκησης σε κατοικία.

Αυτό μας δίνει και μια σοβαρή ένδειξη για το πού θα κινηθεί η προσθήκη νέου οικιστικού αποθέματος (νέα προσφορά) τα επόμενα χρόνια. Η ζήτηση για στέγαση διαιρείται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες: πρώτη είναι η αγορά διαμερίσματος, δεύτερη είναι η αγορά κατοικίας, τρίτη είναι η ανέγερση ιδιοκτητικής κατοικίας και τέταρτη είναι η αγορά οικιστικών μονάδων για διάθεση προς ενοικίαση.

Ενώ παλαιότερα η ανέγερση ιδιοκτητικής κατοικίας αποτελούσε μια ουσιαστική και συχνή επιλογή, η κατηγορία αυτή συρρικνώθηκε και περιορίστηκε στην ανέγερση υπερπολυτελών ιδιωτικών επαύλεων. Όσοι σήμερα επιλέγουν να ανεγείρουν το δικό τους σπίτι είναι συνήθως άτομα με βαθιά και... γεμάτη τσέπη, που θέλουν να δημιουργήσουν αυτό που στο δικό τους μυαλό και αντίληψη είναι μοναδικό – τόσο σε σχεδιασμό όσο και σε υπηρεσίες και υλικά – και που σίγουρα δεν βρίσκουν έτοιμο στην αγορά. Και επειδή το κόστος και το ρίσκο είναι τεράστιο, δεν υπάρχει και επιχειρηματίας ανάπτυξης γης που θα αναλάβει αυτό το ρίσκο κερδοσκοπικά, οπότε αν και δεν το προσφέρει. Σκέψου να είσαι developer και να κτίσεις το τέλειο σπίτι στη λάθος τοποθεσία ή να έχεις στην τέλεια τοποθεσία το λάθος σπίτι και να σου μείνει στα αζήτητα...

Οι developers του high-end προϊόντος θα περιοριστούν στην προσφορά ακριβής στέγης σε πιο πολυτέλεια έργα, όπως σε πύργους, μαρίνες, γκολφ, παραθαλάσσιες αναπτύξεις κ.λπ., αλλά το προϊόν αν και διαφημιζόμενο ως «μοναδικό», μόνο μοναδικό δεν είναι εφόσον στην πλειοψηφία του είναι επαναλαμβανόμενο και περιορισμένο σε αυστηρά πλαίσια (όπως για παράδειγμα με περιορισμένους κήπους, σε περιορισμένα εμβαδά, σε κοινό-

Όσοι σήμερα επιλέγουν να ανεγείρουν το δικό τους σπίτι είναι συνήθως άτομα με βαθιά και... γεμάτη τσέπη, που θέλουν να δημιουργήσουν αυτό που στο δικό τους μυαλό και αντίληψη είναι μοναδικό.

κτητες οικοδομές και συγκροτήματα κ.λπ.). Έτσι λοιπόν, η τρίτη κατηγορία πιο πάνω, αναπτύσσεται ιδιαιτέρως και κυρίως από τους πολύ λίγους. Αυτό έχει ένα εξελικτικά αρνητικό εκπαιδευτικό και στη ζήτηση κενών οικοπέδων σε οικιστικές περιοχές χαμηλής δόμησης, τα οποία πλέον επιζητούνται από κάποιους developers, από αριθμό επενδυτών σε γη, μέσου και μακροπρόθεσμου ορίζοντα, και κάποιους πιο τολμηρούς ιδιώτες.

Η δεύτερη κατηγορία της ζήτησης αφορά αυτούς που αγοράζουν κατοικία. Έχοντας μελετήσει το θέμα σε κάποιο βάθος, αυτά τα άτομα

συνήθως αποφασίζουν να μην μπουν στη διαδικασία να κτίσουν από μόνοι τους το σπίτι τους. Προτιμούν αντί να έχουν πολλαπλούς πονοκεφάλους (πολεοδομικές αρχές, συμβούλους, εργολάβο, υπεργολάβους κ.λπ.), να έχουν ένα μόνο πονοκέφαλο – τον developer (ή έτσι τουλάχιστον ελπίζουν). Η επιλογή «κλειδί στο χέρι» σίγουρα τους αποφορτίζει από το καθημερινό τρέξιμο για την κάθε λεπτομέρεια, τις εβδομαδιαίες πληρωμές στον κάθε ένα που τις δικαιούται, το χάσιμο πολύτιμου χρόνου, για να αναφέρω μόνο μερικά –περιορίζοντας έτσι την πιο ενεργή εμπλοκή τους στα τελικά στάδια

της κατασκευής όπου έχουν να αποφασίσουν για το πού θέλουν τις πρίζες και να επιλέξουν τα υλικά τελειώματος, όπως δάπεδα, ξυλεία, ειδή υγιεινής, φωτιστικά, χρωματισμούς κ.ά. Οι δε πληρωμές του τιμήματος περιορίζονται στις 4-5 από τις ... 200 και.

Πέραν των πιο πάνω, παίζουν τα θέματα μεγέθους κατοικίας και τιμής αγοράς. Σήμερα, δύσκολα ένας ιδιώτης θα μπορέσει να κτίσει από μόνος του κατοικία σε μισό οικόπεδο. Δεν είναι ανέφικτο, αλλά το βλέπουμε όλο και πιο αραιά. Εκείνο που είναι σχεδόν αδύνατο είναι να κτίσει από μόνος του μια κατοικία στο 60%-65% ενός οικοπέδου. Σε αντίθεση, ένας developer μπορεί να δώσει άνετα μια τέτοια ευκαιρία επειδή σε δύο οικοπέδα μπορεί να ανεγείρει τρεις κατοικίες. Έτσι, ο αγοραστής μπορεί να αποκτήσει μια άνετη κατοικία με καινοποιοτικό/διαχειριστικό κήπο και σε πιο συγκαταβατική τιμή.

Αυτό μας φέρνει στην πρώτη και τέταρτη κατηγορία αγοραστών. Αυτών που επιλέγουν για αγορά το διαμέρισμα. Φυσικά οι δύο κατηγορίες είναι διαφορετικές επειδή είναι διαφορετικά τα κίνητρα. Η τέταρτη κατηγορία αφορά επενδυτές που σκοπό έχουν να ενοικιάζουν και να εισπράττουν ενοίκια. Αυτοί συνήθως διακινούνται μεταξύ των στούντιο και των διαμερισμάτων του ενός και των δύο υπονομάτων. Οτιδή-

ποτε μεγαλύτερο δεν προκαλεί επενδυτικό ενδιαφέρον επειδή η γκάμα ενοικιαστών μικραίνει επικίνδυνα. Και όχι μόνο αυτό, αλλά και οι μονάδες που τους ενδιαφέρουν για να επενδύσουν πρέπει να κυμαίνονται στα μέσα προς πιο μικρά μεγέθη στα κατηγορίας. Η λογική είναι πως ένα μονάρι 60 τ.μ. δεν θα αποφέρει πολύ ψηλότερο εισόδημα από ένα των 55 τ.μ., ενώ το αντίθετο ισχύει με το τιμήμα αγοράς –γεγονός που περιορίζει την εισοδηματική απόδοση. Ανάλογη είναι η λογική για ένα στούντιο και ένα δυάρι.

Η πρώτη κατηγορία αγοραστών απαιτεί ακριβώς το αντίθετο. Θέλει την κάθε κατηγορία διαμερίσματος να είναι άνετη επειδή πρόκειται για ιδιοκατοίκηση. Έτσι ένα δυάρι 85μ² θα εκτιμηθεί περισσότερο από ένα των 75μ² κ.ο.κ.

Άρα ένας που βρίσκεται από τη μεριά της προσφοράς έχει να αποκοδικτοποιήσει όσο μπορεί καλύτερα τι απαιτεί η ζήτηση και πού, έτσι ώστε να μπορέσει να το προσφέρει στο σωστό χρόνο. Πέραν αυτού και με δεδομένο ότι η τάση είναι προς την αγορά διαμερίσματος, θα πρέπει ο τομέας να κάνει ακόμη μεγαλύτερα βήματα εξέλιξης της συγκεκριμένης κατηγορίας στέγασης –τόσο σχεδιαστικά όσο και ποιοτικά.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τέχνες & γράμματα

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2024

Δύτης επισμαίγει αρχαία αμφορέα που εντοπίστηκε στην περιοχή του ναυαγίου. Με σύμμαχο τον καλό καιρό, οι αρχαιολόγοι κατάφεραν σε αυτήν την αποστολή να περάσουν πολύ περισσότερο χρόνο στον βυθό.

Και δεύτερο ναυάγιο στα Αντικύθηρα

Η φετινή «σοδειά» ευρημάτων απέδειξε την ύπαρξη πλοίου κοντά σε εκείνο που μετέφερε τον Μηχανισμό

της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Αυτή τη φορά ο Ποσειδών ομονόησε. Επέτρεψε στους αρχαιολόγους, στους δύτες και τους επιστήμονες που πήραν μέρος στην αποστολή στα Αντικύθηρα, να έχουν τον καιρό σύμμαχο. Διότι από το 2014 που επανεκκίνησαν οι έρευνες στον χώρο του πιο διάσημου ναυαγίου της αρχαιότητας, ο αέρας –που φτάνει και τα 11 μποφόρ στο σημείο– ήταν πάντα αυτός που εμπόδιζε τις καταδύσεις. Φέτος έγινε ένα πραγματικό μετεωρολογικό θαύμα και η ομάδα συνέχισε εντατικά το έργο της από τις 17 Μαΐου έως και τις 20 Ιουνίου στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος 2021-25. Τόσο η επίτιμη διευθύντρια αρχαιοτήτων ΥΠΠΟΑ δρ Αγγελική Σίμωσι, η οποία συνδιευθύνει την έρευνα της Ελβετικής Αρχαιολογικής Σχολής που εποπτεύει η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων όσο και ο δρ Λόρεντς Μπάουμπερ του Πανεπιστημίου της Γενεύης από την Ελβετική Αρχαιολογική Σχολή, δήλωναν ενθουσιασμό για την πρόοδο στο πεδίο.

Αυτή τη φορά στον βυθό εντοπίστηκαν με ακρίβεια η θέση των υπολειμμάτων του κήτους του σκαριού που έφερε τα αγάλματα και τον Μηχανισμό. Σπουδαίο, αν σκεφτεί κανείς ότι μπορεί να υπολογιστεί το μέγεθός του, αλλά και η ακριβής τοποθεσία του αμπαριού που μετέφερε το πολύτιμο φορτίο. Να μην οι Συμιακοί σφουγγαράδες βρήκαν διάσπαρτα αγάλματα το 1900 και ο Κουστό πέρασε από εκεί το 1953 και επίσης συνέλεξε κι αυτός ευρήματα το 1976. Όλοι τους όμως «αλιεύαν» αντικείμενα σε έναν κατωφερή βυθό με πολλά «σκαλοπάτια», αγνοώντας ουσιαστικά πού κείναι το κουφάρι του πλοίου της ρωμαϊκής εποχής. Συνεπώς, τώρα πια μπορούμε να καταλάβουμε πολύ περισσότερα για τα αίτια της βύθισης, την κατεύθυνσή του, ενδεχομένως και για το πλήρωμα και τους επιβάτες του, από τους οποίους έως σήμερα έχουν βρεθεί σκελετικά υπολείμματα και δόντια.

Φέτος, όμως, μάθαμε κάτι ακόμη πιο συγκλονιστικό: οι αρχαιολόγοι είχαν ήδη εντοπίσει εναπόθεση κεραμικής ιδίου τύπου με του ναυαγίου σε απόσταση περίπου 200 μέτρων μακριά από αυτό. Κανείς όμως δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει εάν επρόκειτο για δεύτερο πλοίο ή για ελαφρά αντικείμενα που επέπλευσαν κατά τη βύθιση και με τα ρεύματα κατέληξαν πιο πέρα. Η φετινή «σοδειά» απέδειξε όντως την ύπαρξη και άλλου πλοίου κοντά στο ναυάγιο, γεγονός που ενδυναμώνει τη θεωρία των δύο καραβιών που συνταξίδευαν. Ωστόσο, είναι ακόμη εξαιρετικά νωρίς για να μπορέσουμε με βεβαιότητα να βγάλουμε συμπεράσματα.

Τηλεχειριζόμενα υποβρύχια
Εκτός από τον καιρό, σύμμαχος ήταν και η τεχνολογία. Ο σχεδιασμός και η ανατροφοδότηση στοιχειών υποβοηθήθηκαν από τη βάση δεδομένων και το σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών (GIS) που δημιουργήθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη. Τηλεχειριζόμενα οχήματα της Hublot

Η θεωρία των δύο καραβιών που συνταξίδευαν φαίνεται να επιβεβαιώνεται από τα νέα στοιχεία που έχουν στα χέρια τους οι αρχαιολόγοι.

Χρλοτάσεις και της μονάδας υποβρυχίων αποστολών του Λιμενικού Σώματος χρησιμοποιήθηκαν για την παρακολούθηση και τον συντονισμό όλων των υποθαλάσσιων επιχειρήσεων σε πραγματικό χρόνο και για την κατασκευή ψηφιακών τρισδιάστατων μοντέλων σε επιλεγμένες περιοχές. Τρισδιάστατα μοντέλα των αντικειμένων που ανελκύστηκαν δημιουργήθηκαν χάρη σε ένα ειδικό σκάνερ, που αναπτύχθηκε ειδικά για το ερευνητικό πρόγραμμα από το τμήμα έρευνας και ανάπτυξης της ωρολογιοποιίας Hublot.

Ο,τι δείγμα βυθού έπαιρναν οι δύτες κατέληγε στο μικρογεωαρ-

Η δρ Αγγελική Σίμωσι (στο κέντρο), η οποία συνδιευθύνει την έρευνα, ήταν ενθουσιασμένη με τα αποτελέσματα της εργαστηριακής εξέτασης των αντικειμένων που ανασύρονται από τον βυθό των Αντικυθήρων.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΓΕΝΕΥΗΣ

Τμήμα αμφορέα που εντοπίστηκε στην περιοχή του ναυαγίου. «Τα κεραμικά είναι ταπεινά ευρήματα, αλλά μπορούν να αποκαλύψουν μεγάλα μυστικά του ναυαγίου», λέει ο δρ Λόρεντς Μπάουμπερ.

χειολογικό εργαστήριο που είχε στηθεί στο νησί για άμεση επεξεργασία, διότι μόνο μέσα από αυτή θα μάθουμε τι τελικά συνέβη στο πλοίο –ή και το κονβόι– περίπου το 60-70 π.Χ. Αντί να πάει κατάφορτο στον τελικό του προορισμό βρέθηκε σε ένα μικρό αλιμένο μέρος, που είχε υπάρξει άντρο πειρατών. Αξίζει να προσθέσει κανείς ότι αναλύσεις στο περιεχόμενο των αμφορέων που βγήκαν από τη θάλασσα βοηθούν να σχηματιστεί εικόνα για άλλα θέματα, όπως τα τρόφιμα ή το κρασί.

Θραύσματα αγαλμάτων

Στα φετινά ευρήματα υπάρχουν επίσης πολλά θραύσματα αγαλμάτων –18 στον αριθμό– κεραμικής, αλλά και ξύλου από το σκαρί. Βρέθηκαν δυο θραύσματα κεφαλής του ίδιου τύπου με κάποια προηγούμενα ευρήματα, αρκετά δάχτυλα από τουλάχιστον δυο χέρια, δυο δάχτυλα των ποδιών, ένα χέρι και θραύσματα υφασμάτων. Οπως δήλωνε πέρυ-

Οι αναλύσεις από το μικρογεωαρχαιολογικό εργαστήριο θα αποκαλύψουν τι τελικά συνέβη στο πλοίο –και το κονβόι του– περίπου το 60-70 π.Χ.

σι ο καθ. Μπάουμπερ στην «Κ»: «Ξέρετε, στη δουλειά μας ακόμη και ένα τόσο θα θραύσμα, ένα καρφί λ.χ., μπορεί να μας δώσει μια σπουδαία πληροφορία. Να μας κάνει να καταλάβουμε πώς βυθίστηκε ακριβώς το πλοίο, από πού ερχόταν, πού πήγαινε, τι άλλο κουβαλούσε, ποιος επέβαινε σ' αυτό. Σας διαβεβαιώ ότι και αυτά τα ταπεινά σπαράγματα είναι της ίδιας ανεκτίμητης αξίας όπως είναι ένα άγαλμα».

Μέσα σε λίγες φράσεις ο Ελβετός καθηγητής Αρχαιολογίας έκλεισε όλο το πνεύμα της έρευνας, η οποία έχει λάβει νέα δυναμική. Διότι αν αυτή ξεκίνησε

πριν από δέκα χρόνια ως απότοκο της τεράστιας επιτυχίας που είχε η έκθεση για το ναυάγιο και τον Μηχανισμό στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο με απώτερο σκοπό να βρεθεί κάτι εντυπωσιακό στον πυθμένα, η συμμετοχή των Ελβετών έχει δώσει στην υπόθεση μια άλλη παράμετρο. Όλα γίνονται εξαιρετικά υπομονετικά, επιστημονικά μελετημένα και κυρίως με μια στρατηγική, τού πώς το ίδιο το ναυάγιο θα μας αποκαλύψει όλα του τα μυστικά.

Τεράστιο ρόλο σε αυτό έχει παίξει η ελβετική νοσηρότητα, που παντρεύεται άριστα με τον επαγγελματισμό και τη γνώση που έχουν οι Έλληνες αρχαιολόγοι και δύτες. Σ' αυτόν τον ωραίο συνδυασμό δυνάμεων αξίζει να προσθέσει κανείς και την ωρολογιοποιία Hublot που χρηματοδοτεί την προσπάθεια (όπως και το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, με προσωπικό ενδιαφέρον του προέδρου του Πάνου Λασκαρίδη). Ο υπεύθυνος έρευνας και ανάπτυξης της Hublot, Μάτιας Μπίττε και η ομάδα του έχουν παθιαστεί τόσο πολύ με την υπόθεση των Αντικυθήρων, που αφιερώσαν μεγάλο μέρος του χρόνου τους να βρουν λύσεις σε τεχνικά θέματα.

Ιδιαίτερα αξιέπαινη είναι και η προσπάθεια όλων των συμμετεχόντων, των αρχαιολόγων και των δυτών, που καλούνται να περάσουν έναν μήνα σε συνθήκες ακριτικού νησιού. Ομως επιδεικνύουν και αυτοί τρομερή αφοσίωση, υπερνικώντας όλες τις αντιξοότητες. Το ουσιαστικό είναι ότι το ναυάγιο αυτό δεν σταμάτα ποτέ να μας εκπλήσσει. Οχι μόνο έφερε στο φορτίο του το μόνο τεχνούργημα που μας έχει μείνει από την αρχαιότητα –ένας υπολογιστής με πολύπλοκο σύστημα γραναζιών και ταυτόχρονα ένα γεωκεντρικό πλανητάριο, αναπαριστώντας τις μη ομαλές κινήσεις που κάνουν στον ζωδιακό κύκλο ο Ήλιος, η Σελήνη και οι πέντε γνωστοί κατά την αρχαιότητα πλανήτες–, αλλά κάθε χρονιά η «πλοκή» του ναυτικού δυστυχήματος γίνεται όλο και πιο ενδιαφέρουσα.

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

30.6-5.7.24

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Μικρά πρόστυχα
γράμματα

Στον κινηματογράφο Πάνθεν προβάλλεται η βρετανική κωμωδία «Μικρά πρόστυχα γράμματα» της Thea Sharrock, με τις Ολίβια Κόλμαν και Τζέσι Μπάκλεϊ. Ένα παράλογο σκάνδαλο ξεσπάει στο Λιτλάμπτον, στο οποίο εμπλέκονται δύο γειτόνισσες: η βαθιά συντηρητική Ολίβια Κόλμαν και η ταραχώδης Ιρλανδή Τζέσι Μπάκλεϊ, στην εξωφρενική αλλά αληθινή ιστορία που συνέβη το 1920! Όταν η Κόλμαν αρχίζει να λαμβάνει γράμματα με εξωφρενικές βρισιές το σκάνδαλο οδηγείται μέχρι και σε δίκη. Προβολές καθημερινά στις 8:30 μ.μ.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Land[e]scapes

Συνεχίζεται στην Art Seen το δεύτερο μέρος της ομαδικής έκθεσης «Land[e]scapes», σε επιμέλεια Μαρίας Στάθη. Η έκθεση «Land[e]scapes» διερευνά τη σχέση μας με τη φύση, τη γεωλογία, τον τόπο και τον χρόνο. Στην έκθεση συμμετέχουν δεκαεννιά καλλιτέχνες των οποίων οι δημιουργίες προσφέρουν ερεθίσματα για καινούργιους τρόπους θεώρησης του τοπίου. Στην καρδιά της έκθεσης βρίσκεται η έννοια του «τοπίου» ως πο-

λυδιάστατη κατασκευή που ενσωματώνει κοινωνικές, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές αφηγήσεις. Το «τοπίο» λειτουργεί ως επιφάνεια στην οποία αποτυπώνονται και προβάλλονται προσωπικές, πολιτικές και κοινωνικές στάσεις [...]. Συμμετέχουν οι καλλιτέχνες: Χρίστος Ακορδαλίτης, Παναγιώτης Ανδρέου, Βάσια Α. Βανέζη, Μαρίνα Γκενάντιεβα, Serena Caulfield, Βασίλης Ζωγράφος, Benjamin Deakin, Ανδρέας Καλλή, Κυριάκος Καλλής, Νικόλαος Κυρίλλου, Παναγιώτης Μιχαήλ, Δημήτρης Νεοκλέους, Βίκυ Περικλέους, Amy Stephens, Κοραλλία Στεργίδη, Amikam Toren, Shaheer Zazaί και Νίκος Φιλίππου & Μαριλένα Ζακχαίου. Art Seen, Μακαρίου 66Β, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22006624 | info@art-seen.org | www.art-seen.org

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Θερινό σινεμά
στη Βάβλα

Την Τετάρτη στις 3 Ιουλίου στο θερινό σινεμά στη Βάβλα, στο αμφιθέατρο του χωριού, προβάλλεται η ταινία «Smuggling Hendrix» ή «Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ» του Μάριου Πιπερίδη και πρωταγωνιστή τους Αδάμ Μπουσοδούκο, Βίκυ Παπαδοπούλου, Φατίχ Αλ και Οζγκιούρ Καραντενίζ. Το «Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ» είναι μια βραβευμένη ταινία που ανατρέπει με χιούμορ βαθιά ριζωμένες προκαταλήψεις. Βασικός ήρωας της ταινίας είναι ο 43χρονος Γιάννης, ένας ξοφλημένος μουσικός, του οποίου η ζωή δεν κυλά όπως ακριβώς την είχε φανταστεί. Η κοπέλα του τον έχει εγκαταλείψει ενώ οι «δανειστές» του, του έχουν γίνει στενός κορσές. Σχεδιάζει να φύγει το συντομότερο μαζί με τον αγαπημένο του σκύλο, Τζιμι. Ωστόσο, ο σκύλος το σκάει προς την τουρκοκρατούμενη πλευρά του νησιού και ο Γιάννης έχει να αντιμετωπίσει μια ευρωπαϊκή νομοθεσία που απαγορεύει τη διέλευση ζώων στις ελεύθερες περιοχές. Έναρξη προβολής ώρα 8:30 μ.μ. Με την υποστήριξη του Κοινοτικού Συμβουλίου Βάβλας.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Τι σας λείπει
από την Αθήνα;

Υπάρχει μια φράση του Ουίνστον Τσώρτσιλ, δημοφιλής στην αρχιτεκτονική κοινότητα: «Είναι ο άνθρωπος που πλάθει τα κτίρια, αλλά είναι τα κτίρια που με τον καιρό πλάθουν τον άνθρωπο».

Η Αθήνα μεταμορφώνεται τάχιστα τα τελευταία χρόνια προς το καλύτερο και προς το χειρότερο. Ο υπερτουρισμός, εκτός από έσοδα, φέρνει νέες δυσλειτουργίες στην πόλη, ενώ επιδεινώνει και τις προϋπάρχουσες.

Πριν από 14 χρόνια, σε «Γεύμα» μας με τον Αλέξανδρο Τομπάζη είχαμε συζητήσει, μεταξύ άλλων, για τους χώρους πρασίνου. «Πιο σημαντικό είναι για μένα η σχέση των ανθρώπων μεταξύ τους στην πόλη. Αν μπορούν να συνυπάρχουν με αλληλοσεβασμό. Αν όλη η έννοια είναι να επιζησω καταστρέφοντας, τότε υπάρχει πρόβλημα». «Τι λείπει από την Αθήνα»;, ρωτήσαμε τον σπουδαίο διεθνή αρχιτέκτονα που κηδεύτηκε την περασμένη Πέμπτη, 85 χρόνων. «Η ανθρωπιά», είχε απαντήσει. «Τι σας ενοχλεί περισσότερο στην πόλη»;, επιμείναμε. «Η έλλειψη συνείδησης ότι υπάρχει και άλλος άνθρωπος. Ο σεβασμός στον διπλανό». Για τον Αλ. Τομπάζη «η ανθρωπιά και το φως» ήταν η κλίμακα πάνω στην οποία δημιουργούσε. Από τη δεκαετία του '70 δεν σταμάτησε να ασχολείται και να εξελίσσει τον βιοκλιματικό και μινιμαλιστικό σχεδιασμό. Το μότο του σε εκείνη τη συνέντευξη ήταν: «Αντί να γκρινιάζουμε, καλύτερα να πράττουμε».

Αθήνα, 2024. Αποσπασματικότητα στις παρεμβάσεις. Ασυνέχειες και από την πλευρά της πολιτείας. Το επιμέρους, το ατομικό, λειτουργεί αν όχι εις βάρος, οπωσδήποτε γυρνώντας την πλάτη στο συλλογικό. Η συζήτηση για την πρωτεύουσα βρίσκεται σε εξέλιξη, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Πότε γιατί κλείνουν οι κινηματογράφοι του κέντρου, επιτείνοντας την ερημοποίηση και εγκατάλειψή του, πότε γιατί τα σκουπίδια και η βρώμα «κερδίζουν» τις εντυπώσεις των επισκεπτών και των κατοίκων, πότε γιατί τα πεζοδρόμια της λιγοςτεύουν ασφυκτικά (βλέπε εξάπλωση τραπεζοκαθισμάτων), πότε γιατί το πυρωμένο μεττρό ή οι αδιάβατοι από τη βροχή δρόμοι (ανάλογα με την εποχή), σε συνδυασμό με την ασφυκτική κίνηση, κάνουν τον βίο μας οριακά βιώσιμο.

Πρόσφατα δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Κ» (23.6), αφιερωμένο στην «Αθήνα που θα θέλουμε», συνέντευξη της Θένης Ξάνθη, αναπληρώτριας καθηγήτριας στο Τμήμα Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Θράκης. Το γραφείο της κέρδισε τους διαγωνισμούς για την ανάπλαση της πλατείας Κολωνακίου και της νέας στάσης μετρό στην Αλεξάνδρα.

«Υπάρχουν λύσεις οι οποίες αφορούν τον τρόπο που σκεφτόμαστε την Αθήνα, το πώς μπορεί να ξανακατοικηθεί στον σύγχρονο κόσμο, χωρίς να πεταχτεί καθετί παλιό. Εάν ο τρόπος είναι να βάζουμε στις πολυκατοικίες θερμοπρόσοψη και να τις βάφουμε όλες γκρι ή μαύρες, και αυτό να το λέμε σύγχρονη αισθητική, αυτό δεν με βρίσκει σύμφωνη. Πρέπει να μελετήσουμε, σε επίπεδο πολιτείας. Να σκεφτόμαστε σε μεγαλύτερη κλίμακα, σε μέγεθος τετραγώνου, όχι διαμερισμάτων (...). Πρέπει να βρεθεί ο τρόπος να οραματιστούμε ξανά την πόλη χωρίς να γκρεμίζουμε και χωρίς να σταματήσουμε να είμαστε η Αθήνα. Αν χαθούν τα Πατάρια, η Κυψέλη, δεν είμαστε Αθήνα».

Το απόσπασμα προσφέρεται για ζύμωση σε μια φανταστική συνομιλία, που συνθέτουμε αυθαίρετα. Διαφορετικές γενιές αρχιτεκτόνων, με όραμα για την πόλη, προτείνουν και εφαρμόζουν (όσο είναι εφικτό) λύσεις για τη βελτίωση, αλλά και διάσωση του χαρακτήρα της. Δεν αρκεί όμως αυτό, όσο ο στόχος παραμένει το «διαμέρισμα» και όχι το «οικοδομικό τετράγωνο». Οι αποφάσεις παραμένουν πολιτικές (για καλό και για κακό), δεν υποκαθίστανται από την ιδιωτική πρωτοβουλία. Όσο και να περιποισθούμε το μπαλκόνι μας, την τράτασα μας, το αποτέλεσμα δεν παύει να αποτελεί την «φωτογενή» εξαίρεση και όχι τον κανόνα. Ο κανόνας παραμένει γκριζός, αφρόντιστος, με προβλήματα οξυμένα στις πολυκατοικίες, όπου η συνύπαρξη δοκιμάζεται καθημερινά. Η «ενδοχώρα» του καθενός μας χρειάζεται κοινόχρηστα θεμέλια, καμωμένα «με φως και ανθρωπιά», για να μπορούμε να προσβλέπουμε σε μια καλύτερη πόλη.

ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ

Η Κύπρος του Χαμηλή

Το Ίδρυμα Πολιτισμού Ορεινών Κοινοτήτων Τρόδους διοργανώνει αναδρομική έκθεση του σημαντικού Κύπριου χαρακτήρα Χαμηλή. Σαράντα έργα στο σύνολό τους από όλο το φάσμα της θεματικής του καλλιτέχνη, επιλεγμένα ένα προς ένα από τον ίδιο, θα παρουσιαστούν στο κοινό κατά τη διάρκεια της σημαντικής αυτής έκθεσης με τον τίτλο «Η Κύπρος του Χαμηλή». Τοπία, άνθρωποι, φύση, αρχιτεκτονική, έθιμα, μύθοι και παραδόσεις με την μοναδική τέχνη και τεχνική του Χαμηλή. Αντιπροσωπευτικά έργα έξι δεκαετιών, από το 1976 μέχρι και το 2022, εμπνευσμένα από την πρόσφατη Κυριακή τραγωδία, από και για τους ποιητές μας, από μύθους και παραμύθια και φυσικά από τις ζωές, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα των λαϊκών ανθρώπων της Κύπρου. Την έκθεση θα εγκαινιάσει ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκος Χριστοδουλίδης την Κυριακή 30 Ιουνίου στις 11:00 π.μ. Πολιτιστικό Κέντρο «Γιώργος Σεφέρης», Πλάτρες. Η έκθεση στις 30 Ιουνίου θα παραμείνει ανοικτή για το κοινό μέχρι τις 7:00 μ.μ. Εκτός από την ημέρα των εγκαινίων, θα είναι ανοικτή στο κοινό για τρία Σαββατοκύριακα: 6 και 7 Ιουλίου, 13 και 14 Ιουλίου, 20 και 21 Ιουλίου, από τις 11:00 π.μ. έως τις 7:00 μ.μ.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Αντιγόνη μετά τον Σοφοκλή

Το Θέατρο Σκάλα παρουσιάζει το έργο «Αντιγόνη μετά τον Σοφοκλή» της Λούλου Ράτοκα, σε σκηνοθεσία Μαρίας Βαρνακίδου, μια site specific παράσταση στο Οθωμανικό Χαμάμ της Λάρνακας. Η συγγραφέας, κάνοντας μια πλήρη επανεξέταση του μύθου, δειχνει πώς θα ήταν η Αντιγόνη και η Ισμήνη αν μπορούσαν να ζήσουν σαν κανονικοί άνθρωποι που θέλουν να πάνε σε ένα μπαρ, να γνωρίσουν άντρες, να ερωτευτούν. Παίζουν οι Λουκία Πιερίδου και Πέννυ Φοινίρη. Παραστάσεις 30 Ιουνίου, 1, 4, 5, 7, 8, 10, 11 Ιουλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Λόγω της ιδιαιτερότητας του αρχαιολογικού χώρου, για πρόσβαση σε άτομα ΑμεΑ, παρακαλούμε ενημερώστε εκ των προτέρων την παραγωγή. Χαμάμ στην πλατεία Χαμίτ Μπέη, Λάρνακα. Πληροφορίες τηλέφωνο 99517498.

ΕΚΘΕΣΗ

Δρόμος προς το Παρίσι

Στη Λεβέντειο Πανακοθήκη παρουσιάζεται η νέα προσωρινή έκθεση Δρόμος προς το Παρίσι σε συνεργασία με την Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή και την Πρεσβεία της Γαλλίας στην Κύπρο - Γαλλικό Ινστιτούτο Κύπρου. Ο επισκέπτης θα έχει την ευκαιρία να δει από κοντά ένα κομμάτι της διαδραστικής έκθεσης του Εθνικού Αθλητικού Μουσείου της Νίκαιας με τον τίτλο Les Elles des Jeux (Οι γυναίκες των Αγώνων), η οποία επικεντρώνεται στον αγώνα των γυναικών για αναγνώριση και ισότητα. Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει μια περιδιάβαση στην ιστορία των Αγώνων, εστιάζοντας στην ίδρυση της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής και σε σημαντικές διακρίσεις Κύπριων αθλητών. Το ταξίδι ολοκληρώνεται με ένα αφιέρωμα στους αθλητές που θα εκπροσωπήσουν την Κύπρο στο Παρίσι. Αίθουσα Προσωρινών Εκθέσεων Λεβεντείου Πανακοθήκης, Αναστασίου Λεβέντη 5, Λευκωσία. Διάρκεια Έκθεσης έως 8 Σεπτεμβρίου.

ΑΠΟΨΗ | Του ΑΛΕΞΙΟΥ ΜΑΪΝΑ*

Ο συγγραφέας και ο αφηγητής του

Ασκέτως του ποια γνώμη μπορεί να έχει κανείς για την καλλιτεχνική αξία του έργου ή για τον ίδιο τον συγγραφέα, είναι ανψυχητικοί οι όροι με τους οποίους εσχάτως επικριρήθηκε η αποκαθάλωση του Μ. Καραγάτση, με παραθέματα από τη «Μεγάλη χίμαιρα». Είναι ανψυχητικό να βλέπει κανείς ακόμη, έναν αιώνα μετά τον εκποτισμό του συγγραφέα ως ομιλούσας φωνής από τη λογο-τεχνική «διήγηση», την ταύτιση της φωνής, της αφηγηματικής κατάστασης-οπτικής και της αφηγηματικής στάσης με αυτήν του συγγραφέα απέναντι σε όσα κατασκευάζει, το σημαντικό από τα οποία είναι ακριβώς ο χειρισμός του αφηγητή του, για να επιτύχει, όπως ο σκηνοθέτης που χειρίζεται την κάμερα, πρωτίστως ένα αισθητικό αποτέλεσμα και να θέσει μια σειρά ερωτημάτων, στα οποία –όπως και κάθε άλλος καλλιτέχνης– συχνά δεν έχει ούτε ο ίδιος απάντηση ή κατασταλαγμένη και αξιολογήσιμη γνώμη – και σίγουρα όχι εντός της μυθοπλαστικής συνθήκης της λογοτεχνίας, ιδιάζον ταυτοτικό γνώρισμα της οποίας είναι ακριβώς η διάκριση μεταξύ του πραγματικού συγγραφέα και του επνοημένου αφηγητή, που κοιμίζει την ιστορία «ως εάν» τα τεκταινόμενα που εκθέτει να προϋπάρχουν του λόγου του.

Εχω δημοσιεύσει πολλά θεωρητι-

Είναι ανψυχητικοί οι όροι με τους οποίους εσχάτως επιχειρήθηκε η αποκαθάλωση του Μ. Καραγάτση, με παραθέματα από τη «Μεγάλη χίμαιρα».

κά κείμενα «λογοτεχνικής οντολογίας», όπως τη λέω αναλύοντας, τόσο ως προς το γένος της ποίησης, όπου εισάγεται η διάκριση αυτή μεταξύ ποιητή και «ποιητικού εγώ» το 1910 από τη Μαργκαρέτε Ζούσμαν, όσο και ως προς την πεζογραφία, όπου υπάρχουν μια σειρά από κομβικά κείμενα, και δη όχι μόνο θεωρητικά, π.χ. «Ο εκλεκτός» του Τόμας Μαν, όπου καταδεικνύεται αυτό το ομιλούν «πνεύμα της αφήγησης». Το να κρεώνονται όσα αρθρώνει στον πραγματικό συγγραφέα, αποτελεί θεμελιώδη κατηγορητική σύχυση και παρανόηση του τρόπου που λειτουργεί η λογοτεχνία. Ως πρακτική θα απειλούσε, δε, την ελευθερία, απενοχοποιήμενη και αισθητικά αποτελεσματική χρήση των μέσων της, δηλαδή την ίδια την ύπαρξή της. Και τον στόχο να ξεβολεύει τον αναγνώστη.

Αν θέλει να προσεγγίσει κανείς τις –πιθανώς ασταθείς και εξελισσόμενες– σκέψεις και απόψεις ενός συγγραφέα, οφείλει να προστρέχει μόνο σε εξωλογοτεχνικά του κείμενα και τεκμήρια. Όλα αυτά θα έπρεπε, ως καρπός στοιχειώδους καλλιτεχνικής παιδείας και αναγνωστικής επάρκειας, να είναι προφανή. Είναι δε πολύ πιο έντονα στη λογοτεχνία απ' ό,τι στις άλλες τέχνες, γιατί εκεί τουλάχιστον δεν υπάρχει μεσάζων μεταξύ δημιουργού και καλλιτεχνικά αποδιδόμενου «οιονεί αντικειμένου», πέραν των σύνθετων και ανεξέλεγκτων –συνών και για τον ίδιο τον καλλιτέχνη– διαθλάσεων της μορφής.

Είναι σημαντικό να αντιλαμβάνεται κανείς για τη λογοτεχνία τα εξής:

- Δεν προϋπάρχει της εξιστόρησης κάποιο αντικείμενο, πρόσωπο-χαρακτήρας-ήρωας, πράξη ή συμβάν. Αυτό σημαίνει η «μυθοπλασία» ως καλλιτεχνική φαντασία ή επινόηση.
- Η εξιστόρηση δεν κοιμίζει άμεσα και δεν παράγει αυτοτελώς αντικείμενα-πρόσωπα-πράξεις-συμβάντα, αλλά απλώς βλέμματα-οπτικές σε αυτά. Το έργο «Αυτό δεν είναι πιπα» του ζωγράφου Ρενέ Μαγκρίτ υπογραμμίζει αυτό ακριβώς το σημείο. Στη λογοτεχνία, μέσο-φορέας της οποίας είναι οι λέξεις, το φαινόμενο είναι ακόμη πιο έντονο: η ουσία του κοιμζόμενου είναι ο τρόπος

που εκ-φράζεται: ο «χρωματισμός», η ψυχική φόρτιση, η αντίθεση με κάτι άλλο, τρόπον τινά ο σχολιασμός του.

- Η οπτική αυτή στα δέθεν αντικείμενα-συμβάντα-πράξεις-πρόσωπα στοχεύει σε μια αισθητική λειτουργία, υπαγορεύεται από αισθητικές σκοπιμότητες υπερωτάς μια (αισθητική) μορφή. Δεν υπάρχει περιεχόμενο αποστάξιμο από τη μορφή, κάτι που για τη λογοτεχνία έγινε αποδεκτό το αργότερο με τη «Νέα κριτική» και ειδικά τον Κλωνθ Μπρουκς.
- Η οπτική αυτή στα δέθεν/«als ob» αντικείμενα-συμβάντα-πράξεις-πρόσωπα δεν είναι καν του συγγραφέα, όπως στις άλλες τέχνες, αλλά του αφηγητή. Η λογοτεχνία, δηλαδή, έχει έναν ακόμα υψηλότερο βαθμό διέθλασης σε σχέση με τις άλλες τέχνες. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να ονομαστεί «μυθοπλαστικότητα» και δεν έχει σχέση με την επινόηση, αλλά με την ύπαρξη της άλλης φωνής, οπτικής, κοσμοθεωρίας και ιδιολόγτου: αυτής του αφηγητή.

Συνεχίζονται οι επινότητες: Στη λογοτεχνία δεν ζωγραφίζουμε – φτιάχνουμε ζωγράφο που ζωγραφίζει. Αυτό είναι ο αφηγητής.

* Ο κ. Αλέξιος Μαΐνας είναι ποιητής –μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων–και διδάσκει λογοτεχνία.

Τα όμοια άσματα των σφραγιασμένων

Όταν η Τζενίν «συνομιλεί» με το Ολοκαύτωμα

ETEΛ ADNAN
Ταξίδι, Πόλεμος, Εξορία
μτφρ.: Σπύρος Γιανναράς
εκδ. Αγρα, 2023, σελ. 56

ETEΛ ADNAN
Τζενίν
μτφρ.: Σπύρος Γιανναράς
εκδ. Αγρα, 2023, σελ. 32

Του **ΘΟΔΩΡΗ ΤΣΟΜΙΔΗ**

Ξεκίνησα να διαβάζω το σύντομο αυτοβιογραφικό δοκίμιο της Ετέλ Αντνάν (1925-2021) «Ταξίδι, Πόλεμος, Εξορία» στην προσπάθειά μου να κατανοήσω τις ρίζες της λυρικής οργής που διαπερνά το καταγγελλτικό πεζοποίημα που έγραψε η συγγραφέας στη μνήμη των θυμάτων ισραηλινών βομβαρδισμών στον προσφυγικό καταυλισμό της Τζενίν το 2002. Βιβλία που διαβάζει κανείς όχι με την ελπίδα να ξεμπλέξει το κουβάρι της περίπλοκης ιστορικής αλήθειας για το διαρκές λουτρό αίματος στη Μέση Ανατολή, αλλά προκειμένου να αφογκραστεί πώς βίωσε μια μορφωμένη Αράβισσα την «αφόρητη ιστορία».

Κόρη Ελληνίδας Σμυρνιας, που διέφυγε στον Λίβανο μετά την καταστροφή του 1922, η Αντνάν είχε την προσφυγιά θαρρείς χαραγμένη στη μυρική κληρονομιά της. Θείες που έφυγαν για την Αλεξάνδρεια και την Κύπρο, για να ενταχθούν σε ελληνικές κοινότητες που έμελλε και αυτές με τη σειρά τους να γνωρίσουν τη σκληρή μοίρα του διωγμού και του πολέ-

Το δοκίμιο της Ετέλ Αντνάν (1925-2021) «Ταξίδι, Πόλεμος, Εξορία» και το «Τζενίν», ένα θυμωμένο, θρηνητικό τραγούδι για τα θύματα ισραηλινών βομβαρδισμών.

μου. Αξιοσημείωτο ωστόσο πως οι παραστάσεις αυτές δεν ήταν αρκετές προκειμένου η Αντνάν να αντιληφθεί την πραγματική διάσταση του δράματος που βίωναν Παλαιστίνιοι πρόσφυγες, οι οποίοι ήδη από τη δεκαετία του

'50 είχαν κατακλύσει τον Λίβανο: «Ακόμα και ο πιο ένθερμος υποστηρικτής των Παλαιστίνιων και του σκοπού τους δεν γνώριζε στα αλήθεια τι σημαίνει να είσαι εξόριστος Παλαιστίνιος στον Λίβανο ή αλλού... μη πολίτες στα μάτια του κόσμου, και αυτό όχι για ένα ή δύο χρόνια μονάχα αλλά για δέκα, είκοσι, τριάντα... πράγμα που σημαίνει ότι ορισμένοι από αυτούς είχαν γεννηθεί, ανατραφεί και μεγαλώσει χωρίς ποτέ να βγουν από το στρατόπεδό τους, αγνοώντας αν θα έχουν οποιοδήποτε μέλλον...».

Το άλμα της κατανόησης και της ενσυναίσθησης ολοκληρώθηκε για την Αντνάν όταν ο λιβανέζικος εμφύλιος του 1975 υποχρέωσε και την ίδια να βιώσει τον ξεριζωμό και την καταστροφή. Εχοντας επιστρέψει στην πατρίδα της λίγο πριν από την έναρξη του εμφυλίου, η Αντνάν κατανόησε πως η εξορία και ο πόλεμος στερούν από ένα λαό όχι μονάχα το παρόν, μα συνάμα το μέλλον και το παρελθόν του, ώστε αυτός, έχοντας απολέσει «την ιστορία και τη γεωγραφία του», να καταλήξει «ξεριζωμένο δέντρο, κατά πάσα πιθανότητα ανίκανο να βγάλει καινούργιες ρίζες, καταδικασμένο να νοσταλγεί και να υποφέρει». Η Αντνάν είναι μια Αράβισσα που μιλάει για το τραύμα των ταπεινωμένων από την εξορία και τον πόλεμο, για τις ματαιώσεις του Αραβικού κόσμου, εντέλει για την ιστορία ως το τέλος των ψευδαισθήσεων. Νομίζω πως υπό αυτό το πρίσμα πρέπει να διαβαστεί η οργισμένη θρηνωδία «Τζενίν».

Η Βηρυτός έπετα από βομβαρδισμό. Χρόνια ολόκληρα καρτερούσε την ειρήνη η πρωτεύουσα του Λιβάνου.

Σύμφωνα με τις τότε εκθέσεις του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ, Τζον Ντούγκαρντ, οι ισραηλινές επιθέσεις άφησαν πίσω τους δεκάδες νεκρούς αμάχους και χιλιάδες αστέγους. Η Αντνάν συνθέτει ένα θυμωμένο, θρηνητικό τραγούδι για τα θύματα της Τζενίν: «Όμως τελικά ήρθαν, οι αλήτες, να αφανίσουν, με οβίδες, να μας πουν ότι πολύ απλά δεν υπήρχαμε. Αρχισαν λοιπόν από τα λιόδεντρα, συνέχισαν με τους δενδρόκνιπους, ύστερα με τις πολυκατοικίες, κι όταν όλα όσα απαριθμήσαμε είχαν πια εξαφανιστεί, έριξαν ανάκατα παιδιά, γέρους και νιόπαντρους, νεκρούς ή ημιθανείς, σε τάφο ομαδικό, και παράκωσαν τα πάντα, κι όλα αυτά για να πουν στον κόσμο των νεκροζώντανων ότι δεν υπήρχαμε, ότι δεν είχαμε υπάρξει ποτέ και πως έτσι, λοιπόν, δικαίως... μας εξολόθρευσαν...».

Ετύχε να διαβάσω την «Τζενίν» παράλληλα με ένα από τα σπαρακτικότερα ποιήματα του εικοστού αιώνα. Ένα ποίημα που μιλάει για το μεγαλύτερο έγκλημα του δυτικού πολιτισμού, και εξ ου διαφορετικό σε τάξη και μέγεθος από κάθε άλλο, το Ολοκαύτωμα των Εβραίων συμπολιτών μας. Το επικό αυτό ποίημα συνέγραψε ο Γι-

τσακ Κάτσονελσον μεταξύ 1943-1944, παλεύοντας με την ψυχική κατάρρευση, τον φόνο της συζύγου και των παιδιών του από τους ναζί, τον δικό του επικείμενο φόνο («Το άσμα του σφραγιασμένου εβραϊκού λαού», μετ. Κώστας Βραχνός, επίμετρο Σταύρος Ζουμπουλάκης, εκδ. Loggia, 2022). Ελάχιστες αναγνωστικές εμπειρίες προκαλούν την ανατριχίλα των στίχων του Κάτσονελσον που με πραγματική οργή και παράπονο συνθέτει το ρέκβιεμ των Εβραίων της Ευρώπης. Όπως η Αντνάν, έτσι και ο Κάτσονελσον μιλάει για τον πόλεμο, την εξορία, την αδύνατη φυγή: «Ω, πες μου, εσύ που 'φυγες πανικόβλητος, γιατί επέστρεψες/ είχες φύγει, γιατί στη συμφορά δεν έμεινες στα ξένα;/ Δεν θα 'βλεπες το σπίτι σου ρημαγμένο,/ να αιμορραγεί, να βασανίζεται και ν' ατιμάζεται δίχως λόγο./ Ω, πες γιατί, πες... Οποιος επέστρεψε έχει βουβό/ και λυπημένο χαμόγελο, σαν από πηλό ακίνητο./ σιωπαινει μια στιγμή, κοιτάει γύρω του, κοιτάει με τρόμο τριγύρω;/ έρχομαι απ' το σπίτι... αχ, παντού, το ίδιο ρημαγμένο σπίτι».

Παρατηρεί κανείς αρκετές ομοιότητες στα δύο ποιήματα. Τη θε-

ματική τους παραλληλία, την αγανάκτηση που εμπνέει αμφότερα, τον φλογερό και συνάμα ενορατικό τους τόνο. Την ανάγκη μιας σκοτεινής νύκτας που θα 'ρθει να καλύψει την ντροπή των ανθρώπων πράξεων (στην «Τζενίν» της Αντνάν «Η νύκτα αναρωτήθηκε αν θα 'ταν ηθικό να κρύβει τέτοια θηριωδία» «Δεν σκοτεινιάζε το πρόστυχο γαλάζιο σας... και τα άστρα βλεφάριζαν ξεδιάντροπα» γράφει ο Κάτσονελσον). Εικόνες ολέθρου και καταστροφής. Δύσκολα αποφεύγει κανείς τη διαπίστωση πως τα άσματα των σφραγιασμένων τείνουν να μοιάζουν μεταξύ τους. Και ίσως καταλήξει κανείς στην τόσο ειρωνική, τραγική και συνάμα ελπιδοφόρα, σκέψη πως είναι μονάχα οι Ισραηλινοί – με την ιστορική συνείδηση ενός αγρίως κυνηγημένου και ξεριζωμένου λαού που γατζώθηκε απεγνωσμένα σε μια λωρίδα γης ζητώντας το δικαίωμα να υπάρξει – που θα μπορέσουν, αν το θελήσουν, να καταλάβουν σε όλη της τη διάσταση την τραγωδία του παλαιστινιακού λαού.

Ο κ. Θεόδωρος Τσομίδης διδάσκει ανθρώπινα δικαιώματα στο Πανεπιστήμιο του Λάινεν της Ολλανδίας.

19th Rialto Music Cyprus World Festival

6-19.7 2024

Θιαρίτο
rialto.com.cy

Πλατεία	Γλαύκου	Κληρίδη	Πλάτρες	Glafkos	Clerides	Square	Platres
6.7	19:00	Rialto Residency Concert Μιχάλης Κουλουμής, Πέτρος Κουλουμής					
Πλατεία	Ηρώων	Λεμεσός	Heroes'	Square	Limassol		
10.7	21:00	Nama Dama Terlikkas x Fuzz Bus					
12.7	21:00	Rialto Residency Concert Μιχάλης Κουλουμής, Πέτρος Κουλουμής					
13.7	21:00	Usurum					
Χώρος	Στάθμευσης	ΣΕΚ	SEK	Parking	Space		
17.7	21:00	Μαρίνα Σάττι Live					
19.7	21:00	Krúe Βασίλης Φιλίππου, Νικόλας Τσαγγάρης, Γιώργος Δημητρίου					
1-6.7	Rialto Residency Platres						
Είσοδος	ελεύθερη	Free	entrance				

Μεγάλοι Χορηγοί Major Sponsors

Στηρίζουν Supported by

Χορηγοί Επικοινωνίας Media Sponsors

Χορηγός Φιλοξενίας Hospitality Sponsor

Ψεύτες και κλέφτες αεί παρόντες

Οι επτά ηθοποιοί της παράστασης της ΕΘΑΑ «Ο Φιάκας» μιλούν στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Γρηγόρης Γεωργίου και η Σαββίνα Γεωργίου μιλούν για τους ρόλους τους στην παράσταση «Ο Φιάκας» του Δημοσθένη Μισιτζή, σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου που ανεβάζει η ΕΘΑΑ. Η παράσταση κάνει πρεμιέρα στις 7 Ιουλίου στο Δημοτικό Αμφιθέατρο Λακατάμιας και θα ακολουθήσει περιοδεία τον Ιούλιο και τον Αύγουστο.

—Ο ρόλος που καλείσαι να ενσάρκώσεις είναι μακριά από την εποχή μας;

Γρηγόρης Γεωργίου (Φιάκας): Οι ψεύτες, οι κλέφτες και οι απατεώνες αποτελούν μέρος της ανθρώπινης κοινωνίας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Οι παρακάτω παρατηρήσεις δείχνουν ότι τέτοια συμπεριφορά υπήρχε και συνεχίζει να υπάρχει σε όλες τις εποχές. Στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή λογοτεχνία υπάρχουν πολλές αναφορές σε απάτες, κλοπές και ψεύδη. Για παράδειγμα, ο Όμηρος στην «Οδύσσεια» περιγράφει τον Οδυσσεύα ως δαιμόνιο απατεώνα σε πολλές περιπτώσεις. Σχεδόν όλες οι μεγάλες θρησκείες και μυθολογίες περιλαμβάνουν ιστορίες για εξαπάτηση και αδικία. Στην ελληνική μυθολογία, οι θεοί και οι ήρωες συχνά καταφεύγουν σε ψέματα και απάτες. Οι ιστορικοί

Η Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης Λεμεσού ξεκινά την καλοκαιρινή της περιοδεία και παρουσιάζει «Κωμωδία Αστειοπάτη, γραφεία εν Κωνσταντινούπολει, το σωτήριο έτος 1870», τον «Φιάκα» του Δημοσθένη Μισιτζή.

καταγράφουν πολυάριθμες περιπτώσεις διαφθοράς και εξαπάτησης. Από τους μεσαιωνικούς φεουδαρχες έως τους σύγχρονους πολιτικούς, η απάτη και η κλοπή αποτελούν συχνά μέρος της ανθρώπινης ιστορίας. Στη σημερινή εποχή, τα φαινόμενα της απάτης και της κλοπής συνεχίζονται. Από μικροαπάτες και παραπλανητικές διαφημίσεις, μέχρι μεγάλα οικονομικά σκάνδαλα, η εξαπάτηση είναι ακόμη διαδεδομένη. Οι επιστήμες της ψυχολογίας και της κοινωνιολογίας μελετούν τις αιτίες και τα κίνητρα πίσω από τέτοιες συμπεριφορές, δείχνοντας ότι είναι μέρος της ανθρώπινης φύσης και κοινωνικής δομής. Επομένως, οι ψεύτες, οι κλέφτες και οι απατεώνες δεν είναι καθόλου μακριά από την εποχή μας. Αντίθετα, είναι φαινόμενα που διαχρονικά συνοδεύουν την ανθρώπινη ιστορία και κοινωνία.

Σαββίνα Γεωργίου (Ευανθία): Καθόλου μακριά από την εποχή μας. Θύτες και θύματα της «απάτης», όλοι πάντα επίκαιροι!

—Ποια πτυχή του χαρακτήρα που υποδύεσαι σε ιντρίγκαρε περισσότερο;

Γ.Γ.: Το ότι είναι ένας άνθρωπος που ξεγλιστρά με δεξιοτεχνία από τις χρηματικές του υποχρεώσεις και χρησιμοποιεί διάφορες μεθόδους και τεχνικές για να αποφύγει την πληρωμή χρεών ή άλλων οικονομικών υποχρεώσεων. Αυτές οι συμπεριφορές, απαιτούν υψηλή ευφυΐα και στρατη-

γική επομένως και υποκριτική δυσκολία.

Σ.Γ.: Η Ευανθία είναι μια διαβασμένη και έξυπνη γυναίκα της εποχής άσχετα αν στο τέλος παρασύρεται και εξαπατάται! Η χρήση της γυναικείας της φύσης και των θηλυκών της μέσων για να πετύχει αυτό που θέλει είναι αυτό που με ιντρίγκαρε περισσότερο.

—Οι ήρωες του Μισιτζή, και φυσικά αυτός που εσύ υποδύεσαι, υποκριτικά μιλώντας μπορούν να ιδωθούν από ένα πιο ναίφ πρίσμα;

Γ.Γ.: Οι ήρωες του Μισιτζή, όπως και ο ίδιος, μπορούν να ιδωθούν από ένα πιο ναίφ πρίσμα, όπου η δεξιοτεχνία και η ευφυΐα που χρησιμοποιούν για να ξεγλιστρούν από τις οικονομικές τους υποχρεώσεις παρουσιάζονται με έναν πιο αθώο και ίσως ρομαντικό τρόπο. Αυτό το ναίφ πρίσμα μπορεί να τους δει ως λαϊκούς ήρωες, εξυπνούς επιβιώτες που ξεγελούν το σύστημα για να επιβιώσουν σε έναν άδικο κόσμο. Υποκριτικά μιλώντας, αν υποδυθείς έναν τέτοιο χαρακτήρα από αυτό το ναίφ πρίσμα, μπορείς να εστιάζεις στις θετικές του πτυχές, στις προθέσεις του και στη γοητεία της επιβίωσης σε έναν κόσμο γεμάτο προκλήσεις. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει έναν πιο πολύπλευρο και ενδιαφέροντα χαρακτήρα, που δεν είναι απλώς ένας απατεώνας, αλλά ένας πολύπλοκος και ανθρώπινος ήρωας.

Σ.Γ.: Οι «τύποι» που δημιουργεί ο Μισιτζής θα μπορούσαν ίσως να διαβαστούν με έναν πιο αφελή τρόπο, ίσως λόγω της κωμωδίας, χωρίς όμως να χάνουν την ανθρώπινη τους υπόσταση.

—Ποιο στοιχείο του έργου «Ο Φιάκας» σου έκανε εντύπωση, διαβάζοντας ένα θεατρικό ηλικίας 150 ετών;

Γ.Γ.: «Ο Φιάκας» καταφέρνει να αποτυπώσει την ανθρώπινη φύση και τις κοινωνικές αδυναμίες με τρόπο που παραμένει επίκαιρος και σχετικός ακόμη και σήμερα. Το έργο επικεντρώνεται σε έναν ήρωα που χρησιμοποιεί την εξυπνάδα και την πονηριά του για να επιβιώσει και να επιτύχει τους στόχους του, συχνά εις βάρος άλλων. Αυτό το θέμα της εξαπάτησης και της υποκρισίας, καθώς και η κριτική του απέναντι στην κοινωνία που επιτρέπει τέτοιες συμπεριφορές, είναι κάτι που αντηχεί δυνατά και στις σύγχρονες κοινωνίες.

Σ.Γ.: Το πόσο σημερινό μπορεί να είναι ένα έργο τόσο παλιό όσο αφορά στο περιεχόμενο. Όπως θα ακούσετε και στην παράσταση «Όλα επίκαιρα. Ο τρόπος μόνο άλλαξε». εκμοντερνίστηκε η φιλοσοφία μας, τώρα φοράμε άλλα προσωπεία...».

—Τελικά είναι «άτιμον το ευφυώς απατάν»;

Γ.Γ.: Η φράση «ευφυώς απατάν» υποδηλώνει μια πράξη απάτης που εκτελείται με εξυπνάδα και δεξιοτεχνία. Το ερώτημα αφορά στο κατά πόσο είναι «άτιμον» - δηλαδή, ανήθικο ή αναξιοπρεπές. Από ηθική άποψη, η απάτη, ανεξάρτητα από το πόσο ευφυώς εκτελείται, θεωρείται γενικά ανήθικη και άδικη πράξη, διότι περιλαμβάνει παραπλάνηση και εκμετάλλευση άλλων ανθρώπων. Η εξυπνάδα στη μέθοδο δεν αναιρεί την ανηθικότητα της πράξης. Επομένως ναι, θα μπορούσε να θεωρηθεί άτιμον.

Σ.Γ.: Όλες οι μορφές «απάτης», σε όποια εποχή, με όποιο τρόπο, δεν μπορούν παρά να είναι... άτιμες!

«Ο Φιάκας» καταφέρνει να αποτυπώσει την ανθρώπινη φύση και τις κοινωνικές αδυναμίες με τρόπο που παραμένει επίκαιρος και σχετικός ακόμη και σήμερα, λέει ο Γρηγόρης Γεωργίου, ο οποίος υποδύεται τον ομώνυμο ρόλο, και η Σαββίνα Γεωργίου σημειώνει πως η χρήση της γυναικείας της φύσης και των θηλυκών της μέσων (σ.σ. της Ευανθίας) για να πετύχει αυτό που θέλει είναι αυτό που την ιντρίγκαρε περισσότερο.

Ξετρέχοντας το δίκαιο, κυνηγώντας το άδικο

Για το έργο «Ο Φιάκας» μάς μίλησαν και οι υπόλοιποι ηθοποιοί, οι οποίοι ενσάρκωναν τους χαρακτήρες του Μισιτζή. Οι Ιζέλ Σεϊλανί (Γιάννης), Μαρίνα Βρόντη (Κοκκόνα Φρόσω), Θανάσης Ιωάννου (Καζαμίας), Κωνσταντίνος Ξενοφώντος (Φραντζολάς, Καλόγρια, Κουτσόφτα), Μελίνα Κουτσόφτα (ερωμένη, Καλόγρια, Κουτσόμπολα). Οι πέντε ηθοποιοί απαντούν στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποιο στοιχείο του έργου «Ο Φιάκας» σου έκανε εντύπωση, διαβάζοντας ένα θεατρικό ηλικίας 150 ετών;
2. Ποια πτυχή του χαρακτήρα που υποδύεσαι σε ιντρίγκαρε περισσότερο;
3. Τελικά είναι «άτιμον το ευφυώς απατάν»;
4. Μια κωμωδία του 19ου αιώνα μπορεί να δώσει ακόμα γέλιο;

Ιζέλ Σεϊλανί

1. Έχω πολλούς λόγους να θαυμάζω όχι μόνο το κείμενο του Φιάκα αλλά και την οπτική της Αλεξίας Παπαλαζάρου που συνδυάζει την οικουμενικότητα του κειμένου και τη σύγχρονη σκηνοθεσία. Μέσα από το κείμενο γινόμαστε μάρτυρες της ποικιλομορφίας της κοινωνικοοικονομικής, δημογραφικής, πολιτικοπολιτισμικής της Κωνσταντινούπολης, στην οποία βλέπουμε επίσης τις ταξικές συγκρούσεις, τη γλώσσα αφέντη και σκλάβου. Βλέπουμε και μια ιστορία αγάπης με μια ειρωνική και επικριτική παρατήρηση στην εποχή των ψεύτικων αγάπης που στην πραγματικότητα πηγάζει από τη θλίψη για χρήματα και πλούτο. Το έργο μάς κάνει να αμφισβητούμε «τη μανία για το χρήμα», την «ισορροπία εξουσίας» και την «ανθρωπιά» και μας προκαλεί ερωτήματα για να επανεξετάσουμε τους σύγχρονους πολιτικούς ηγέτες, τους ευγενείς ανθρώπους, τους πλούσιους και την ίδια την αξία του χρήματος...

2. Ο Γιάννης είναι ένας από τους πιο παικνιδιάρικους, προκλητικούς, βαθιούς και γεμάτους συμβολισμούς χαρακτήρες που έχω ερμηνεύσει. Κοινωνικοπολιτικά και ανθρωπιστικά η ύπαρξη και ο αγώνας του να επιβιώσει στην εποχή των ψεύδων, των απατεώνων και του ψεύτικου κόσμου ως σκλάβος αντιπροσωπεύει τους ανθρώπους του κόσμου. Είναι ο μόνος πραγματικός άνθρωπος για μένα στο κείμενο. Θέλει να ζήσει μια καλύτερη ζωή, παλεύει γι' αυτήν, προσπαθεί να μην πληγώνει τους ανθρώπους, μερικές φορές απογοητεύεται, μερικές φορές είναι

χαρούμενος, έχει όνειρα για ένα καλύτερο μέλλον όπως όλοι μας στην πραγματική ζωή... Είναι ενεργητικός, συμπονετικός, του αρέσει να επιδεικνύει τις ικανότητές του, θέλει να τον αγαπούν... Θέλει να τον σεβούνται. Όπως όλοι εμείς στην πραγματική ζωή... Η καθολικότητα του κειμένου δεν έχει αλλάξει, και που βασίζεται στην ανθρωπιά...

3. Είναι βρόμικο και κακό να εξαπατάς και να λες ψέματα ούτως ή άλλως. Στα τουρκικά υπάρχει ένα ρητό «yalan da olsa bir daha söyle, hosuma gidiyor» που σημαίνει «αν και είναι ψέμα, πες μου ξανά, μου αρέσει». Αυτό αντιπροσωπεύει την απελπισία και την κούραση των αξιών, των ιδεών, των ονείρων και του αγώνα στον οποίο πρέπει να αναφερόμαστε και να χρησιμοποιούμε ειρωνικά αυτήν τη φράση σήμερα, γιατί γνωρίζουμε τους ψεύτες, γνωρίζουμε τους απατεώνες που κλέβουν από τη ζωή μας και πρέπει να αγωνιστούμε για τα δικαιώματά μας. Δεν πρέπει ποτέ να δεχόμαστε αυτά που λέγονται, γνωρίζοντας ότι δεν είναι η αλήθεια...

4. Μια κωμωδία του 19ου αιώνα μπορεί να μας κάνει να γελάσουμε αρκεί το κείμενο και η σκηνοθεσία να φέρουν μια αρμονία που θα αντιπροσωπεύει στο κοινό του σήμερα. Οι χαρακτήρες, οι αξίες, οι ιδέες και η φιλοσοφία υπάρχει και σήμερα και να δυστυχώς όσον αφορά τους ψεύτες, τους απατεώνες, τους διεφθαρμένους πολιτικούς ηγέτες και τους κατόχους εξουσίας, ο κόσμος χειροτερεύει... μερικές σκηνές που τότε θεωρούνταν αστειές για τα ψέματα και τη γλώσσα του αφέντη και του σκλάβου θα μπορούσε να γίνει ιδωθεί ως δραματικά και τραγικά σήμερα. Ο κόσμος βίωσε δύο παγκόσμιους πολέμους μετά τη συγγραφή αυτού του έργου και σήμερα ο πόλεμος είναι παντού, είμαστε περικυκλωμένοι από πολέμους, είναι δύσκολο να γελάμε και να χαμογελάμε καθημερινά, αλλά μπορούμε να πολεμήσουμε τους ψεύτες και να τους κοροϊδέσουμε στο θέατρο όπως λέει ο Augusto Boal σαν να κάνουμε πρόβα που σύντομα θα τους παλέψουμε στην πραγματική ζωή και η καλοσύνη θα νικήσει στην πραγματική ζωή...

Μαρίνα Βρόντη

1. Μετά από τόσα χρόνια είναι ακόμα επίκαιρο! Τίποτε δεν άλλαξε μόνο τα ρούχα μας. Είναι στενάχωρο αυτό για το πού βαδίζουμε!

2. Το πώς μπορεί κάποιος να

εξαπατά και να νομίζει πως εξαπατήθηκε!

3. Ό,τι μας απατά και μας πλανεύει άτιμον εστί.

4. Ναι, γιατί πάντα κρασί πίναμε απλώς εξελίχουμε τον τρόπο που το σερβίρουμε.

Θανάσης Ιωάννου

1. Όσα χρόνια κι αν περάσουν, οι άνθρωποι συντηρούν τις ίδιες καταστάσεις και τις ίδιες σχέσεις. Η διαχρονικότητα των καταστάσεων και των σχέσεων λοιπόν είναι ένα στοιχείο που εντοπίζει εύκολα κανείς μέσα από τον Φιάκα.

2. Η ευθύτητα και η αμεσότητα του Καζαμίας να διεκδικήσει τα δεδουλευμένα του. Τα χρωστούμενα. Κάτι που πολλοί άνθρωποι φοβούνται να πράξουν. Του κυνήγι του δικαίου.

3. Αναλύοντας τις δύο λέξεις με μια απλή λογική. Την εξυπνάδα και την απάτη καταλήγει κανείς σε ένα διαβολικό σκεπτικό. Τιμότητα στην απάτη δεν υπάρχει. Είτε αυτή σκαρώνεται με έναν ευφυή τρόπο, είτε αντίθετα χαζό η απάτη είναι απάτη. Να ένα διαχρονικό στοιχείο 150 χρόνων που παραμένει τόσο σύγχρονο.

4. Μα βέβαια. Υπάρχει ένα τρελό ενδιαφέρον να κοιτάς από απόσταση χαρακτήρες από άλλες εποχές. Τόσο μακριά από σένα αλλά και τόσο κοντά. Τον τρόπο της σκέψης, τα κοινωνικά πρέπει. Αυτό το φαίνεται. Πόσο αναλλοίωτο. Και πόσο τριклоπιδές κρύβει πίσω του. Εδώ έγκειται και το χιούμορ του έργου αλλά και της ίδιας της παράστασης. Ναι, λοιπόν. Θα γελάσεις. Κι όχι μόνο θα γελάσεις, αλλά θα ταυτιστείς κιόλας. Θα νιώσεις 150 χρόνων ίδιος άνθρωπος.

Μελίνα Κουτσόφτα

1. Μου έκανε εντύπωση η σχέση μεταξύ του Γιάννη και του Φιάκα - αφέντη και υπηρέτη - πώς συνδυάζει στοιχεία τρυφερότητας και έχθρας, τιμιότητας και απατεωνιάς. Και πώς αυτή η δυναμική μπορεί να μεταφραστεί σήμερα.

2. Ουσιαστικά υποδύομαι τον ρόλο του απλού λαού, σε διάφορες μορφές, είτε αυτό είναι μια «κουτσόμπολα», μια «μοναχή», ή μια «ερωμένη». Κάποιοι προβαίνουν σε απατεωνιές και μετατρέπονται κι αυτοί σε «Φιάκιδες» και άλλοι, παραμένουν ειλικρινείς και αγανακτισμένοι. Νομίζω περισσότερο με ιντρίγκαρε ο θυμός και το πάθος του απλού λαού, ο οποίος απαιτεί αυτά που του ανήκουν!

3. Η απάτη είναι άτιμη. Η πραγματική ευφυΐα, ιδανικά, δεν συμπεριλαμβάνει την ατιμία. Ίσως τη ζαβολιά, αλλά όχι την ατιμία.

4. Ναι! «Μόνο η βλακεία μας αιώνια παραμένει» (Αγγελάκας).

Κωνσταντίνος Ξενοφώντος

1. Η καθαρεύουσα που χρησιμοποιείται, μια γλώσσα που παραπέμπει σε κάτι επίσημο και πομπώδες κι έρχεται σε αντίθεση με τις πραγματικές προθέσεις του Φιάκα που είναι να αποκτήσει πλούτο με δόλο και απατεωνιές. Μου θυμίζει πολύ έντονα τον επίσημο, ξύλινο λόγο που πολλές φορές χρησιμοποιούν οι πολιτικοί στις μέρες μας ο οποίος, να μεν προσδίδει κύρος στα λεγόμενά τους αλλά στην ουσία μπορεί να μη λέει και τίποτα. Πίσω του ενδεχομένως να κρύβεται μια ένστικτογενής και απροσδόκητη κοιλιά που προσωπικό του συμπεριφοράς και μόνον κατακλύβοντας τους πολίτες. Το έχουμε ζήσει δυστυχώς πολλάκις.

2. Οι χαρακτήρες που κλήθηκαν να υποδυθούν είναι μικροί και πολύ διαφορετικοί μεταξύ τους. Περισσότερο τύποι παρά χαρακτήρες. Κι αυτό είναι που με ιντρίγκαρε περισσότερο αλλά ταυτόχρονα μου έδωσε και μεγάλη ευκαιρία στο να δοκιμάσω διάφορα πράγματα. Είναι τύποι με γκροτέσκ στοιχεία, με μια υπερβολή διάχυτη που έρχονται και βάζουν τις τσακπίνικες πνευλιές τους στο έργο και το διανθίζουν ακόμα περισσότερο.

3. Ο Φιάκας σε εκείνο το σημείο επιβεβαιώνει στον εαυτό του μέσα από μια αφελή συλλογιστική ότι το ευφυώς απατάν δεν είναι άτιμον. Εφόσον είναι ευφυής, λέει, είναι καλό γιατί η ευφυΐα είναι καλή. Δεν υπάρχει καμία αντίσταση προς τον δρόμο αυτόν της ανηθικότητας και της απατεωνιάς. Ο δόλος και η πονηριά βαφτίζονται ευφυΐα. Θα συμφωνήσουμε πιστεύω όλοι μας πως ενώ αυτό δεν είναι το ηθικά σωστό, συνεχίζει μέχρι και σήμερα να συμβαίνει γύρω μας, σε κάθε πτυχή της ζωής μας.

4. Φυσικά και μπορεί. Αυτό θεωρώ εξαρτάται από το πώς θα χειριστεί το έργο ο εκάστοτε σκηνοθέτης. Με μια πρώτη ανάγνωση δεν φαίνεται ξεκάθαρα και έντονα το κωμικό στοιχείο. Η Αλεξία Παπαλαζάρου, όμως, είδε κάτω από τις λέξεις και τα νοήματα και με κάποιες σκηνοθετικές πνευλιές που έβαλε, ανέδειξε την κωμικότητα του έργου με αποτέλεσμα ο θεατής αφενός να ταυτίζεται με αυτό που βλέπει και αφετέρου να γελάει.

Ο πλανήτης στον αστερισμό του «Maestro»

Από την Αυστραλία μέχρι την Αριζόνα μιλούν για τη σειρά του Παπακαλιάτη

Της ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΣΚΑΡΑΚΗ

«Μια φίλη μου, που γνωρίζω ότι εδώ και πολλά χρόνια έχω εμμονή με οτιδήποτε έχει σχέση με την Ελλάδα, μου είπε ότι έπρεπε να παρακολουθήσω το «Maestro», ότι θα μου άρεσε. Και είχε δίκιο», μου λέει η Μαρί Βέλντεν, δημοσιογράφος και συγγραφέας που ζει στο Μόναχο της Γερμανίας. Όταν ολοκληρώθηκε ο πρώτος κύκλος των επεισοδίων, μου λέει πως ένιωσε «λυπημένη, σοκαρισμένη και ταυτόχρονα συγκινημένη».

Η Βέλντεν ανυπομονούσε για τη συνέχεια του «Maestro». Όσοι άρχισαν να προβάλλεται η δεύτερη σεζόν τον περασμένο Μάιο στη χώρα μας, αλλά και στο εξωτερικό από την πλατφόρμα του Netflix.

Οι ερωτικές (και όχι μόνο...) περιπέτειες του αρχιμουσικού Ορέστη στους Παξούς, αλλά και οι ίντριγκες και τα πάθη των μελών της μικρής κοινωνίας, άσκησαν τεράστια έλξη σε μεγάλη μερίδα του τηλεοπτικού κοινού – όπως φαίνεται, όχι μόνο του ελληνικού. Η επιτυχία της προβολής του «Maestro» από μια διεθνή

streaming πλατφόρμα έδωσε την ευκαιρία στη σειρά να ανοίξει τα φτερά της και στο εξωτερικό. Η σειρά του Χριστόφορου Παπακαλιάτη τον Οκτώβριο του 2022 έκανε πρεμιέρα στο κανάλι του Mega και λίγο αργότερα έγινε η πρώτη ελληνική τηλεοπτική παραγωγή που προστέθηκε στην ταινιοθήκη του Netflix.

Στο Διαδίκτυο αλλά και σε παρέες μακριά από οθόνες, οι θεατές σχολίαζαν τον θυελλώδη έρωτα της Κλέλιας με τον Ορέστη, τη συγκλονιστική ερμηνεία της Μαρίας Καβογιάννη και την ωμή απεικόνιση της ενδοοικογενειακής βί-

Μεταλωτισμένο σε πολλές γλώσσες, το ελληνικό τηλεοπτικό πρότζεκτ έφτασε στη δεκάδα των μη αγγλόφωνων σειρών του Netflix που προβλήθηκαν περισσότερο.

Στο Διαδίκτυο αλλά και σε παρέες οι θεατές σχολίαζαν τον θυελλώδη έρωτα της Κλέλιας (Ανδριολάτου) με τον Ορέστη (Χριστόφορο Παπακαλιάτη).

ας, την εμφάνιση της Χαρούλας Αλεξίου και τη μουσική επένδυση του Κώστα Χριστίδη. Στοιχεία τα οποία συνέβαλαν στη δημιουργία μιας από τις πιο δημοφιλείς –και με προδιαγραφές εξωτερικού– παραγωγές των τελευταίων χρόνων.

Με τίτλο «Maestro in Blue» και μεταλωτισμένο σε πολλές γλώσσες, το τηλεοπτικό πρότζεκτ του Παπακαλιάτη βρέθηκε τον Μάρτιο του 2023 στη λίστα με τις 10 μη αγγλόφωνες σειρές της πλατφό-

μας του Netflix που προβλήθηκαν περισσότερο. Αναζητήσαμε τηλεθεατές εκτός Ελλάδος που να γοητεύθηκαν από τη σειρά. Όπως η Γερμανίδα Μαρί Βέλντεν, η οποία παρακολούθησε τη σειρά από δύο οπτικές γωνίες.

«Η μία ήταν αυτή του ενθουσιώδους θεατή, που νιώθει συνδεδεμένος με την Ελλάδα. Το νησί και οι χαρακτήρες μου ήταν οικείοι από το πρώτο δευτερόλεπτο. Αισθάνθηκα σχεδόν σαν να

γυρίζω στο σπίτι μου». Η δεύτερη οπτική ήταν αυτή του συγγραφέα. «Με ενθουσίασε η δραματουργία, το βάθος του κάθε χαρακτήρα, η κάμερα, η υποκριτική και η ιστορία. Μου φάνηκε αριστοτεχνικός ο τρόπος που ο Χριστόφορος Παπακαλιάτης κατάφερε να παρουσιάσει την πλοκή που διαδραματίζεται σε πολλά χρονικά επίπεδα, συνδέοντάς τα επανειλημμένα μεταξύ τους, ώστε όλα να ενωθούν αρκετά οργανικά».

Η Βέλντεν δεν είναι μόνη σ' αυτό. Η Λίσα Πάντον ζει στην πόλη Φοίνιξ της Αριζόνας, έχει καταγωγή από την Ελλάδα και τη Νότια Ιταλία, αλλά δεν γνωρίζει γρι ελληνικά. «Δεν μιλάω τη γλώσσα, ζω σε μια έρημο, αλλά λατρεύω τη θάλασσα και με ελκύει το σκηνικό», λέει η Αμερικανίδα φωτογράφος. «Το νησί των Παξών λειτουργεί ως ένας επιπλέον χαρακτήρας στη σειρά. Η τοποθεσία είναι υπέροχη».

Τα εγκώμια για τους Παξούς και η διαδρομή των θαυμαστών

Την άγρια ομορφιά της φύσης του νησιού εκθείασε –μεταξύ άλλων– πρόσφατο δημοσίευμα της Libération. «Η επιτυχία οφείλεται και στις εικόνες, στη γοητεία των Παξών, στο καστ, στη μουσική», γράφει η γαλλική εφημερίδα. Μάλιστα, στο ίδιο ρεπορτάζ ο δήμαρχος Σπύρος Βλαχόπουλος μιλάει για τη φήμη που έχει αποκτήσει ο τόπος και τους επισκέπτες που ζητούν να περιηγηθούν στη «διαδρομή του «Maestro»».

Ένας από τους βασικούς λόγους που έκανε τους θεατές να αγωνιούν για τη συνέχεια της ιστορίας είναι τα διαχρονικά κοινωνικά θέματα που θίγονται στη σειρά: η σωματική κακοποίηση της Μαρίας (Μαρία Καβογιάννη) από τον σύζυγό της Χαράλαμπο (Γιάννης Τσορτέκς) και η εχθρότητά του απέναντι στον ομοφυλόφιλο γιο του Σπύρο (Γιώργος Μπένος). «Οι σκηνές ενδοοικογενειακής βίας ήταν τόσο πειστικές και αυθεντικές, που δεν με ενόχλησε το γεγονός ότι παρακολουθούσα την εξέλιξη της πλοκής σε μεταγλώττιση», εξηγεί η Πάντον. «Η ιστορία αγάπης ανάμεσα στην Κλέλια και τον Ορέστη είναι γλυκιά, αλλά προσωπικά πιστεύω ότι έχει δευτερεύουσα σημασία».

Η «Προσευχή»

Αν και αισθάνεται μια σύνδεση με τον χαρακτήρα που υποδύεται στη σειρά η Χάρις Αλεξίου (το τραγούδι «Προσευχή», που η δημοφιλής Ελληνίδα τραγουδίστρια ερμηνεύει στο φινάλε της πρώτης σεζόν αποτελεί πλέον το αγαπημένο της τραγούδι), η Πάντον εντυπωσιάστηκε με τη σύζυγο του Ορέστη και μητέρα του νεογέννητου παιδιού του, Αλεξάνδρα, την οποία υποδύεται η Στεφάνια Γουλιώτη. «Στον δεύτερο κύκλο είναι οι χαρακτήρες με το μεγαλύτερο βάθος, το μεγαλύτερο εύρος. Η ερμηνεία της Γουλιώτη είναι φανταστική».

Η ερμηνεία της Μαρίας Καβογιάννη και η ωμή απεικόνιση της ενδοοικογενειακής βίας συγκλόνισαν τους φίλους της σειράς σε όλο τον κόσμο.

«Η επιτυχία οφείλεται και στις εικόνες, στη γοητεία των Παξών, στο καστ, στη μουσική», σχολίασε η Libération.

Πολύ μακριά από την Αριζόνα, στην Αυστραλία, η Μπίτα Γιανγκ έπεσε και αυτή «θύμα» της σαγήνης της σειράς. «Η αφήγηση είναι εξαιρετική», λέει. «Τόση ομορφιά και τέχνη σε κάθε σκηνή. Κάθε λεπτομέρεια παρουσιάζεται με τέτοια τελειότητα που σε κάνει να «κολλάς» ακόμη περισσότερο», τονίζει ενθουσιασμένη η Μπίτα, που ανακάλυψε τη σειρά μέσα από μια λίστα με προτάσεις από την πλατφόρμα. Τονίζει το ταλέντο και την αφοσίωση του Παπακαλιάτη σε αυτό του το εγχείρημα. Για άλλη μια φορά –και συγκεκριμένα στα τέλη Μαΐου του 2024– το «Maestro in Blue» έκανε την έκπληξη σκαρφαλώνοντας στην παγκόσμια λίστα με τις top 10 ξένες σειρές του Netflix, συγκεντρώνοντας 0,9 εκατομμύρια προβολές μόλις μέσα σε λίγες μέρες. Σημαντικό ρόλο στο ύψος

της σειράς και τις συναισθηματικές καταστάσεις έχει η μουσική που συνέθεσε ο βραβευμένος Έλληνας μάεστρος Κώστας Χριστίδης, του οποίου το έργο διαπρέπει εντός κι εκτός συνόρων. «Ακούω το σάουντρακ σε τακτική βάση, η μουσική είναι το κερασάκι στην τούρτα», συμπληρώνει η Αυστραλή φωτογράφος, υπερτονίζοντας τις μοναδικές ενορχηστρώσεις. Εκτός από αυτές, στα επεισόδια έχουν ακουστεί διασκευές που έκαναν ηθοποιοί, όπως ο Ορέστης Χαλκιάς στο τραγούδι «Τυχερό αστέρι» του Κ. Βήτα ή στο «No Surprises» των Radiohead.

«Καθλωτική εμπειρία»

Πολλοί ξένοι χρήστες του Instagram αφήνουν το σχολίο τους κάτω από φωτογραφίες ή βίντεο από τα γυρίσματα, γράφοντας ότι θα ήθελαν να επισκεφθούν τους Παξούς, να γνωρίσουν τη νυχτερινή Αθήνα, ενώ περιμένουν τα τέσσερα τελευταία επεισόδια που θα είναι διαθέσιμα προς θέαση τον Οκτώβριο. «Αυτή η σειρά μυθοπλασίας παρέχει μια συναρπαστική και καθλωτική εμπειρία», λέει η Πάντον. «Μας δίνει την ευκαιρία να ξεχάσουμε προσωρινά τις δικές μας σκοτούρες».

Σημαντικό ρόλο στο ύψος

#Nicosia2030 Υποψήφια για Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης

ΔΙΕΘΝΕΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ | 2024

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ
PROGRESSION

Artistic curator: Yorghos Matskaris

Choreographers: Russell Maliphant, Fotis Diamantopoulos, Olia Tornaritou

10, 11/07/2024

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Δελτία ελεύθερας εισόδου
Free entry passes:
soldoutticketbox.com

Διοργανωτές
Organisers:

Θεσμικός χορηγός
Institutional sponsor:

Χορηγός περιοδείας
Εθνικής Λυρικής Σκηνής
Greek National Opera
tour sponsor:

Υποστηρικτής
αερομεταφορών
περιοδείας
Tour air transport
supporter:

Η Εθνική Λυρική
Σκηνή εποικονομείται
από το Υπουργείο
Πολιτισμού

Μέγας Δωρητής
Εθνικής Λυρικής Σκηνής
& Δωρητής παράστασης
Greek National Opera Lead
donor & Production donor:

Χορηγός
επικοινωνίας
Communication
sponsor:

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Γερμανικός εξπρεσιονισμός

Η Πάουλα Μόντερζον-Μπέκερ (1876-1907) υπήρξε σημαντική προσωπικότητα του γερμανικού εξπρεσιονισμού. Παρά τη σπουδαιότητά της δεν είχε γίνει έως τώρα έκθεση έργων της στις ΗΠΑ. Τώρα, η Neue Galerie της Νέας Υόρκης, πινακοθήκη εξειδικευμένη στα νεωτερικά ρεύματα του γερμανόφωνου κόσμου, προβάλλει το έργο της Μόντερζον-Μπέκερ. Στη γενέτειρά της, Βρέμν, υπάρχει μουσείο αποκλειστικά αφιερωμένο στην τέχνη της. Η έκθεση της Νέας Υόρκης γίνεται σε συνεργασία με το Art Institute του Σικάγου.

ΛΙΣΣΑΒΩΝΑ

Αρμένιοι και Ιερουσαλήμ

Στο Μουσείο Γκουλμπενκιάν της Λισσαβώνας εγκαινιάστηκε μια έκθεση που φωτίζει την ιστορική σχέση των Αρμενίων με την πόλη της Ιερουσαλήμ. Οι ρίζες αυτής της μακραινής σχέσης πηγάζουν πίσω στον 5ο αιώνα μ.Χ. Αλλωστε, ένα τμήμα της πόλης συνδέεται με την παρουσία των Αρμενίων έως σήμερα. Η έκθεση αξιοποιεί υλικό που φωτίζει τη σχέση του Καλούστε Γκουλμπενκιάν με τη Βιβλιοθήκη που φέρει το όνομά του στο Αρμενικό Πατριαρχείο τη δεκαετία του '30.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Εξι ζωές

Η νέα μεγάλη έκθεση ιστορικών πορτρέτων στην Εθνική Πινακοθήκη Προσωπογραφιών του Λονδίνου (μετά την πλήρη ανακαίνισή της) εγκαινιάστηκε και θα διαρκέσει όλο το καλοκαίρι. Έχει τίτλο «Εξι ζωές» και θέμα τις έξι συζύγους του Ερρίκου Η'. Η έκθεση παρουσιάζει έργα ζωγραφικής του Χανς Χολμπάιν του νεότερου μαζί με φωτογραφίες του σύγχρονου δημιουργού Χιρόσι Σουγκιμότσι, επιχειρώντας έναν διαχρονικό διάλογο. Στη φωτογραφία, η Κάθριν Παρ από τον Χολμπάιν.

ΣΙΑΝΕΪ

Αρ νουβό

Απολαμβάνουν πλήθος έργων του μεγαλύτερου ζωγράφου της αρ νουβό οι επισκέπτες στην Πινακοθήκη της Νέας Νότιας Ουαλίας στο Σίδνεϊ. Πάνω από 200 έργα, ζωγραφικά, εικονογράφηση, φωτογραφίες, αντικείμενα συνθέτουν τον μοναδικό κόσμο του Τσέχου καλλιτέχνη Αλφονς Μούχα (1860-1939). Οσοι παρακολουθούν νέες εκδόσεις για την αρ νουβό, ασ σημειώσουν ότι ειδικά για την έκθεση τυπώθηκε κατάλογος με ενδιαφέροντα κείμενα και 200 φωτογραφίες από τη ζωή και το έργο του Αλφονς Μούχα.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Έκθεση Ροντέν

Στην γκαλερί Bowman Sculpture του Λονδίνου (6 Duke Street) υπάρχει η δυνατότητα να δει κανείς μια έκθεση με έργα Ροντέν. Με τίτλο «Πρόσωπα και μύθοι: Τα πορτρέτα του Ροντέν, οι μεγάλες αναθέσεις, η μυθολογία και οι καινοτομίες στη γλυπτική», η έκθεση αποκαλύπτει τη μεγαλοφυΐα και την πολυπλοκότητα της σκέψης του Ροντέν. Περισσότερα από 30 γλυπτά επιτρέπουν στον θεατή να παρακολουθήσει την εξέλιξη της σκέψης του και της γλυπτικής φόρμας (έως τις 19 Ιουλίου).

Τα εθνικά περίπτερα της Ελλάδας και της Σερβίας στη Διεθνή Έκθεση των Παρισίων του 1900.

Οι Αγώνες
του 1900
στο Παρίσι

Ξεφυλλίζοντας τα τετράδια της Ιστορίας, φτάνει κανείς στο 1900, που παραδόξως αποκτά επικαιρότητα αυτό το καλοκαίρι. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2024 που θα γίνουν στο Παρίσι μάς οδηγούν σε κάποιους άλλους πρωιμότερους Αγώνες, εκείνους που είχαν ακολουθήσει τους πρώτους Αγώνες του 1896 στην Αθήνα. Το 1900, οι δεύτεροι Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν διεξαχθεί στο Παρίσι σε μια εποχή που ο θεσμός δεν είχε βρει ακόμη απολύτως τον βηματισμό του και την παγκόσμια απήκηση

που άρχισε να γνωρίζει λίγα χρόνια αργότερα. Το 1900 δεν είχε υπάρξει τελετή έναρξης και τελετή λήξης, αλλά οι Αγώνες είχαν διεξαχθεί κανονικά σε διάστημα πέντε μηνών, από τον Μάιο ως τον Οκτώβριο. Ο λόγος ήταν ότι είχαν σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτελούν μέρος της Διεθνούς Εκθέσεως των Παρισίων, που το 1900 ήταν το μεγαλύτερο γεγονός παγκοσμίως.

Η έκθεση αυτή που είχε γίνει μόλις 11 χρόνια μετά την προηγούμενη Διεθνή Έκθεση των Πα-

ρισίων το 1889 (όταν είχε εγκαινιάσει ο Πύργος του Αίφελ) στερεώνοντας το παγκόσμιο γόπητρο της Γαλλίας, που είχε να ανταγωνιστεί τη Βρετανική και τη Γερμανική Αυτοκρατορία. Η Γαλλία, όμως, ήταν πρωτοπόρος χώρα στην αυγή του 20ού αιώνα και τα γαλλικά τα μιλούσαν οι μορφωμένοι αστοί όλου του κόσμου. Ο Πιερ ντε Κουμπερτέν θέλησε να συνδέσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1900 με τη Διεθνή Έκθεση ώστε να εδραιωθεί ακόμη περισσότερο στην παγκόσμια

συνείδηση το μεγάλο όραμα της επιτυχούς πορείας των Αγώνων. Μια μεγάλη έκθεση στο μουσείο Ορσέ μας υπενθυμίζει τους Αγώνες εκείνης της εποχής.

Η Διεθνής Έκθεση του 1900 ήταν μια γιορτή του μέλλοντος. Η παγκόσμια κοινότητα υποδεχόταν τον νέον αιώνα με αισιοδοξία πιστεύοντας ότι η εκπαιδευτική πρόοδος στις επιστήμες, στην ιατρική, στην τεχνολογία, στην οικοδομική και στη μηχανική, στις επικοινωνίες και στις συγκοινωνίες θα διασφάλιζε την

ευημερία. Τα εθνικά περίπτερα έθεταν και ζητήματα γοήτρου. Πλάι πλάι, τα περίπτερα της Ελλάδας και της Σερβίας με την αισθητική γλώσσα που συναρρούσε την ορθόδοξη ναοδομία με την αστική αρ νουβό αποτελούσαν δέλεαρ για φωτογραφικές λήψεις. Το εθνικό περίπτερο της Ελλάδας συναρμολογήθηκε αργότερα στη λεωφόρο Συγγρού. Είναι η εκκλιση του Αγίου Σώστη, που πήρε το όνομά της μετά την ανεπιτυχή απόπειρα δολοφονίας του βασιλιά Γεωργίου Α' σε εκείνο το σημείο.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Ο θρήνος δίνει, για λίγο, τη θέση του στο ξέσπασμα ενός απέραντου χαμόγελου

Ο κύριος Γκρι πήγε σινεμά έπειτα από πολύ καιρό – στον κινηματογράφο «Διάνα», για να δει για εκατοστή φορά τη «Μεγάλη ανατριχίλα» που ο Λόρενς Κάσταν γύρισε το 1983.

Αυτή ήταν η πρώτη φορά που ο κύριος Γκρι είδε την ταινία μετά τον θάνατο ενός από την παρέα, του Ουίλιαμ Χαρτ, του Νικ στην ταινία, ο οποίος γύρισε από το Βιετνάμ ανίκανος και περνάει τον χρόνο του σπιντάρνοντας με την Πόρσε και τα άπειρα χάπια του.

Ειρωνεία: Η παρέα των σαραντάρηδων του '83 επανενώνεται για ένα Σαββατοκύριακο εξαιτίας (ή χάρις) της αποδημίας ενός από την «παλιοπαρέα», του Αλεξ – ο οποίος αυτοκτόνησε.

Η απώλεια σε περιμένει στη στρόφι του δρόμου. Η νιότη δεν ξαναγυρίζει (αλλά μαζί με αυτήν ούτε τα ολέθρια σφάλματά σου). Οι επιλογές μειώνονται, το ίδιο

και οι αντοχές. Η μνήμη θερειύει. «Ελα, μιν το βαραίνεις», μου φωνάζει ο κύριος Γκρι. «Ξαναδές την ταινία για τη μουσική της, αν μη τι άλλο. Ξέχνα το υπέροχο σεβάνιο, τόσο ανθρώπινο και τόσο αστέιο και τόσο δραματικό όσο και η ζωή εκεί έξω, ξέχνα τους απίθα-

Τα «άπλυτα» μιας συντροφιάς έχουν και αυτά τη μουσική τους υπόκρουση.

vous διαλόγους και τις πειστικές ερμηνείες: άκου τη μουσική. Πάμε με τις σκηνές όπου ακούγονται τα τραγούδια;», ρωτάει ο κύριος Γκρι περιπαητικά. Πάμε: as κάνουμε μια επιλογή.

*«I Heard It Through the Grapevine» (1968) του Μάρβιν

«Η μεγάλη ανατριχίλα» (1983): η σκηνή όπου η παρέα μαζεύει τα πιάτα μετά το δείπνο ακούγοντας το «Ain't Too Proud to Beg» των Temptations.

Γκέι. Ουσιαστικά, το τραγούδι των τίτλων. Ο εισαγωγικός, διακριτικός κρότος από τα πατινία και οι πρώτες συγχορίες του αρμονίου μπαίνουν αμέσως μετά την είδηση του θανάτου του Αλεξ και τα πρώτα δάκρυα της Γκλεν Κλόουζ. Το οργασμικά ρυθμικό άσμα μάς «συστήνει» κάθε χαρακτήρα στη φάση της προετοιμασίας για την κηδεία του Αλεξ και την ανατριχίλα που θα ακολουθήσει μέσα στο Σαββατοκύριακο. Ο Νικ, που ανοίγει το ντουλαπάκι για να πάρει μερικά χάπια ακόμα, πατάει γκάζι και οι θεατές τρώμε τη σκόνη του.

* «Ain't Too Proud to Beg» (1966) των The Temptations. Η παρέα μόλις έχει τελειώσει το δείπνο και μαζεύει τα πιάτα. Στο πικάπ ακούγεται στη διαπασών αυτό το απίστευτο τραγούδι. Κάνουν τη δουλειά χορεύοντας. Ο θρήνος δίνει, για λίγο, τη θέση του στο ξέσπασ-

μα ενός απέραντου χαμόγελου. Η νιότη είναι ακόμα εδώ στο βάθος. * «A Whiter Shade of Pale» (1967) των Procol Harum. Εδώ οι τόνοι αποκαλύπτουν αρκετά. Οι συζητήσεις «ανάβουν» απολογισμοί, μετανοιες, αλληλοκατηγορίες – τα «άπλυτα» μιας συντροφιάς έχουν και αυτά τη μουσική τους υπόκρουση. Γλυκόπικρη στιγμή, σπάνια και ακριβή. * Ένα κομμάτι που δεν υπάρχει στο soundtrack αλλά ακούγεται στην ταινία – στην κηδεία του Αλεξ: το «You Can't Always Get What You Want» (1969) των Rolling Stones. Δεν μπορείς πάντοτε να πάρεις αυτό που θέλεις αλλά αν προσπαθήσεις μπορείς κάποτε να πάρεις αυτό που χρειάζεσαι, λένε οι στίχοι του αγαπημένου τραγουδιού του Αλεξ. Πώς να παρακάμψεις αυτόν τον ύμνο; Ο χρόνος εδώ δεν παγώνει: απλώς διαστέλεται.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΘΑΝΑΣΗ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Στο αυλιδάκι

Ήταν ακριβώς όπως το περιέγραφε στο βιβλίο της, με τον τόσο καίριο αυτοπροσδιοριστικό τίτλο, «Το ευχαριστημένο». Όπως το θυμάμαι πριν από τριάντα σχεδόν χρόνια, μια μικρή εσωτερική αυλή με μερικές γλάστρες και τα φροντισμένα φυτά τους, μια δυο πάνινες πολυθρόνες και φως που ερχόταν, καταλυτικό και εκθαμβωτικό κάποτε, άνωθεν σε αυτό το μικροσκοπικό αίθριο. Ενδεχομένως να το κατασκευάζω εξαρχής κατά το δοκούν της μνήμης. Είπαμε, πέρασαν μια ή και δυο ζωές από τότε. Κάποιες αρκετές μέρες εκείνου του καλοκαιριού στο μπτροπαράδοτο σπίτι της Μαρίας Καραγάτσου, η διαδρομή Γυάλια-Χώρα ήταν πλέον συνήθης, πλάι στις υπόλοιπες προς τις Στενιές για φρουτάκια και σπανιότερα προς το Κόρθη, φόρτωνε αρκετά συχνά από τις συννεφιές της Βουρκωτίτης, που τις έπαιρνε ο δαιμονισμένος αέρας. Φόρτωνε επειδή και προσωπικά ήμουν κάτω από τον ουρανό ενός πένθους, που καθένας μας μια φορά κάνει στη ζωή του, αλλά μια φορά κατ' επανάληψη ώσπου αυτό να πληρωθεί, να γίνει καπνός για να τον πάρει το μελτέμι. Από τα ράκν αυτού του ιδίου ξεθωριασμένου πλέον πένθους, όπως τα μαύρα ρούχα όταν έχουν εκτεθεί για επί πολύ στον ήλιο κι έχουν ξεαίρει, παίρνει το ξέθωρο μελάνι της κι η γραφίδα γι' αυτό το ελάχιστο ίχνος με αφορμή την οριστική φυσική απουσία της Μαρίας Καραγάτσου.

Ωριμη νεότητα

Ήταν διαρκώς σε μια συνθήκη ώριμης νεότητας. Και όταν τη γνώρισα από τον Θανάση Νιάρχο στα μέσα της δεκαετίας του ογδόντα και όταν τη συναναστράφηκα στη συνέχεια, αλλά και όταν τα τελευταία είκοσι χρόνια τη συναντούσα τυχαία. Ωριμη νεότητα θα πει πως ακόμη κι όταν το σώμα, με το κρεμασμένο δεξί χέρι της, δήλωνε τη δυσκολία και το βάσανο όχι μόνον της ηλικίας, η ψυχή είχε πάντα το σφρίγος να παλεύει, να χαιρέται, να χαμογελάει, να γελάει δικτικά ή να αυτοσαρκάζεται, να θλιβεται τελικά. Ζωντανή: αυτό θα πει ώριμη νεότητα. Με τους θυμούς και τους σαρωτικούς ενθουσιασμούς, με την περιέργεια

Η Μαρίνα Καραγάτσου (1936-2024) έφυγε από τη ζωή στις 15 Ιουνίου 2024. «Διέθετε ένα, παρόμοιο με του πατέρα της όπως θησαυρίζεται στα μυθιστορήματά του, ανοικτό πνεύμα συναισθηματικής ανεξαρτησίας».

Ακόμη κι όταν το σώμα δήλωνε τη δυσκολία και το βάσανο, η ψυχή είχε πάντα το σφρίγος να παλεύει, να χαιρέται, να χαμογελάει, να γελάει δικτικά ή να αυτοσαρκάζεται.

και την απουσία παραίτησης και τις ενίοτε νευρικές κινήσεις κάποιου που επιμένει να συμμετέχει, να γεύεται τη ζωή από την πλήρη των πραγμάτων. Σε μια, ίσως την τελευταία, τυχαία μας συνάντηση εκεί στα Γυάλια, «μεταμαγιά και τις ομπρέλες», μου μιλούσε για τον εγγονό της και το πώς τον περιέβαλε με τα λόγια της σε μια συζήτηση που είχε μαζί του, λόγια για μια αγαλιά. Πίσω μας το κτήμα με τα αιωνόβια κυπαρίσσια στην αριστερή άκρη της παραλίας, εκεί όπου συνήθως σταλιάζαμε, δίνει μια σχεδόν μεταφυσική αίσθηση στο μέρος, ακόμη κι όταν λυσομανάει ο βοριάς, από τον οποίο αυτό το αριστερό τμήμα είναι αρκετά καλά προφυλαγμένο. Σαν ένα μέρος όπου πιο δύσκολα αγκιστρώνεται η μανιακή κίνηση του βορινού ανέμου, που ξεμυαλίζει.

Όμως η Μαρίνα ήταν αυτό το εσωτερικό φωτικό. Η νοσχία του σπιτιού της Ανδρου, όσο κι αν μαινόταν το μελτέμι και η ζωή, σχεδόν μονωμένη και δροσερή. Η αστική και πολυπληθής, εύτακτη αφήγηση για την οικογένεια με τις ταλαιπωρίες και τις έγνοιες της, για τα έργα των δικών της. Οι συναντήσεις με τους άλλους, περισσότερο ή λιγότερο επώνυμους της αθηναϊκής κοινωνίας και των λογοτεχνικών συλλογισμάτων, ήταν ένας κόσμος ολόκληρος μιας εσωτερικής υποδοχής με όλες τις όψεις των ανθρώπων συμπεριφορών να κυκλοφορούν και να σχολιάζονται σε μια προσπάθεια να τους εννοήσει ακόμη κι όταν άγγιζε πτυχές, όχι εύκολες ούτε ευχάριστες. Αλλωστε διέθετε ένα, παρόμοιο με του πατέρα της όπως θησαυρίζεται στα μυθιστορήματά του, ανοικτό πνεύμα συναισθηματικής ανεξαρτησίας απέναντι σε ό,τι δεν ήταν πάντα αποδεκτό ή ήταν σκοτεινό. Αυτό βεβαίως είχε τις ρίζες του εξίσου, αν όχι κυρίως, στη θαυμαστή Νίκη Καραγάτσου, της οποίας η σιωπηλή φιγούρα κατοικοέδρευε σταθερότερα στα ενδότερα της κόρης, πιο πολύ κι από την εκφραστικά περισσότερο παρούσα θυελλώδη πατρική πλευρά, η οποία ερχόταν συχνότερα στο προσκήνιο. Αυτή η γυναίκα, που

αποτελούσε μια εσωτερική σταθερά για τη Μαρίνα, υπήρξε ίσως το έρμα της.

Η γραφή ήταν βεβαίως το μεγάλο της αιτούμενο, που κατάφερε να το πραγματοποιήσει με το «Ευχαριστημένο» και ίσως με το επόμενο που ετοιμάζε ενώ ήξερε, όπως μου είχε πει ειρωνικά, ότι «ε, δεν είμαι και καμιά μεγάλη συγγραφέας». Ωστόσο οι συγγραφείς δεν κρίνονται κάποτε παρά και από την ποιότητα του ενός και μόνον βιβλίου. Παρά την αγάπη που είχε η ίδια για τα δύο βιβλία της «Λιθινές εικόνες της Ανδρου» και «Διαδρομές στην Ανδρο του '70», ο τόπος-οι άνθρωποι-τα κτίσματα, για τα οποία ήταν πολύ περήφανε, ειδικά επειδή τα είχαν συμπεριλάβει στον κατάλόγο τους ο Σταύρος Πετσόπουλος και οι εκδόσεις Αγρα. Λιθινές εικόνες και ασπρόμαυρες φωτογραφίες, όπως στο δεύτερο βιβλίο της από την Ανδρο, μόνον πλέον. Οι λιθογραφίες της μνήμης. Λιθογραφίες σχεδόν και ανακατασκευές αυτού του εσωτερικού φωτικού της οδοι Χάριτος αλλά του σπιτιού στην Πλακούρα της Χώρας πλάι στην έρημη προκυμαία, που δεν τον πάνε η κίνηση των τουριστών, ανάμεσα στο εκκλησάκι της Παναγιάς Θαλασσινής και το ερειπωμένο κουφάρι του Ξενία.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ

Ποίηση λαϊκή και ποπ από την Ισπανία

ΧΟΣΕ ΝΤΑΝΙΕΛ ΕΣΠΕΧΟ
Οι Αίμνες της Βόρειας Αμερικής
μετάφραση - πρόλογος: Κωνσταντίνος Παλαιολόγος
επιμέτρο: Ντανιέλ Χ. Ροντρίγκεθ
εκδ. Librofilo&CO, σελ. 112

Είναι της μόδας η αυτοβιογραφία ως λογοτεχνικό είδος. Παλιότερα είχαμε και την ποίηση-εξομολόγηση (μεγάλο μέρος ποιη(ρι)ών στην Ελλάδα τη συνεχίζουν μέχρι σήμερα).

Ενώ όμως η εξομολογητική ακράτεια θέτει τις αναγνωστικές αντοχές μας σε δοκιμασία, η αυτοσκοπνοθεσία που καθιστά την ποιήτρια/τή μάρτυρα, μας κάνει πδοσβλεψίες. Στην περίπτωση του Εσπέχο η φωνή που μιλάει στο ποίημα αφηγείται στιγμές από την καθημερινότητα ενός νεαρού χήρου που μεγαλώνει μονάχος του δυο παιδιά, εκ των οποίων το ένα αυτιστικό, στην ισπανική επαρχία. Κάτι ακριβώς, σπάνιο και μοναδικό μάς αποκαλύπτει. Γινόμαστε κοινωνοί μυστικού. Ο Εσπέχο (γεν. 1975), που με αυτό το βιβλίο απέσπασε δίκαια διακρίσεις και κέρδιζε δημοφιλία, αποδεικνύεται μάστορας στην ποίηση-μαρτυρία και έτσι κερδίζει την παρτίδα.

Πώς το κάνει; Αν αποπειραθώ να διατυπώσω μια γενική κρίση, αυτή θα συνίσταται στο ότι η ποίηση του Εσπέχο, όπως και του Κάρβερ και του Νόουλαν, αφενός βρίσκεται σε ειρήνη με τη ζωή, στην οποία καταφάσκει, ακόμη και στις πιο δύσβατες εκδοχές της, αφετέρου δεν τοιγυρονεύει τα τεχνάσματά. Η εξεγερμένη φωνή δεν διαλύει αλλά συνθέτει, με επινοήσεις και με μια γερή δόση χιούμορ, αποβαίνοντας τρυφερή και παρήγορη, παρά τη σκληρότητα του βιοματικού υλικού.

Στο σπονδυλωτό ποίημα «Η Μ. & ΕΓΩ», η φωνή που μιλάει στο ποίημα, όπως σε όλα τα ποιήματα της υπό συζήτηση συλλογής, μας προτρέπει ρητά να την ταυτίσουμε με τον Χοσέ Ντανιέλ Εσπέχο, τον βιβλιοπώλη και ποιητή από τη Μούρθα. Διηγείται ότι οι φίλες της κοπέλας του την συμβούλευσαν: «μην επιτρέψεις να με-

γαλώσει η κόρη σου σ' εκείνο το σπίτι». Επειδή βέβαια κάθε φράση διαβάζεται μέσα σε σύνθετα συμφραζόμενα, ίσως πολλές και πολλοί από εμάς, που είμαστε κάπως εξοικειωμένες/οι με τον Λόρκα, θα ακούσουμε αυτή τη φράση να λέγεται από έναν χορό γυναικών με συγκεκριμένο τόνο και ύφος. Ίσως μεταφέρουμε κιόλας τη σκηνή σε μια καφετέρια της ελληνικής επαρχίας, σε μια πλατεία όπου οι νέες γυναίκες πίνουν φρέντο, καπνίζουν και δίνουν συμβουλές στη φίλη τους. Κι ύστερα, σιγανή και μπάσα και αρκετά αποφασισμένη, ακούγεται η «απάντηση» της ανδρικής φωνής: «και δεν ξέρω για ποιο λόγο έβαλα αυτή τη φράση σ' ένα συρτάρι,/ μέσα στο σκοτάδι μέχρι τώρα σαν παραμορφωτικός καθρέφτης,/ που προκαλεί φόβο γιατί δεν ξέρεις τι πρόκειται να δεις,/ όταν κοι-

ταχτείς, ή σαν υπερβολικά διαυγής, το ίδιο κάνει/ και τώρα κοιτάζομαι και εξακολουθώ να μην βλέπω καλά/ (Σε τι αναφερόταν; Στον αυτισμό; Στις φροντίδες;/ Στα παιδιά ή στον πατέρα; Στην φτώχεια; Στην αθλιότητα;)/ το είδωλό μας στην αντανάκλαση. Θα ψευδόμεν αν έλεγα/ πως πλέον δεν τρέμω όταν κοιτάζω/ αλλά μερικές φορές κοιτάζω». Σκέφτομαι ότι μόνον η ποίηση και τα αστυνομικά μπορούν να φέρουν τόσο άμεσα και τόσο καλά αποτελέσματα όσον αφορά τη γρήγορη διάσχιση των συνόρων. Μήπως υπάρχει ακόμη και σήμερα ένα στοιχείο λαϊκό, ένα στοιχείο ποπ στα βάθη της ποίησης και χρειάζεται κάποιος σαν τον Εσπέχο για να το ανασύρει; Διαβάζω λίγους στίχους από το ποίημα «Αστέρι» (στο τέλος του βιβλίου): «Θα πάω να σκωθώ και το παιδί μου θ' αρχίσει να ταραίζεται./ θα πεινάει, αλλά αυτό το φως/ κι αυτή η εστία θα ανάψουν/ σε κάποιο μέρος μακριά/ από τα όρια αυτού του βιβλίου με ποιήματα». Συναντάμε μέσα μας ένα παιδί που, κι αν δεν είναι αυτιστικό, βρίσκεται χαμένο σε έναν πολύ ζορικό λαβύρινθο.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΩ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

Η Μάρω Θεοδωράκη γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε πιάνο, φωνητική και σύγχρονο τραγούδι, ενώ από το 1999 διδάσκει στις δραματικές σχολές. Φέτος συμπληρώνει τους 60 τίτλους βιβλίων, με το «Μουσικά ερεθίσματα για βρέφη» (εκδ. Παπαδόπουλος).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το βιβλίο που διαβάζω αυτές τις μέρες είναι της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ, «Από μένα αυτά...» (εκδ. Πατάκη).

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Το «Όσα μπορείς να δεις μόνο όταν δεν βιάζεσαι», του Χαμίν Σουνίμ (εκδ. Πεδίο), αποτελεί μια αφορμή για αναστοχασμό μέσα στη σύγχρονη και πολύβουη ζωή. Κρατώ μια φράση που λάτρεψα: «Το γέλιο πάντα επαναφέρει τους ανθρώπους στο παρόν».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Μελέτησα την ποίηση του φιλοσόφου Χαλίλ Γκιμπράν και πραγματικά εντυπωσιάστηκα με το πώς καθένα από τα ποιήματα, απλά καθώς είναι, καθρεφτίζουν μια διαχρονική σοφία.

Περιγράψτε την ιδανική αναγνωστική συνθήκη.

Δεν ξέρω αν υπάρχει ιδανική αναγνωστική συνθήκη. Η δική μου συνθήκη είναι διαφορετική κάθε φορά. Μια από τις συνθήκες που αγαπώ είναι στην παραλία με ένα βιβλίο παραμάσχαλα. Όπως και στο ταξίδι με το αεροπλάνο πάντα θα αναζητήσω τη συνθήκη για να διαβάσω.

Υπάρχουν βιβλία για τα οποία να νιώθετε ενοχές που σας άρεσαν;
Οχι βέβαια! Δεν θα ένιωθα ποτέ ενοχικά για κάτι που διάβασα. Αλλά, σκεφτείτε για να το διαβάσω κάποιος λόγος θα υπήρχε.

Τι είναι αυτό που σας συγκινεί περισσότερο σε ένα βιβλίο;
Συνήθως είναι το βιβλίο που θέλω να το ξαναδιαβάσω. Εκείνο που με κρατάει από την αρχή έως το τέλος μέσα σε μια γοητευτική ατμόσφαιρα. Εκείνο που μαγνητίζει την ψυχή μου και που θα μου δώσει κίνητρο για μια επόμενη ανάγνωση.

Ποιο είναι το επόμενο βιβλίο που θα διαβάσετε;
Το μυθιστόρημα «Ψιλά γράμματα» της Ιωάννας Καρυστιάνη.

Ποιος είναι ο ρόλος της μουσικής στη ζωή ενός βρέφους;
Είναι καθοριστικός. Το ηχητικό περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνει ένα βρέφος έχει ιδιαίτερη σημασία για τη νοητική και συναισθηματική του ανάπτυξη. Η μουσική δεν είναι μόνο ένα ψυχαγωγικό μέσο, αλλά συμβάλλει ακόμη και στην κατάκτηση δεξιοτήτων, όπως για παράδειγμα η λεκτική επικοινωνία.

Πώς επιλέχθηκαν τα 25 ορχηστρικά κομμάτια για νεογέννητα;

Το βιβλίο συνοδεύεται από 25 ορχηστρικά κομμάτια που έγραψα, έτσι ώστε να λειτουργούν σαν οδηγό στις προτεινόμενες δράσεις που καλείται ο γονιός, ο φροντιστής να κάνει μαζί με το μωρό του. Πρόκειται για μουσικές γραμμές έτσι ώστε να προερίθουν, να τονώσουν, να ενισχύσουν τη συμπεριφορά των βρεφών και να ενθαρρύνουν την κοινωνικότητά τους.

Επιμέλεια: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΚΑΡΑΚΗ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
από τη Read LIBRARY

Ιστορίες από τα παιδιά του Pinewood American International School of Thessaloniki Read Library

Στις 17 Μαΐου 2024 με αφορμή τη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης μέλη του Δ.Σ. του Κυριακού Συνδέσμου Παιδικού Νεανικού Βιβλίου (ΚΣΠΝΒ) βρέθηκαν στη Θεσσαλονίκη όπου, σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Εκδοτών Κύπρου, διοργάνωσαν δράσεις φιλοαναγωγίας και προώθησης του Κυριακού Παιδικού και Νεανικού Βιβλίου στον χώρο της Παιδικής Γωνιάς της Έκθεσης. Μετά από πρόσκληση του πρόξενου της Κύπρου στη Θεσσαλονίκη κύριου Κωνσταντίνου Πολυκάρπου, επισκεφθήκαμε επίσης το δημοτικό σχολείο Pinewood American International School of Thessaloniki και το Γ' Δημοτικό Σχολείο Ευκαρπίας όπου πραγματοποιήσαν και εκεί δράσεις με τον ίδιο πάντα σκοπό. Στο Pinewood American International School τα παιδιά συμμετείχαν σε ένα εργαστήριο δημιουργικής γραφής και ανάγνωσης στο οποίο ανταποκρίθηκαν με μεγάλο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό! Στο εργαστήριο χρησιμοποιήθηκαν παιδικά βιβλία Κυπρίων δημιουργών, τα οποία έδωσαν το έναυσμα για να δημιουργήσουν τα παιδιά δύο λίστες από λέξεις. Στη συνέχεια, το κάθε παιδί επέλεξε μια λέξη από κάθε λίστα, ένα διώνυμο. Με αφητηρία αυτό το διώνυμο, το κάθε παιδί ξεκλείδωσε τη φαντασία του και έγραψε τη δική του σύντομη ιστορία. Κάποια παιδιά έφτιαξαν και ζωγραφίες για την ιστορία τους. Η Read Library ως υποστηρικτής του έργου του ΚΣΠΝΒ φρόντισε για την επιμέλεια και ψηφιοποίηση του έργου των παιδιών το οποίο βρίσκεται με τη μορφή ψηφιακού βιβλίου στην εφαρμογή Read Library όπου και διατίθεται δωρεάν σε όλο τον κόσμο. Επιπλέον, η διευθύντρια του Pinewood American School, κυρία Αναστασία Πανίδου, μας εμπιστεύτηκε τους στίχους που έγραψαν τα παιδιά για να μπου στην χρονοκάψουλα του σχολείου, η οποία θα ανοιχτεί σε εκατό χρόνια. Τους στίχους αυτούς θα τους βρείτε επίσης σ' αυτή την έκδοση. Επισκεφθείτε τον ιστότοπο Read-library.com για πληροφορίες και περισσότερα βιβλία.

Ανδρονίκη Λασηθιωτάκη
lasithiotakisa@sppmedia.com

«Φοβάμαι να ξεχάσω το χαμόγελό σου». Μια ενδοσκόπηση που αφορά τη θλίψη και την παραδοχή της απώλειας, σύμφωνα με τους δημιουργούς του έργου, Ιμρε και Μάρνε φαν Οπσταλ.

Ένα ταξίδι ψυχής με όχημα το σώμα

Οι Ιμρε και Μάρνε φαν Οπσταλ μιλούν για το «I'm afraid to forget your smile», που θα παρουσιάσουν στο Φεστιβάλ της Καλαμάτας

Συνέντευξη στη ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Η λιτή σκηνή φωτίζεται από ψιλά με δυνατό προβολέα. Οι έξι χορευτές μοιάζει να στροβιλίζονται μέσα στη λάμψη αυτής της λευκής φωτεινής πηγής, που ισοπεδώνει τα χαρακτηριστικά του πρόσωπου τους και απογυμνώνει τα σώματα. Η χορογραφία θυμίζει τελετουργία με στοιχεία του χορού μπουτό, μια τέχνη άγρια με έντονα βιωματικό χαρακτήρα και θαυμαστή λιτότητα. Ομως εκείνο που προσδίδει στο έργο «I'm afraid to forget your smile» (Φοβάμαι να ξεχάσω το χαμόγελό σου) των Ιμρε και Μάρνε φαν Οπσταλ τον έντονα μουσικιστικό του χαρακτήρα είναι η μουσική – συνθέσεις των πειραματικών αλλά μελωδικών συνθετών Πρατ, Σκέπτον, Γουάιτεϊκρ, Γιόχανσον, Γκγέιλο και του μουσικού συνόλου γυναικείων φωνών Λορελάι.

Δεκαέξι χορωδοί κάθονται σε πάγκους, δημιουργώντας ένα τετράγωνο σχήμα με ελεύθερο το μπροστινό του μέρος, που ανοίγεται απευθείας στη σκηνή. Ο ήχος των φωνών ενώνεται σε ένα χορικό σύγχρονης λόγιας μουσικής, και αυτό δίνει την ώθηση στα σώματα για να αρχίσουν να χτυπούν τα πόδια στο έδαφος. Είναι ένας ρυθμός σαν τυμπανοκρουσία που λίγο λίγο συντονίζεται και με άλλα σημεία του σώματος των χορευτών, κατευθύνοντάς τα μέσα στην αίθουσα σε μια δονούμενη χορογραφία.

«Ενδοσκόπηση»

«Το «Φοβάμαι να ξεχάσω το χαμόγελό σου» είναι μια ενδοσκόπηση που αφορά τη θλίψη και την παραδοχή της απώλειας. Εξερευνά τον πόνο και τον αγώνα του να πρέπει να αποκαταρθεί κάποιον αγαπημένο, ενώ προσπαθείς απεγνωσμένα να κρατήσεις την ανάμνησή του ζωντανή», αναφέρουν στην «Κ» οι δύο χορογράφοι μιλώντας για το έργο τους.

Θα δούμε το «I'm afraid to

forget your smile» τον Ιούλιο στην Καλαμάτα, να ερμηνεύεται από το Κρατικό Μπαλέτο της Εσσης (Hessisches Staatsballett) στα άνοιγμα του 30ού Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού. Αυτή η δημιουργία του 2022 είναι ουσιαστικά ένα ταξίδι της ψυχής, που πραγματοποιείται με όχημα το σώμα. Η χορογραφία διασχίζει το πεδίο των συναισθημάτων του πέν-

«Το έργο αντλεί έμπνευση από μια προσωπική ιστορία και τα συναισθήματα που πυροδότησε η απώλεια ενός αγαπημένου προσώπου».

θους, προσφέροντας στους θεατές συναισθηματική αποφόρτιση και, τέλος, ένα είδος κάθαρσης μέσω της ενδοσκόπησης.

«Το έργο αντλεί έμπνευση από μια προσωπική ιστορία και τα βαθιά συναισθήματα που πυροδότησε η απώλεια ενός αγαπημένου προσώπου», μας λένε οι δύο χορογράφοι. «Αυτό το βίωμα μάς ώθησε εντέλει να έρθουμε αντιμέτωποι με τη δική μας ευαλωτότητα και τη θνητότητα. Το έργο είναι λοιπόν ένας συναισθηματικός φόρος στη ζωή, και δείχνει πόσο εύθραυστη είναι η ύπαρξή μας. Ελπίζουμε να κάνει τους ανθρώπους να σκεφτούν βαθιά το πολύτιμο δώρο που μας δόθηκε, ακόμη και όταν έρχονται αντιμέτωποι με τον θάνατο».

Η αλήθεια είναι ότι φανταζόμουν πως τα δύο αδέρφια από την Ολλανδία, ανερχόμενα αστέρια της ευρωπαϊκής χορευτικής σκηνής, η 35χρονη Ιμρε και ο 34χρονος Μάρνε, θα μου μιλούσαν περισσότερο για τις κατευθύνσεις του χορού στο μέλλον, αφού και οι δύο έχουν ήδη μακρά και επι-

τυχημένη πορεία ως χορευτές και αργότερα ως καλλιτέχνες της κίνησης, όπως τους αρέσει να λένε. Επιπλέον, η εικόνα τους – ανδρόγυνες φιγούρες, ανέκφραστα πρόσωπα, ιδανικές σιλουέτες για editorial μόδας – θα μπορούσαν να τους οδηγήσουν σε λαμπρή καριέρα στον κόσμο της μόδας. Εκείνοι όμως αναστοχάζονται μέσω του σύγχρονου χορού

πάνω στην ανθρώπινη συνθήκη.

Ξεκίνησαν την καλλιτεχνική τους πορεία ως ερμηνευτές διάσπρων ομάδων όπως το Nederlands Dans Theater (NDT) 1 & 2 και η Batsheva Dance Company για να μετεξελιχθούν σε πολλά υποσκόμους σκηνοθέτες και χορογράφοι για το NDT το 2016. Εκτοτε δημιουργούν σταθερά έργα για τη συγκεκριμένη ομάδα και άλ-

λους κορυφαίους θεσμούς. Από το 2020 η Ιμρε και ο Μάρνε έχουν επικεντρωθεί απόλυτα στη χορογραφική τους καριέρα συνθέτοντας και σκηνοθετώντας έργα για διάφορους διεθνείς χορευτικούς θεσμούς.

Επιμένω όμως να μάθω τι σημαίνει για το συγκεκριμένο καλλιτεχνικό δίδυμο η συνεργασία κατά τη δημιουργία. «Η εργασια-

πράγματα μέσα από τη δουλειά μας και με αυτόν τον τρόπο να προκαλούμε το κοινό μας να σκεφτεί, εμπνεοντάς τους να αναζητήσουν πιθανές απαντήσεις μέσα τους», μας εξηγούν.

Συνεργασίες

Μέσα από τη δουλειά τους εξερευνούν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που συχνά έχουν τις ρίζες τους στον σύγχρονο προβληματισμό για την κοινωνία και τη λειτουργία του φυσικού κόσμου. Για παράδειγμα, στη διάσημη χορογραφία τους «Baby don't hurt me» διερευνούν θέματα ταυτότητας, σεξουαλικότητας, φύλου και έρωτα. Αναζητούν επίσης διακαλλιτεχνικές συνεργασίες στο θέατρο, τον κινηματογράφο, τη φωτογραφία, τη μόδα, το design, την περφόρμανς με έμφαση στην καλλιτεχνική διαδικασία, αποσκοπώντας σε νέους τρόπους επικοινωνίας με το κοινό.

Η τελευταία τους δουλειά «Voodoo Waltz» (2024) σηματοδοτεί την πρώτη τους πλήρη βραδιά-παράσταση που δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τον Schauspielhaus Bochum. Είναι μια ομαδική δουλειά με ηθοποιούς και χορευτές, εμπνευσμένη από το βιβλίο: «Voodoo Waltz for epileptics» της Σλοβένας συγγραφέως Γιάννα Ράκουσ – ένας ιλιγγιώδης στροβιλισμός στον οποίο ο χορός συναντά το δράμα, το κείμενο γίνεται κίνηση και η κίνηση δημιουργεί υποκείμενο.

Τα φετινά εγκαίνια του 30ού Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας θα γίνουν με το Κρατικό Μπαλέτο της Εσσης (Hessisches Staatsballett) και μια παράσταση που αποτελείται από δύο μέρη: Στο πρώτο μέρος ο χορογράφος Μάρκο Γκόοκ παρουσιάζει το «Midnight Raga» με αφετηρία του την κλασική ινδική μουσική και στο δεύτερο οι Ιμρε και Μάρνε φαν Οπσταλ χορογραφούν το «I'm afraid to forget your smile». 12-13/7, Μέγαρο Χορού Καλαμάτας / Κεντρική Σκηνή.

Μέσα από τη δουλειά τους, η 35χρονη Ιμρε και ο 34χρονος Μάρνε φαν Οπσταλ εξερευνούν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που συχνά έχουν τις ρίζες τους στον σύγχρονο προβληματισμό για την κοινωνία.

«Αυτό που κάνουμε κυρίως είναι αναλογιζόμαστε τον κόσμο γύρω μας. Και πρέπει να το μεταφράσουμε αυτό σε ένα συναίσθημα».

κή μας διαδικασία είναι ένας συνδυασμός έμπνευσης και έρευνας, που αντικατοπτρίζει την πολυπλοκότητα και την ομορφιά της ανθρώπινης ύπαρξης και τις δικές μας προσωπικές εμπειρίες. Συχνά ξεκινάμε με ένα θέμα, αν και περιστασιακά η αφετηρία μας μπορεί να είναι μια σκηνογραφία ή ακόμα και μια μουσική», απαντούν.

Η συνεργατική φύση της δουλειάς τους συχνά αναφέρεται στα όρια και στις δυνατότητες του σώματος και του νου. Οι χορογραφίες τους είναι πολυεπίπεδες και σουρεαλιστικές, με δυνατή και ειλικρινή χορευτική γλώσσα που διακρίνεται για τον εκλεκτικισμό, τη θεατρικότητα και την ομαδική της φύση. «Αυτό που κάνουμε κυρίως – και ίσως αυτή είναι η ομορφιά του να δουλεύουμε μαζί – είναι ότι αναλογιζόμαστε τον κόσμο γύρω μας. Και πρέπει να το μεταφράσουμε αυτό σε ένα συναίσθημα που οι άνθρωποι μπορούν να αντιληφθούν. Δεν έχουμε τις απαντήσεις, αλλά μας αρέσει να αμφισβητούμε

Ο Παράδεισος είναι μια πισίνα

Η εμφάνιση μιας ρωγμής στον πυθμένα αρκεί για να μετατραπούν τα πάντα σε μια εφιαλτική Κόλαση αγωνίας

ΤΖΟΥΛΙ ΟΤΣΟΥΚΑ

Κολυμπώντας

μτφρ.: Θωμάς Σκάσσης
εκδ. Πατάκη, 2023, σελ. 192

της **ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΡΑΜΑΓΚΙΩΛΗ**

Η Ζωή για την Τζούλι Οτσούκα κωρίζεται σε δύο ζώες: Στη ζωή του επάνω κόσμου, της καθημερινότητας, και σε εκείνη του κάτω κόσμου, στην υπόγεια πισίνα, με τους περιστασιακούς της κατοίκους, τους κολυμβητές.

Από την αρχή, η συγγραφέας δηλώνει με σιγουριά ότι υπάρχει για τον καθένα ένας παράδεισος, μιλώντας για λογαριασμό και των άλλων, όλων εκείνων που τον αποζητούν, ένας παράδεισος προορισμένος αποκλειστικά για κάποιους, για εκείνους που «γλιστρούν γαλήνια στο νερό, νιώθοντας ασφαλείς». Η αφηγήτρια, σε πρώτο πληθυντικό, μοιάζει να εκπροσωπεί εκείνη τη μυστική, ολιγομελή κοινότητα του νερού, που έχει αναπτύξει τους δικούς της κώδικες και τους δικούς της κανόνες, αφού μόνο εκεί, στις υδάτινες διαδρομές, στα αυλάκια υπερχειλίσας και στους πλωτήρες, μπορούν να έχουν «μια αίσθηση άνεσης και τάξης που απουσιάζει από την επίγεια ζωή». Η δική τους, «μυστική Βαλχάλα» είναι ένα βραχύβιο βίωμα απέκδυσης από κάθε είδους ιδιότητα και κοινωνική κατηγοριοποίηση, «στην πισίνα είμαστε μόνο ένα από τα ακόλουθα τρία: κολυμβητές των γρήγορων διαδρομών, των διαδρομών μεσαίας ταχύτητας ή αργοί».

Τα μέλη της μυστικής λέσχης της πισίνας είναι οι σύγχρονοι Πρωτόπλαστοι, που με την απελευθερωτική δύναμη του νερού, επιπλέουν και μεταμορφώνονται σε όντα γοητευτικά, χωρίς ηλικία, χωρίς ρυτίδες, σε πλάσματα με δυνατότητες κι όχι ανίσχυρα από αδυναμίες και φόβους, όπως είναι στην επιφάνεια της γης. Στα πρώτα κεφάλαια αναρωτιόμαστε εάν πίσω από το «εμείς» κρύβεται η Οτσούκα ως μέλος αυτής της ιδιότυπης κάστας ανθρώπων, σίγουρα όμως η Άλις, η μετέπειτα

Ένας λεπταίσθητος στοχασμός πάνω στα μικρά διαλείμματα της απώλειας μνήμης.

μπτέρα, που κάνει τη μνήμη της, ξεπροβάλλει από τις πρώτες σελίδες ως ένα ακόμη υδάτινο πλάσμα, προστατευμένο από τα δεινά της έξω από την πισίνα ζωής.

Αίφνης, η γαλήνη του κάτω κόσμου –έναν αντεστραμμένους συμβολισμούς του κάτω κόσμου, η άνοδος στο «Κολυμπώντας» οδηγεί στην Κόλαση, η κάθοδος στην προσωπική νιρβάνα– διαταράσσεται από την εμφάνιση μιας ρωγμής στον πάτο της πισίνας. Η ιστορία της Οτσούκα πλέον αποκτά στοιχεία θρίλερ και ομαδικής παραίσθησης για την προέλευση αυτής της ρωγμής. Η συλλογική ευδαιμονία μετατρέπεται σε συλλογική αγωνία, η ρωγμή είναι

Όλα στην πισίνα είναι ήρεμα και γαλήνια. Μέχρι τη στιγμή που η κάθοδος στην προσωπική νιρβάνα διαταράσσεται από την εμφάνιση μιας ρωγμής.

το καμπανάκι, η προειδοποίηση ότι ο παράδεισος της πισίνας δέχθηκε επίθεση και παραδίνεται σταδιακά και ανέκκλητα στην ανηλεή πραγματικότητα της έξω, επάνω ζωής.

Η συγγραφέας, συνεχίζοντας την πετυχημένη δομική στρατηγική της εναλλαγής της απεύθυνσης στον αναγνώστη, στα επόμενα κεφάλαια, τα πλέον βουτηγμένα στην προσωπική δυστυ-

χία, εστιάζει στη μία, στη μοναδική, στη Μπτέρα, στην ανέμελη και χαριτωμένα ξεχασιάρα Άλις της πισίνας. Μια άλλη ρωγμή δειχνει τις απαρχές της στο μυαλό της Άλις. «Θυμάται ότι ό,τι θυμάται δεν είναι απαραίτητα αληθινό», η παραδοχή της κατάστασης της μπτέρας αντικατοπτρίζει τη βασική συγγραφική παραδοχή, ότι η μνήμη δεν αποτελεί πιστή απεικόνιση μιας πρότερης συνθή-

κνης, αλλά την ίδια τη μεταβαλλόμενη, ρευστή συνθήκη του συγγραφικού έργου.

«Belavista»

Στο κεφάλαιο με τον εύστοχα ειρωνικό τίτλο του ιδρύματος Belavista, η Οτσούκα μεταβαίνει σε ένα ψυχρό, απρόσωπο και κυνικό δεύτερο πρόσωπο, το οποίο συμβάλλει στη σκιαγράφηση ενός δυστοπικού περιβάλλοντος, όπου κάθε χειρονομία προς τον ασθενή, η παραμικρή φροντίδα, έχουν ένα κόστος. Η Άλις περιθάλπεται και η κόρη, όπως και οι συγγενείς και φίλοι, την επισκέπτονται, εισερχόμενοι στο ίδρυμα με ενόχες και αγωνία για το πώς θα την βρουν και αποχωρώντας με μια απατηλή αίσθηση «αγαθοεργίας». Ποιος θέλει να μένει για πολύ εκεί που φοβάται ότι μπορεί να καταλήξει;

Το κομμάτι με την περιγραφή του ιδρύματος λειτουργεί ως μια

δυσόιων γέφυρα για την πλήρη κατάβαση στην κόλαση της προσωπικής αποσύνθεσης της μπτέρας, όσο τα μικρά νήματα, που την ένωσαν με τους αγαπημένους της, κόβονται και καταστρέφονται.

Ωστόσο, παρά τη σταδιακή φόρτιση, η Οτσούκα, ενώ παραθέτει αντικείμενα και συνδέσεις, που προκαλούν συγκίνηση, δεν καταφεύγει ούτε στιγμή σε συναισθηματικές εξάρσεις ή απότομες κλιμακώσεις. Το δράμα εκτυλίσσεται σαν μια ήρεμη βουτιά από παράδεισο της υπόγεια πισίνας.

Στο φινάλε της ιστορίας, το πιο προσωπικό κεφάλαιο, το διαποτισμένο από την απελπισία της κόρης, επιβεβαιώνεται ότι το «Κολυμπώντας» δεν είναι ακόμη ένα βιβλίο για το δράμα της απώλειας μνήμης, αλλά πρωτίστως ένας λεπταίσθητος στοχασμός πάνω στα μικρά διαλείμματα της ζωής, όπου το μυαλό μαζεύει σαν σφουγγάρι ό,τι συμβαίνει: τις λυτρωτικές παύσεις των υδάτινων διαδρομών, τις ιστορίες, που φέρει ο καθένας –η Άλις έχει βιώσει εκτοπισμούς, ερωτικές απογοητεύσεις, αλλά και συζυγική τρυφερότητα, παιδιά, συνήθειες, αποφάσεις ή ξαφνικά ταξίδια–, τη στοργή, που καταπνίγεται συχνά και αποσιωπάται, αλλά τελικά ξεκύνεται ορμητικά μπροστά στον φόβο της απώλειας. Η μνήμη του άλλου, που χάνεται, συμπαρασύρει κι εμάς, όπως έχουμε αποτυπωθεί σε αυτήν και όπως ποτέ δεν θα υπάρξουμε ξανά. Κι αυτός είναι ένας μεγάλος φόβος.

leventismuseum.org.cy

ΕΚΘΕΣΗ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ
28.05-25.08
2024

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΡΟΣΩΠΙΝΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ
Ώρες λειτουργίας: Τρίτη-Κυριακή, 10:00-16:30

ΤΡΕΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ
διαδρομές

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΙ
ΜΕΡΟΣ 2: 1950-1960

Λεβέντειο
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ

Λεβέντειο
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

PIK

WINDCRAFT MUSIC FEST
13 & 14 JULY 2024 KATYDATA, NICOSIA
CONCERTS- RESIDENCY- WORKSHOPS

SATURDAY 13 JULY

WINDCRAFT BAND & VOICES CY
ODYSSEAS TOUMAZOU "ORIGINS" &
HARRIS LAMBRAKIS CY/GR
MARKUS SCHMIDT &
RAVI SAUNDANKAR DE/IN
HA KO CY
ANDREAS POLYZOGOPOULOS TRIO GR
MEFISTO BRASS IT
NORLYZ DE

SUNDAY 14 JULY

BRUNO TOMASELLO &
MARINA KATSARI IT/CY
IDAION PROJECT & LOÏC BLÉJEAN CY/FR
KARDJIN SAX QUARTET CY/IT/DE/FR
DAY FADES INTO NIGHT
FADES INTO DAY FADES INTO CY
KRAMA BRASS BAND CY
CAPTAIN STAMBOLOV FR
CHUNKY FUNKY QUARTET &
JAN KUS CY/SI

ORGANISED BY:

SPONSORED BY:

WWW.WINDCRAFTMUSICFEST.COM

Στη Νέα Υόρκη η σιωπή είναι επιβίωση!

Εξωγήνιοι καταδιώκουν όποιον κάνει θόρυβο στην «πόλη που δεν κοιμάται»

Ένα ήσυχο μέρος:
Ημερα πρώτη ★★½
ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2024), 100'
Σκηνοθεσία: Μάικλ Σαρνόσκι
Ερμηνείες: Λουπίτα Νιόνγκο, Τζόζεφ Κουίν

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Το κινηματογραφικό σύμπαν που δημιούργησε πριν από έξι χρόνια ο Τζον Κρασίνσκι, συστήνοντας να κάνουμε... συχία (για να αποφύγουμε φονικούς εξωγήνιους που εντοπίζουν τον παραμικρό ήχο), αποκτά πρίκου-ελ. Εδώ βρισκόμαστε στη Νέα Υόρκη, όπου η Σαμίρα (Λουπίτα Νιόνγκο), μια νεαρή γυναίκα που πάσχει από καρκίνο, φτάνει μαζί με άλλους τροφίμους ενός εξοχικού θεραπευτικού κέντρου. Σύντομα ωστόσο θα βρεθεί εν μέσω χάους, καθώς οι εξωγήνιοι επιτίθενται σκορπώντας τον πανικό και τον θάνατο, ενώ εκείνη παλεύει για να επιβιώσει, παρά με τον γάτο της και έναν άγνωστο φοιτητή της Νομικής.

Ο Κρασίνσκι παραμένει στη θέση του παραγωγού —μαζί με τον μετρ της δράσης, Μάικλ Μπέι— και το συν-σεναριογράφου, ενορκιστώνοντας αυτή τη φορά ένα άγριο κυνηγό όχι στις εξοχές, όπως συνέβαινε στις πρώτες ταινίες, αλλά καταμεσής της μεγαλούπολης.

Εκεί όπου ο θόρυβος, που προκαλεί η δραστηριότητα εκατομμυρίων συγκεντρωμένων ανθρώπων, χτυπάει κόκκινο, ο κίνδυνος με τη σειρά του πολλαπλασιάζεται.

Όλα αυτά τα βλέπουμε μέσα από μια αρκούτως εντυπωσιακή παραγωγή, η οποία μεταμορφώνει τη γνωστή μας Νέα Υόρκη σε ένα στοιχειωμένο από τον τρόμο μέρος, με αυτοκίνητα που ίπτανται ξαχαρβαλωμένα,

διαλυμένα κτίρια και φονικούς θηρευτές που παραμονεύουν σε κάθε στενό.

«Ηθελα να πάρω ένα μέρος που όλοι γνωρίζουμε και να το δείξω υπό εξαιρετικές συνθήκες. Η Νέα Υόρκη είναι οικεία σε όλους. Και σ' έναν κόσμο όπου εμφανίζονται φονικά πλάσματα ανά πάσα στιγμή, οπουδήποτε αντιληφθούν έναν ήχο, τότε η Νέα Υόρκη είναι το καλύτερο μέρος για να εκτυλιχθεί η αφή-

«Η Νέα Υόρκη είναι οικεία σε όλους και το καλύτερο μέρος για να εκτυλιχθεί η αφήγηση», λέει ο συν-σεναριογράφος και παραγωγός Τζον Κρασίνσκι.

γηση», λέει από την πλευρά του ο Τζον Κρασίνσκι. Συνολικά, αυτό το τρίτο μέρος —ή πρώτο χρονικά— είναι παρόμοιο με το δεύτερο: αγωνιώδες και καλοφτιαγμένο, αλλά κάπως επαναλαμβανόμενο και όχι πραγματικά καθηλωτικό όπως το πρώτο.

Στα ατού της ταινίας συγκαταλέγεται σίγουρα η πρωταγωνίστρια, Λουπίτα Νιόνγκο. Εμπειρία πια και (πάντα) ταλαντούχα, η τελευταία ερμηνεύει όχι μια ηρωίδα δράσης, αλλά μια γενναία γυναίκα που έχει μάθει να αντιμετωπίζει τις αναποδιές και έχει αποδεχθεί τη μοίρα του θανάτου — ατυχώς, ο δίκος της στιβαρός χαρακτήρας δεν βρίσκει το ανάλογο αντίβαρο σε εκείνους, τους αρκετά σχηματικούς, που ερμηνεύουν οι Τζόζεφ Κουίν («Stanger Things») και Ντζιμον Χούνσου.

Η Λουπίτα Νιόνγκο υποδύεται τη Σαμίρα, μια γενναία γυναίκα που έχει αποδεχθεί τη μοίρα του θανάτου, στο φιλμ «Ένα ήσυχο μέρος: Ημερα πρώτη».

HOME CINEMA

Η σκοτεινή πλευρά του NBA και μια ληστεία

Ο Λόρενς Φίσιμπερν υποδύεται τον σπουδαίο προπονητή Ντοκ Ρίβερς στο «Clipped».

Σκηνή από τους «Παραβατικούς» του Αργεντινίου Ροντρίγκο Μορένο.

Clipped
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2024)
Δημιουργός: Τζίνα Γουέλτς
Ερμηνείες: Λόρενς Φίσιμπερν, Τζάκι Γουίβερ

Βγαλμένη από τον πολυτάραχο κόσμο του NBA, αλλά έχοντας ελάχιστη σχέση με το ίδιο το μπάσκετ, η σειρά του Hulu που βλέπουμε στην πλατφόρμα του Disney+ ασχολείται με ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα στην ιστορία της λίγκας. Βρισκόμαστε στο 2013 και η διαχρονική ομάδα-περιγέλω του Λος Άντζελες, Clippers, αποφασίζει να αναβαθμιστεί δραστικά και να διεκδικήσει τον τίτλο. Ο σπουδαίος προπονητής Ντοκ Ρίβερς (Λόρενς Φίσιμπερν) φτάνει στην πόλη, ωστόσο, σύντομα θα έρθει αντιμέτωπος με τον ανοικτόμυτο ιδιοκτήτη της ομάδας, Ντόναλντ Στέρλινγκ, ο οποίος κινδυνεύει να τινάξει τα πάντα στον αέρα, όταν μια σειρά από δικά του ρατσιστικά σχόλια βγαίνουν στη φόρα από τη δυσανεκτική ερωμένη του. Η σειρά της Τζίνα

Γουέλτς τρυπώνει απολαυστικά στο παρασκηνίο του λαμπερού κόσμου του NBA, εκεί όπου (κάποιοι) ζάπλοτοι ιδιοκτήτες ομάδων συχνά ξεπερνούν τα όρια, νιώθοντας άρρωτοι. Ένας τέτοιος ήταν σίγουρα και ο Στέρλινγκ, εκπρόσωπος μιας παλιάς, σκοταδιστικής Αμερικής των διακρίσεων και του σεξισμού. Ένα άλλο ενδιαφέρον στοιχείο εδώ είναι η αντιπαραβολή με την άκρως επαγγελματική προσπάθεια της ομάδας, με τους παίκτες και τους προπονητές να προσπαθούν να βγάλουν τον ανυπόλητο μπασκετικό οργανισμό από την αφάνεια, κόντρα στις πράξεις του ίδιου του αμετροεπούς ιδιοκτήτη.

Παραβατικοί ★★★
ΔΡΑΜΑ (2023)

Σκηνοθεσία: Ροντρίγκο Μορένο
Ερμηνείες: Ντανιέλ Ελίας, Εστεμπάν Μπιλιάρντι

Από την πλατφόρμα της Cosmote TV επιλέγουμε ένα φιλμ που μας έρχεται από την Αργεντινή. Ο Μοράν και ο Ρομάν δουλεύουν

ως τραπεζικοί υπάλληλοι στο Μπουένος Αϊρες. Μια μέρα, ωστόσο, ο πρώτος αποφασίζει να κλέψει ένα αρκετά μεγάλο ποσό από το χρηματοκιβώτιο, με σκοπό ο φίλος του να τα κρύψει και οι δυο τους να τα μοιραστούν μόλις εκείνος βγει από τη φυλακή. Καθώς όμως τα τρίαμισι χρόνια της ποινής προχωρούν, ο έρωτας παίζει τη δικιά του παιχνίδια, απειλώντας να ανατρέψει τα σχέδια των δύο ανδρών.

Ο Ροντρίγκο Μορένο ξεκινά δίνοντάς μας την εντύπωση ότι θα παρακολουθήσουμε μια, έστω εναλλακτική, ταινία ληστείας (heist movie), κάτι το οποίο πάντως σχετικά γρήγορα ανατρέπεται. Λέμε «σχετικά», διότι ο Αργεντινός κινηματογραφιστής παίρνει τον χρόνο του, απλώνοντας σε διάρκεια άνω των τριών ωρών την πλοκή του, που χωρίζεται σε δύο μέρη. Παρ' όλα αυτά, η ταινία δεν κουράζει, αφού διατηρεί σε μεγάλο βαθμό το σασπένς, ενώ παράλληλα περνάει στο δεύτερο, περισσότερο υπαρξιακό, επίπεδο.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Μεθυστικός Τσαϊκόφσκι από τη Φιλαρμόνια και τον Ρόουβαλι

Πρώτο σημαντικό συμφωνικό σύνολο που εμφανίστηκε στο Ηρώδειο στο πλαίσιο του φετινού Φεστιβάλ Αθηνών ήταν η ορχήστρα Φιλαρμόνια του Λονδίνου. Στις 18 Ιουνίου υπό τη διεύθυνση του αρχιμουσικού Σάντου-Ματίας Ρόουβαλι παρουσιάσε ένα πρόγραμμα ρωσικής μουσικής. Η βραδιά ξεκίνησε με την Εισαγωγή στην όπερα «Ρουσλάνος και Λιουντμίλα» του Μιχαήλ Γκλίνκα, συνεχίστηκε με το Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα του Ιγκορ Στραβίνσκι και ολοκληρώθηκε με τη δημοφιλή Πέμπτη Συμφωνία του Πιότρ Ιλιτς Τσαϊκόφσκι.

Οι ποιότητες της ορχήστρας φάνηκαν αμέσως από την Εισαγωγή στην όπερα του Γκλίνκα. Ακριβεία, διαύγεια και εντυπωσιακή άρθρωση ιδιαίτερα από τα έγχορδα, προσδιόρισαν την απόδοση της ζωηρής αυτής μουσικής σελίδας.

Τα ίδια αυτά χαρακτηριστικά αξιοποιήθηκαν κατά την ιδιαίτερα νευρώδη ερμηνεία του Κοντσέρτου για βιολί του Στραβίνσκι. Στη σύνθεση αυτή, που συνειδητά παίρνει αποστάσεις από το συναίσθημα και επενδύει περισσότερο στην αρχι-

τεκτονική της μουσικής, το ρυθμικό στοιχείο και μορφές παλαιότερων εποχών, ο Ρόουβαλι έδωσε μια ερμηνεία γεμάτη αιχμές και ένταση. Σολίστ ήταν η γεννημένη στη Μολδαβία Πατρίτσια Κοπατσίνσκαγια, μουσικός με πολύ προσωπικές απόψεις στην ερμηνεία όσο και στον τρόπο προβολής του εαυτού της. Στο ίδιο μήκος κύματος με τον Φινλανδό αρχιμουσικό και διαθέτοντας εντυπωσιακή δεξιότητα άνεση, η βιολονίστρια υπογράμμισε το γωνιώδες στοιχείο της μουσικής. Χωρίς να προδώσει την αιχμηρή γραφή απέδωσε εξίσου καλά τον λυρισμό της μουσικής στο

Ορχήστρα και αρχιμουσικός απέδωσαν την Πέμπτη Συμφωνία με δύναμη και μεγάλη εσωτερική ένταση.

δεύτερο μέρος του έργου («Αρια 1»), διαμορφώνοντας κατάλληλα τις φράσεις και επιλέγοντας τονισμούς σε χαρακτηριστικά σημεία. Αντίστοιχα, στο τρίτο

Νευρώδης, δεξιτεχνική αλλά και λυρική ήταν η Πατρίτσια Κοπατσίνσκαγια στο Κοντσέρτο για βιολί του Στραβίνσκι.

μέρος («Αρια 2»), η πιο ρευστή μελωδική γραμμή της μουσικής διευκόλυνε την Κοπατσίνσκαγια να προσθέσει στην ερμηνεία της όσο συναίσθημα επιτρέπει

ο συνθέτης, πριν το έργο επιστρέψει στο λαμπερό, νευρώδες, ρυθμικό φινάλε.

Τις εκφραστικές δυνατότητές τους έδειξαν ορχήστρα και αρ-

χιμουσικός στην Πέμπτη Συμφωνία του Τσαϊκόφσκι. Μπορεί μόνο να φανταστεί κανείς πώς θα ηκούσαν κυρίως τα έγχορδα τους έδειξαν ορχήστρα σε έναν κλειστό

χώρο, ικανό να αποδώσει τον πλούτο του ήχου τους και συνακόλουθα να παρασύρει τον ακροατή στη μεθυστική δίνη της μουσικής του Ρώσου συνθέτη. Ειδικότερα, στο δεύτερο μέρος ξύλινα και χάλκινα πνευστά, το κόρνο, το όμποε, το κλαρινέτο, οι τρομπέτες και τελικά τα τρομπόνια, συνεργάστηκαν με τον ευγενή και πλούσιο ήχο των εγχόρδων προκειμένου να αποδώσουν το πάθος και την απόγωση που εκφράζεται μέσα από τη μουσική. Η κορύφωση ήρθε στο τελευταίο μέρος, μέσα από την τρομακτική εμφάνιση του «κυκλικού» θέματος της Συμφωνίας, που παρουσιάζει ο Τσαϊκόφσκι από την αρχή του έργου και το οποίο επανέρχεται διαρκώς. Ο Ρόουβαλι και η ορχήστρα το απέδωσαν με μεγάλη δύναμη και εσωτερική ένταση, ωθώντας τη μουσική στο όριο της υστερίας, διάθεση που ταιριάζει άριστα στην ασφυκτική ατμόσφαιρα της όπερας που ταιριάζει άριστα στα σταδιακά στη διάρκεια του έργου. Πάθος και ένταση πέτυχαν ακόμα καλύτερα τον στόχο τους μετά την ευγενή απόδοση του κομψού βαλς (τρίτο μέρος), πριν και αυτό σκοτεινιάσει.

«Το πρόβλημα είναι το αποσμητικό»

Η Ιρανή εικαστικός με έδρα το Λος Αντζελες, Τάλα Μαντάνι, στην πρώτη της μουσειακή έκθεση στην Ελλάδα

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ**

Βρίσκομαι στο ισόγειο του ΕΜΣΤ και παρακολουθώ το στήσιμο της πρώτης ατομικής έκθεσης της καταξιωμένης Ιρανής καλλιτέχνης Τάλα Μαντάνι στην Ελλάδα, με τίτλο «Shitty Disco», σε επιμέλεια της Ιόλης Τζανετάκη. Ο τίτλος, δάνειο από ένα έργο της που φιλοξενείται στην έκθεση, είναι από μόνος του ιντριγκαδό-

«*Νομίζουμε πως είμαστε σπουδαιότεροι, αλλά εγώ, φίλε, που δείχνεις σοβαρός και επιτυχημένος, ξέρω πως έχεις μια τρύπα στην κάλτσα σου.*»

ρικός. «Μπορεί να παραπέμψει σε ένα μέρος που είναι χάλια και δεν αξίζει να περάσεις το βράδυ σου αλλά μπορεί να σου αποκαλύπτει και ένα μυστικό. Μπαίνοντας εκεί δεν θα τα βρεις όλα όπως τα φανταζόσουν», μου εξηγεί η ζωγράφος.

Η σάτιρα, δομικό στοιχείο στο έργο της όπως και η αισθητική των καρτούν, χρησιμεύει για να υπονομεύσει ανδρικά και γυναικεία στερεότυπα, να σχολιάσει την υπεροχή του δυτικού πολιτισμού, να μιλήσει για τη μοναξιά, τις καταπιεσμένες σεξουαλικές ορμές, τον ρόλο της οικογένειας. Στο έργο της πρωταγωνιστούν κωμικοτραγικές ανθρωπίνες φιγούρες σε ιδιωτικές, ευάλωτες ή παράλογες στιγμές: μεσόκοποι γυμνοί άνδρες που ανακαλύπτουν τα πέν τους ή συνομιλούν με τα έντερα τους, μανάδες

Η Τάλα Μαντάνι ποζάρει δίπλα στις τοιχογραφίες που δημιούργησε ειδικά για την έκθεση στο ΕΜΣΤ. Η έκθεση παρουσιάζει περισσότερα από 40 έργα ζωγραφικής και κινούμενου σχεδίου.

τυλιγμένες με περιπτώματα, γιγάντια βρέφη με λερωμένα φορμάκια στο ύψος του καβάλου. Τα έργα της προκαλούν αμηχανία και συχνά ενόχληση. «Νομίζω πως σε όλα τα έργα προσπαθώ να πω ότι πασχίζουμε να ξεφύγουμε από τη ζωώδη μας φύση, μας ενοχλούν οι σωματικές μας εκκρίσεις, κάνουμε πως δεν υπά-

ρουν. Νομίζουμε πως είμαστε ανώτεροι, σπουδαιότεροι, αλλά εγώ, φίλε, που δείχνεις τόσο σοβαρός και επιτυχημένος, ξέρω πως έχεις μια τρύπα στην κάλτσα σου, γνωρίζω πως δεν είσαι τέλειος. Πρέπει να αποδεχτούμε τη φύση μας, ίσως, τελικά το αποσμητικό να είναι το πρόβλημα της εποχής μας». Τη ρωτώ αν την απασχο-

λεί να ταρακουνήσει τις επόμενες γενιές με το έργο της. «Εγώ ακούω απλά τον εαυτό μου. Ένας καλλιτέχνης πρέπει να έχει στον νου το ιδανικό κοινό, αυτό που θα επικοινωνεί με το έργο του, αυτό πασχίζει να ικανοποιήσει. Αν κανείς είναι ελκρινής με τον εαυτό του και με αυτό το “φανταστικό” κοινό, ίσως καταφέρει να

“συναντήσει” και πραγματικούς θεατές. Δεν μπορείς να απαντάς στις τάσεις, τότε δεν είσαι καλλιτέχνης, είσαι μονάδα παραγωγής. Γι’ αυτό και εμπιστεύομαι τόσο τις αντιδράσεις μου, αν είμαι ικανοποιημένη, αν γελάω με αυτό που φτιάχνω, προχωράω».

Η Τάλα Μαντάνι γεννήθηκε στην Τεχεράνη το 1981 και το

1994 ακολούθησε τη μητέρα της στις Ηνωμένες Πολιτείες. Σπούδασε πολιτικές επιστήμες και εικαστικές τέχνες και στο έργο της αποδεικνύει ότι αντλεί τόσο από την ιστορία της τέχνης όσο και από τη σύγχρονη πολιτική πραγματικότητα. «Για πολλά χρόνια δεν παραδεχόμουν ότι αυτό κάνω, ζωγραφίζω. Όλα αυτά που έδειχνα στους πίνακές μου τα ερμήνευα περισσότερο σαν αντι-

«*Εγώ ακούω απλά τον εαυτό μου. Δεν μπορείς να απαντάς στις τάσεις, τότε δεν είσαι καλλιτέχνης, είσαι μονάδα παραγωγής.*»

δραση σε όσα δεν έκανα ή δεν έλεγα. Τώρα, τα τελευταία δύο χρόνια, έχω αρχίσει κάπως πιο συνειδητά να επεξεργάζομαι την ιδιότητα της ζωγράφου και σκέφτομαι πως ίσως έτσι “χάσω” τη σχέση μου με την τέχνη». Πλέον, τα χρόνια που ζει στην Αμερική είναι πολύ περισσότερα από αυτά που έζησε στο Ιράν. Αναρωτιέται σε ποια γλώσσα ονειρεύεται και σκέφτεται. «Εξαρτάται, αν το όνειρο αφορά τους παππούδες μου ή την παιδική μου ηλικία, ονειρεύομαι σε φαρσί. Σκέφτομαι, επίσης σε φαρσί, εκτός αν πρόκειται για σεξ, τέχνη ή τη “shit mom”. Δεν υπάρχουν shit moms στο Ιράν. Δεν μπορείς να πεις τη λέξη, ακούγεται απαίσια, και επίσης θα αισθανόμουν ότι έχω ξεστομίσει κάτι τρομερά λάθος. Το ίδιο ισχύει και για το σεξ».

Μέσα από το χιούμορ η Μαντάνι κλονίζει τα στερεότυπα γύρω από τα φύλα και τις εξιδανικευμένες απόψεις περί οικογένειας. Από αριστερά: Son Down (2015, λάδι σε λινό), Living Projection (2017, λάδι σε λινό), Untitled (2019, λάδι σε λινό).

«Με τη Shit Mom ήθελα να θίξω την έννοια του άσπιλου»

Η «**Shit Mom**», ένα ζωγραφικό έργο που προέκυψε από ατύχημα και ενέπνευσε μια σειρά με αυτόν τον τίτλο, έχει κάνει ιδιαίτερη αίσθηση στον Τύπο, κυρίως γιατί καταρρίπτει τον ρόλο της τέλει-ας μητέρας. Μιλάει, λοιπόν, για γυναίκες που κάνουν λάθη, που αποτυγχάνουν στον βασικό ρόλο και προορισμό τους; «Το έργο αυτό το έκανα αφότου γέννησα τον γιο μου, το έφτιαξα για το σπίτι μου, αλλά μετά καθώς το κοίταζα το βρήκα αφόρτη kitsch. Ξεκίνησα, λοιπόν, να το καταστρέφω και ευτυχώς μουντζούρωσα πρώτα τη μητέρα και τότε έβγαλε νόημα. Η εικόνα μητέρας-παιδιού είναι αρχετυπική, τη συναντάμε στον χριστιανισμό με την Παρθένο Μαρία αλλά και πιο πριν, σε παγανιστικές θεοσκείες υπάρχει η παρουσία της μητέρας που δεν έχει καμία επιθυμία για σεξ, κυοφορεί, γεννά και αφοσιώνεται στο τέκνο της. Στην ψυχανάλυση μι-

«*Η εικόνα μητέρας-παιδιού είναι αρχετυπική. Η μητέρα που δεν έχει καμία επιθυμία για σεξ, κυοφορεί, γεννά και αφοσιώνεται στο τέκνο της.*»

λάμε συχνά για “shit moms”, το να συμφιλώθουμε μαζί τους, σημαίνει πως απελευθερωθήκαμε από τα προβλήματά μας, στην τέχνη όμως δεν το βλέπουμε αυτό. Με ενδιέφερε να θίξω την έννοια του άσπιλου. Με το που γεννιέσαι, βάζεις τα χέρια σου κάτω, αγγίζεις, σκονίζεις και μαθαίνεις. Έτσι αποκτάται η εμπειρία, δεν υπάρχει το “τέλειο».

Εξηγεί πως την ενοχλεί ιδι-

αιτερα να ορίζονται οι γυναίκες σε ένα τόσο ασφικτικό πλαίσιο, γι’ αυτό και απέφυγε για χρόνια να ζωγραφίσει γυναικείες φιγούρες μέχρι που εφνύρε την «Cloud mommy» ή τη «Shit mom». Στον οπτικό μας πολιτισμό, η γυναίκα, υποστηρίζει, εικονοποιείται με έναν πολύ συγκεκριμένο τρόπο, με καμπύλες, μακριά μαλλιά, με το γυναικείο στήθος να αποδίδεται έτσι και σχηματικά. «Σεξουαλικοποιείται όποιο κι αν είναι το αφήγημα. Αυτή η απόδοση είναι προβληματική». Και τα αρσενικά τα αποδίδεις με τα γεννητικά τους όργανα, σχολιάζω. «Σε αυτήν την περίπτωση τα γεννητικά όργανα δηλώνουν επιβολή, εξουσία, δεν χρησιμοποιούν απλά ως αναγνωριστικά φύλου». Τη ρωτώ αν θα χαρακτήριζε το έργο της φεμινιστικό. «Παρατηρώ πως τα τελευταία χρόνια γίνεται μια προσπάθεια από μουσεία και ιδρύματα να εξισορροπήσουν τις συλλογές

δίνοντας βήμα σε περισσότερες γυναίκες. Στέκονται στα νούμερα και δεν βλέπουν πως γκρουπάρουν όλες τις μειονότητες σε μια ομάδα εναντίον των λευκών ανδρών. Δεν είναι οι λευκοί άνδρες και όλοι οι άλλοι. Επίσης, δεν είναι όλα τα γυναικεία ζητήματα στην ίδια κατεύθυνση. Δεν εξυπηρετεί αυτή η ομαδοποίηση».

Δεν ξέρω πώς, αλλά υποθέτει ότι το γυναικείο κίνημα στην Ελλάδα είναι ισχυρό. Σχολιάζει πως δεν πρέπει κανείς να σκέφτεται με προκατάληψη και δηλώνει εντυπωσιασμένη από τη συναναστροφή της με Έλληνες, τουλάχιστον εκείνους που γνώρισε μέσα στο μουσείο. «Περιμένεις πιο macho συμπεριφορές σε χώρες όπως η Ελλάδα, το Ιράν, η Ιταλία και τελικά τις βιώνεις στην Ολλανδία».

Της εξηγώ πως οι νέες γενιές δίνουν αγώνες για να αλλάξει η νοοτροπία και πως έχουν κατα-

κτηθεί νίκες σε πολλά επίπεδα, αλλά είναι εξίσου πολλά και τα θύματα της ανδρικής βίας, με την Ελλάδα να σκαρφάλωνει στην πρώτη θέση το 2021 στην αύξηση γυναικοκτονιών στην Ευρώπη.

Η αστυνομική εξουσία

Ρωτάει αν το κίνητρο είναι σεξουαλικό, αν είναι αποτέλεσμα ενδοοικογενειακής βίας. Απαριθμώ πολλούς λόγους και ανάμεσά τους τα χλιαρά αντανάκλαστικά της πολιτείας και της αστυνομίας να λάβουν έγκαιρα και δραστηρικά μέτρα. «Η αστυνομία είναι κάτι που πρέπει να δούμε σε διεθνές επίπεδο. Πώς στελεκώνονται τα αστυνομικά σώματα; Γιατί κάποιος κάνει αίτηση να μπει στην αστυνομία; Υπάρχει μια θλιβερή οικονομική παράμετρος σε όλο αυτό. Συχνά, νιώθεις ότι είναι οι φτωχοί εναντίον των φτωχών. Υπήρχε κόσμος που διαφωνούσε με τις διαμαρτυρίες στα πα-

νεπιστήμια στην Αμερική, όμως, δεν μπορεί να μη διακρίνεις πως αυτή η αστυνομοκρατία δεν θα περιοριστεί στους φοιτητές. Την ίδια αστυνομία θα συναντήσεις όταν διαμαρτυρηθείς για ομοφοβία ή για τις αμβλώσεις. Μια λύση θα ήταν να διδάσκονται τέχνη τα σώματα εξουσίας, έτσι θα άνοιγε η προοπτική τους, θα έβλεπαν τον κόσμο σε μεγαλύτερο εύρος».

Παραδέχεται πως ο κόσμος συντηροποιείται αλλά μιλάει και για την άνοιξη που έφερε το Μεξικό με την πρώτη γυναίκα πρόεδρο στην ιστορία της. «Έχουμε μια τάση να γαντζωνόμαστε από τις τραγωδίες, κάτι καλό ανθίζει δίπλα μας και πρέπει να το συγκρατήσουμε στη μνήμη μας. Γιατί είναι ελπίδα που γίνεται πράξη».

Εως 10/11/2024, <http://www.emst.gr>

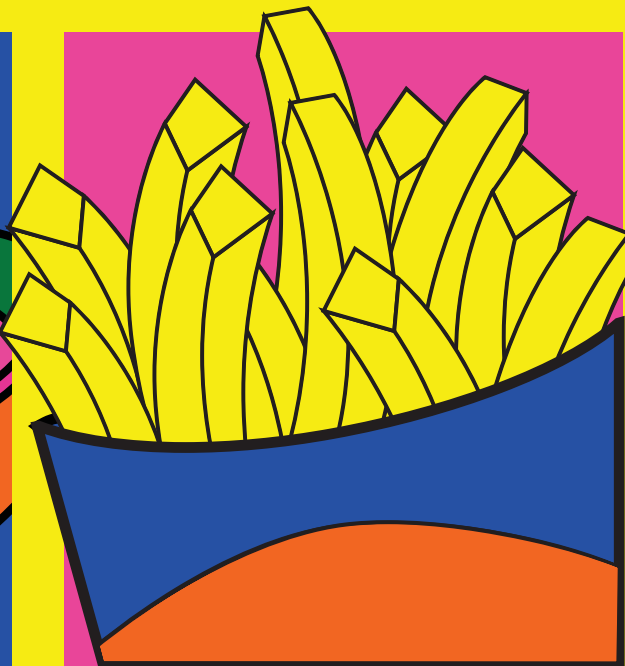
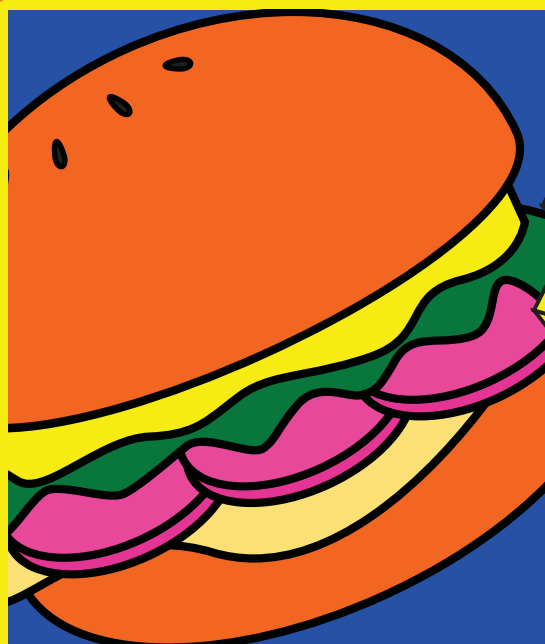
epic

STREET FEST

NICOSIA
02 JULY

- Serial Griller, Bar & Grill
 - Rha Tha Thai
 - Hungry Deal
 - The Pot Belly
- Quattrino Autentico Italiano
 - Omni eats
 - Por Favor
- PAPAFILIPOU Ice Cream
 - Charity Steak Sandwiches
- Churros Amigos Street
- Notes & Spirits
 - Baronymous
 - Blurry Lights
 - Volvè
- Rabbit Hop - Beer Shop
 - The Old Powerhouse

19:00-00:00, PALIAS ILEKTRIKIS STR.

SUPPORTED BY

 HELLENIC BANK

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality